

KRONIKA MESTA PIEŠŤANY

ZVÄZOK VII.

**Tento zväzok Kroniky mesta Piešťany obsahuje 391 (slovom
tristodevät'desiatjeden) strán**

Primátor mesta Piešťany

**Kronikár: Ing. Alexander Murín
Narodený 27. mája 1946 v Piešťanoch**

**Funkciu kronikára začal vykonávať: v roku 1986 (zápisy
od roku 1985)**

Rok 1990 – pokračovanie

2. Počasie a príroda v Piešťanoch v roku 1990

Počas roka bola kvalita ovzdušia priaznivá a dobré rozptylové podmienky. Nebola prekročená povolená norma znečisťujúcich látok a to 150 mg/m³ SO₂ a 100 mg/m³ NO₂ vo vzduchu. Zima v Piešťanoch bola vcelku mierna a bez snehu. V prvej polovici januára bolo jasné, chladné počasie a bez snehu. Začiatkom januára boli denné teploty okolo 0°C, v noci -8° až -10°C. Od 6. januára bolo zamračené, stále bez snehu. 7. januára bolo cez deň max -5°C, v noci -12°C. Váh zamrzol. V druhej polovici januára sa oteplilo. 17. januára bolo cez deň až +12°C, v noci +1° až +2°C. Väčšinou bolo polooblačno až oblačno, občas ráno hmly. 28. januára fúkal teplý juhovýchodný vietor. Koncom januára bolo stále teplo, bez snehu, zamračené, občas slabo pršalo. Cez deň bolo max +10°C, v noci +5°C.

Začiatkom februára bolo naďalej teplo, polooblačno alebo oblačno. Od 6. febr. jasno a teplo, cez deň max. +10°C, v noci okolo 0°C. Od 10. febr. zamračené a vietor, cez deň +6° až +7°C, v noci +1° až +3°C. Dážď so snehom padal 11., 13. a 15. februára, pričom sa sneh hneď roztopil. Od 17. do 22. februára bolo cez deň jasno, max. +10°C, v noci -2°C. V dňoch 23. až 25. febr. bolo ešte teplejšie, +16° až +19°C. Rekordná teplota na Slovensku bola v Piešťanoch 25. februára, a to +19,6°C. Koncom februára bolo zamračené. 27. februára bol dážď, resp. búrka (1 blesk), sprevádzaný silným nárazovým vetrom. Cez deň bolo max +9°C.

1. marca prechádzal cez Piešťany studený front. Okolo 9. hod. bola silná víchrica. Poprevracala bicykle, odpadové koše, lámala konáre. V lesoparku Červená veža boli viaceré stromy vyvrátené z koreňov alebo zlomené v polovici kmeňa. 3. marca padal celý deň dážď so snehom. Od 5. marca sa začalo postupne otepľovať, cez deň max. 14°C. 10. marca o 18. hod. sa prihnala nečakane od severu opäť víchrica. 2 dni bolo chladnejšie a dážď. Od 12. marca bolo opäť pekne, až +15°C a postupne sa otepľovalo. Okolo 20. marca bolo cez deň až 21°C, v noci +4°C. Rozkvitli marhule, bolo sucho. Od 25. do 29. marca sa čiastočne ochladilo, bolo zamračené, max +10°C. Pršalo však až 29. marca. Od 30. marca opäť polooblačno, cez deň max. 18°C.

Začiatkom apríla bolo jasno až polooblačno, cez deň pomerne teplo, až 22°C, v noci ešte chladno +3°C. Od 4. apríla sa ochladilo, fúkal studený severný vietor, občas dážď, teploty max. +8°C, v noci -1° až 0°C. Od 9. do 19. apríla bolo sucho a väčšinou jasno alebo polojasno, iba v noci 16. apríla trochu pršalo. Cez deň bolo max. 13 až 15°C, v noci 0° až +2°C. Od 19. až do konca apríla bolo typické aprílové počasie. Jeden deň bolo slnečno (oblačno) a druhý deň zamračené a dážď. Niekedy sa počasie menilo aj počas dňa, napr. 5-krát sa zmenilo slnečné počasie na dážď, prípadne na búrku. Vlahy bolo dosť, teploty, ak bolo jasno cez deň 18°C, v noci +2° až +3°C, ak bolo zamračené, vtedy cez deň bolo 12° až 13°C a v noci +5° až +6°C.

Od začiatku mája bolo pekné a jasné počasie. Postupne sa otepľovalo. 3. mája bolo max. +23°C, v noci +6°C. Okolo 10. mája bolo cez deň už 27° až 28°C, v noci 8° až 10°C. 12. a 14. mája boli búrky a teploty sa trochu zmiernili. Od 15. do 18. mája bolo opäť teplo

a sucho, 17. mája bola búrka. Od 19. do konca mája sa trochu ochladilo a nastalo striedavé počasie. Slnčné dni sa striedali s oblačnými, pršalo 22. a 25. mája. Cez deň bolo max. 19° až 22°C, v noci 5° až 8°C.

Jún sa začal striedavým počasím, pršalo 1. a 3. júna, medzitým bolo jasno až polojasno. Pršalo aj 6. a 8. júna. Od 9. do 11. júna prechádzal chladnejší front, bola veľká oblačnosť a dážď. Od 12. júna sa začalo otepľovať, bolo jasno alebo polooblačno. Cez deň max. 26°C, v noci +11°C. 14. a 15. júna boli búrky na okraji Piešťan. Teplé a slnečné počasie pokračovalo až do 22. júna, cez deň bolo 28° až 30°C. 23. júna prišla oblačnosť od západu, pršalo a cez deň bolo max. 23°C. Ďalšie dni bolo polooblačno, postupne sa otepľovalo. 29. júna fúkal teplý juhovýchodný vietor. 30. júna bol tropický deň, cez deň až 33°C, aj v noci bolo teplo 19°C. V prvé júlové dni prechádzal front od západu, cez deň bolo max. 25°C. Od 3. do 6. júla sa striedali teplé dni s teplotami okolo 28°C s chladnejšími dňami, keď bolo zamračené a dážď s teplotami max. 22°C. Od 6. do 10. júla bola trvale veľká oblačnosť a niekoľko dní pršalo. Od 11. do 17. júla bolo teplo, denné teploty stúpali od 26° do 30°C. Pršalo 14. a 17. júla. Od 17. do 20. júla sa trochu ochladilo, väčšinou bolo oblačno, cez deň max 22°C. Od 20. až do konca júla bolo teplo a sucho. Spočiatku boli denné teploty max. 27°C, posledný júlový týždeň však 32° až 33°C. V júli napadlo iba 35 mm zrážok, čo bolo hlboko pod normál 80 mm.

Prvá polovica augusta bola slnečná, horúca a suchá, max. teploty cez deň boli 32° až 33°C. Pršalo iba 6. a 7. augusta pri krátkodobej zmene počasia a tiež trochu 15. augusta. Od 17. augusta priniesol silný západný vietor zmenu počasia. Na niekoľko dní sa trochu ochladilo, bolo zamračené a trochu pršalo. Cez deň bolo max. 24°C. Koncom augusta bolo opäť teplo a sucho.

Začiatkom septembra bola zmena počasia v dôsledku prechodu chladnejšieho frontu, max. teploty boli 19° až 23°C. Pršalo 1., 5. a najmä 7. septembra. V noci bolo 7° až 9°C. Do 15. septembra bolo väčšinou oblačno a polooblačno, potom do 20. septembra jasno. 21. septembra bola búrka a vietor. Veľmi pršalo aj 22. a 23. septembra. Potom až do konca mesiaca sa striedali oblačné a chladnejšie dni s teplotami 18° až 19°C s jasnými a teplejšími dňami s teplotami max. 23°C.

Začiatkom októbra bolo pekné počasie, cez deň max. 22°C. 4. októbra fúkal južný vietor. 5. októbra priniesol západný vietor oblačnosť a dážď. Niekoľko dní trvalo striedavé počasie. Keď bolo jasno alebo polojasno bolo cez deň 17° až 18°C a v noci +3° až +4°C, pri zamračenom počasí bolo cez deň max 15°C a v noci min. 7°C. Od 9. do 19. októbra trvalo „babie leto“, cez deň bolo jasno až polojasno s teplotami 22° až 24°C a v noci 9° až 11°C. Občas fúkal juhovýchodný vietor. Od 20. októbra sa ochladilo. Bolo síce jasno, ale fúkal studený severný vietor. Cez deň bolo max. 11°C, v noci 0° až +2°C. Od 26. až do konca októbra bolo oblačno a dážď. Občas fúkal juhovýchodný vietor, cez deň bolo max 12°C, v noci +6°C.

Prvý novembrový týždeň bolo väčšinou zamračené a pršalo. Cez deň bolo max 8° až 9°C, v noci 3° až 4°C. Od 8. do 10. nov. bolo jasno, cez deň max. 8°C, v noci okolo 0°C. Od 11. do 15. nov. bolo opäť zamračené, hmla, občas dážď alebo mrholenie s teplotami 6° až 7°C, v noci 1° až 2°C. 15. a 16. nov. bolo síce jasno, ale potom až do konca novembra bolo väčšinou oblačno. 18. nov. fúkal silný severozápadný vietor a dosť pršalo. Veľa pršalo aj koncom mesiaca, najmä 27. nov. Teploty ešte boli cez deň +11°C, v noci +5°C.

Začiatkom decembra sa ochladilo. 2. a 5. decembra napadol už trvalý sneh. Cez deň bolo -2°

až +2°C, v noci -6° až -10°C. Od 10. dec. nastalo oteplenie. Najprv fúkal silný juhovýchodný vietor a potom veľa pršalo. Teploty boli cez deň 9° až 12°C, v noci +4° až +5°C. Od 16. do 20. decembra bolo zamračené, padal dážď so snehom alebo mrholilo, bolo blato. Cez deň bolo max. 3°, v noci -2° až 0°C. Od 21. decembra až do Vianoc bola veľká oblačnosť, cez deň okolo 0°C, v noci -4°C. Sneh sa v meste topil, udržal sa iba na okolí. Cez Vianoce sa ochladilo, v noci bolo až -12°C, cez deň -4°C. 26. decembra napadol sneh sprevádzaný silným juhovýchodným vetrom a metelicou. Avšak už 27. dec. sa oteplilo a pršalo. Na druhý deň ráno boli klzké cesty. Koncom decembra bolo zamračené a hmlisto, cez deň pršalo alebo mrholilo, v noci bol slabý mráz.

3. Politický a verejný život v Piešťanoch v r. 1990

1. Činnosť politických strán a hnutí v Piešťanoch v roku 1990

V období od ukončenia 2. svetovej vojny až do februára 1948 boli v demokratickej Československej republike uznané 4 strany v Čechách (národnosocialistická, komunistická, sociálnodemokratická a lidovo-katolícka) a na Slovensku tiež 4 strany (demokratická, komunistická, Strana slobody a Strana práce). Vo voľbách v máji 1946 na Slovensku s prevahou zvíťazila Demokratická strana pred KSČ (i v Piešťanoch).

V období od februára 1948 až do novembra 1991 bola politická moc v Československu sústredená v rukách jednej strany – Komunistickej strany Československa.

Po „nežnej“ revolúcii v roku 1989 sa opäť vytvorili podmienky pre existenciu a činnosť viacerých politických strán a hnutí, tentokrát bez obmedzenia. Bol zrušený čl. 4 ústavy o vedúcej úlohe KSČ v spoločnosti.

a) Hnutie (občianska iniciatíva) Verejnosť proti násiliu

Vzniklo ešte v roku 1989. V roku 1990 bolo VPN najvplyvnejším činiteľom medzi politickými stranami a hnutiami. Jeho činnosť riadil Mestský koordinačný výbor VPN. Medzi zakladajúcich členov VPN ešte v roku 1989 patrili PhDr. V. Haring, A. Galovičová, J. Šimo, J. Jurčo, Ing. Samuhel, M. Valo, Ing. Lulovič, J. Benko, Ing. A. Juriš. Jednatel'ami za MKV VPN pri rokovaníach so zástupcami MsNV v Piešťanoch i za „okrúhlym stolom“ v roku 1990 boli najmä MUDr. M. Kališ, JUDr. J. Chmelo, Ing. J. Škodný, Ing. J. Farkaš, M. Lubušky, M. Maťašová a Ing. P. Sabo. V 1. štvrtroku 1990 sa pripojili k činnosti MKV VPN ďalší aktivisti z mnohých piešťanských závodov a organizácií. Prvým predsedom MKV VPN sa stal MUDr. Marián Kališ.

V roku 1990 organizovalo VPN v Piešťanoch viaceré mítingy a podujatia, napr. pravidelné štvrtkové mítingy na Malej scéne I. Krasku. Napríklad, v marci 1990 to boli podujatia: Stretnutie fóra ekonómov, Dialóg s ministrom zdravotníctva a soc. vecí SR MUDr. S. Novákom, CSc., Samostatnosť a budúcnosť mesta Piešťany, Sviečkový pochod (24.3.1990 pri príležitosti 2. výročia manifestácie v Bratislave). Tiež to boli mítingy pred voľbami do zastupiteľských zborov a pred komunálnymi voľbami.

VPN vydávalo v roku 1990 občasník „Piešťanská verejnosť“. Na konci roku (od 1. októbra) začal občasník vychádzať pod názvom „Piešťanská verejnosť demokratického bloku“. V priebehu roku niektorí členovia VPN prešli do novovzniknutých politických strán.

b) Slovenská národná strana

Členovia tejto strany presadzovali výrazne národne orientované myšlienky. Vo februári 1990 sa zozbierali podpisy potrebné pre registráciu SNS, tiež bolo zverejnené programové vyhlásenie strany. Činnosť SNS na Slovensku bola obnovená 7. marca 1990.

V Piešťanoch vznikol 13. marca 1990 prípravný výbor na založenie mestskej organizácie SNS. Riadny výbor bol zvolený na členskej základni 17. okt. 1990. V roku 1990 sa zástupcovia SNS v Piešťanoch zúčastňovali zasadnutí „za okrúhlym stolom“ politických strán a hnutí. Pripravili viaceré akcie v rámci predvolebnej kampane, zúčastnili sa viacerých celonárodných mítingov v Bratislave, na Bradle, v Ružomberku i na mítingu „Za tú našu slovenčinu“.

Prvým predsedom MO SNS v Piešťanoch sa stal MUDr. Michal Máčaj.

c) Kresťanskodemokratické hnutie

Program KDH sa zakladal najmä na duchovných hodnotách, ako sú sloboda, solidarita, spravodlivosť a kresťanská láska. Týkal sa národa, štátu, človeka, rodiny, výchovy a vzdelávania, kultúry, náboženstva a cirkví, sociálnych a hospodárskych sfér, životného prostredia a zahraničnej politiky.

KDH je v zmysle nového zákona zaregistrovaná ako politické hnutie, má tie isté práva a povinnosti ako politická strana.

Dňa 6. januára 1990 bol na ustanovujúcom zhromaždení na Malej scéne I. Krasku založený Kresťansko-demokratický klub v Piešťanoch. Ďalšie kluby KDH potom vznikali aj v podnikoch a organizáciách v meste. Mestský KDK zaviedol od 9. februára 1990 systematickú výuku náboženstva v kúpeľnej kaplnke pri Kolonádnom moste, ktorá bola určená pre mládež od 13 rokov.

17. februára 1990 sa v Nitre uskutočnil zakladajúci zjazd Kresťanskodemokratického hnutia na Slovensku. Zjazd prijal stanovy, ktoré umožnili oficiálne zaregistrovať hnutie na Ministerstve vnútra SR. Predsedom sa stal JUDr. Ján Čarnogurský.

Na zhromaždení členov KDH v Piešťanoch 4.3.1990 na Malej scéne I. Krasku bolo zvolené 15 členné predsedníctvo mestského klubu KDH na čele s MUDr. Mariánom Urbánkom.

d) Komunistická strana Slovenska – SDĽ

Táto strana sa tiež hlásila k demokratickému vývoju v našej spoločnosti a preto odmietla doterajšie totalitné, diktátorské postoje svojich straníckych predchodcov. Nesúhlasila však s odbúraním všetkých doterajších socialistických vymožeností, usilovala sa o zachovanie základných sociálnych istôt obyvateľstva.

10. marca 1990 sa uskutočnila v Trnave okresná konferencia KSS, kde bol za predsedu zvolený Peter Bohunický. Predsedom mestskej organizácie KSS v Piešťanoch sa stal Rudolf Hodul. Po odchode R. Hodula pracovať do zahraničia v júni 1990 sa stal predsedom MV KSS v Piešťanoch Jaroslav Böhm.

V októbri 1990 bol celoslovenský zjazd KSS v Prešove. Strana bola pomenovaná na KSS – Strana demokratickej ľavice.

e) Demokratická strana

Strana stála na princípe federácie, základom štátoprávneho usporiadania by mali byť ústavy oboch republík. Žiadala urýchliť malú i veľkú privatizáciu.

V roku 1946 bola po víťazstve vo voľbách DS najsilnejšou stranou na Slovensku. V roku 1990 sa prvým predsedom znovuobnovenej DS v Piešťanoch stal začiatkom januára MUDr. D. Kvasnica, ktorý po čase sa funkcie vzdal z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. Potom bol za predsedu zvolený Ing. K. Lešický.

Členovia DS a jej sympatizanti neboli spokojní s činnosťou vedenia DS na Slovensku, v dôsledku čoho vraj vzišiel aj volebný neúspech DS v júni 1990.

f) Strana zelených

Táto strana si ako hlavnú úlohu v rodacom sa demokratickom štáte vytýčila dôsledne presadzovať ochranu životného prostredia.

Ustanovujúca schôdza základnej skupiny Strany zelených v Piešťanoch sa uskutočnila 22. januára 1990 na MS I. Krasku a predsedom prípravného výboru skupiny sa stal Ing. J. Škodný. 27. januára 1990 sa konal v Banskej Bystrici ustanovujúci zjazd Strany zelených ako politickej strany s pôsobnosťou na území celej ČSFR. Člen piešťanskej skupiny SZ Ing. Anton Juriš bol kooptovaný do Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia. Na členskej schôdzi 22.3.1990 vznikli nové orgány zákl. skupiny SZ v Piešťanoch a predsedom sa stal Kornel Duffek.

Členovia SZ v Piešťanoch organizovali pre verejnosť tzv. „Zelené štvrtky“, kde občania mesta prichádzali s námetmi a pripomienkami k otázkam životného prostredia mesta Piešťany. Z príležitosti svetového Dňa Zeme uskutočnili 21.4.1990 čistenie brehov Váhu, úpravu chodníkov na Červenej veži, sadili stromky na sídlisku Juh.

g) Sociálnodemokratická strana Slovenska

SDS mala v našej vlasti 100-ročnú históriu, avšak v období totalitného socializmu (1948-1989) bola jej činnosť zakázaná. SDS bola zakázaná aj za

1. Slovenskej republiky (1939-45), po oslobodení od fašizmu v roku 1945 bola obnovená ako Strana práce, po voľbách v roku 1946 premenovaná na Sociálnodemokratickú stranu Slovenska; v období total. socializmu (1948-1989) bola opäť zakázaná.

V súčasnom období vplyvom sociálnodemokratických strán dosiahli vysokú životnú úroveň viaceré štáty v Európe, ako napr. Švédsko, Rakúsko a pod. Cieľom SDS u nás je vytvorenie prosperujúcej ekonomiky založenej na trhovom mechanizme a zrovnoprávnením všetkých foriem vlastníctva (štátne, družstevné, súkromné, akciové) a tým získať finančné zdroje pre rozsiahle sociálne programy.

Obnovovací zjazd Sociálnodemokratickej strany Slovenska sa uskutočnil 2. februára 1990 v Bratislave. Predsedom MV SDS v Piešťanoch sa začiatkom roku 1990 stal Ing. Jaroslav Farkaš, ktorý však neskôr sa funkcie vzdal z dôvodu odchodu zo SDS.

h) Strana demokratického socializmu

Strana privítala nástup demokracie po 17. novembri 1989, dištancovala sa od totalitného socializmu a presadzovala skutočné hodnoty demokratického socializmu v zmysle sociálnych istôt (napr. právo na prácu každého občana). V ekonomickej oblasti bola za trhovú hospodárstvo, súkromné podnikanie a pluralitu vlastníctva výrobných prostriedkov. Strana dem. socializmu bola 1. februára 1990 zaregistrovaná na Ministerstve vnútra SR v Bratislave. Členmi koordinačnej skupiny strany dem. social. v Piešťanoch boli Ing. Július

Turček, MUDr. Vladimír Prokop, Emil Popelka. V komunálnych voľbách strana neuspela.

2. Doplňujúce voľby poslancov do Federálneho zhromaždenia ČSFR

a) Voľba do Snemovne ľudu FZ. V januári 1990 bolo do uvoľnených poslaneckých mandátov zvolených 75 nových poslancov, ktorých po vzájomnej dohode navrhli Občianske fórum, VPN a ostatné politické strany. Medzi nimi bol Ing. Anton Juriš, bez politickej príslušnosti, učiteľ na Strednej poľnohospodárskej škole v Piešťanoch, zvolený za volebný obvod Trnava. Vo federálnom parlamente prišiel s interpeláciou ministra národnej obrany vo veci piešťanského letiska.

b) Voľba do snemovne národov FZ. V období do 30. januára 1990 rezignovalo alebo bolo politickými stranami odvolaných aj 29 poslancov Slovenskej republiky. Za poslanca Snemovne národov FZ bol zvolený aklamáciou Pavol Hrušovský, Strana slobody, za volebný obvod Piešťany.

3. Miestny odbor Matice slovenskej v Piešťanoch v r. 1990

Základným cieľom Matice slovenskej ako kultúrnospoločenskej organizácie je pozdvihnutie národného povedomia Slovákov a zvyšovanie ich kultúrnej úrovne.

Matica slovenská po svojom vzniku v roku 1863 v ťažkých rokoch národného útlaku existovala iba do zastavenia jej činnosti v roku 1875. Prvé oživotvorenie MS bolo v roku 1918 po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku Československej republiky. Vtedy bojovala proti čechoslovakizmu, ktorý prezentoval Slovákov nie ako národ, ale ako jeden kmeň národa československého. K druhému oživotvoreniu MS došlo v roku 1968, v krátkom období tzv. „socializmu s ľudskou tvárou“.

Po „nežnej revolúcii“ došlo k ďalšiemu oživotvoreniu Matice slovenskej. Dňa 20. januára 1990 na valnom zhromaždení v kine Moskva sa uskutočnilo oživotvorenie miestneho odboru Matice slovenskej v Piešťanoch. Predsedom miestneho odboru Matice slovenskej sa stal PhDr. Maximilián Horanský, CSc. Zároveň vznikli sekcie: záujmovumelecká, zahraničných Slovákov, kultúrnoorganizačná a tlačový tajomník.

Miestny odbor MS v Piešťanoch realizoval v roku 1990 viaceré podujatia. Napríklad, stretnutie s mladými krajanmi z Juhoslávie v kaštieli v Moravanoch nad Váhom, uskutočnila sa národná púť 4. a 5. mája na Bradlo, ďalej matičný literárny večer venovaný osobnosti M.R. Štefánika pri príležitosti 71. výročia jeho tragickej smrti. Delegácia miestneho odboru MS tiež odcestovala spolu so súborom Striebornica do Sanderhausenu v Rakúsku, kde odhalili pamätnú tabuľu pri príležitosti pokrstenia kniežaťa Pribinu v 9. stor. salzburským arcibiskupom Adabramom. Od septembra prebiehal cyklus prednášok o najvýznamnejších udalostiach histórie Slovenska, atď.

4. Rehabilitačná komisia pri MsNV v Piešťanoch

Na rokovaní rady MsNV a zástupcov politických strán pri „okružlom stole“ bola 5. februára 1990 vytvorená rehabilitačná komisia. Svoje sťažnosti a požiadavky mohli podávať poslanci a zamestnanci MsNV politicky postihnutí po rokoch 1948 a 1968. Predsedom komisie sa stal poslanec Ing. J. Farkaš.

5. Žiadosť o udelenie samostatnosti mesta Piešťany

Zákon SNR o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. zo dňa 3.9.1990 umožnil, že od začiatku roku 1991 sa mesto Piešťany stalo právnickou osobou samostatne hospodáriacou. Na základe uvedeného zákona sa mesto alebo obec charakterizovalo ako samosprávny územný celok s vlastným majetkom a finančnými zdrojmi, ktorý združuje občanov majúcich na jeho území trvalý pobyt.

MsNV v Piešťanoch ešte pred schválením uvedeného zákona podal žiadosť o udelenie samostatnosti mesta Piešťany a osobitného postavenia MsNV Piešťany na Ministerstvo vnútra a životného prostredia SR v Bratislave. List bol odoslaný 7. marca 1990. V odpovedi námestníka ministra Petra Berčíka 14. marca 1990 bola požiadavka mesta a MsNV uznaná za opodstatnenú. Žiadosť bola zaevidovaná a mala sa riešiť po schválení návrhu o územnom usporiadaní Slovenskej republiky.

6. Spoločnosť Ježišova v Piešťanoch

V Piešťanoch bol začiatkom 40-tych rokov zriadený Dom Spoločnosti Ježišovej. Jezuiti prevzali budovu a pozemok Štátnej kúpeľnej nemocnice na Poštovej ulici a v jednej časti budovy zriadili aj dnešnú kaplnku.

V apríli 1950 boli jezuiti z Piešťan násilne odvedení. Po uplynutí 40-tich rokov sa jezuiti vrátili do Piešťan. Formou exercičných kurzov sa rozhodli vysvetľovať veriacim, že práve kresťanstvo dáva odpoveď na otázku zmyslu života človeka.

7. Oslavy 45. výročia oslobodenia Piešťan

4. apríla 1990 predstavitelia mestských štátnych orgánov, politických strán a spoločenských organizácií si oficiálne uctili 45. výročie oslobodenia Piešťan položením vencov pri Pamätníku osloboditeľov na Nám. SNP a pri pamätníku na symbolickom cintoríne padlých rumunských vojakov vedľa letiska.

Zanikli oslavy:

- a) Február 1948 – výročie socialistickej revolúcie v ČSR, začiatok budovania totalitnej socialistickej spoločnosti;
- b) 8. marec – Medzinárodný deň žien;
- c) 1.máj Sviatok práce – nekonali sa povinné oslavy a organizovaný prvomájový sprievod. Uskutočnili sa iba hudobné vystúpenia a VPN zorganizovalo pre deti maľovanie kriedami na asfalte a farbičkami na výkresy pred LD Slovan;
- d) 7. november – výročie Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie v Rusku.

8. Návšteva Alexandra Dubčeka v Piešťanoch

Predseda Federálneho zhromaždenia Alexander Dubček sa 31. mája 1990 stretol s občanmi Piešťan v Hudobnom pavilóne na predvolebnom mítingu. K jeho delegácii sa pripojil i minister školstva Ladislav Kováč. Účastníci mítingu, na ktorom sa predstavovali aj ostatní kandidáti za VPN, privítali A. Dubčeka dlhotrvajúcim potleskom.

A. Dubček je v súčasnom období opäť veľmi populárny. V pamätnom roku 1968 sa ako generálny tajomník KSČ pokúšal o obrodu socializmu v našej vlasti, chcel zaviesť do života tzv. socializmus s ľudskou tvárou (bez totality), čo by znamenalo demokraciu, slobodu prejavu a pod. a zároveň zachovanie socializmu. Avšak po príchode tzv. spojeneckých vojsk zo ZSSR, Maďarska, Poľska, Bulharska a NDR 21. apríla 1968 sa opäť u nás zaviedol

totalitný systém s vedúcou úlohou KSČ. A. Dubček musel odísť z politiky a vrátil sa do nej až po „nežnej revolúcii“. Skončil členstvo v KSČ a stal sa členom hnutia VPN.

9. Voľby poslancov do Federálneho zhromaždenia ČSFR a do Slovenskej národnej rady v roku 1990

8. a 9. júna 1990 sa v Česko-slovenskej federatívnej republike uskutočnili slobodné a demokratické voľby poslancov do najvyšších zastupiteľských zborov, tzv. parlamentné voľby.

V rámci organizačnej prípravy volieb použil MsNV v Piešťanoch počítače na vypracovanie volebných zoznamov a legitimačných preukazov voličov starších ako 18 rokov.

a) Volebné čísla politických strán a hnutí: 1 – Strana slobody, 2 – Demokratická strana, 3 – Československá strana socialistická, 5 – Verejnosc' proti násiliu (v Českej republike namiesto VPN bolo Občianske fórum), 6 – Slobodný blok (koalícia strán Strana čs. neutrality, Republikánska únia, Strana ústavnej demokracie, Strana svobodných demokratů), 8 – Všeľudová dem. strana, Združ. pre republiku, Republ. strana Československa, 10 – Komunistická strana Československa, 11 – Spojenectvo poľnohospodárov a vidieka (koalícia 10-tich strán, napr. Politické hnutie členov JRD, Čsl. strana poľnohospodárska, Strana moravského vidieka, atď.), 12 – E-S-W-S (együttélés-spolužitie-wspólnota-soužití) Maďarské kresťansko-demokratické hnutie, 14 – Rómovia (Strana demokratickej únie Rómov na Slovensku, Strana integrácie Rómov na Slovensku), 16 – Slovenská národná strana, 17 – Kresťanskodemokratické hnutie, 18 – Strana zelených, 19 – Hnutie československého porozumenia, 21 – Sociálna demokracia (Sociálnodemokratická strana na Slovensku, Československá sociálna demokracia).

b) Predvolebná kampaň, agitácia a propagácia, volebné programy politických strán a hnutí v Piešťanoch. Každéj politickej strane a hnutiu boli na území mesta poskytnuté plochy na vylepenie volebných plagátov na zásade rovnosti. Technické služby mesta Piešťany umiestnili na najfrekventovanejších častiach mesta a priľahlých sídliskách 16 betónových skruží v zoskupeniach po 2-och a 3-och kusoch, ktoré slúžili na prezentáciu registrovaných strán a hnutí v predvolebnej kampani. Nahradili propagačné materiály, ktoré boli od začiatku roku umiestnené vo vitrínach jednotlivých strán na Nám. Dukelských hrdinov (terajšie Nám. slobody). Jednotlivé strany a hnutia však využívali okrem povolených i nepovolené priestory na propagáciu svojich volebných programov formou stručných vyhlásení, hesiel, letákov, obrázkov politických predstaviteľov a pod.

Verejnosc' proti násiliu (VPN). Heslá: „Šanca pre Teba“, „Šanca pre Slovensko“, „Komunizmus vo svojich všetkých obmenách vždy znamenal diktatúru a násilie, demokracia naproti tomu slobodu a demokratický vývoj“, „Komunizmus doviedol východnú Európu k hospodárskemu úpadku, kým demokracia doviedla západnú Európu k hospodárskej prosperite“. Obrazy politikov: A. Dubček, M. Čalfá, M. Číž, V. Havel a pod.

Strana zelených. Heslá: „Za právo človeka žiť zdravo v čistej krajine“, „Ekologická rovnováha a harmónia medzi človekom a prírodou je podmienkou zachovania života a všestranného zlepšenia jeho kvality“, „Za zdravý život, za zdravú prírodu, za demokraciu“, „Chceme v zdravej krajine zdravé deti“.

Vo volebnom programe mali stanovené konkrétne závažné úlohy ochrany životného

prostredia v našom meste, ako napr. havarijný stav mestského smetiska, ochrana vodnej plochy Slňava, potoka Dubová, termálnych prameňov, otázky dopravy v meste, zelene, atď'. Slovenská národná strana (SNS). Heslá: „Slovenská národná strana 1861 – 1990 vyšla z národa – vracia sa k národu – pracuje pre národ“, atď'.

Kresťanskodemokratické hnutie (KDH). Heslá: „Čestné miesto v Európe“, „Stop komunizmu“. Obrazy politikov: Ján Čarnogurský.

Komunistická strana Slovenska (KSS). Propagáciu svojho programu zabezpečovala vo výkladnej skrinke na Nám. Dukelských hrdinov. Po mítingu v parku 29.5. bola jej vitrína na druhý deň rozbitá.

Demokratická strana. Heslá: „Bez demokracie niet slobody, bez slobody niet demokracie“, atď'. Objavili sa aj negatívne javy, napr. v noci bolo volebné číslo 2 Demokratickej strany prestriekané na plagátoch na č. 16 (SNS).

Hnutie československého porozumenia. Heslá: „Spoločná história, spoločná budúcnosť – nádej pre Československú republiku“, atď'.

c) Predvolebné mítingy strán a hnutí. Uskutočňovali sa v Hudobnom pavilóne, v Dome umenia SF, v kine Moskva a pod.

VPN - míting 31.5.1990 v Hudobnom pavilóne v parku za účasti predsedu FZ A. Dubčeka, ministra školstva M a TV SR L. Kováča a ďalších hostí;

- míting 3.5.1990 v Dome umenia SF za prítomnosti 1. podpredsedu SNR Jána Budaja, herca M. Hubu, spisovateľa L. Feldeka a ďalších;

- „predvolebný guláš“ VPN 5.6.1990 v priestoroch Športhotela na štadióne a na susednom detskom dopravnom ihrisku.

KSS - míting 29.5.1990 v Hudobnom pavilóne v parku, zúčastnili sa predseda Zs KNV v Bratislave Ing. M. Borguľa, R. Hodul, A. Javorka a ďalší.

KDH - stretnutie kresťanských pedagógov 29.5.1990 sa uskutočnilo v LŠU na Ul. Čsl. armády;

- míting 31.5.1990 v Dome umenia SF. Zúčastnili sa ho zahraničný hosť v Piešťanoch Anton Hlinka, ktorý predtým celebroidal sv. omšu v rímsk.-kat. farskom kostole (rozhl. stan. Hlas Ameriky v Mníchove);

- míting 3.6.1990 v Dome umenia SF. Prítomný bol herec Ľubo Roman a kandidáti za poslancov za KDH.

Strana zelených - míting 20.5.1990 na Malej scéne I. Krasku;

- propagačná bicyklová jazda 5.6.1990 po meste i po jeho okolí.

Demokratická strana - míting pod názvom „kortešačkový guláš“ s ľudovou hudbou 27.5.1990 v Hudobnom pavilóne v parku. Uskutočnilo sa predstavovanie kandidátov za poslancov, prítomný bol p. Dubníček i ďalší;

- míting 2.6.1990 sa uskutočnil v Hudobnom pavilóne z príležitosti Medzinárodného dňa detí. V programe sa predstavila detská dychová hudba Inovčanka, vstúpili deti z LŠU, deti súťažili v kreslení na asfalte, bola tombola.

d) Výsledky volieb 1990 do FZ a SNR v Piešťanoch – 8. a 9. júna 1990.

Volby poslancov do Slovenskej národnej rady. Bolo odovzdaných 23 069 platných hlasov pre všetkých 15 politických strán, hnutí a koalícií strán. Poradie: 1. VPN – 7 568 hlasov (32,81 %), 2. SNS – 4 908 hlasov (21,28 %), 3. KDH – 4 353 hlasov (18,87 %), 4. KSČ –

2 750 hlasov (11,92 %), 5. Demokratická strana – 1 226 hlasov (5,31 %), 6. Strana zelených – 938 hlasov (4,07 %), 7. Sociálna demokracia – 513 hlasov (2,22 %), 8. Strana slobody – 277 hlasov (1,26 %), 9. Spojenectvo poľnohospodárov a vidieka – 202 hlasov (0,88 %), 10. Hnutie československého porozumenia – 91 hlasov (0,39 %), 11. Slobodný blok – 79 hlasov (0,34 %), 12. Maďarské kresťanskodemokratické hnutie – 74 hlasov (0,32 %), 13. Rómovia – 43 hlasov (0,19 %), 14. Všetudová dem. strana, Združ. pre rep., Republ. strana Českoslov. – 33 hlasov (0,14 %), 15. Československá strana socialistická – 14 hlasov (0,06 %).

Voľby poslancov do Snemovne národov Federálneho zhromažď. ČSFR. Bolo odovzdaných 23 151 platných hlasov pre všetkých 15 politických strán, hnutí a koalícií strán.

Poradie: 1. VPN – 10 148 hlasov (43,83 %), 2. SNS – 3 869 hlasov (16,71 %), 3. KDH – 3 694 hlasov (15,96 %), 4. KSČ – 2 799 hlasov (12,09 %), 5. Demokratická strana – 815 hlasov (3,52 %), 6. Strana zelených – 807 hlasov (3,49 %), 7. Sociálna demokracia – 440 hlasov (1,90 %), atď.

Voľby poslancov do Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia ČSFR. Bolo odovzdaných 23 516 platných hlasov pre všetkých 15 politických strán, hnutí a koalícií strán.

Poradie: 1. VPN – 7 746 hlasov (32,94 %), 2. KDH – 4 897 hlasov (20,82 %), 3. SNS – 4 271 hlasov (18,16 %), 4. KSČ – 2 996 hlasov (12,74 %), 5. Demokratická strana – 1 252 hlasov (5,32 %), 6. Strana zelených – 950 hlasov (4,04 %), 7. Sociálna demokracia – 620 hlasov (2,64 %), atď.

V Slovenskej republike vznikla vládna koalícia VPN + KDH + Demokratická strana.

e) Občania Piešťan zvolení za poslancov do zákonodarných orgánov FZ a SNR.

1. Ing. Peter Sabo, CSc. – poslanec za Stranu zelených v Slovenskej národnej rade za Zsl. kraj. Zamestnaný ako programátor vo Výskumnom ústave strojárskoho a spotrebného tovaru v Piešťanoch. Známy ako dôsledný a obetavý ochranár prírody a čistoty životného prostredia.

2. Ing. Augustín Jambor, CSc. – zvolený za poslanca Snemovne ľudu FZ ČSFR za KDH. Pracuje na podnikovom riaditeľstve Povodia Váhu v Piešťanoch.

10. Procesia v Piešťanoch z príležitosti cirkevného sviatku

Po mnohoročnej prestávke sa obnovila tradícia procesií v Piešťanoch. 17. júna 1990 sa uskutočnila procesia Božského srdca. Po sv. omši sa sprievod pohol od rímsk.-kat. farského kostola po Štefánikovej ulici (predtým Pionierska ul.) cez Fándlyho ulicu a po ulici Pod Párovcami sa vrátil späť ku kostolu.

11. Národná púť na Ducové – Kostolec

5. júla 1990 v Deň sv. Cyrila a Metoda sa po prvýkrát uskutočnila Národná púť na Ducové – Kostolec.

Na Kostolci bol v IX. stor. veľmožský dvorec s rotundou, v období, keď vo Veľkomoravskej ríši pôsobili vierozvestcovia sv. Cyril a sv. Metod.

Po prednáške Dr. A. Ruttkaya, DrSc. z Archeologického ústavu SAV v Nitre o histórii Kostolca nasledoval bohatý kultúrny program (vystúpili napr. členovia Speváckeho zboru slovenských učiteľov).

Vyvrcholením púte bola slávnostná sv. omša, ktorú celebroidal arcibiskup – metropolita

Mons. Ján Sokol, ktorý znovuposvätil základy veľkomoravskej rotundy. Národnej púte na Ducové – Kostolec sa zúčastnilo okolo 5 000 ľudí.

12. Rokovanie federálnej vlády ČSFR a republikových vlád ČR a SR v Piešťanoch

10. a 11. septembra 1990 sa v pohostinnom prostredí Čs. štátnych kúpeľov v Piešťanoch stretli na rokovaní predstavitelia Vlády ČSFR vedenej predsedom vlády Mariánom Čalfom, Vlády SR vedenej predsedom Vladimírom Mečiarom a Vlády ČR vedenej premiérom Petrom Pithartom. Zaoberali sa aj otázkami štátoprávneho usporiadania. Po ukončení rokovaní sa uskutočnila tlačová konferencia, ktorej sa zúčastnilo približne sto novinárov.

13. Voľby orgánov mestskej samosprávy v Piešťanoch

Komunálne voľby sa uskutočnili v dňoch 22. a 23. novembra 1990, a to na základe nových zákonov: zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí a zákona o obecnom zriadení. Tieto zákony posilnili suverenitu miest a obcí, ktoré získali právo samostatného rozhodovania a výkonu úkonov súvisiacich so správou obce a jej majetku.

Boli to slobodné a demokratické voľby. Z 24 549 voličov zapísaných v Piešťanoch, vrátane mestských častí Banka a Kocurice, prišlo voliť len 12 680 občanov, teda niečo cez 51 % oprávnených voličov. Z miest na Slovensku sme mali jednu z najnižších účastí, hneď po Bratislave. V dostatočnej miere nevolili najmä mladí ľudia a tiež ani polovica zapísaných voličov neprišla k voľbám v sídliskách Adam Trajan, Tesla a v mestskej časti Kocurice.

a) Voľba primátora mesta Piešťany.

Kandidáti na funkciu primátora mesta Piešťany boli:

- Ing. Viliam Hájovský, ekonóm, 40-ročný, kandidát demokratického bloku VPN + KDĽ + DS;
- Jozef Gubala, technik, 55-ročný, nezávislý kandidát;
- PhDr. Maximilián Horanský, CSc., sociológ, 52-ročný, nezávislý kandidát;
- JUDr. Tatiana Chrenková, vedúca odboru sociálnych vecí a zdravotníctva MsNV Piešťany, 35-ročná, nezávislá kandidátka;
- Ing. Jozef Škodný, projektant, 51-ročný, nezávislý kandidát.

Najviac primátorských hlasov získal kandidát koalície, občan mesta bez straníckej príslušnosti Ing. Viliam Hájovský, ktorý získal 5 739 hlasov. Pred druhým v poradí Jozefom Gubalom mal náskok vyše 1 200 hlasov.

b) Voľba poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Piešťany. V Piešťanoch bolo 6 volebných obvodov. Kandidátne listiny podávali politické strany a hnutia a to osobitne za každý volebný obvod. K návrhu nezávislého kandidáta sa pripojila petícia podpísaná najmenej 100 oprávnenými voličmi. Kandidát pre zvolenie do mestského zastupiteľstva musel mať trvalý pobyt v Piešťanoch.

Na post poslanca kandidovalo 80 kandidátov, z toho za koalíciu VPN + KDĽ + DS (demokratický blok) 34 kandidátov, za SNS 16, za KSS 11, za Stranu zelených 8 a nezávislých, teda bez politickej príslušnosti bolo 10 kandidátov. Zvolených bolo 34 poslancov MsZ.

Voľby zabezpečovali okrskové volebné komisie, ktoré výsledky volieb hlásili Mestskej volebnej komisii v Piešťanoch. Výsledky volieb:

Volebný obvod č.1 (Staré Piešťany, Orviský kút, TOM, Žilinská cesta a priláhlé ulice – volili

celkom 7 poslancov): MUDr. Miloš Krupa – SNS – 1 651 hlasov, MUDr. Peter Poprac – Dem. blok 1 532, JUDr. Alena Vráblová – SZ 1 334, Peter Gerhát – SNS 1 225, Jozef Benko – Dem. blok 1 210, Anna Klčovanská – Dem. blok 1 181, Jaroslav Korvín – SZ 1 099.

Volebný obvod č. 2 (Stred mesta, Ul. Čsl. armády a priľahlé ulice volili spolu 7 poslancov): Kornel Duffek – SZ 1 369, JUDr. Štefan Bartovic – Dem. blok 1 276, Ing. arch. Marcel Kajlich – Dem. blok 1 231, Ing. Jozef Jambor – Dem. blok 1 122, Oľga Mišíková – SZ 1 012, Ing. Kristián Lešický – Dem. blok 986, Ľubica Řehuřková – Dem. blok 941.

Volebný obvod č. 3 (Bratislavská ul., Floreát, Krajinská cesta a priľahlé ulice volili spolu 8 poslancov): MUDr. Ľudovít Pravda – Dem. blok 2 027, Ing. František Bača – SZ 1 835, MUDr. Marián Nosál – SNS 1 487, Ľubomír Minár – Dem. blok 1 451, Ing. Jaroslav Farkaš – nezáv. kand. 1 442, Gabriela Rosenbergerová – SZ 1 282, Pavol Hornák – SNS 1 280, Ing. arch. Štefan Petráš – Dem. blok 1 222.

Volebný obvod č. 4 (Adam Trajan, Balakovská ul., sídlisko Juh volili spolu 8 poslancov): Ing. Anton Juriš – SZ 1 158, Ing. Igor Dančík – SZ 1 126, RNDr. Miroslav Rybanský – SNS 765, MUDr. Slavica Švorcová – Dem. blok 753, František Novelinka – nezáv. kand. 750, Ing. Juraj Macháč – nez. kand. 736, Ing. Jozef Dragula – nez. kand. 732, Ing. Mária Bardíková – nez. kand. 710.

Volebný obvod č. 5 (m.č. Kocurice, okolie Tesly a Vrbovská cesta volili spolu 2 poslancov): Dušan Kubica – SNS 222, Ing. Mária Danišková – SNS 212.

Volebný obvod č. 6 (m.č. Banka volila 2-och poslancov): Gašpar Haring – Dem. blok 493, MUDr. Stanislav Čársky – Dem. blok 472 hlasov.

Koalícia VPN + KDH + DS (demokratický blok) síce získala najviac, t.j. 14 poslaneckých miest, avšak relatívne najúspešnejšia bola Strana zelených, kde z 8 kandidátov tejto strany vzišlo i 8 poslancov. Prekvapením je neúspech KSS, kde z 11 kandidátov sa ani jeden nestal poslancom mestského zastupiteľstva.

c) Program demokratického bloku VPN + KDH + Dem. strana pre budúce obdobie. Piešťany majú byť vyspelé, ekologicky zdravé a ekonomicky silné mesto. Program sa rozdelil do 4-och okruhov:

1. Poriadok vo veciach verejných – rozbitie starých štruktúr, vytvorenie okresu Piešťany, zaviesť miestne referendum o dôležitých záležitostiach mesta, atď.

2. Vytvorenie podmienok pre rozvoj podnikania – získavanie finančných prostriedkov pre mesto, čo závisí od produktivity podnikov, družstiev, živnostníkov, roľníkov, peňažných ústavov a bánk, účelových dotácií vlády a pod. K tomu bude treba rozvíjať proces privatizácie, presadzovať vhodnú miestnu daňovú politiku, vytvárať podmienky pre vstup zahraničného kapitálu do podnikania na území nášho mesta, atď.

3. Rozvíjať najdôležitejšiu funkciu mesta – kúpeľnoturistickú funkciu. Z nej sa odvíjajú ekonomické, sociálne a ekologické hodnoty mesta ako napr. zamestnanosť, široká sieť služieb, remesiel a činností. Dôležitý je vzťah mesto – kúpele. Preto dlhodobá koncepcia mesta sa bude orientovať na zdravotníctvo a farmáciu a na priemysel, ktorý nepoškodzuje životné prostredie mesta.

4. Riešenie ďalších problémov mesta. Tu patrí výstavba novej nemocnice a skvalitnenie dostupnosti zdravotníckych služieb, odstránenie zdrojov poškodzovania životného prostredia a komplexné riešenie likvidácie tekutých a pevných odpadov na území nášho mesta, vytvorenie dôstojného prostredia pre život dôchodcov a zdravotne postihnutých obyvateľov

mesta, vybudovanie komplexu kvalitných obchodných služieb a služieb vôbec, odstránenie nedostatkov v doprave budovaním kvalitných komunikácií a zlepšením organizácie dopravy, atď.

14. Voľba Mestskej rady mesta Piešťany v roku 1990

Mestská rada bola zriadená na prvom zasadnutí mestského zastupiteľstva dňa 12. decembra 1990 v Dome umenia SF. Spomedzi 34-členného zastupiteľstva bola zvolená 11-členná mestská rada, ktorá spolu s primátorom mesta bude operatívne rozhodovať o bežných záležitostiach mesta. Jej zloženie bolo prejavom rozloženia politických síl v meste, pričom jednotlivé politické strany a hnutia do nej menovali svojich najschopnejších členov.

Členmi mestskej rady sa stali: Ľudovít Pravda (Dem. blok), Miloš Krupa (SNS), Kristián Lešický (Dem. blok), Peter Gerhát (SNS), Anna Klčovanská (Dem. blok), František Bača (Str. zel.), Jozef Dragula (nezáv. posl.), Mária Bardíková (nezáv. posl.), Kornel Duffek (Str. zel.), Anton Juriš (Str. zel.), Štefan Bartovic (Dem. blok).

4. Poľnohospodárstvo v Piešťanoch v roku 1990

1. JRD Družba Piešťany

a) Úsek rastlinnej výroby. V roku 1990 družstvo hospodáril na ploche 2 706,4 ha. Dosiahli sa výnosy plodín: 3 599,4 ton pšenice na výmere 545,7 ha, 2 778 t jačmeňa na ploche 377,3 ha, kukurice 1 541,2 t (na zrno na ploche 158,9 ha a na osivo 190 ha), 5 123,2 t cukrovej repy (na spracovanie 185 ha a na osivo 15 ha), lucerky 4 450 t na ploche 217,3 ha, bôbu 146 t na ploche 83,4 ha a slamy 3 296 t. Z ostatných plodín sa pestovali cirok na ploche 20 ha, mrkva na 40 ha, repka na 62,5 ha a cibul'a na 15 ha.

b) Úsek živočišnej výroby. V roku 1990 bola produkcia mlieka 3 394 615 l. Stav hospodárskych zvierat: dojnice 325 ks, teľce 135 ks, jalovice teľné 53 ks. Spolu bolo 513 ks hovädzieho dobytku. Ošípaných bolo spolu 3 588 ks. Z toho 230 ks prasnice, 753 ks ciciaky, 752 ks predvýkrm, 132 ks chovné prasnice a 1 719 výkrm ošípaných. Oviec bolo 377 ks.

c) Organizačné zmeny a stav členskej základne. Dňa 7. dec. 1990 uznesením členskej schôdze JRD Družba Piešťany došlo k rozdeleniu JRD na 3 samostatné družstvá: Piešťany, Drahovce a Kocurice m.č. Piešťany s platnosťou od 1.1.1991. Členská schôdza rozhodla o rozdelení v súlade so zákonom č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve. K 31.12.1990 malo JRD celkove 793 členov. Z toho bolo 522 členov trvale činných, 52 dočasne pracujúcich a 219 nepracujúcich (z nich 217 dôchodcov). Priemerný mesačný zárobok za rok 1990 bol 3 407,- Kčs na 1 člena.

5. Priemysel a obchod v Piešťanoch v roku 1990

V roku 1990 sa piešťanské podniky začali stretávať s novou politickou a ekonomickou situáciou, ktorú možno charakterizovať nástupom privatizácie. Koncom roku 1990 bol schválený zákon o privatizácii malých podnikov a v nasledujúcom roku 1991 sa „malá“ privatizácia naplno rozbehla. Privatizácia veľkých podnikov a vznik veľkých akciových spoločností sa naplánovali na ďalšie roky. Avšak už v roku 1990 sa veľké štátne podniky

ako napr. v Piešťanoch Tesla a Chirana v dôsledku novej a tvrdej hospodárskej politiky (na kapitalistický spôsob) začali dostávať do ťažkostí (platobná neschopnosť, problémy s odbytom a pod.). Už koncom roku 1990 začali podniky prepúšťať zamestnancov a tak aj v Piešťanoch sa objavila nezamestnanosť.

V roku 1990 v dôsledku nástupu demokracie prišlo k zmenám vo vedení vo väčšine piešťanských podnikov z vôle vlastných zamestnancov. Noví riaditelia boli napr. MUDr. Ružena Čunčíková v Čs. štátnych kúpeľoch Piešťany, Ing. Róbert Chovanec v št. podn. Tesla Piešťany, MUDr. Marián Kališ v Nemocnici s poliklinikou v Piešťanoch, Ing. Jozef Banas v š.p. Povodie Váhu Piešťany, atď.

1. Čs. štátne kúpele v Piešťanoch v roku 1990

a) Základné údaje za rok 1990. Počet lôžok bol 2 125. Počet odliečených ústavných pacientov bol 30 031, z toho zo zahraničia bolo 11 437 pacientov. Najviac ich prišlo z Nemecka – z NDR 3 981 a z SRN 2 117, ďalej z Rakúska 1 883, z USA 886 pacientov. Početní pacienti boli aj z arabských krajín, napr. z SAE 400, z Kuwaitu 368, atď. Vyskytli sa aj štáty, odkiaľ prišlo po 1 pacientovi: Mongolsko, Chile, Pakistan, Nový Zéland, Keňa, Maroko, Somálsko, Zimbabwe, Filipíny, Palestína a Turecko. Celkove sa v roku 1990 v piešťanských kúpeľoch liečili pacienti z 59 štátov sveta. Počet ambulantne odliečených pacientov v roku 1990 bol 12 695.

Na investičnú výstavbu bolo použitých celkom 41 492 tis. Kčs (z toho na stavebné práce 23 673 tis. Kčs).

Zo známych osobností sa v Piešťanoch liečili športovci – Sergej Bubka, svetový rekordér v skoku o žrdi zo ZSSR, Heike Drexlerová z Nemecka a Galina Čist'akovová zo ZSSR, najlepšie svetové atlétky v skoku do diaľky. Liečili sa tu aj niektorí poprední čsl. umelci ako napr. šansonierka Hana Hegerová.

Piešťanské kúpele navštívili v roku 1990 aj rôzni zahraniční hostia a delegácie. Napr., belgický princ Phillip s 25 členným sprievodom, 13 členná delegácia pracovníkov radnice z Kaiserlauternu v Nemecku, 2 skupiny členov bavorského Červeného kríža, študijná delegácia odborníkov srbských kúpeľov, atď.

b) Interthermal, ú.s. Piešťany v roku 1990. Účastinná spoločnosť Interthermal Piešťany v roku 1990 nepristúpila k rekonštrukcii LD Slovan a ani k výstavbe príslušného balneologického kúpeľného objektu – komplexu z viacerých dôvodov (plánovaný termín začatia výstavby bol 2.4.1990).

V roku 1990 po nástupe demokracie sa o celú záležitosť začali zaujímať nielen pracovníci kúpeľov a občania Piešťan, ale prostredníctvom novín prakticky celé Slovensko. Aj keď právne otázky založenia úč. spoločnosti Interthermal asi boli v súlade so zákonom, najväčší odpor však spôsobilo extrémne nízke ocenenie nehnuteľností, zariadení, pôdy, polohy pozemku, hodnoty prírodných zdrojov a pod. Majetok upísaný do účastinnej spoločnosti zo strany Čs. štátnych kúpeľov Piešťany nebol ocenený tak, ako to zodpovedá trhovým podmienkam oceňovania nehnuteľností pri poskytovaní zdravotníckych služieb a služieb na trhu cestovného ruchu. Veď ocenenie celkového vkladu Čs. štátnych kúpeľov Piešťany vo výške 21 mil. Kčs bolo žalostne málo, čoho si bol ešte vedomý aj zahraničný rakúsky partner. Pôdu najznámejších slovenských kúpeľov predsa nemožno tak lacno ohodnotiť a predať. Nízke ocenenie vlastníctva preto viedlo k ďalším dramatickým udalostiam v cause Interthermal v roku 1990. Na jednej strane sa jeho zakladatelia (riad. kúpeľov MUDr.

G. Grnáč, ekonom. námestník Ing. P. Šišovský a ďalší) usilovali o zachovanie, prípadne zdokonalenie Interthermalu, na druhej strane jeho protivníci (napr. minister zdravotníctva a soc. vecí MUDr. Novák a nová riaditeľka Čs. št. kúpeľov MUDr. R. Čunčíková a ďalší) snažili sa o zrušenie Interthermalu, pretože jeho založenie a fungovanie považovali za nereálne. Koncom roku 1990 prejavilo aj mesto Piešťany svoj záujem vstúpiť do podnikania, pretože malo nároky na pozemky.

Sled hlavných udalostí v roku 1990:

- 26.1.1990 – uskutočnilo sa záverečné prerokovanie úvodného projektu i so zmenami;
- 23.2.1990 – nové vedenie Čs. št. kúpeľov v Piešťanoch (MUDr. R. Čunčíková) vznieslo námietky voči ú.s. Interthermal a preto rakúsky účastník spoločnosti požiadal o rokovanie na Ministerstve zdrav. a soc. vecí SR;
- 28.2.1990 – MsNV Piešťany vydal stavebné povolenie (vyjadrovalo sa cca 50 orgánov);
- 2.3.1990 – riaditeľka Čs. št. kúpeľov MUDr. R. Čunčíková požiadala MsNV v Piešťanoch o zrušenie vydaného stavebného povolenia (jej postup považovalo predstavenstvo Interthermalu za protizákonný, pretože jedinou kompetentnou právnickou osobou je Interthermal, ú.s.);
- 30.3.1990 – minister zdrav. a soc. vecí SR vydal rozhodnutie o zrušení Interthermal, ú.s. (predstavenstvo Interthermalu to považovalo za nerešpektovanie zákona č. 173/88 Zb. o spoločných podnikoch so zahraničnou majetkovou účasťou);
- 2.4.1990 – plánovaný deň začatia výstavby. Pre vzniknutú situáciu sa so stavbou nedalo začať;
- 11.4.1990 – predstavenstvo Interthermal, ú.s., podalo proti rozhodnutiu MZ a SV SR rozklad pre jeho neopodstatnenosť;
- 8.5.1990 – vyšiel nový zákon č. 104/90 Zb. o účastinných spoločnostiach, avšak minist. zdravotníctva a soc. vecí SR potvrdilo svoje pôvodné rozhodnutie o zrušení ú.s. Interthermal;
- 22.5.1990 – predstavenstvo Interthermal, ú.s. sa obrátilo s protestom o porušení zákona na Generálnu prokuratúru ČSFR a SR;
- 26.7.1990 – generálny prokurátor SR žiadal zrušiť nezákonné rozhodnutie MZ SR zo dňa 8.5.1990;
- 17.8.1990 – MZ SR vydalo rozhodnutie, v ktorom vyhovel protestu Generálneho prokurátora SR a zrušilo svoje rozhodnutie zo dňa 8.5.1990;
- 3.9.1990 – riaditeľka Čs. št. kúpeľov podala rozklad proti rozhodnutiu MZ SR.

Causa Interthermal, ú.s. bola ukončená až v roku 1991, keď o veci musel rozhodnúť Najvyšší súd SR.

2. Tesla Piešťany, š.p. v roku 1990

Nová spoločenská situácia spôsobila kadrové zmeny vo vedení podniku. 1.9.1990 sa stal novým riaditeľom Ing. Róbert Chovanec, nastúpilo tiež 6 nových námestníkov: technický námestník Ing. Miroslav Dudík, námestník PSÚ Ján Mezovský, námestník TRÚ Ing. Peter Rihay, výrobný námestník Ing. Peter Kalivoda, ekonomický námestník Ing. Darina Kostková, obchodný námestník Ing. Eugen Okénka, CSc.

Sortiment výroby v roku 1990 tvorili hlavne tranzistory a diódy (412 167 tis. Kčs), integrované obvody (542 694 tis. Kčs), jednoúčelové stroje (31 227 tis. Kčs). Plán pre rok 1990 bol 1,2 miliardy Kčs a skutočnosť bola 1,0096 miliardy Kčs, strata teda bola cca 190 mil. Kčs.

V roku 1990 došlo k postupnému útlmu investičnej výstavby a to najmä z dôvodu neujasnenosti financovania. Ekonomická situácia š.p. Tesla Piešťany bola v roku 1990 charakterizovaná vysokou platobnou neschopnosťou, klesajúcim objemom výroby vyplývajúcim z nízkych požiadaviek odberateľov a produkovaním straty spôsobenej predovšetkým objemom fixných nákladov. Jediným riešením pre budúce obdobie je privatizácia a po jej prebehnutí nutnosť zabezpečenia zahraničného finančného kapitálu na obnovenie výroby, avšak nie v plnom rozsahu elektrotechnickej výroby, ale aj z iných oblastí.

Počet zamestnancov v š.p. Tesla Piešťany bol na začiatku roku 1990 4 847 a na konci roku 4 457.

3. Predajňa kúpeľných oblátok

26. januára 1990 bola otvorená na centrálnom mestskom trhovisku predajňa kúpeľných oblátok. Pri okienku sa začali predávať ešte teplé oblátky s rôznou náplňou – orieškovou, kakaovou a pod.

Kúpeľné oblátky sa vyrábali pomocou zariadení (karuselov) na pečenie oblátok a zariadení na spekanie oblátok (oblátky sa piekli v prenajatom priestore Mlynov a cestovinárni).

4. Snack – bar Roxana

Bol otvorený vedľa predajne kúpeľných oblátok na mestskom trhovisku 26. januára 1990. Patrí JRD Družba Piešťany. K dobrej návštevnosti Roxany prispela aj skutočnosť, že bol znovuo tvorený prechod od LD Jalta na trhovisko.

6. Úpravy mesta, doprava, spoje v roku 1990

1. Technické služby mesta Piešťany. V roku 1990 budovali TSMP nasledujúce stavby ako investor.

a) Technická vybavenosť IBV (indiv. byt. výstavba):

- Inžinierske siete Orviský kút (záhrady Dubovej ulice). Ukončila sa stavba inžinierskych sietí (voda, kanalizácia, elektrina, plyn) a začala sa príprava územia pre výstavbu sídliska.

b) Stavby akcie „Z“ (zveľaďovanie).

- Parkovisko pri poliklinike. Stavba bola ukončená v apríli 1990 v náklade 1 748 tis. Kčs.

- Príjazdová cesta a chodníky k poliklinike. Komunikácia slúžila verejnosti už v roku 1990, aj keď bola ukončená vo februári 1991 s nákladom 2 296 tis. Kčs. Dodávateľ stavebných prác bol Doprastav Žilina.

- Rekreačná oblasť Slňava II. Pokračovali rekonštrukčné práce bazéna na kúpalisku a na úpravni vody.

c) Ostatné stavby.

- Úprava križovatky št. cesty II/499 a priláhlých mestských komunikácií.

V roku 1990 prebiehala výstavba križovatky pod Krajinským mostom na štátnej ceste II/499 nazvanej Krajinská cesta (prechádza mestom v smere Vrbové – Topoľčany) a priláhlých mestských ulíc Nitrianskej, Nálepkovej, Vajanského a Svobodovej.

V januári 1990 sa asanoval zbytok Nitrianskej ulice – závod „Šupa“, š.p. Reštaurácie Trnava.

V apríli sa začala vlastná výstavba križovatky. Technicky obtiažnou úlohou bolo uloženie veľkého množstva inžinierskych sietí (vodovodné potrubia, nízko a vysokonapäťové káble, miestne telefónne káble, nízkotlakové plynové potrubia). V roku 1990 sa na stavbe

preinvestovalo 5 957 tis. Kčs. Dodávateľom stavebných prác boli Cestné stavby, š.p. Nitra. Úprava križovatky vylepší dopravnú situáciu v meste. Bola zrušená stará autobusová (mestská) stanica na Vajanského ulici. Po rozšírení Nitrianskej ulice sa sprístupní budovaný Dom služieb na Nitrianskej ulici. Z južnej strany Nálepkovvej ulice až po Krajinskú cestu vznikne parkovisko pre osobné vozidlá. Plánuje sa zároveň v blízkosti mosta pod Krajinskou cestou vybudovať podchod pre chodcov zo sídliska Floreát do centra mesta (približne na úrovni predajne Kruhovka). Doba výstavby križovatky je plánovaná na 2 roky.

- Miestne komunikácie – Vodárenská, Dubová ul., Orviský kút. Stavba sa začala v októbri 1990. Dodávateľom stav. prác boli Cestné stavby Trenčín. Plánovaný termín ukončenia je august 1991.

2. Výstavba mesta v roku 1990 v rámci investičnej časti akcie Z (zveľaďovanie)

a) Stavby z roku 1989. V roku 1990 pokračovala stavba nasledujúcich objektov akcie „Z“:

- Úpravňa vody a oprava bazéna v rekreačnej oblasti Sĺňava II.;
- Stánky rýchleho občerstvenia Jednoty Trnava;
- Parkovisko pri poliklinike;
- Kanalizácia ČSAD – 1. stavba.

b) Plánované stavby so začiatkom v roku 1990. Začala sa výstavba:

- Plynofikácia Radlinského ul. a Štúrova ul.;
- Športové ihriská TJ Tesla;
- Centrum služieb v m.č. Banka;
- Klub dôchodcov.

c) Novozaradené stavby do plánu pre r. 1990. V rámci akcie Z to boli:

- Prijazdná cesta a chodníky k poliklinike;
- Kanalizácia ČSAD – 2. stavba;
- Rekonštrukcia a prístavba pekárne – výrobná jemného pečiva na Hurbanovej ulici.

3. Pozemné stavby v Piešťanoch v roku 1990 – komplexná bytová výstavba

KBV pokračovala na sídlisku A. Trajan na juhu mesta. Toto najväčšie sídlisko v Piešťanoch s cca takmer 5 000 obyvateľmi je obrazne povedané malým mestečkom na okraji mesta. Výstavba sídliska pokračovala aj v roku 1990. Investorom KBV bol v roku 1990 štátny orgán – konkrétne ústredným investorom bolo vtedy ešte existujúce Zs KNV v Bratislave, ktoré výkonom investorskej činnosti poverilo Stavoinvestu. Dodávateľom stavebných prác boli Pozemné stavby Trnava, závod Piešťany.

V roku 1990 vypracoval kolektív Stavoprojektu sídliaceho v Piešťanoch humanizačnú štúdiu sídliska A. Trajan (podieľali sa na nej Ing. arch. M. Ryšavý, Ing. arch. B. Pernecký a Ing. V. Nižňanský. Štúdiu žiadal realizovať aj ÚPaA MsNV v Piešťanoch. Uvedenú koncepciu však Stavoindustria Trnava neakceptovala a výstavba bytov na sídlisku pokračovala znovu radovými technológiami výroby. Investor sa staral hlavne o plnenie plánu výstavby bytov, menej však o infraštruktúru a vybudovanie ďalších objektov na sídlisku, potrebných pre plnohodnotný život obyvateľov sídlisk (to však si vyžaduje ďalšie miliónové investície).

V roku 1990 bolo ukončených v časti A. Trajan – 2. stavba 104 bytových jednotiek. Pokračovala tiež výstavba bytov v časti A. Trajan – 3. stavba.

Pokračovala aj občianska výstavba na sídlisku A. Trajan – 1. stavba a to výstavba materskej

škôlky (120 miest), detských jaslí (35 miest), 24 triednej základnej školy a jej CO krytu. V časti A. Trajan – 3. stavba pokračovala výstavba maloobchodného zariadenia. V roku 1990 bolo celkove vynaložených na komplexnú bytovú výstavbu na sídlisku A. Trajan 49 191 tis. Kčs. Z toho na bytovú výstavbu 34 537 tis. Kčs, na občiansku výstavbu 8 190 tis. Kčs a na technickú výstavbu sídliska 8 454 tis. Kčs.

4. Odborárska zotavovňa Slňava Piešťany

Na pravom brehu vodnej nádrže Slňava v rekreačnej oblasti Slňava I, v blízkosti lodenice a zimného štadióna bola koncom roku 1989 odovzdaná do užívania moderná slovenská odborárska zotavovňa Slňava Piešťany. Riadi ju SOREA (Slovenská odborárska rekreácia). Zotavovňa má kapacitu 488 lôžok (z toho 250 lôžok bolo odovzdaných až vo februári 1990), súbor spoločenských miestností a priestory pre športovanie. Návštevníci zotavovne počas svojho pobytu v Piešťanoch majú možnosť prostredníctvom vedenia zotavovne objednať si niektoré kúpeľné procedúry. Niektoré ďalšie služby, ako napr. masáže si môžu objednať aj priamo v zotavovni.

Neskôr bola zotavovňa zmenená na Odborový hotel Slňava.

V roku 1990 mali odborári v Piešťanoch 2 veľké zariadenia. Okrem Slňavy to bola aj zotavovňa F. Zupku (neskôr premenovaná na zotavovňu Park), ktorá existuje od roku 1979 a nachádza sa na pravom brehu derivačného kanála Váhu v blízkosti futbalového štadióna. Zotavovňa F. Zupku poskytovala v roku 1990 výberové rekreácie, spojené s kúpeľnou ambulantnou liečbou v Čs. št. kúpeľoch Piešťany. Dvesto rekreantov sa v zotavovni striedalo každé 2 týždne.

5. Piešťanské stavebné bytové družstvo

Vzniklo 1.7.1990 odčlenením z Okresného stavebného bytového družstva v Trnave. Družstvo bude spravovať družstevné byty užívateľov bytov z Piešťan. Predsedom družstva sa stal Dr. Vladimír Gembický.

6. Premenovanie názvov ulíc v Piešťanoch

Plenárne zasadnutie MsNV dňa 27.9.1990 schválilo s platnosťou od 1.1.1991 premenovanie názvov ulíc v Piešťanoch (v zátvorke sa uvádza doterajší názov):

Hodžova (Čulenova), Štefánikova (Pionierska), Kláštorská (Jilemnického), Staničná (Malinovského), Winterova (Pavlovova), Brezová (Balakovská), A. Hlinku (Trieda obrancov mieru), Pod Párovcami (Leninova), Nám. Slobody (Nám. Dukelských hrdinov), Nám. J. Kráľa (Fučíkovo nám.), Nábřežie Ivana Krasku (pravé nábřežie Váhu, vrátane Nábřežia Sovietskej armády), Krajinská cesta (časť doterajšej Krajinskej cesty od Krajinského mosta po križovatku s Dlhou ulicou a odtiaľ ďalej po ceste ČSSP smerom k Tesle), Ulica Dominika Tatarku (druhá časť doterajšej Krajinskej cesty od križovatky s Dlhou ulicou po križovatku pri pohostinstve Vinohrad), Jonáša Záborského (menšia časť Šimanského ulice), Javorová (väčšia časť Šimanského ulice), Urbánková (časť doterajšej Urbánkovej ulice medzi cestou ČSSP a Krajinskou cestou), Gaštanová (časť Urbánkovej ulice na sídlisku Juh), Beethovenova (časť Gottwaldových sadov od kina k detskej nemocnici až po predajňu Park bodega), Sad Andreja Kmeťa (od kúpeľnej polikliniky k LD Slovan a časť Gottwaldových sadov pri hudobnom pavilóne a mliečnom bare). Do mestského parku bola zaradená ostatná časť Gottwaldových sadov.

7. Čínska čajovňa v Piešťanoch

V lete 1990 bola v Piešťanoch otvorená čínska čajovňa pod názvom Zlatá ruža. Nachádza sa v samostatnej budove na nádvorí hotela Victoria Regia. Návštevníci si môžu príjemne posediť v intímnom prostredí a pri počúvaní štylovej hudby si objednať niektorý z 20 druhov čajových nápojov. Možno si tiež pochutnať na niektorom z čínskych jedál, ktoré prinesie obsluhujúci personál oblečený v kimone alebo vo fraku.

8. Vila na okraji Kúpeľného ostrova

Postavil ju podnik Povodie Váhu v roku 1958 ako poriečny dom pre obsluhu hornej a dolnej hate Obtokového ramena Váhu. Nachádza sa oproti miestu, kde odbočuje Obtokové rameno z hlavného toku Váhu. Obtokové rameno vytvára vlastne Kúpeľný ostrov a slúži na ochranu mesta pred zaplavením a tiež napomáha pri tvorbe liečivého bahna pri termálnych prameňoch. V roku 1974 prešla budova bezplatne do správy MsNV v Piešťanoch. Slúžila na reprezentačné účely (občas v nej pobudol niektorý štátnik, napr. najvyšší predstaviteľ Bulharska Todor Živkov) a preto ju občania mesta nazvali „Husáková vila“. Po jej rekonštrukcii sa novým majiteľom stal Zsl. krajský národný výbor v Bratislave.

Od roku 1987 prebieha výstavba aj ďalšej susednej vily, ktorá má slúžiť ako rehabilitačné zariadenie. Po „nežnej“ revolúcii si v roku 1990 Povodie Váhu Piešťany ako pôvodný majiteľ v nich chcelo zriadiť rehabilitačné zariadenie pre svojich zamestnancov. Oba objekty sa však nachádzajú vo vnútornom kúpeľnom pásme a preto prednostné právo na ich získanie na základe Štatútu kúpeľného mesta Piešťany mali Čsl. štátne kúpele Piešťany. Kúpele aj odkúpili od Zs KNV ešte nedostavanú časť, pričom peniaze, ktoré kúpele za objekt zaplatili nepôjdu do Bratislavy, ale ostatnú doma na MsNV Piešťany.

9. Jadrová elektrárň v Jaslovských Bohuniciach

Prevádzka tejto prvej priemyselnej jadrovej elektrárne v Československu neďaleko Piešťan sa začala v roku 1978. Táto elektrárň zabezpečuje podstatnú časť elektrickej energie vyrobenej na Slovensku a tiež v nej našli zamestnanie viacerí obyvatelia Piešťan.

V poslednom období sa však pretláčajú do popredia aj otázky vplyvu priemyselných objektov na životné prostredie. Z tohto hľadiska sú najvhodnejšie vodné elektrárne. Jadrové elektrárne oproti elektrárňam na fosilné palivá (napr. uhlie) sú ekologicky výhodnejšie, lebo nevypúšťajú do okolia SO₂, NO₂, uhľovodíky, sadze, ťažké kovy a pod. Avšak obyvatelia sa obávajú možnosti havárie elektrárne, kvapalného a plyného odpadu elektrárne a tiež jej radiačného vplyvu.

Na základe nepretržitej kontroly vyplýva, že aktivity plyných a kvapalných výpustí sa pohybujú hlboko pod limitnými hodnotami (desatiny, prípadne niekoľko jednotiek percent). Radiačná situácia sa neustále meria vo vnútri i v okolí elektrárne. Napr. na jadr. elektrárni V-1 za roky 1978 – 1990 nedošlo ani k jednému prípadu vzniku choroby z povolania spôsobenej ožiaréním. Pracovníci elektrárne sú sústavne pod lekársnym dozorom.

Radiačná situácia v okolí elektrárne sa meria laboratóriom vonkajšej dozimetrickej kontroly v Trnave, ktoré obsluhuje meracie staničky v 30 km okolí elektrárne. Meria sa rádioaktivita v jednotlivých zložkách životného prostredia, aerosoly a spady, pitné povrchové vody, sedimenty na dnách vodných tokov, rádioaktivita rýb, pôdy, trávy, poľnohospodárskych produktov (najmä mlieka), hĺbkové sondy a tiež sa meria vonkajšie ožiarenie. Namerané hodnoty boli vždy hlboko pod povolenými hodnotami. Radiačný vplyv jadrovej elektrárne

je mnohotisíckrát menší než radiačný vplyv prírodných zdrojov (napr. kozmické žiarenie, vnútorné žiarenie, žiarenie umelých zdrojov ako napr. od prístrojov lekárskej diagnostiky a zo stavebných materiálov). K prekročeniu vyšetrovacích hodnôt došlo iba v období po 26.4.1986 vplyvom výpustí z havarovanej jadrovej elektrárne v Černobyle v Sovietskom zväze.

Priamo v Piešťanoch sa na kontrolu odoberajú vzorky aerosolov, spadov, pôdy, trávy a tiež sa merajú dávky z vonkajšej radiácie.

7. Školstvo v Piešťanoch v roku 1990

1. Kádrové zmeny na školách v Piešťanoch

Po „nežnej“ revolúcii si začiatkom roku 1990 kolektívy materských, základných a stredných škôl v Piešťanoch volili svojich riaditeľov a zástupcov riaditeľa z viacerých kandidátov na túto funkciu, prípadne sa hlasovalo o dôvere, resp. nedôvere k doterajšiemu vedeniu na školách.

Na stredných školách v Piešťanoch sa voľby riaditeľov škôl skončili nasledujúco:

- Stredná hotelová škola – bola zvolená nová riaditeľka Ing. Eva Bušniaková, predtým bol riaditeľom Dr. Bohumil Moravčík; zároveň v šk. roku 1990/91 bola premenovaná na Hotelovú školu v Piešťanoch; Hotelová škola v Piešťanoch pôsobí od 1.4.1991 ako štátna rozpočtová organizácia s právnym subjektivitou;
- Gymnázium – bol zvolený Dr. Milan Lihan, bol riaditeľom aj predtým;
- Stredná priemyselná škola elektrotechnická – bol zvolený Ing. Michal Zvonček, ktorý bol riaditeľom aj predtým;
- Stredná poľnohospodárska škola – odbor záhradnícky – bol zvolený Ing. Igor Drobný a predtým bol Ing. Ladislav Keblovský (voľba sa skončila nerozhodne; riaditeľ bol menovaný na základe výsledku konkurzu z apríla 1990);
- Stredné odborné učilište, Mojmírova ul. – bol zvolený Ing. Alexander Murín, bol riaditeľom aj predtým (pozn. súčasný kronikár mesta);
- Stredné odborné učilište elektrotechnické – bol zvolený Juraj Adamec, predtým bol Ing. Ján Klimek;
- Stredné odborné učilište vodohospodárske – bol zvolený Ing. Stanislav Oršín, predtým bol Ing. Miroslav Šulla.

2. Rekonštrukcia vedľajšej budovy VII. ZŠ

Rodičia žiakov protestovali voči vyučovaniu v budove Impako na sídlisku A. Trajan, ktorá je súčasťou VII. Základnej školy na Balakovskej ulici. Steny učební boli totiž obložené azbestovými platňami, z ktorých sa uvoľňovali drobné dýchatelné čiastočky, spôsobujúce vážne choroby.

Rekonštrukcia školskej budovy prebiehala v roku 1990. Pre žiakov sa našli náhradné priestory v okolitých školách. Od 1. februára 1990 boli žiaci dočasne premiestnení do voľných priestorov SOU vodohospodárskeho (6 tried) a na Strednú poľnohosp. školu (1 učebňa + 2 miestnosti pre družinu).

3. Dom detí a mládeže v Piešťanoch v roku 1990

V škols. roku 1990/91 piešťanský Dom detí a mládeže vyvíjal rozmanitú činnosť.

a) Kružková činnosť. DDaM zabezpečoval pod vedením interných a externých výchovných pracovníkov činnosť žiakov základných škôl po vyučovaní v nasledujúcich krúžkoch:

- v oblasti estetiky – krúžok spoločenských tancov, šikovných rúk, výtvarný a KLUB dievčat;
- v oblasti techniky – krúžok programátorský, leteckomodelársky, železnično-modelársky, plastikomodelársky a elektrotechnický;
- v prírodovedeckej oblasti – krúžok astronomický, fotografický, rybársky a pestovateľský;
- oblasť telesnej výchovy a športu – krúžok stolnotenisový, džezgymnastický, loptových hier – malý futbal, volejbal, basketbal;
- ďalšie krúžky – turistický, strelecký, orientačnobranný.

b) Prehliadka detí v speve ľudových piesní. Dom detí a mládeže v Piešťanoch zorganizoval v apríli 1990 prehliadku v speve ľudových piesní pod tradičným názvom „Putujeme za ľudovou piesňou“. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Ľudovou školou umenia v priestoroch Domu umenia SF. Hlavný význam podujatia spočíval v tom, že krásne ľudové piesne nášho národa dokázali deti s radosťou spievať.

4. Detský neurologický ústav Zelený strom v roku 1990

V roku 1990 boli v Piešťanoch 2 detské liečebne spojené so školou. Je to jednak Detský rehabilitačný ústav v liečebnom dome Pro Patria, kde sa liečia ťažko chodiace deti, niektoré odkázané aj na vozíček.

Tiež je to Detský neurologický ústav Zelený strom, kde sa liečia deti od 3 do 15 rokov s nervovými ochoreniami, ako je napr. detská mozgová obrna, pohybové poruchy po cievných mozgových príhodách, degeneratívne ochorenie svalov a pod.

Najrozšírenejšou z nich je detská mozgová obrna. V Piešťanoch a okolí je asi 37 detí vo veku od 6 mesiacov do 3-och rokov postihnutých touto chorobou, ktoré potrebujú intenzívnu kúpeľnú starostlivosť. Na Slovensku týmto ochorením trpí asi 8 000 detí a existujú iba 3 kúpeľné zariadenia pre túto liečbu.

Liečebný dom Zelený strom je rekonštruovaný rodinný dom bývalého riaditeľa kúpeľov Ľ. Wintera. Kapacita liečebne je 64 lôžok, ale zúžitkovalo by sa ich oveľa viac. Liečebňa tiež už nevyhovuje požiadavkám modernej kúpeľnej starostlivosti. Zároveň sú tam 3 triedy základnej školy, 1 trieda materskej školy a v jedálni sa učia žiaci osobitnej školy.

8. Kultúra v Piešťanoch v roku 1990

1. 35. ročník Piešťanského festivalu

Uskutočnil sa opäť v lete v priestoroch Domu umenia SF a Spoločenského centra Čs. št. kúpeľov Piešťany. Hudobné diela rozmanitých druhov a žánrov boli predvedené v podaní domácich a zahraničných sólistov, dirigentov a umeleckých telies z 12-tich štátov Európy, USA a Kanady. Svojimi vystúpeniami najviac umelecky atraktívni boli:

- Slovenský komorný orchester pod vedením Bohdana Warchala;
- komorný orchester univerzity v Karlsruhe (Spolk. republ. Nemecko);
- Magdaléna Hajóssyová (spev - soprán) a Marián Lapšanský (klavír);

- Halina Czerny-Stefańska (klaviristka z Poľska so skladbami F. Chopina);
 - Slovenská filharmónia a Slovenský filharmonický zbor (Rekviem od A. Dvořáka); atď.
- Obohatením dramaturgie festivalu bolo premietanie filmovej adaptácie Verdiho opery Othello 3. júla 1990 a tiež program v rámci cyklu „Piešťanský festival deťom“.

2. Socha piešťanských parkov – 23. ročník

Súťažná výstava „Socha piešťanských parkov“ vstúpila v roku 1990 už do 23. ročníka. V priestoroch Kúpeľného ostrova sa opäť objavili sochy a plastiky súčasných slovenských výtvarníkov. Usporiadatelia výstavy – Balneologické múzeum v Piešťanoch a Slov. fond. výt. umení v Bratislave ustúpili tentokrát od tematického a žánrového vymedzenia výstavy. Bola daná voľnosť výberu tematického zamerania diel, pretože padli ideologické zábrany. Výstava bola otvorená začiatkom júla pod názvom „Tvary domova“. Na Kúpeľnom ostrove bolo sústredených 42 sochárskych prác od 34 autorov. Súčasťou výstavy bola autorská výstava keramiky sochára Vladimíra Oravca vo výstavnej sieni Spoločenského centra Čs. št. kúpeľov.

Porota udelila hlavnú cenu „Cenu mesta Piešťan“ akad. sochárovi Vítovi Bojňanskému za kompozíciu Farebný sen, ktorá vynikla zmyslom pre tvarovú a farebnú čistotu. Cenu Čsl. štátnych kúpeľov získal akad. sochár Peter Strassner za kolekciu prác „Kentaur“ a „Nábytok pre lovcov snov“. Cenu kritiky Slovenskej výtvarnej únie dostal za nekonvenčnú kompozíciu „Trójsky kôň“ akad. sochár Jaroslav Košš. Porota udelila aj ďalších 7 odmien SFVU.

3. Činnosť kultúrnych zariadení v Piešťanoch v roku 1990

Kultúrne podujatia sa v Piešťanoch uskutočňovali prakticky denne. V mesačníku Revue Piešťany sa uvádzal na každý mesiac prehľad podujatí v meste. Tie sa uskutočňovali v rôznych kultúrnych zariadeniach:

a) Mestské kultúrne stredisko v Piešťanoch

V roku 1990 bola činnosť MsKS mnohostranná. V prvom rade bolo stredisko v spolupráci s kultúrnou komisiou MsNV hlavným koordinátorom kultúrnej činnosti na území mesta. Okrem organizácie a spolupráci pri zabezpečovaní kultúrnych podujatí zabezpečovalo MsKS v roku 1990 činnosť do 40 rôznych súborov, krúžkov a malých kolektívov ZUČ (záujmovej umeleckej činnosti) na území mesta. V poslednom období sa do popredia dostala aj slobodná umelecká tvorba. Aj kultúra prechádza k samostatnému podnikateľskému rozvoju. Ďalej MsKS ako každoročne aj v roku 1990 zabezpečovalo vo svojich priestoroch činnosť jazykových i iných kurzov.

MsKS sa v roku 1990 nachádzalo ešte v niekoľkých priestoroch:

riaditeľstvo malo niekoľko miestností v budove uličky v Park pasáži, ďalej to bola časť budovy Malej scény I. Krasku (neskôr nazvaná iba Malá scéna), bývalý Dom osvetu na Pavlovovej ulici (pôvodne hotel Slávia), výtvarná dielňa na Poštovej ulici, kultúrny dom v Kocuriciach. V roku 1990 sa priestory MsKS v bývalom dome osvetu na prízemí rekonštruovali a vybudovala sa tam výstavná sieň „V starej lekárni“. MsKS stále spravuje aj nepoužívateľný otvorený mestský amfiteáter, ktorý sa nachádza v dezolátnom stave.

Väčšinu svojich podujatí uskutočnilo MsKS v priestoroch Malej scény I. Krasku, kde bola k dispozícii veľká sála, spoločenská sála a klubovňa.

Od 1. júla 1990 na základe výsledkov konkurzu nastúpila do funkcie riaditeľky MsKS v Piešťanoch Anna Galovičová, psychologička, ktorá nahradila vo funkcii Kornela Duffeka.

b) Junior centrum

Podujatia pre mládež sa uskutočňovali tiež v priestoroch Malej scény I. Krasku. Boli to koncerty moderných hudobných skupín (napr. heavy-metalových skupín), výchovné koncerty pre žiakov škôl, populárne tanečné diskotéky (veľký záujem mládeže), premietanie filmov, videopremietania (napr. v spolupráci s Rímskokatolíckym farským úradom v Piešťanoch to boli dokumentárne filmy o biblickom vodcovi a prorokovi Mojžišovi, film A biblia má predsa pravdu, atď.), divadelné predstavenia, rozhovory a besedy (napr. audiovizuálne besedy o výstavbe mesta, o ekológii spojené s premietaním diapozitívov), klubové večery, prednášky (napr. o histórii Slovenska), rôzne podujatia (napr. módne prehliadky), atď.

c) Dom umenia SF

V priemere sa v DU uskutočňovalo 12 až 15 kultúrnych podujatí mesačne. Nedostatkom bola návštevnosť pri niektorých významných prestaveniach (napr. aj pri Shakespearovej hre zívalo 620 miestne hľadisko prázdnotou). Akoby boli občania presýtení kultúrou, alebo mali iné starosti.

V roku 1990 boli vystúpenia rôznych žánrov:

- divadelné hry – napr. komédie v predvedení Činoherného súboru Novej scény v Bratislave, úspech mali satiricko-komické hry Radošinského naivného divadla, atď.;
- opery – napr. opera G. Bizeta „Carmen“ v podaní Divadla J.G. Tajovského z Banskej Bystrice;
- spevoherné predstavenia – napr. Spevoherný súbor Novej scény Bratislava uviedol operetu E. Kálmána „Čardášová princezná“ a operetnú show F. Lehára „Ach tie ženy“, operetu J. Offenbacha „Krásna Helena“ a pod.;
- hudobnozábavné programy – napr. vystúpenie popredných slovenských komikov I. Krajíčka a O. Hlaváčka z Bratislavy, H. Blehárovej a B. Frídla z Brna, komika Milana Markoviča a pod.;
- koncerty umeleckých orchestrov a sólistov – napr. organové koncerty umelcov zo ZSSR, Talianska, Južnej Kórey, koncert huslistu V. Hudečka a klaviristu M. Lapšanského, atď.;
- koncerty dychoviiek;
- koncerty populárnych hudobných skupín – napr. skupina Banjo Band I. Mládka, recitál H. Hegerovej, vystúpenia ďalších populárnych spevákov ako boli P. Bobek, Vašo Patejdl, P. Černocká. Do Piešťan prišla aj populárna Helenka Vondráčková so skupinou Allegro;
- umelecké súbory – napr. Lúčnica, SĽUK;
- filmové predstavenia, napr. G. Verdi „Othello“;
- muzikály.

V komédii „Vrátiš se ke mně po kolenou“ sa piešťanským divákom v hlavnej úlohe predstavila populárna česká filmová a divadelná herečka Iva Janžurová.

Vo výstavnej sieni DU SF sa uskutočnili viaceré výstavy, napr. v marci tu vystavoval svoje maľby a grafiky popredný slovenský ilustrátor kníh, nár. umelec Albín Brunovský, v máji akad. maliarka Matilda Čechová, v októbri sa uskutočnila nepredajná výstava zasl. umelca herca F. Zvaríka pod názvom „Obrazy mojich priateľov“ a pod.

V roku 1990 sa stal novým riaditeľom DU Ladislav Hubáček.

d) Panoramatické kino Moskva

Od 1. júna 1990 nastúpil nový riaditeľ Jozef Valachovič.

Okrem každodenného premietania filmov o 16., 18. a 20.00 hod. (v letnom období sa premietalo aj v prírodnom kine Moskva o 21.30 hod.) sa v kine uskutočnili viaceré filmové akcie (napr. Filmový festival pracujúcich ZIMA 1990 a LETO 1990, vo februári pre deti „Z rozprávky do rozprávky“, v marci „Dni panoramatických filmov“, v novembri „Prehliadka svetovej kinematografie“ a pod.).

V kine Moskva pôsobil aj Filmový klub v Piešťanoch, ktorý pre umelecky náročných členov klubu premietal v priemere 3 vybrané filmy mesačne.

e) Spoločenské centrum Čs. št. kúpeľov Piešťany

Väčšina podujatí sa uskutočnila v Kongresovej hale Spoločenského centra ČŠK. Boli to predstavenia podobného žánru ako v Dome umenia SF, mesačne asi 10 podujatí. V Spoločenskom centre ČŠK sa tiež realizovali viaceré výstavy (napr. výstava obrazov českého akad. maliara J. Grimma). Viaceré podujatia sa realizovali aj v čítárni LD Balnea Esplanade (napr. klub pletenia) alebo v klubovni Balnea Esplanade (napr. prednáškový cyklus o liečivých rastlinách).

Kúpeľné knižnice v Balnea Esplanade a v LD Kriváň požičiavali knihy pacientom.

f) Mestská knižnica

Novou riaditeľkou sa na základe konkurzu od 15. októbra 1990 stala
Galová.

Ing. Margita

V roku 1990 okrem poskytovania základných služieb, akými boli nadobúdanie a zapožičiavanie kníh, organizovali pracovníčky knižnice aj množstvo podujatí (napr. posedenia pre deti, besedy so spisovateľmi, redaktormi a pod., výstavy, atď.). Napr. v marci 1990 sa so žiakmi viacerých piešťanských škôl stretli autori detskej literatúry Š. Moravčík a Z. Zemaníková. Z výstav možno vyzdvihnúť napr. výstavu tapisérií Evy Krauseovej.

Pri knižnici pracoval Klub priateľov výtvarných umení v Piešťanoch.

g) Ľudová škola umenia v Piešťanoch

Novým riaditeľom školy sa stal Vincent Fekete.

Okrem vlastnej vzdelávacej činnosti (odbory hudobný, tanca, výtvarnej výchovy a literárno-dramatický odbor) škola tiež uskutočňovala koncerty pre pacientov vo Vojenskom kúpeľnom ústave i v Čs. štátnych kúpeľoch.

Na verejnosti vystupovali tiež súbory zložené zo žiakov ĽŠU ako napr. Piešťanský dixieland, cimbalový súbor, súbor Kolovrátok, Piešťančatá, detská dychovka, súbor huslistov, spevácky zbor, tanečný súbor a iné.

Pre lepšiu činnosť by bol potrebný vlastný kultúrny dom, ktorý nášmu mestu chýba. Bolo by preto účelné postaviť aspoň koncertnú sálu ako prístavbu pri Ľudovej škole umenia (navrhol Ing. arch. Ľ. Mrňa, CSc.).

4. Balneologické múzeum v Piešťanoch v roku 1990

Novým riaditeľom BM sa v roku 1990 na základe konkurzu stal PhDr. Ján Hovorka. Nadriadeným orgánom múzea bol v roku 1990 ešte Zs. KNV v Bratislave (k 31.12.1990) zanikol. V roku 1991 prešlo Balneologické múzeum pod správu Ministerstva kultúry SR.

Múzeum vyvíjalo v roku 1990 rozmanitú činnosť. Zabezpečilo realizáciu viacerých významných kultúrnych podujatí v meste, ako bola napr. výstava „Socha piešťanských parkov“, národná púť na Ducové – Kostolec, podieľalo sa na založení „Veľkomoravskej spoločnosti“ v Piešťanoch a pod.

Zbierky v múzeu sa rozšírili o expozíciu venovanú M.R. Štefánikovi. Balneologické múzeum uskutočnilo tiež viaceré výstavy v novozaloženej výstavnej sieni múzea na Radlinského ulici (bývalý Dom robotníckeho hnutia).

a) Expozícia M.R. Štefánika v Balneologickom múzeu

V Balneologickom múzeu v Piešťanoch po dlhých rokoch odmlčania opäť otvorili a verejnosti sprístupnili dňa 21. júla 1990 expozíciu venovanú M.R. Štefánikovi, mužovi, ktorý sa pričinil o rozpad Rakúsko-Uhorska a o vznik Československej republiky v roku 1918 a vo vláde sa stal ministrom vojny. Znovuinštalovaná bola časť pozostalosti generála, štátnika a vedca, ktorú získala Piešťanská muzeálna spoločnosť ešte v roku 1933 darom od príbuzných M.R. Štefánika. Vystavené sú: torzo jeho etnografických zbierok (z Tahiti, Japonska), detský stolček a kolíska, predmety osobného používania, fotografie s venovaním rodičom a pod. Úlohou expozície je sprístupniť Štefánika ako človeka, vedca, vojaka a diplomata. Štefánika, rodáka z Košarísk pri Brezovej pod Bradlom, k oblasti Piešťan viazali vzťahy k priateľom, ktorých rád navštevoval.

b) Národná púť na Kostolec pri Ducovom

Naše mesto sa zatiaľ vo svete preslávilo ako kúpeľné mesto na liečenie reumatických chorôb, pričom sa uznáva, že je na Slovensku najznámejšie. Samotné Piešťany sa však zatiaľ nemôžu pochváliť historickými pamiatkami aspoň z dôb Veľkomoravskej ríše, i keď miestna časť Banka pravdepodobne bola v priebehu viacerých tisícročí občas trvale obývaná a územie, kde ležia Piešťany, aspoň navštevované. Región (okolie) Piešťan je však veľmi bohatý na pamiatky obyvateľov viacerých historických kultúr. Medzi ne patrí aj veľkomoravský veľmožský dvorec z 9. stor. v Kostolci pri Ducovom, asi 6 km od Piešťan. V tejto archeologickej lokalite sa nachádzajú aj pozostatky kostola – rotundy; s veľkou pravdepodobnosťou ho vysvětili, alebo aspoň navštívili slovenskí vierozvestcovia sv. Cyril a Metod.

V roku 1990 zaradila vláda SR Ducové – Kostolec medzi národné kultúrne pamiatky v správe Balneologického múzea v Piešťanoch. V deň sv. Cyrila a Metoda – 5. júla 1990 – sa po prvýkrát uskutočnila Národná púť na toto posvätné miesto slovenského národa.

V úvode púte si prítomní vypočuli prednáška PhDr. Alexandra Ruttkaya Dr.Sc. z Archeologického ústavu SAV v Nitre, ktorý sa významnou mierou zaslúžil o vykonanie archeologického výskumu na Kostolci. V hodnotnom kultúrnom programe vystúpili členovia Speváckeho zboru slovenských učiteľov, člen SND v Bratislave Gustáv Valach a komorné kvarteto študentov VŠMU z Bratislavy. Vyvrcholením púte bola slávnostná svätá omša, ktorú celebroidal arcibiskup metropolita Mons. Ján Sokol, ktorý znovuposvětil základy veľkomoravskej rotundy. Národnej púte na Kostolec sa zúčastnilo cca 5 000 ľudí – veriacich, bez vyznania, predstavitelia rôznych politických strán, kultúrnej verejnosti a krajanov zo zahraničia.

c) Založenie Veľkomoravskej spoločnosti v Piešťanoch

30. septembra 1990 sa v priestoroch Balneologického múzea uskutočnilo zakladajúce zasadnutie „Veľkomoravskej spoločnosti“ v Piešťanoch, ktoré bolo spojené s voľbou výboru spoločnosti. Za predsedu bol zvolený PhDr. A. Ruttkay, Dr.Sc., pracovník Archeologického ústavu SAV v Nitre. Účastníci schválili programové zameranie spoločnosti.

5. Časopis Revue Piešťany

Po „nežnej“ revolúcii došlo k zmenám vydavateľa, redakčnej rady a názvu časopisu Piešťany. Keďže bol zrušený 4. článok Ústavy ČSSR o vedúcej úlohe Komunistickej strany Československa v našej spoločnosti, vydavateľom mesačníka sa stal len MsNV v Piešťanoch, ktorý v roku 1990 v plnom rozsahu finančne dotoval jeho vydávanie z fondu rozvoja a rezerv. Zmenilo sa aj zloženie redakčnej rady. 5. decembra 1989 sa dlhoročný predseda redakčnej rady časopisu Piešťany Emil Frič vzdal svojej funkcie. Novým predsedom sa stala PhDr. Silvia Mezovská, inšpektorka kultúry MsNV. Od októbra 1990 do funkcie zodpovedného redaktora namiesto Kornela Duffeka nastúpila Anna Galovičová. Iba zloženie redakcie sa nezmenilo a aj v roku 1990 pracovala v zložení: redaktorka – Zora Petrášová, promovaná historička, tajomníčka – Oľga Galášová, fotoreportér – Milan Kupka. Od 1. januára mal časopis nový názov – Revue Piešťany.

6. Prírodný amfiteáter v Piešťanoch v roku 1990

Piešťanský amfiteáter bol daný do prevádzky v roku 1957 v peknom prírodnom prostredí v priestore parku oproti LD Slovan v bezprostrednom styku s riekou Váh. Dlhé roky bol otvorený amfiteáter jediným miestom na uvádzanie veľkých hudobno-dramatických diel a až neskôr mu sekundoval vybudovaný Dom umenia SF. Po troch desaťročiach existencie amfiteátra bolo prevádzkovateľovi objektu Mestskému kultúrnemu stredisku v Piešťanoch zrejmé, že objekt musí ísť do rekonštrukcie. Pri revízii neobstála elektroinštalácia, nefungovala kanalizácia a vodovod, lavičky v hľadisku boli prehnité, nevyhovovala technická vybavenosť. Od roku 1986 sa rozbehli jednania o jej záchrane, ktoré viedli MsNV, MsKS, zástupcovia Stavoprojektu, Krajského ústavu štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody a sám spoluautor projektu Ing. arch. Michal Scheer.

Situácia sa však skomplikovala. Na jednej strane Inšpektorát kúpeľov a žriedel poslal list, v ktorom požadoval amfiteáter odstrániť, pretože sa nachádza vo vnútornom kúpeľnom území mesta Piešťany a pôsobí vraj ako rušivý element pre kúpele. Na druhej strane pamiatkári vyhlásili, že objekt pre svoju jedinečnosť bude navrhnutý do pamiatkovej zóny Piešťan a tiež aj na zapísanie do štátneho zoznamu nehnuteľných kultúrnych pamiatok.

Keďže obyvatelia Piešťan boli proti asanácii objektu a žiadali jeho zachovanie, poveril MsNV v Piešťanoch riaditeľ MsKS o zabezpečenie projektovej úlohy na jeho rekonštrukciu a obnovu. Aj keď Projektový ústav kultúry v Bratislave dodal požadovaný materiál už za pol roka, opäť Inšpektorát kúpeľov a žriedel súhlas k rekonštrukcii nedal. Preto sa prišlo k druhej alternatíve; niešť do rekonštrukcie, ale iba do údržby objektu. Od januára 1989 dodávateľ Slovšport Trnava odpracoval na údržbe 3 mesiace. Potom v súvislosti so vznikom akciovej spoločnosti Interthermal sa MsNV dohodol s Čs. št. kúpeľmi, že amfiteáter sa bude rekonštruovať v súvislosti s výstavbou kúpeľného komplexu Slovan. Žiaľ, do konca roku 1990 sa neurobilo nič a amfiteáter naďalej spustol.

Treba veriť, že po 1. januári 1991, keď vstúpi do platnosti zákon o samospráve miest a obcí

už nikto iný, iba obyvatelia mesta alebo nimi zvolení poslanci, rozhodnú, či chcú alebo nechcú amfiteáter opraviť.

7. Majetkoprávne usporiadanie pozemku so zručaninami gotického kostola na Detvianskej ulici

Na Detvianskej ulici, zastavanej rodinnými domami, je lokalita, kde v 14. stor. bol vybudovaný gotický komplex budov – kláštor, kláštorňý kostol i ďalšie objekty. V súčasnom období sa zachovali iba zručaniny kláštorňého kostola, ktoré sú zatiaľ najstaršou stavebnou pamiatkou na území dnešných Piešťan.

Mesto Piešťany má záujem, aby sa zabránilo chátraniu nadzemných zvyškov pamiatky a tiež aby mohol pokračovať archeologicko-architektonický výskum a prípadne neskôr lokalitu sprístupniť verejnosti. Preto sa prišlo k majetkoprávnemu usporiadaniu príslušného pozemku v prospech mesta.

Budúcim užívateľom nehnuteľnosti sa stalo Balneologické múzeum v Piešťanoch.

Dňa 14.11.1990 bola na MsNV v Piešťanoch uzatvorená kúpna zmluva medzi kupujúcim štátom – MsNV v Piešťanoch, zastúpeným p. Štefanom Hauserom a medzi predávajúcimi Agnešou Mišurovou rod. Nedelkovou, Jozefom Nedelkom, Silvestrom Nedelkom a Amáliou Drličkovou, rod. Nedelkovou. Odkúpené pozemky pozostávajú zo záhrady o výmere 258 m² a zastavanou plochou s rodinným domom o výmere 257 m². Kúpna cena nehnuteľnosti na podklade znaleckého posudku vypracovaného súdnym znalcom Antonom Tarabom bola určená dohodou vo výške 280.000,- Kčs, t.j. výška spoluvlastníckeho podielu činila 70.000,- Kčs. Čiastky boli predávajúcim uhradené do 30.11.1990. Predávajúcemu Silvestrovi Nedelkovi bolo ponechané právo užívať časť domu – 2 miestnosti s oknom do ulice, predsieň a kuchyňu do doby pridelenia náhradného bytu.

8. Slovensko-indická joga v Piešťanoch

Po zaevidovaní na Ministerstve vnútra a živ. prostredia SSR začala od začiatku roka 1990 v Piešťanoch svoju činnosť v Junior centre na Malej scéne I. Krasku slovensko-indická joga, Vedanta spoločnosť. Stanovila si na základe prastarých duševných techník orientu naučiť ľudí spoznávať duchovné kvality človeka a tým napomáhať rastu ľudskej spoločnosti.

V máji 1990 sa v Junior centre uskutočnil cyklus prednášok „Cesta k osvieteniu“. Poslucháčov so základmi Budhovho učenia zoznamovala A. Galovičová, prom. psych., ktorá absolvovala toto učenie priamo pod vedením dalajlámu Tibetu v Dharamsale. Cieľom bolo viesť ľudí k tomu, aby mysleli aj na duchovný život, nielen na svetský.

9. Spoločnosť slovensko-rakúskeho priateľstva

25. júna 1990 sa v Nitre uskutočnila ustanovujúca konferencia Spoločnosti slovensko-rakúskeho priateľstva, na ktorej boli schválené stanovy spoločnosti pre celú územie Slovenska. Poslaním spoločnosti je organizovať slovenských germanofilov, propagovať nemecký jazyk, slovenskú kultúru, prispievať k vzájomnému kultúrnemu obohateniu. Pobočka spoločnosti vznikla aj v Piešťanoch.

10. Kultúrne kontakty so Slovákmi v Juhoslávii

a) Začiatkom apríla 1990 zavítal do Piešťan na týždenné sústreďenie súbor mladých Slovákov „Šafárik“ z Nového Sadu s vedúcim Pavlom Ďurčianskym. Spev a tanec nacvičovali naši

krajania v kaštieli v Moravanoch nad Váhom.

b) Začiatkom apríla 1990 tiež zavítalo do Hornej Stredy a do Piešťan ochotnícke divadlo našich krajanov z Padinej v Juhoslávii v rámci spolupráce s ochotníckym divadlom v Hornej Strede.

11. Kultúrne podujatia Matice slovenskej v Piešťanoch v roku 1990

V oblasti kultúry, oživotvorený miestny odbor Matice slovenskej v Piešťanoch, pripravil v roku 1990 viaceré podujatia s cieľom pozdvihnúť národné povedomie našich občanov.

Na jar 1990 usporiadal 3 literárno-historické večery o Ľudovítovi Štúrovi, M.R. Štefánikovi a o Matici slovenskej.

V septembri 1990 sa uskutočnil cyklus prednášok o najnaliehavejších otázkach našej histórie (témy: Zánik štátnosti starých Slovanov na našom území a jeho dôsledky, Život a dielo M.R. Štefánika, Osobnosti slovenského politického života za 1. ČSR – Dr. Vavro Šrobár).

5. októbra 1990 usporiadal miestny odbor MS v Piešťanoch pred hudobným pavilónom zhromaždenie na podporu uzákonenia slovenčiny ako jediného úradného jazyka na celom území Slovenska. Zišlo sa asi 200 ľudí, ktorí sa pripojili k celonárodnej požiadavke matičiarov.

V roku 1990 nadviazal Miestny odbor MS v Piešťanoch tiež kontakt s viacerými slovenskými spolkami v zahraničí. Napríklad so Slovensko-americkým strediskom v New Yorku, ktorého zástupca pán Poka navštívil predstaviteľov MS v Piešťanoch.

12. II. ročník medzinárodných interpretačných kurzov v Piešťanoch

Uskutočnili sa v Piešťanoch v 2. polovici júla 1990. Zúčastnilo sa ich okolo 100 mladých hudobníkov a spevákov vo veku od 16 do 35 rokov zo susedných štátov, ale aj z Belgicka, Švédska a USA. Po odbornej stránke sa o nich starali poprední pedagógovia a umelci. Vo vokálnej oblasti sa o mladých spevákoch starali napr. docentka Eva Blahová z Vysokej školy muzických umení v Bratislave; Magdaléna Hajóssyová, ktorá mnoho rokov reprezentuje našu spevácku školu v Nemeckej štátnej opere v Berlíne; Peter Mikuláš, sólista Slovenského národného divadla v Bratislave. Pôsobili v Dome umenia SF.

V oblasti hry na hudobné nástroje sa využívali priestory v Ľudovej škole umenia v Kongresovej hale Čs. št. kúpeľov. Lektormi boli napr. Eduard Grač, profesor moskovského konzervatória a známy huslista; Michail Chomicer z bieloruského Brestu; Jozef Podhoranský, docent VŠMU v Bratislave a sólista Slovenskej filharmónie ako lektor hry na violončelo; Miloš Jurkovič, rektor VŠMU v Bratislave ako lektor pre dychový nástroj flautu; Halina Czerny-Stefańska z Poľska, interpretka Chopinových klavírných skladieb.

Riaditeľom kurzov bol opäť Marián Lapšanský.

Okrem vyučovania, ktoré bolo sprístupnené verejnosti, sa účastníci kurzov predstavili na 5-tich verejných koncertoch v Piešťanoch a jednom v Trenčianskych Tepliciach.

13. IV. ročník festivalu „India plná farieb“

Mestské kultúrne stredisko v Piešťanoch a Spoločenské centrum Čs. št. kúpeľov zorganizovali v lete 1990 IV. ročník festivalu „India plná farieb“. Otvorenie sa uskutočnilo v Kongresovej hale Čs. št. kúpeľov, tentokrát netradične zapálením „svetla poznania“, ktoré vykonal indický veľvyslanec v Prahe Bhupatray Oza. Duchovná kultúra Indie hlásala myšlienky nenásilia a neublížovania ľuďom ani živým tvorom. Pri tejto príležitosti sa uskutočnil na trase Praha

– Piešťany „Pochod mieru, tolerancie a nenásilia“.

Na programe boli napr. zaujímavé prednášky prof. S. Maheshwaranandu, ďalej jogové cvičenia, festivalová plavba loďou Adam Trajan so spevom indických bhadžanov. Nechýbala ani vegetariánska strava pre účastníkov, ktorú zabezpečovalo Junior centrum a rekreačné stredisko Váh.

14. Medzinárodné maliarske sympóziu '90

Uskutočnilo sa tradične v Dome výtvarných umelcov a architektov (kaštieľ) v Moravanoch nad Váhom v dňoch od 1. sept. do 15. okt. 1990.

Zúčastnili sa ho maliari: Švajčiar Fred Zamp, technický grafik, maliar a majiteľ maliarskej školy, ktorý sa zamerával na obrazy krajiny; Alexander Beljanskij z Kyjeva nadviazal svojimi figurálnymi kompozíciami na tradície ukrajinského umenia; Alexander Švarc, mladý slovenský maliar, vyjadroval expresívnym spôsobom pomocou farebných plôch a línií pocity ľudského ducha.

15. Promenádne koncerty v Hudobnom pavilóne v parku

Od mája do septembra 1990 sa v Hudobnom pavilóne v piešťanskom mestskom parku, pravidelne 3-krát v týždni, uskutočňovali promenádne koncerty dychových hudieb (napr. Inovčanka z Piešťan, m.č. Banka, Rovina z Veľkých Kostolian, Krakovanka z Krakovian, Lopašanka z Lopašova a z ďalších miest a obcí Slovenska i Moravy). V auguste v pavilóne vystupoval Symfonický orchester AUS Praha.

7. júna 1990 mal slávnostným koncertom zahájiť svoje promenádne koncerty v hudobnom pavilóne aj kúpeľný orchester pod vedením dirigenta Adolfa Vykydala. Neuskutočnil sa však z toho dôvodu, že práve zomrel jeho dlhoročný organizačný vedúci a umelec Štefan Latták.

Pri teplote pod 16°C, alebo pri vytrvalom daždi sa koncerty nekonali. Divákovi týchto promenádnych koncertov mohol byť aj náhodný občan, ktorý sa práve prechádzal v parku.

16. Prehliadka ZUČ v Piešťanoch v roku 1990

26. mája 1990 sa v Hudobnom pavilóne v parku v organizácii MsKS v Piešťanoch uskutočnila tradičná prehliadka záujmovoumeleckej činnosti všetkých druhov súborov (speváckych, hudobných a tanečných), pôsobiacich na amatérskej báze v rámci Piešťan a ich regiónu.

V programe vystúpili: žiacky sláčikový orchester pri LŠU v Piešťanoch pod taktovkou V. Feketeho (je jediný svojho druhu v okrese Trnava), detský súbor Piešťančatá pri LŠU, folklórny súbor Venček z I. ZŠ pod vedením M. Ondrušovej. Ďalej vystúpil folklórny súbor Slniečnica pri SPŠE, ktorý predniesol tance a piesne viacerých regiónov Slovenska, hudobná country skupina Inovce pod vedením A. Streckého a na záver dychová hudba Inovčanka pod taktovkou J. Benku.

17. Talentovaná klavíristka

Žiačka Ľudovej školy umenia v Piešťanoch Gabriela Ábelová, pod vedením učiteľky B. Starostovej, obsadila v marci 1990 v súťaži slovenských konzervatórií v prvej kategórii 2. miesto. Predniesla skladby J.S. Bacha, J. Haydna, F. Liszta, F. Chopina, S. Prokofieva a J. Hatrika. Základy hry na klavír získala u učiteľky Evy Mrňovej.

18. Úspech piešťanskej recitátorky

XXV. ročníka celoslovenskej súťaže umeleckého slova žien – Vansovej Lomničky sa zúčastnila aj Magda Kuciáňová z Piešťan. V tejto recitačnej súťaži získala hlavnú cenu.

19. DH Inovčanka – 80. výr. vzniku

Dychová hudba Inovčanka je jedným z najstarších súborov na území Piešťan, m.č. Banka. V roku 1990 si pripomenula 80. výročie svojho vzniku. Jej zriaďovateľom sa v roku 1989 stalo MsKS v Piešťanoch. Posledné 3 roky vedie Inovčanku Ján Benka. Súbor v súčasnosti tvorí 22 hráčov a 2 speváčky, ktorí s úspechom hrajú a spievajú ľudové piesne. Viacerí členovia súboru pochádzajú z m.č. Banka. Na Banke totiž súbor vznikol.

20. FS Slnečnica

Medzi nové folklórne súbory záujmovej umeleckej činnosti v Piešťanoch patrí aj tanečno-spevácky súbor Slnečnica pri SPŠE v Piešťanoch. Pracuje od roku 1988, pričom v poslednom období má aj 5 vystúpení mesačne. Skladá sa z 30 členov – žiakov školy. Organizačným vedúcim je PhDr. Miroslav Donoval, umelecky vedú súbor manželia Ján a Viktória Horňákovci. Repertoár tvoria piesne a tance z Oravy, Horehronia, Liptova, Detvy, Šariša i Zemplína.

21. Výstavy v Piešťanoch v roku 1990

Z množstva výstav boli viaceré od piešťanských výtvarníkov.

a) Výstava geometrických abstraktných malieb V. Vasarelyho

Otvorenie výstavy spojené s vernisážou sa uskutočnilo 21. mája 1990 v Spoločenskom centre Čs. št. kúpeľov. Victor Vasarely sa narodil v Maďarsku, detstvo prežil v Piešťanoch (1912 – 1918) a teraz žije vo Francúzsku. Umelec je predstaviteľom klasickej moderny v umení, je významným svetovým predstaviteľom geometrickej abstraktnej maľby, kde zobrazuje problémy pohybu.

V. Vasarely je spoluzakladateľom optického maliarstva v Paríži – op artu.

Vystavených bolo asi 100 prác komorných rozmerov. V Spoločenskom centre Čs. št. kúpeľov a v mestskej knižnici trvala výstava do 11. júna 1990.

b) Výstava obrazov maliarskych sympózií z rokov 1967 – 1988

Balneologické múzeum pripravilo v júli 1990 výstavu „Medzinárodné maliarske sympóziu 1967 – 1988“ v svojej výstavnej sieni na Radlinského ulici. Bolo vystavených 41 obrazov z celkového množstva 268, ktoré tvoria zbierkový fond múzea. Tieto obrazy boli vytvorené od roku 1967 na medzinárodných maliarskych sympóziách konaných každoročne v Dome umelcov v Moravanoch nad Váhom. Obrazy pochádzajú od autorov 13-tich krajín sveta.

c) Výstava obrazov Emila Pauloviča

V priestoroch múzea v Trnave bola v júni 1990 slávnostne vernisážou otvorená výstava obrazov akademického maliara piešťanského umelca Emila Pauloviča pod názvom „Moja domovina“. Výstava sa uskutočnila v rámci osláv 60. výročia založenia robotníckeho spevokolu Bradlan, pôsobiacom pri Dome kultúry odborov v Trnave.

10. júla 1990 bola vo výstavnej sieni Balneologického múzea na Radlinského ulici v Piešťanoch otvorená výstava obrazov a kresieb E. Pauloviča opäť pod názvom „Moja

domovina“ pri príležitosti 110. výr. narodenia gen. M.R. Štefánika. Boli vystavené najmä obrazy s krajinnými motívami a obrazy kytíc.

d) Výstava Dušana Blažeka

15. júla 1990 bola vo výstavnej sieni Balneologického múzea slávnostne otvorená výstava mladého piešťanského výtvarníka Dušana Blažeka. Vystavoval abstraktno-expresionistické obrazy, realistické obrazy, kresby, plastiky a pod.

e) Výstava piešťanských výtvarníkov

Výtvarný klub pri MsKS v Piešťanoch usporiadal počas augustových nediel' na Kolonádovom moste 2 výstavy svojich členov.

Svoje olejomaľby, artprotisy, pastely a karikatúry vystavovalo 13 autorov. Diela realistického charakteru vystavovali Majerník, Weizer, Rypák, Šiška, Štepanovič, Štepánová a Žitňan. Abstraktné boli štylizované kresby M. Borovskej a artprotisy J. Veselej. M. Horanský sa predstavil kolekciou expresívne poňatých krajín a P. Michalec a D. Drobný zas svojimi karikatúrami.

f) Výstava karikatúr

Uskutočnila sa v októbri 1990 v Dome umenia SF. Okrem známych slovenských karikaturistov – Viktora Kubala, Milana Vavru, Mira Ďuržu – vystavovali svoje dielka aj piešťanskí tvorcí – Bobo Pernecký, Vojto Haring, Peter Michalec a Dušan Drobný.

g) Výstava tapisérií Evy Krauseovej

Od 7. decembra 1990 prebiehala v priestoroch mestskej knižnice výstava piešťanskej výtvarníčky Evy Krause. V textilnej tvorbe autorky sa prejavili široké výrazové i technické možnosti výtvarného spracovania špecifických prírodných materiálov.

9. Obyvateľstvo, životná úroveň v roku 1990

1. Pohyb obyvateľstva v Piešťanoch v roku 1990

a) Narodenie detí. V roku 1990 sa v v Piešťanoch narodilo 976 detí. Z toho bolo 348 detí obyvateľov Piešťan; z nich bolo 197 chlapcov a 151 dievčat.

b) Úmrtia občanov. V roku 1990 zomrelo v Piešťanoch 659 osôb. Z toho bolo 305 obyvateľov Piešťan; z nich bolo 161 mužov a 144 žien.

c) Sobáše. V roku 1990 bolo na MsNV v Piešťanoch uzavretých 292 manželstiev. Z toho 235 manželstiev uzavreli obyvatelia Piešťan.

d) Počet obyvateľov mesta Piešťany. K 1.9.1990 bolo v evidencii obyvateľov prihlásených k trvalému pobytu 33 506 obyvateľov.

10. Starostlivosť o obyvateľstvo v roku 1990

1. Stanica rýchlej zdravotníckej pomoci

Nemocnica s poliklinikou v Piešťanoch zriadila od septembra 1990 stanicu rýchlej zdravotníckej pomoci, ktorá je súčasťou anestéziologicko-resuscitačného oddelenia. Súčasťou stanice je nová moderná sanitka značky Renault. Na jej zakúpenie pre nemocnicu v Piešťanoch prispeli Čs. št. kúpele sumou 1 mil. Kčs; jej cena bola 2 mil. 260 tis. Kčs. Ministerstvo zdravotníctva pridelo totiž pre okres Trnava 2 uvedené sanitky, ale OÚNZ v Trnave vzhľadom na obmedzené finančné možnosti sa rozhodol zaplatiť iba za jedno vozidlo a to pre Trnavu.

Sanitka je rýchla a má najmodernejšiu zdravotnícku techniku – klimatizácia, polohovacie lôžko, najnovší typ EKG, automatický elektronický tlakomer s tlačiarňou, dýchací prístroj, infúzna pumpa, defibrilátor s EKG sústavou i potrebný komfort posádky. Personál sanitky musel byť odborne zaškolený.

Preto po zavolaní telefónom na číslo 155 začali občania Piešťan a zo spádového okolia využívať služby stanice rýchlej pomoci v prípadoch ťažkých a urgentných a to počas celých 24 hodín denne.

2. Kriminalita a protispoločenská činnosť v Piešťanoch v roku 1990

Obvodné oddelenie VB v Piešťanoch, ktoré patrilo pod Okresnú správu ZNB v Trnave, sa zaoberalo týmito záležitosťami:

A. Priestupky

a) V roku 1990 bolo v Piešťanoch zistených 1 727 priestupkov voči verejnému poriadku (pokuty). Z toho bolo:

- z oblasti občianskeho spolužitia 1 303 priestupkov;
- porušenie verejného poriadku 237 priestupkov;
- na úseku alkoholizmu 137 priestupkov, atď.

b) Na úseku dopravy bolo 2 997 priestupkov. Boli udelené pokuty blokovým konaním v celkovej sume 124 560,- Kčs. 91 vodičom motorových vozidiel sa zadržali vodičské preukazy. Celkový počet dopravných priestupkov sa oproti roku 1989 znížil, čo spôsobila novela zákona o priestupkoch, ktorá nadobudla účinnosť k 1.11.1990.

B. Kriminalita

V roku 1990 bolo na mieste činu zadržaných 35 páchatel'ov trestných činov. Celková kriminalita v roku 1990 bola nasledujúca:

- trestných činov bolo 825 (nárast o 329 oproti roku 1989);
- prečinov bolo 265 (boli vykonané za 1. polrok, pretože k 1.7.1990 boli novelou trestného zákona prečiny zrušené).

Spolu bolo teda 1 190 prípadov trestnej činnosti (o 299 viac ako v roku 1989).

Z toho bolo:

a) **Majetková trestná činnosť** – 700 trestných činov. Z toho bolo:

- 522 bežných krádeží (napr. krádeže bicyklov a pod.);
- 138 krádeží formou vlámačiek (v tom 92 odcudzení motorových vozidiel);
- 40 ďalších majetkových trestných činov.

Bolo 163 krádeží bicyklov (tieto boli v hodnote nad 1 000,- Kčs), čo sa kvalifikovalo ako trestný čin; väčšina ukradnutých bicyklov mala hodnotu pod 1 000,- Kčs, čo sa klasifikovalo ako priestupok); celkove bolo ukradnutých 1 037 bicyklov.

b) Násilné trestné činy – 92 prípadov (oproti roku 1989 nárast o 31 prípadov). Z toho boli:

- 4 vraždy;
- 8 lúpeží;
- 53 úmyselných ublížení na zdraví.

c) Mravnostná trestná činnosť – 11 prípadov (počet sa znížil z dôvodu zrušenia trestného činu príživníctva, napr. prostitúcie žien).

d) Trestná činnosť v doprave – 28 trestných činov (napr. ublíženie na zdraví).

e) Samovraždy – 13.

C. Požiare

V roku 1990 bolo v Piešťanoch 9 požiarov.

D. Rôzne z oblasti kriminality a protispoločenskej činnosti

a) Krádeže bicyklov. V Piešťanoch bolo v roku 1990 zaregistrovaných okolo 40 000 bicyklov. Občanom mesta sa v roku 1990 ukradlo asi 1 400 bicyklov, čo je priemer 4 bicykle za deň. Nestačilo dokonca už ani uzamknutie bicykla o stroja. Zloděj presekol zámok a bicykel bez problémov ukradol. Snáď by pomohla trvalá nenápadná kontrola mestskými hliadkami OO VB v Piešťanoch na vytipovaných miestach.

b) Terorista v piešťanskej nemocnici. 6. júla 1990 58 ročný obyvateľ Piešťan Karol Štrauch vykonal teroristický trestný čin „branie rukojemníka“. Na základe novely trestného zákona, ktorá nadobudla platnosť od 1.7.1990, bol odsúdený na odňatie slobody na 4 roky nepodmienečne.

Menovaný vtrhol na pôrodnické oddelenie piešťanskej nemocnice (kde bolo spolu 28 ľudí – žien, novorodencov a personál) a ozbrojený pištoľou a 2-mi granátmi držal ako rukojemníka najprv primára MUDr. Milana Kubicu a potom ďalších 7 hodín náčelníka Obvodného oddelenia VB v Piešťanoch majora Petra Reháka. Terorista žiadal zvolanie asi 12-tich ľudí (prokurátora, predsedu senátu, psychológa, svedkov) a prisľub opätovného zasadnutia občianskoprávneho senátu Okresného súdu v Trnave, ktorý vo februári 1990 rozviedol jeho manželstvo (a vinu pripísali jemu). Týmto spôsobom sa teda domáhal zmeny rozsudku senátu, s ktorým nesúhlasil. Zneškodnil ho bez použitia strelnej zbrane príslušník útvaru rýchleho nasadenia, ktorý so súhlasom páchatel'a vystriedal ako ďalší rukojemník majora Reháka.

Neskôr predseda MsNV v Piešťanoch Štefan Hauser odovzdal náčelníkovi OO VB v Piešťanoch majorovi P. Rehákovi Plaketu mesta Piešťany za zvládnutie situácie s nasadením vlastného života.

c) Vražda K. Besedovej. 24.11.1990 došlo v Piešťanoch k ohavnému trestnému činu. Pravdepodobne dvaja dosiaľ neznámi páchatelia sa v noci za účelom lúpeže vlámali do bytu Besedovcov, ktorí v tom čase neboli doma. Ich 2 malé deti však strážila 17 ročná dcéra brata majiteľ'a bytu K. Besedová, žiačka Gymnázia v Piešťanoch. Zrejme lupičov vyrušila, ktorí ju po škrtení vyhodili na ulicu zo 6. poschodia. Tam ju v agónii objavila stará žena, ktorá v dome na prízemí bývala. Dievča pri prevoze do nemocnice zomrelo. Páchatel'ov trestného činu nezistili.

d) Vražda majiteľa baru. 1. nov. 1990 bol na Podhorskej ul. č. 3 v Piešťanoch, miestna časť Banka, zavraždený majiteľ baru Ivan Hayden (z obce Bojná). Zastreľil ho starou vojenskou puškou Miroslav Konečný z Piešťan – Banky.

e) Ohavný čin žiakov. 24. marca 1990 našla rodina Ing. Cyrila Šútora pri vchode do svojho domu na Banke ťažko popáleného mladého psa. Ujali sa ho a s pomocou lekára vo veterinárnej nemocnici v Trnave sa im ho podarilo zachrániť. Tento odsúdeniahodný čin spáchali žiaci 4. ročníka – budúci maturanti – zo SOU v Piešťanoch.

3. Nové sanatóriá pre deti v Piešťanoch

V Piešťanoch už viac rokov pôsobia 2 detské liečebne spojené so školou pre deti z celého Slovenska. V najstaršom liečebnom dome Pro Patria sa nachádza Detský rehabilitačný ústav. V LD Zelený strom na Pavlovovej ulici sa nachádza Detský neurologický ústav pre deti od 3 do 15 rokov. Deti sú v týchto objektoch počas liečebného pobytu ubytované.

Okrem toho z iniciatívy Nemocnice s poliklinikou v Piešťanoch vznikli z dvoch detských jasí koncom roku 1990 v meste 2 sanatóriá pre deti z Piešťan a blízkeho okolia.

V Zavretom kúte 5. novembra 1990 začalo pôsobiť sanatórium pre deti s respiračnými a alergickými (dýchacími) ochoreniami spolu s poradňou. Jeho kapacita je pre 25 detí vo veku 2 až 6 rokov. 15-členný kolektív pracovníkov vedie vrchná sestra Margita Sovičová, odborná lekárska starostlivosť patrí MUDr. Ol'ge Bošanskej. Deti sem prichádzajú z Piešťan a blízkeho okolia na 3-mesačné denné pobyty (bez ubytovania).

Na Šimanského ulici zas od 20. novembra 1990 pôsobí ozdravovňa na liečbu pohybového aparátu, kde sa vyžaduje rehabilitácia. Kapacita je pre 20 detí s postihnutím centrálného aparátu, s diagnózou detskej mozgovej obrny, vrodeným postihnutím chôdze, atď. O deti sa stará 12 pracovníčok s vrchnou sestrou Agnešou Strížovou. Odborná starostlivosť patrí MUDr. O. Boldišovej.

4. Letová záchranná služba v Piešťanoch

Vojenský útvar 4709 v Piešťanoch ponúkol od 3. decembra 1990 využitie vrtuľníka Mi2 na letovú záchrannú službu na letisku Piešťany pre Nemocnicu s poliklinikou Piešťany a OÚNZ Trenčín. V pracovnej dobe môže vrtuľník do 30 minút odletieť s pacientom do zdravotníckych zariadení v Bratislave, Brne i do Prahy. Rozhodnutie o odlete vydáva na základe meteorologickej situácie veliteľ VÚ plk. Zdenek Havner a potom primár anesteziologicko-resuscitačného oddelenia NsP v Piešťanoch MUDr. František Melicháč alebo MUDr. Kvetoslava Zvolenská z Rýchlej zdravotníckej pomoci. Jedna letová hodina stojí 12 tis. Kčs. Hoci letová záchranná služba bola pripravená, zatiaľ jej služby nebolo potrebné využiť.

5. Prevádzka na opravu invalidných vozíkov v Piešťanoch

Servis invalidných vozíkov Integra Banská Bystrica otvoril v našom meste prevádzku na opravu mechanických vozíkov. Opravovňa sa nachádza v bezbariérovej bytovke pre ťažko telesne postihnutých na ulici Nikola Tesla (pri Tesle) v Piešťanoch. Mechanikom je J. Kokoška, obyvateľ uvedenej bytovky.

6. Rekreačné pre telesne postihnutých občanov v Piešťanoch

a) Novoutvorená organizácia Slovenský zväz telesne postihnutých v Slovenskej republike pripravil rekreáciu pre telesne postihnutých v Stupave. Zúčastnilo sa jej aj 6 invalidov – vozíčkarov z Piešťan. Rekreačia bola spestrená aj rôznym programom: slalom na vozíku, stolný tenis, cvičenie s rehabilitačnou sestrou a pod.

b) Slovenský zväz telesne postihnutých v Bratislave a Česko-Slovenská plavba dunajská pripravili jednodňový zájazd do Viedne, ktorého sa zúčastnilo i 7 piešťanských invalidov. Vozíčkarom sa pripravil bezbariérový nástup na plavidlo (sami so svojím vozíkom bez cudzej pomoci prešli na loď).

11. Šport v Piešťanoch v roku 1990

1. Združenie pre telovýchovu, šport a turistiku mesta Piešťany

24.1.1990 vzniklo v Piešťanoch „Združenie pre telovýchovu, šport a turistiku mesta Piešťany“. Združilo sa viac ako 3 500 organizovaných členov 8-ich telovýchovných jednôt na území Piešťan. Na zakladajúcej schôdzi zastupovali jednotlivé TJ riadne volení funkcionári výborov: TJ Tesla – Ing. Beleščák, TJ Chirana – Ing. Derďák, TJ Kúpele Piešťany – Ing. Farkaš, TJ Váh – Ing. Valo, TJ Slňava – D. Ulehla, TJ Bezovec – Ing. Martančík, TJ Banka – Ing. Oravec a k združeniu sa pridala i TJ Družba – p. Vaško. Hlavný cieľ združenia bol ujednotiť sa v spoločnom postupe mestských telovýchovných kolektívov pri postojoch v jednaniach s mestskými orgánmi a telovýchovnými organizáciami.

2. OAZA – Fitness centrum v Piešťanoch

Od 1. júla 1990 ponúka občanom svoje služby prvé Fitness centrum v Piešťanoch, nazvané OAZA (Oddych, aerobik, zdravie, aktivita). Nachádza sa v tesnej blízkosti futbalového štadióna a pozostáva z 2-och posilovní. Vedúcim centra sa stal Ladislav Korvín.

Poslaním Fitness centra je využívanie telesných cvičení pomocou číniek a špeciálnych posilovacích zariadení, vhodných pre získanie telesnej kondície, peknej postavy, silného a zdravého tela v každom veku od 15 do 60 rokov. Najviac ho využívali členovia kulturistického oddielu TJ Družba. Začali tu chodiť aj ženy, jednak dievčatá s cieľom udržať si dobrú postavu a tiež ženy stredného veku na odstránenie telesných disproporcií spôsobených jednostranným sedavým zamestnaním.

3. Cena Slovenska v pretekoch motocyklov

V roku 1990 sa mal konať jubilejný 30. ročník. Organizačný štáb však nemohol z technicko-ekonomických dôvodov preteky uskutočniť.

4. Silvestrovský beh v roku 1990

30. decembra 1990 sa uskutočnil už 26. ročník Silvestrovského behu medzi mostami v Piešťanoch. V hlavnej kategórii mužov – vytrvalcov na 9 600 m zvíťazil po tuhom boji Peter Zrasták z VŠT Košice tesne pred V. Bukovjanom z Dukly Banská Bystrica. V kategórii žiačok obhájila prvenstvo Martina Nedelková zo IV. ZŠ Piešťany a T. Kúdelová z Družby Piešťany bola tretia.

5. Olympijský víťaz v tenise Miloslav Mečíř na liečení v Piešťanoch

Na jar 1990 zavítal na týždenný liečebný pobyt do piešťanských kúpeľov spolu s manželkou a synom čs. tenisový reprezentant, olympijský víťaz zo Soulu v roku 1988 a hráč Slovana Bratislava Miloslav Mečíř. V Piešťanoch si doliečoval zranenie chrbtice.

6. Beseda so športovým komentátorom Karolom Polákom

Populárny slovenský televízny športový komentátor Karol Polák sa koncom roku 1990 zúčastnil besedy v Kongresovej hale kúpeľov v Piešťanoch. Akciu zorganizoval Dom detí a mládeže v Piešťanoch a zúčastnilo sa jej okolo 200 účastníkov.

7. TJ Družba Piešťany

a) Futbal. – Futbalisti zmenili od 30. júna 1990 svoj názov – z futbalového oddielu TJ Družba Piešťany vznikol PFK (Piešťanský futbalový klub). Pod týmto názvom hrávali piešťanskí futbalisti už pred polstoročím.

- V roku 1990 sa „A“ družstvu seniorov opäť nedarilo a nepostúpili do vyššej súťaže; hrali v 1. A triede.

- Dobré výsledky dosiahli obe dorastenecké družstvá a družstvo žiakov, ktoré svorne skončili na 2. mieste v majstrovstvách kraja. Zároveň družstvo mladších dorastencov pod vedením Eda Lehotu vďaka reorganizácii postúpilo do 1. dorasteneckej ligy. Z rovnakých dôvodov postúpilo do najvyššej žiackej súťaže na Slovensku aj družstvo starších žiakov, ktorých trénoval Peter Ferkodič.

- Uskutočnil sa tradičný žiacky futbalový turnaj: 25. ročník „O štít mesta Piešťan“. Za účasti 12 družstiev zvíťazili chlapci z TTS Trenčín.

b) Silový trojboj. Silová kulturistika sa delí na klasickú kulturistiku a na silový trojboj.

- Siloví trojbojári TJ Družba, zverenci trénera Ing. Petra Bednára, si vybojovali v SNL pekné 2. miesto: Edo Sokol – zároveň majster SR, Daniel Lipták, Peter Buzaš, Ján Šurin, Ľuboš Vašina i ďalší.

- Na majstrovstvách Slovenska jednotlivcov v Galante sa Adam Čupori (prestúpil do Piešťan z Rožňavy) stal majstrom Slovenska v kategórii do 82,5 kg, E. Sokol bol druhý v kategórii do 60 kg a D. Lipták tiež druhý v kategórii do 100 kg.

- Na prvých majstrovstvách Slovenska v silovom trojboji žien obsadila Andrea Slatinská 4. miesto (v športovej kulturistike bola piata).

- Na majstrovstvách ČSFR v silovom trojboji získal A. Čupori bronzovú medailu za 3. miesto v kategórii do 82,5 kg (v trojboji vzoprel 617,5 kg). V kategórii do 60 kg bol E. Sokol štvrtý.

8. TJ Kúpele Piešťany

a) Plávanie. – Na zimných majstrovstvách SR v plávaní získala 14-ročná Martina Moravcová 6 zlatých medailí. Z toho v dorasteneckej kategórii 4 zlaté – za prvenstvá na 50 m a 100 m voľný spôsob, 200 m polohové preteky a 100 m znak; ďalšie 2 zlaté medaily získala v súťaži žien na 50 m a 100 m voľný spôsob (kraul). Martin Bábsky v dorasteneckej kategórii získal 2 zlaté medaily – na 50 m a 100 m voľný spôsob.

- Na letných majstrovstvách Slovenska v plávaní žiactva v roku 1990 získali tituly: Martina Moravcová – 11, Dana Hornáková – 4, Zuzana Martinková – 3, Peter Kurtiš – 2.

- Na majstrovstvách Slovenska v plávaní získala M. Moravcová v kategórii dorasteniek 4,

v súťaži žien 2 tituly. M. Bábsky získal 2 tituly.

- Na žiackych majstrovstvách ČSFR v Plzni získala M. Moravcová 5 zlatých medailí.

- V zahraničí nás reprezentovali: Martina Moravcová na juniorských ME vo francúzskom Dunkerque a na medzinárodných pretekoch v talianskom Viareggiu (vyhrala 100 m voľ. spôsob v krátkom bazéne v novom čs. juniorskom rekorde 57,85 sek.). Zuzana Martinková bola na juniorských pretekoch v Sofii v Bulharsku.

b) Vodné pólo. Po predchádzajúcom peknom umiestnení v roku 1989 sa piešťanskí vodnopólisti museli v roku 1990 v 1. celoštátnej lige uspokojiť so 7. miestom (z 10-tich súťažiacich). Trénerom družstva bol Jozef Cifra.

c) Futbaltenis. Na základe nových pravidiel sa nohejbal zmenil na futbaltenis. V roku 1990 sa futbaltenisový oddiel TJ Kúpele Piešťany zlúčil s Družstevníkom Moravany nad Váhom a na dvorcoch v Moravanoch sa hrali aj zápasy SNL.

d) Tenis. Na majstrovstvách Zs. kraja v roku 1990 získali tenisti z Piešťan 13 titulov vo všetkých kategóriách: mladší a starší žiaci, dorastenci do 16 rokov, dorastenci do 18 rokov a dospelí.

- Na majstrovstvách Slovenska zmiešaných družstiev dorastu v Košiciach obhájilo tenisové družstvo Kúpeľov Piešťany titul majstrov Slovenska.

- Veľký úspech dosiahlo dorastenecké zmiešané družstvo, keď vo finálovom zápase porazili víťaza Českej republiky celok Slávie Plzeň vysoko 7:2.

Vedúcim družstva bol Dušan Lobotka a trénerom Dr. Tibor Macko. O úspech sa pričínili: Danielčík, Prištic, Scheuer, Fekete, Beňačka, Ondrášiková, Selecká a Bašovská.

- Na majstrovstvách Slovenska v kategóriách dorastencov a žiakov získali tituly Danielčík, Ondrášiková, Hašanová a Cervanová.

- Na majstrovstvách ČSFR jednotlivcov získal v súťaži dorastencov Danielčík 3. miesto.

- Družstvo seniorov (dospelých) skončilo v SNL na 2. mieste.

- Ďalší úspech piešťanského tenisu v roku 1990 sa zaznamenal na finálovom turnaji v Košiciach, kde sa prebojovalo 16 najlepších tenistov z tenisových prípraviek z celého Slovenska. Prvenstvo si vybojoval Miroslav Grolmus z Piešťan.

- Začiatkom septembra 1990 sa v Piešťanoch uskutočnil prvý zo série 4-och turnajov satelitného turnaja na Slovensku (satelitný okruh Slovakotourist '90). Zúčastnili sa ho napr. aj československí reprezentanti a piešťanskí odchovanci Marián Vajda a Branislav Stankovič. Vo finále zvíťazil D. Ríkl nad B. Stankovičom. Súťažili tenisti z 10-tich štátov.

9. TJ Slňava Piešťany

a) Kanoistika. – Na majstrovstvách Slovenska dorastu a žiactva získali piešťanskí kanoisti 3 tituly – v K2 na 500 m mladšie dorastenky Kapišovská s Bukovskou.

- Na majstrovstvách ČSFR v Račiciach si Svetlana Kapišovská vybojovala tituly majsterky republiky v K1 a K2 a bola aj členkou víťaznej posádky v K4.

b) Veslovanie. – Na majstrovstvách Slovenska získali piešťanskí veslári 11 titulov.

- Na seniorských majstrovstvách Česko-Slovenska získali 3. miesto v dvojskife ľahkých váh Kollárik s Klčom.

- Na dorasteneckých majstrovstvách Česko-Slovenska sa umiestnila na 2. mieste žiacka párová štvorka Gelingerová, K. Benedikovičová, Z. Benedikovičová, Pastorková a 3. miesto v dvojskife dorastencov získali Ulehla s Vičanom.

c) Jachtári. – Na Slňave sa v roku 1990 uskutočnilo niekoľko jachtárskych podujatí, avšak

bez väčšieho úspechu Piešťancov.

- Na Zemplínskej Širave sa člen TJ Slňava Piešťany Stanislav Balažovič stal majstrom Slovenska v triede WS nad 74 kg.

d) Vodný motorizmus. – Vodným motoristom v roku 1990 piešťanskí ochranári prírody zabránili uskutočniť preteky Modrá stuha vo vodnom motorizme na Slňave.

- V Piešťanoch sa uskutočnilo na Slňave 3. kolo majstrovstiev Európy vznášadiel spolu s Veľkou cenou Slovenska vznášadiel. Víťazom pretekov započítavajúcich sa do majstrovstiev Európy sa stal W. Vogel z SRN a víťazom 4. ročníka Veľkej ceny Slovenska v pretekoch vznášadiel sa stal opäť A. Feulner zo SRN.

e) Vodné lyžovanie. – Na majstrovstvách ČSFR vo vodnom lyžovaní za motorovými člmi na jazere Ružín pri Košiciach sa majstrom ČSFR stal Piešťanec František Kováč. V súťaži dorasteniek v tejto disciplíne zvíťazila jeho sestra Denisa Kováčová. Ďalšia sestra Jaroslava získala dve 3. miesta v súťaži žien.

- 26. ročník Veľkej ceny Slovenska vo vodnom lyžovaní sa tradične uskutočnil na jazere Čerenec pri Vrbovom. Piešťanský vodný lyžiar F. Kováč sa stal suverénnym víťazom v akrobatickej jazde. Jeho sestra Jaroslava Kováčová sa stala víťazkou v trojkombinácii.

- Jaroslava Kováčová zvíťazila tiež na pretekoch vodných lyžiarov za vlekmi v Košiciach.

10. TJ Tesla Piešťany

a) Hádzaná. – „A“ družstvo seniorov v roku 1990 obsadilo v SNL 5. miesto.

- „B“ družstvo seniorov suverénne vyhralo krajskú súťaž a postúpilo do majstrovstiev kraja.

b) Turistika. 30. apríla 1990 za pekného jarného počasia a veľkého počtu účastníkov sa uskutočnil obľúbený turistický pochod „Buď fit“ z Piešťan cez vrchy Inovca. Štart bol na Kolonádnom moste a cieľ pri Rekreačnom zariadení Tesly za Moravanmi nad Váhom. Jednotlivé trasy mali dĺžku: 13 km (cez Havran, Striebornicu), 18 km (cez Havran, Čertovu pec, Striebornicu), 24 km (cez Havran, Krahulčie vrchy, Výtoky) a 35 km (cez Havran, Krahulčie vrchy, kaplnku sv. Juraja, sedlo Marháta, Kostolný vrch, Gonove lazy, Výtoky).

11. TJ Chirana Piešťany

a) Ľadový hokej. – Seniori Chirany Piešťany sa udržali v II. Slov. národnej hokejovej lige.

- Dorastenci sa síce opäť stali v sezóne 1989/90 majstrami kraja, ale v kvalifikácii sa im nepodarilo postúpiť do 1. dorasteneckej ligy.

- V marci 1990 po prvý raz v histórii piešťanského hokeja využilo zimný štadión čs. reprezentačné mužstvo ľadového hokeja, ktoré tu malo sústredenie pred majstrovstvami sveta.

12. Sálový futbal. – Majstrom v krajskej lige stala Chirana Piešťany pred VÚSST Piešťany.

- Na majstrovstvách Slovenska nás obe mužstvá reprezentovali. Viac sa darilo VÚSST, ktoré získalo 3. miesto.

- Na 15. majstrovstvách ČSFR v sálovom futbale skončili hráči VÚSST Piešťany na 7. mieste.

13. Športové súťaže invalidov – vozíčkarov

V Kováčovej sa koncom leta 1990 uskutočnil 18. ročník majstrovstiev Slovenskej republiky parašportovcov – vozíčkarov v ľahkej atletike (gul'a, oštep, disk) a v stolnom tenise. Za

Piešťany nás reprezentovali Mária Pillárová, Zita Žiaková, Ján Koščo, Jozef Mihok. V celkovom poradí žien v ľahkej atletike i v stolnom tenise zvíťazila Mária Pillárová. Táto sa ako reprezentantka ČSFR zúčastnila tiež Olympiády vozíčkarov v holandskom Assene, kde v celkovom hodnotení skončila v súťaži na 9. mieste.

12. Zahraničné styky

1. Návšteva z Heinoly

Koncom leta 1990 navštívila Piešťany 6-členná delegácia z družobného fínskeho mesta Heinola, ktorú viedol Mauno Kuusela, predseda Mestskej rady mesta Heinola. Fíni sa živo zaujímali o zmeny v politickom a spoločenskom živote v našej vlasti.

2. Návrh na nadviazanie kontaktov medzi Piešťanmi a mestom Yuzo

24. apríla 1990 odovzdali vládni konzultanti z Japonska podpredsedovi MsNV v Piešťanoch JUDr. Jánovi Chmelovi list starostu mesta Yuzo v Japonsku predstaviteľom mesta Piešťany. V liste starosta Yokio Sugawaru navrhol nadviazanie priateľských kontaktov medzi Piešťanmi a prímorským kúpeľným mestom Yuzo. O niekoľko dní predstavitelia nášho mesta listom oznámili, že prijímajú ponuku a zároveň pozvali starostu mesta Yuzo do Piešťan, aby sa nadviazali osobné kontakty. Významnú rolu pri sprostredkovaní kontaktov zohral aj bývalý Piešťanec Anti Kajlich, ktorý od roku 1967 je v zahraničí a je americkým občanom, v súčasnosti žijúci v Austrálii.

13. Rôzne

1. Úmrtie Ctibora Krčmára

25. júla 1990 zomrel vo veku 65 rokov (nar. v r. 1924) akademický maliar Ctibor Krčmár. Od roku 1952 bol obyvateľom Piešťan. K mestu mal úzky vzťah, pretože ho i jeho okolie zobrazil v niektorých svojich obrazoch. Našiel si čas aj na pedagogickú činnosť a na výtvarnom odbore Ľudovej školy umenia v Piešťanoch učil deti 15 rokov. Jeho obrazy, či už figurálne, krajinárske, alebo veduty mesta zdobia nielen interiéry verejných budov, ale aj príbytky ctiteľov výtvarného umenia na celom Slovensku. Pohreb skromného a dobrého umelca bol 30. júla na Novom cintoríne v Piešťanoch.

2. Úmrtie Štefana Siťaja

18. septembra 1990 po ťažkej krátkej chorobe zomrel vo veku 80 rokov Prof. MUDr. Štefan Siťaj, Dr.Sc. V jeho osobe stratila česko-slovenská a európska reumatológia vedca svetového mena, organizátora a zakladateľa širokej siete reumatologických pracovísk na Slovensku. V Piešťanoch bol zakladateľom Výskumného ústavu reumatických chorôb a jeho dlhoročným riaditeľom.

3. Pamätná doska Winterovcov

Od roku 1889 až do roku 1940 bol rozvoj kúpeľov v Piešťanoch spätý s rodinou Winterovcov. Firma Alexander Winter a synovia ich dostala do prenájmu od majiteľa grófa Františka Erdödyho. Zásluhou A. Wintera a jeho synov Ľudovíta a Imricha sa vybudovali mnohé

kúpeľné zariadenia a piešťanské kúpele získali svetovú povest'.

Po vzniku Slovenského štátu však bol kúpeľný podnik firmy A. Winter a synovia v Piešťanoch v roku 1940 vyvlastnený v prospech štátu (menovaní boli židovského pôvodu). Imrich Winter zomrel v bratislavskej nemocnici 20. júna 1943. Jeho brat Ľudovít Winter, výkonný riaditeľ firmy, síce prežil útrapy 2. svetovej vojny, ale po nástupe totalitného systému v roku 1948 mu znárodnili aj dom Zelený strom. Zomrel ako 98-ročný v piešťanskej nemocnici 15. septembra 1968, nedocenený a zabudnutý.

Občania Piešťan na Winterovcov nezabudli. V roku 1990 inštaloval Mestský národný výbor a Čs. št. kúpele v Piešťanoch na budove Zeleného stromu pamätnú dosku, ktorej autorom bol akad. sochár L.Ľ. Pollák a to 1. nov. 1990 pri príležitosti 120. výročia narodenia Ľ. Wintera. 1.1.1991 sa Pavlovova ul. premenovala na Winterovu ulicu.

V Bratislave žije v súčasnosti vnuk Ľ. Wintera Andrej Schulz.

4. Návšteva belgického princa v Piešťanoch

V rámci 9-dňovej študijnej cesty po ČSFR zvíatal 23. júna 1990 do Piešťan následník trónu Belgického kráľovstva, jeho excelencia korunný princ Philippe. Oficiálne privítanie sa uskutočnilo pred Thermiou Palace.

O kultúrnu vložku sa postaral folklórny súbor Striebornica, kyticu mu odovzdala dievčina v piešťanskom kroji.

Princa v Thermii Palace zoznámil s históriou i súčasnosťou kúpeľov Ing. S. Gajdoš, ekonomický námestník Čs. št. kúpeľov. Nasledovala prechádzka kúpeľným parkom na Kúpeľnom ostrove a prehliadka balneoterapických oddelení v kúpeľnom komplexe Balnea. Pred liečebňou Esplanade sa vzácny hosť rozlúčil a odišiel so svojím sprievodom autom do Bratislavy.

Princa zaujala aj krása okolitej prírody a pýtal sa na možnosti turistických výletov do vrchov Považského Inovca.

5. Návšteva piešťanského emigranta A. Kajlichu

Niektorí obyvatelia Piešťan v období totalitného politického systému (1948 – 1989) emigrovali do rôznych štátov. Po 17. novembri 1989 však mnohí z nich využili možnosť navštíviť svoje mesto, rodinu a priateľov.

Jedným z nich bol aj Anton (Anti) Kajlich. Navštívil Piešťany v apríli 1990. Jeho starý otec Anton Kajlich bol po vzniku prvej Československej republiky hlavným notárom v Piešťanoch a pričínal sa o rozvoj mesta. Jeho otec Aurel Kajlich bol zas významný slovenský maliar a grafik.

Samotný Anti Kajlich bol vynikajúcim športovcom, bol brankárom vodnopólového družstva Kúpele Piešťany a aj reprezentačného mužstva ČSSR. V roku 1967 zostal spolu s bratom Aurelom v Rakúsku a odtiaľ odišiel do USA, kde pokračoval v štúdiách. Pracoval najprv ako chemický inžinier v Seattle na tichomorskom pobreží USA. V tomto meste sa vytvorila malá kolónia Piešťancov a okrem neho a brata Aurela tam bývali MUDr. Ivan Bakoš, Ing. Pavol Benko, Ing. Juraj Majerčák (neskôr tragicky zahynul), MUDr. Ján Oravetz, Viera Schmidtmayerová. A. Kajlich realizoval 2 patenty z oblasti športu (plávajúce vodnopólové bránky a plavecké dráhy na pohlcovanie vĺn). Neskôr išiel bývať do Kalifornie, kde sa oženil a mal 3 deti. Potom sa s rodinou presťahoval do Austrálie. Tam založil inžiniersko-projektovú firmu pre turistiku, rekreáciu a propagovanie rekreačných oblastí a veľkých športových podujatí Anti Leisure Technologies.

6. Návšteva japonských expertov pre otázky životného prostredia v Piešťanoch

Koncom septembra 1990 navštívila Piešťany skupina japonských expertov, ktorú viedol profesor Hirayama z Tokijskej univerzity, svetový expert v oblasti životného prostredia. Japonskí hostia si prezreli Piešťany a oboznámili sa s hlavnými ekologickými problémami Piešťan a okolia. Návštevu tejto skupiny inicioval a pripravil piešťanský rodák a austrálsky podnikateľ Anti Kajlich.

7. Obnovenie skautingu v Piešťanoch

12. decembra 1989 bola v Piešťanoch obnovená činnosť skautingu a 12. januára 1990 bola táto skutočnosť oficiálne oznámená predsedovi MsNV. Skauting je celosvetovým výberovým hnutím detí, mládeže i dospelých, ktorých vedie k mravnosti, láske k národu a vlasti (nie k jednému politickému prúdu), k charakternosti, odmietaniu akéhokoľvek násilia, vernosti svojmu osobnému presvedčeniu a pod.

V Piešťanoch bol v roku 1990 zorganizovaný jeden skautský zbor. Vedenie Domu detí a mládeže v Piešťanoch im umožnilo vo svojich priestoroch schôdzkovú činnosť a tiež zapožičalo vybavenie pre konanie letného tábora.

Piešťanskí skauti uskutočnili stanový tábor v dobe od 9. do 18. júla 1990 v lokalite „Úhrad“ v pohorí Považský Inovec.

8. Odbočka Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV v Piešťanoch

Odbočka SAS pri SAV v Piešťanoch bola pôvodne založená ako druhá v poradí na Slovensku už 4. decembra 1961, avšak v 70-tych rokoch bola nadriadenými orgánmi zrušená. Teraz takmer po 15-tich rokoch bola jej činnosť 30. marca 1990 znovu obnovená. Odbočka chce opäť sa usilovať o rozvoj astronómie a pomôcť realizovať záujem o dianie vo vesmíre formou prednášok, besied a večerov s ďalekohľadom. V minulosti sa odbočka zaslúžila o založenie astronómického krúžku pri Dome detí a mládeže a usilovala sa o výstavbu hvezdárne v Piešťanoch (neúspešne).

9. Komisionálny predaj v Piešťanoch

Od začiatku roka 1990 je otvorená predajňa Komunálnych služieb mesta Piešťany, š.p. v priestore prenajatom od MsNV, kde sa uskutočňuje komisionálny predaj ošatenia. V tejto predajni mohli občania mesta prediť staršie oblečenie všetkého druhu, obuv i športové potreby. Predávajúci občan sa s pracovníčkou predajne dohodol na cene a potom uzavrel zmluvu s organizáciou o vykonaní predaja. Ak sa tovar predal, 10 % z ceny ostalo organizácii. Sprostredkovanie predaja je v našich službách novinkou a možno ho rozšíriť na predaj aj iných druhov tovaru, napr. elektrospotrebičov.

10. Reštauračné zariadenie Victoria Regia

Jedným z obľúbených reštauračných zariadení v Piešťanoch je už dlhé roky reštaurácia a ubytovací hotel Victoria Regia, patriace v roku 1990 ešte š.p. Reštaurácie Trnava. Nachádza sa na Winterovej (Pavlovovej) ulici oproti podobnému reštauračnému zariadeniu Reštaurácií Trnava – hotelu Lipa. Kým Lipa si v posledných rokoch získala popularitu u kúpeľných hostí i obyvateľov Piešťan poriadaním večerných zábav, na ktorých vyhrávala dychovka do tanca, potom Victoria Regia si získala obľubu u návštevníkov Piešťan i domácich obyvateľov svojou reštauráciou, kde možno obedovať alebo večerať v príjemnom prostredí s ochotnou

a úctivou obsluhou.

Obľúbenými sa stali aj rôzne akcie, najmä tzv. dni kuchyne rôznych národov. V novembri to bývali Dni čínskej (resp. japonskej) kuchyne a na jar, keď sa objavila prvá zelenina, Dni kubánskej kuchyne, atď. Návštevníci, ktorí si prišli pochutnať na čínskych a japonských jedlách, sa ocitli v prostredí upravenom na japonský spôsob s bohatou výzdobou, obsluha bola oblečená v tradičných japonských alebo čínskych odevoch, vyhrávala príjemná exotická hudba.

V minulom roku sa tu v decembri uskutočnila akcia pre deti pod názvom „Z rozprávky do rozprávky“. Pre deti tu boli pripravené chutné jedlá vtipne pomenované (napr. „Halušky Matka a Kubka“, „Palacinky motýľa Emanuela“, „Maškrtka Baby Jagy“ a pod.), deti vítala Snehulienka v bielych šatách a trochu ich postrašil čert, vo vitrínach okien boli postavičky z rozprávok.

V období veľkonočných sviatkov sa nezabudlo na tradičné jedlá slovenskej kuchyne v akcii „Kuchyňa starej matere“.

Vo Victorii Regii už dlhé roky vykonávajú odborný výcvik žiaci Stredného odborného učilišťa na Mojmirovej ulici v študijnom (maturitnom) odbore a v učebnom (3-ročnom) odbore čašník – servírka a kuchár – kuchárka.

11. Herňa v Piešťanoch „Admiral klub“

Na konci pešej zóny na Pavlovovej ulici z reštauračného zariadenia Modrá kaviareň závodu Lipa (zvané ľudovo „Irča bar“), patriacej Reštauráciám Trnava, š.p., vznikla na jar 1990 herňa s množstvom hracích automatov rakúskej firmy ADMIRAL, ktorá uzavrela s Reštauráciami Trnava zmluvu o prenájme uvedeného zariadenia. Personál v herni boli Piešťanci. Na 30-tich rôznych hracích automatoch sa hralo iba za naše koruny. Najnižší vklad do hry bol 20,- Kčs a najvyššia možná výhra bola 30.000,- Kčs.

12. Piešťanská krásavica – Denisa Ferancová

Denisa Ferancová obsadila v súťaži MISS ČSFR '90 5. miesto. V lete 1990 súťažili v Ostrave o uvedený titul mladé ženy z celej ČSFR, ktoré sa umiestnili na popredných miestach v predchádzajúcich krajských súťažiach.

Hodnotila sa nielen telesná krása, ale aj schopnosti, inteligencia, športové nadanie, ženský šarm a pod. Do záverečného večera súťaže postúpila s najvyšším počtom bodov už ako favoritka, avšak porota jej nakoniec prisúdila 5. miesto. Nakoniec, aj to bol úspech i keď diváci pri televízoroch i ona sama očakávala ešte lepšie umiestnenie.

D. Ferancová predtým získala titul MISS kúpeľných miest Československa '89 a tiež zvíťazila v súťaži MISS Západoslovenského kraja v roku 1990. 19-ročnej rehabilitačnej pracovníčke Nemocnice s poliklinikou v Piešťanoch tak vznikli viaceré atraktívne možnosti ďalšieho pôsobenia doma i za hranicami našej vlasti.

13. Anna bál v Piešťanoch

Aj v roku 1990 sa uskutočnil tradičný Anna bál, ktorý zorganizovali členky Demokratickej únie žien Slovenska v Piešťanoch. Bál bol zároveň prehliadkou krojov z Piešťan a okolia (Banka, Horná Streda, Pobeďím, Trebatice). Krojovaný sprievod doprevádzala dychová

hudba Zornica. O dobrú pohodu sa postarala aj časť súboru Striebornica.

14. Kúpanie sa a chov rýb v štrkoviskách pri Váhu

V poslednom období sa obyvatelia Piešťan chodia v lete kúpať nielen na kúpaliská, alebo do znečisteného Váhu a Slňavy, ale najmä na štrkoviská pri Hornej Strede alebo pri Drahovciach. Tieto jazerá sú vlastne jamy, v ktorých sa po ťažbe štrku (napr. pri výstavbe diaľnice) objavila čistá spodná voda.

Štrkoviská pri Hornej Strede sú na oboch brehoch vážskeho kanálu. Z nich hrozí najviac znečistenie veľkému jazeru v polohe Dlhé kusy, ktoré susedí so skládkou tuhého odpadu mesta Piešťany. Čistotu vody by mohol znížiť aj vplyv okolitej obrábanej poľnohospodárskej pôdy, vyvolávajúci premnoženie zelených rias. Túto lokalitu začali tiež využívať piešťanskí rybári, ktorí jazero zarybnili silnou obsádkou najmä kaprovitých rýb z vlastného odchovu.

Ing. Alexander Murín

Rok 1991

Úvod – politické a spoločenské udalosti vo svete a v Česko-Slovensku v roku 1991

a) Udalosti vo svete v roku 1991

V januári 1991 bola vojna v Perzskom zálive. USA a ich spojenci napadli Irak, aby oslobodili Kuvajt. Vojna sa podľa očakávania skončila víťazstvom spojencov; jej skutočným cieľom však bolo udržanie politického a ekonomického vplyvu USA v tejto oblasti. ČSFR tam vyslala vojenskú protichemickú jednotku, aby operovala na strane spojencov.

V Sovietskom zväze znamenal rok 1991 krach snáh M.S. Gorbačova realizovať perestrojku (ekonomické a spoločenské reformy), o čo sa ako hlavný štátny a stranický predstaviteľ tejto supervelmoci usiloval už od roku 1986. Domnieval sa, že v súčasnom období je možné uskutočniť zmenu totalitného politického a spoločenského systému štátu na demokratický systém pri zachovaní socializmu. Z toho dôvodu nezasahoval do demokratizačných procesov v socialistických štátoch Európy; avšak ako vieme, dopadlo to tak, že padli nielen totalitné systémy, ale zároveň aj socializmus (s čím tak rýchlo nepočítali ani kapitalistické štáty). V Sovietskom zväze Gorbačov dlho lavíroval medzi 2-mi hlavnými politickými silami – komunistickými konzervatívami (predstaviteľ Jegor Ligačov), ktorí sa usilovali o zachovanie socializmu avšak brzdili demokratizačný vývoj a medzi demokratizačným nesocialistickým hnutím na čele s Borisom Jeľcinom. V auguste 1991 došlo k vzájomnému mocenskému stretnutiu oboch strán. Konzervatívci, ktorí mali v moci vojsko, vyslali do ulíc Moskvy tanky. Ich „puč“ sa však o niekoľko dní skončil neúspechom, pretože sa im nepodarilo Jeľcina zmocniť a odstaviť. Odvtedy sa pánom situácie stal Boris Jeľcin, ktorý postupne odsúval prezidenta ZSSR M. Gorbačova na druhú koľaj.

Pád socializmu a návrat ku kapitalizmu však zatiaľ okrem slobody priniesol obyvateľom bývalých socialistických štátov nie blahobyť, ale skôr neľahoty kapitalizmu – sociálne neistoty (napr. nezamestnanosť), zníženie životnej úrovne (rast cien) a pod. Zároveň nastal proces rozpadu federatívnych štátov ako boli ZSSR, Juhoslávia, kde žiaľ, nacionálne vášne a nenávisť postupne prerástli do vojen medzi národmi. Koncom decembra 1991 nastal rozpad ZSSR a vznikli nezávislé štáty, z ktorých sa niektoré spojili do Spoločenstva nezávislých štátov (Rusko, Ukrajina, Bielorusko a ázijské republiky bývalého ZSSR).

25. decembra 1991 podal Gorbačov demisiu na funkciu prezidenta ZSSR.

b) Udalosti v Česko-Slovensku v roku 1991

V politickej oblasti: V roku 1991 Federálne zhromaždenie ČSFR schválilo viaceré zákony, ako napr. na jednej strane Listinu ľudských práv a slobôd a na druhej strane tzv. lustračný zákon (ľudia, ktorí dokázateľne spolupracovali s ŠtB, nesmú pracovať vo významných štátnych a politických funkciách), ďalej bola v decembri schválená ďalšia novela Trestného zákona – rozruch vyvolal (neuvážené zrušenie trestu smrti bolo už v r. 1990) teraz § 260, lebo komunizmus bol dávany na jednu úroveň s fašizmom, transformačný zákon (týkal sa najmä poľnohospodárskych družstiev, ktoré však v dôsledku súčasnej politiky idú „dolu

vodou“, zákon sa týkal aj privatizácie podnikov), zákon o dani z príjmu, zákon o „veľkej“ privatizácii, zákon o slobode náboženskej viery, minimálna mzda 2 000,- Kčs, atď. Vcelku možno konštatovať, že niektorí politickí predstavitelia často konali v zmysle známeho „od jednej krajnosti do druhej krajnosti“. Tak, ako sa robili zbytočné chyby za socializmu, ako napr. potláčanie demokracie a slobody prejavu (ale nebolo potrebné odvrhnúť ho kompletne aj s niektorými jeho vymoženosťami), tak teraz sa mnohí naivne domnievajú, že kapitalizmus je všespasiteľný, že všetkým občanom bude automaticky lepšie. V skutočnosti však štátne orgány v mnohých oblastiach postupne strácajú prehľad nad situáciou v spoločnosti, kde napr. niektorí podnikatelia sa snažia uzurpovať pre seba čo najviac a rýchlo zbohatnúť. Pritom na to podstatné, na vytvorenie konkrétnych podmienok pre celkové oživenie výroby a umožniť ľuďom začať konečne poriadne pracovať, na to zatiaľ väčšina politikov nemyslí. V roku 1991 sa otázky štátoprávneho usporiadania Česko-Slovenska nedoriešili, nevznikla ani nová federálna ústava. Určitý pokrok nastal iba v oblasti kompetenčných zákonov medzi federálnou vládou a republikovými vládami. Prezident Česko-Slovenska V. Havel sa usiloval o zachovanie demokratickej federácie 2-och rovnoprávných republík.

Na Slovensku v roku 1991 pokračoval politický boj. Vládnej koalícii 3-och politických strán a hnutí – VPN, KDH a Demokratická strana – sekundovali ďalšie politické strany, najmä SNS, SDL, Strana zelených a neskôr najmä HZDS. V apríli 1991 Predsedníctvo SNR bez vážnych dôvodov zbavilo funkcie predsedu vlády SR JUDr. Vladimíra Mečiara a 7 ministrov. Novým premiérom sa stal JUDr. Ján Čarnogurský. V tomto období tiež nastal rozkol vo VPN. Časť členov sa od VPN oddelila a tak vzniklo hnutie Za demokratického Slovenska (HZDS) na čele s V. Mečiarom. Hnutie HZDS si stanovilo za cieľ zvýšiť prestíž Slovenska vo všetkých oblastiach a prejavilo aj sociálne cítenie s obyvateľstvom. Koncom roku 1991 bolo HZDS najsilnejšou opozičnou stranou. V ankete popularnosti politických strán na Slovensku ku koncu roku 1991 viedlo hnutie HZDS (24,1 %), nasledovali KDH (10,4 %), SDL (9,6 %), SNS (8,5 %), DS (5,1 %), Strana zelených (3,8 %), ODÚ VPN (3,1 %), atď. Najpopulárnejším politikom na Slovensku bol v roku 1991 Vladimír Mečiar (HZDS) a za ním Peter Weiss (SDL).

V júli 1991 mal pohreb Gustáv Husák, bývalý prezident ČSSR a generálny tajomník ÚV KSČ.

V ekonomickej oblasti: V roku 1991 pokračovala tzv. radikálna ekonomická reforma, ktorá by mala byť prechodom od socialistickej ekonomiky k rozvinutému kapitalistickému politicko-ekonomickému spoločenskému systému, založenému na súkromnom vlastníctve. Rôznili sa názory politikov i občanov na spôsob i tempo reformy, ktorej cieľom je vytvorenie vysoko prosperujúcej spoločnosti. „Otec“ ekonomickej reformy Václav Klaus mal väčšiu dôveru a podporu v Českej republike.

Občania mohli začať podnikáť, ak si vedeli zabezpečiť potrebný kapitál a objekty. A aj veľa ľudí sa v roku 1991 pustilo do súkromného podnikania, avšak jeho budúcnosť za súčasných podmienok je u viacerých zatiaľ neistá.

V roku 1991 pokračoval pokles výroby, mnohé podniky mali problémy s odbytom. Ťažko si zvykajú na kapitalistický spôsob podnikania, na nutnosť konať pružne a prispôbovať sa novým situáciám.

V rámci tzv. „malej“ privatizácie prebiehala likvidácia menších podnikov a objekty boli predávané formou licitácie na verejných dražbách. Zároveň prebiehala príprava aj na privatizáciu veľkých podnikov tzv. „veľká“ privatizácia, na ktorej sa budú môcť podieľať

všetci dospelí občania štátu prostredníctvom kupónovej privatizácie.

V spoločenskej oblasti: Od „nežnej“ revolúcie, ktorá priniesla spoločenské uvoľnenie, už uplynuli 2 roky. Kým rok 1990 bol viac-menej prechodným obdobím od totalitného spoločenského systému k novému demokratickému systému, počas ktorého sa postupne menilo a prispôbovalo myslenie a konanie občanov v súlade s novými okolnosťami, právne zakotvenými novými zákonmi, v roku 1991 sa už nový spôsob života začal naplno presadzovať.

Ľudia si museli zvyknúť, že treba nielen odborne, zodpovedne a veľa pracovať (ako je to v bohatých kapitalistických štátoch), ale aj vážiť si, že vôbec prácu majú, pretože sociálne istoty v socialistickom ponímaní prestali existovať.

Výsledkom nových ekonomických „pravidiel hry“ bolo, že niektorí podnikaví – ak sa im dарило – si prilepšili, životná úroveň ďalšej časti obyvateľstva však poklesla (najmä nezamestnaní, dôchodcovia, rodiny s viacerými deťmi a pod.). Sprievodným znakom reformy totiž bola liberalizácia cien tovarov, služieb, energie a pod. V dôsledku rastu cien poklesli obyvateľstvu reálne dôchodky. V začínajúcej dobe bezohľadnej konkurencie medzi podnikateľmi sa však už viacerí obchodníci stihli obohatiť (obchodné spoločnosti, ale aj obchodní špekulanti).

Ďalším sprievodným znakom ekonomickej reformy bol vznik nezamestnanosti. V priebehu roka 1991 nezamestnanosť postupne narastala, pričom na Slovensku bola väčšia ako v Čechách. Koncom roka 1991 bolo na Slovensku už okolo 300 000 nezamestnaných, čo predstavovalo okolo 12 % práceschopného obyvateľstva.

V roku 1991 stúpala aj kriminalita. Niektorí jednotlivci po páde totalitného systému si nesprávne vysvetľujú pojem slobody. Demokraciu (ktorá dáva práva, ale stanovuje aj povinnosti) si zamieňajú s anarchiou. Podľa mienky väčšiny občanov nebolo rozumné zrušiť trest smrti v Česko-Slovensku (už od 1.7.1990), i keď prezident V. Havel chcel tým vytvoriť dojem demokratického a humanného štátu. Ohľaduplnosť voči vrahom a páchatelom ťažkých násilných činov nie je namieste, je to nesprávne chápaný humanizmus.

A aký je to tiež humanizmus, keď spoločenský systém najprv ožobračí časť obyvateľstva a potom sa o takýchto ľudí začnú starať rôzne „humánne spoločnosti“ organizovaním dobročinných akcií.

Stúpenci reformy sú však presvedčení, že súčasné ťažkosti sú iba prechodným javom, že treba postupovať rýchlo a jednotne, že skôr či neskôr silné firmy (či už spoločnosti alebo jednotliví súkromníci) budú poskytovať lacný tovar a služby. Časť obyvateľstva však už bola netrpezlivá a nespokojná.

Objavili sa tiež obavy, aby nový štýl života nespočíval iba v nekontrolovateľnej honbe za peniazmi a za každú cenu, aby sa z toho dôvodu neznižovala dôstojnosť človeka a nenarúšali sa ľudské vzťahy vzájomného porozumenia a priateľstva. Ved' slovenský národ mal a má svoje ľudské prednosti, duchovné bohatstvo, kultúru, ktorú nemá ani majetkovo bohatý cudzí svet a to si treba chrániť.

c) Udalosti v Piešťanoch v roku 1991 – stručné vyhodnotenie

Činnosť orgánov mestskej samosprávy v roku 1991

Mesto Piešťany sa podľa zákona SNR č. 369/90 „o obecnom zriadení“ stalo právnickou osobou samostatne hospodáriacou s majetkom mesta a so svojimi finančnými zdrojmi. Od začiatku r. 1991, po predchádzajúcich voľbách a zániku MsNV, začali mesto riadiť na

obdobie 4-och rokov nové orgány mestskej samosprávy – 34 členné mestské zastupiteľstvo a primátor mesta Ing. Viliam Hájovský. Najviac poslancov v mestskom zastupiteľstve mal demokratický blok – VPN, KDH a Demokratická strana – 14, potom Strana zelených – 8 (relatívne vo voľbách najúspešnejšia), SNS – 7 a nezávislí kandidáti – 5.

Mestské zastupiteľstvo si zriadilo ďalšie orgány a to 11-člennú mestskú radu (z poslancov zastupiteľstva), zástupcu primátora – JUDr. Štefan Bartovic a výbor mestskej časti na sídlisku A. Trajan. Zároveň boli zriadené výkonné orgány mestskej samosprávy a to mestský úrad – prednostom sa stal Ing. Milan Košút, mestská polícia – náčelníkom sa stal JUDr. Ján Kišš. Od 1. februára 1991 začal svoju činnosť i Obvodný úrad v Piešťanoch, prednostom sa stal Július Balák.

Mestské zastupiteľstvo a primátor mesta si od začiatku roku 1991 v prvom rade stanovili ako hlavnú úlohu – stratégiu ekonomického a sociálneho rozvoja mesta Piešťany, v budúcnosti moderného kúpeľného mesta s vysoko rozvinutými službami, priemysel sa má rozvíjať skôr v okolitých mestách. Postupná realizácia a splnenie tohto cieľa však závisí od reálnych možností mesta a účasti firiem a akciových spoločností (najmä zahraničného kapitálu); i pri maximálnom úsilí to potrvá ešte niekoľko rokov.

V druhom rade mestské orgány v roku 1991 splnili alebo priebežne riešia množstvo úloh a problémov týkajúcich sa bežného života mesta. Možno konštatovať, že predstavitelia mesta riešili veci v súlade s platnými zákonmi a záujmami jednotlivých občanov a mesta ako celku, pri dodržiavaní určitého systému a nadhľadu. Bola to úloha veľmi ťažká, pretože aj keď sa vo veľkej miere vychádzalo v ústrety požiadavkám občanov, spoločností a organizácií, predsa sa niekedy musel brať ohľad na ostatných občanov mesta, t.j. na celomestské záujmy. Viackrát mali rozdielne názory na spôsob riešenia úlohy nielen občania, ale aj poslanci reprezentujúci rôzne politické strany a hnutia v meste.

V roku 1991 sa uskutočnilo celkovo 11 zasadnutí mestského zastupiteľstva a 23 zasadnutí mestskej rady.

Stručné vyhodnotenie hospodárskeho života v Piešťanoch v roku 1991

Život v meste v roku 1991 možno charakterizovať rozvojom súkromného podnikania, na druhej strane postupným úpadkom väčšiny štátnych podnikov. V rámci „malej“ privatizácie prešli ako prvé do likvidácie podniky, ktorých zriaďovateľom bolo mesto Piešťany a to Komunálne služby mesta Piešťany, Rádiatelevízna služba a Vkus Piešťany. Do dražby boli zaradené prevádzkové jednotky ďalších štátnych podnikov – Reštaurácie Trnava, Zdroj Trnava a ďalšie.

Najväčší piešťanský štátny podnik Tesla Piešťany zápasil v roku 1991 s veľkými problémami, z podniku odišlo v roku 1991 okolo 1 800 zamestnancov.

Slovenské liečebné kúpele v Piešťanoch stále nedoriešili otázku rekonštrukcie liečebného domu Slovan (býv. Royal). Vo veci Interthermalu, ú.s., na jar 1991 síce Najvyšší súd SR zrušil registráciu účastinnej spoločnosti, ale záležitosť definitívne stále nie je uzavretá. Koncom októbra 1991 prejavilo mesto oficiálne záujem o doriešenie uvedenej záležitosti.

V oblasti súkromného podnikania občanov a rôznych firiem (verejná obch. spoločnosť, komanditná spoločnosť, akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a pod.) pribudli v roku 1991 ďalší podnikatelia – majitelia butikov, barov, pohostinstiev, predajní, atď. Známymi sa stali napr. predajňa Domoss, MaM i ďalšie.

V oblasti služieb sa súkromné podnikanie rozbiehalo nepravidelne. Občania negatívne

pociťovali zrušenie niektorých prevádzkarní služieb z dôvodu reštitúcií i „malej“ privatizácie; nedostatkové sa stali služby ako brašnárstvo, sklenárstvo, čalúnnictvo, oprava pančúch, obuvi a odevov, pánske kaderníctvo a holičstvo, zberne prádla a šatstva a pod.

Lepšia situácia bola v ponuke služieb kúpeľným hosťom a návštevníkom mesta; služby ponúkali zariadenia štátnych podnikov a tiež aj súkromníci, ako napr. hotel Eden – prvý reprivatizovaný hotel na Slovensku, Casino Piešťany a ďalšie.

Čo zaujímaloby občany mesta Piešťany v roku 1991

Bolo to najmä:

- liberalizácia cien v rámci ekonomickej reformy (zdražovanie tovarov a služieb, zvýšenie poplatkov za energiu, nájomné, atď.);
- výška príjmov (platy, dôchodky, dane, podpora v nezamestnanosti, sociálne dávky);
- nezamestnanosť (k 1.12.1991 bolo v obvode Piešťany zaregistrovaných 3 815 nezamestnaných);
- kriminalita (aj v Piešťanoch stúpila majetková kriminalita a násilné trestné činy);
- ekológia (napr. otázka odpadu z atómovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach, chránená oblasť Kúpeľného ostrova a Slávy, otázka dopravy a čistoty v meste, problém komunálneho odpadu, nečistôť vo Váhu, atď.);
- činnosť politických strán a hnutí v Piešťanoch (ODÚ - VPN, KDH, Demokratická strana, skupina HZDS, SNS, Strana zelených, SDL, nezávislí poslanci);
- výstavba mesta (komplexná bytová výstavba na sídlisku A. Trajan, oprava Krajinského mostu, veľká oprava a výstavba križovatky pod Krajinským mostom, rekonštrukcia LD Slovan, výstavba Domu služieb na Nitrianskej ulici a pod.);
- súkromné podnikanie (daňová politika, úvery, nedostatok priestorov a pod.);
- „malá“ privatizácia (jej tempo, objekty zaradované do dražby, atď.);
- reštitúcie, t.j. vrátenie majetku pôvodným majiteľom alebo ich dedičom (dopad na služby v meste, začali chýbať niektoré prevádzkarne);
- kupónová privatizácia (od 1. novembra 1991 sa začala v Piešťanoch registrácia kupónových knižiek pre prvú vlnu kupónovej privatizácie);
- otázky štátoprávneho usporiadania Čechov a Slovákov;
- náboženský život v meste (zriadenie Základnej cirkevnej školy v Piešťanoch, príprava výstavby nového kostola, obnovenie tradície dňa sv. Mikuláša v meste, procesia 2. júna k sviatku „Božieho tela“ a pod.);
- starostlivosť o zdravie občanov (možnosť výberu svojho lekára, výstavba resp. rekonštrukcia mestskej nemocnice a pod.);
- kultúra (činnosť Mestského kultúrneho strediska, Mestskej knižnice, Mestského kina, Balneologického múzea, Domu umenia SF, Spoločenského centra Slovenských liečebných kúpeľov a kultúrne podujatia v priebehu roku, atď.);
- letná kúpeľná a rekreačná sezóna (kúpeľní hostia, rekreanti, úroveň služieb);
- starostlivosť o dôchodcov a ťažko telesne postihnutých (napr. zriadenie

- mestskej vývarovne a jedálne a pod.);
- školstvo (kádrové zmeny vo vedení škôl, problémy Stredných odborných učilišť – najmä ich ekonomické zabezpečenie a zachovanie pracovísk praktického vyučovania pri SOU);
- šport (napr. úspechy čs. reprezentantov – plavkyne M. Moravcovej, kanoistu R. Erbana, kajakárky S. Kapišovskej a ďalších, postup futbalistov Piešťan do divízie a pod.).

Dátumy niektorých významných udalostí v Piešťanoch v roku 1991

- 1. januára začal svoju činnosť Mestský úrad v Piešťanoch (po zániku MsNV Piešťany);
- 1. januára dostali piešťanské kúpele nový názov: Slovenské liečebné kúpele v Piešťanoch, samostatný štátny podnik;
- 1. januára boli premenované viaceré ulice v meste;
- 1. februára začal činnosť Obvodný úrad v Piešťanoch;
- 6. apríla sa uskutočnila prvá dražba v Piešťanoch;
- 30. apríla vyšlo 1. číslo „Piešťanského týždňa“ po 52-och rokoch;
- 3. mája bola po 40 rokoch podpísaná dohoda o vzájomnej spolupráci medzi mestom Piešťany a Slovenskými liečebnými kúpeľmi Piešťany;
- 4. mája bolo stretnutie primátora mesta a riaditeľa Slovenských liečebných kúpeľov Piešťany vo Viedni s primátorom mesta;
- 3. júna bolo otvorenie mestskej jedálne pre dôchodcov;
- 9. augusta rozhodol minister školstva SR o zriadení Základnej cirkevnej školy v Piešťanoch;
- 25. augusta sa začala montáž náhradného premostenia cez Váh z dôvodu opravy Krajinského mosta;
- 18. septembra navštívil Piešťany predseda federálnej vlády M. Čalfa;
- 23. novembra pri úteku väzňov z väznice v Leopoldove bolo usmrtených 5 príslušníkov ZNV, medzi nimi i Milan Galbavý, občan Piešťan. Dvoch väzňov po dramatických udalostiach zadržali v Piešťanoch;
- 6. decembra obnovili tradíciu dňa sv. Mikuláša v meste.

Stručný ráz počasia v Piešťanoch v roku 1991

Začiatok januára bol teplý, potom síce primrzlo, ale sneh chýbal – trochu ho napadlo iba v polovici februára. V apríli i v máji bolo premenlivé, pomerne chladné počasie, oblačné a daždivé dni sa striedali s jasnými alebo polojasnými dňami. V júni a v júli bolo už väčšinou teplo, od 10. do 13. júla boli horúčavy 33° až 34°C. Začiatkom augusta prišlo daždivé obdobie a voda vo Váhu stúpala. Koniec augusta bol zas teplý a suchý a tentokrát voda vo Váhu výrazne poklesla. V septembri bolo teplé počasie, posledná búrka bola v noci 30. septembra. V októbri po teplom začiatku nastúpilo premenlivé počasie. Prvý nočný mráz bol 20. októbra. V novembri bolo premenlivé vlhké počasie. Od 7. decembra začalo mrazivé počasie. Prvý sneh napadol 18. decembra, ale súčasne nastal odmäk.

1. Orgány mesta

1. Mestská rada mesta Piešťany v roku 1991 – zasadnutia

Uvedené sú termíny zasadnutí rady a niektoré významné prejednávané záležitosti. Zasadnutia MsR viedol primátor mesta Ing. V. Hájovský. Na každom zasadnutí MsR sa vykonala kontrola plnenia uznesení z predchádzajúcich zasadnutí rady.

17.1.1991 – 1. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 1 až 6/1991-R.

1. MsR zobrala na vedomie správu o bytovej situácii vojakov z povolania a občianskych pracovníkov vojenskej správy v posádke Piešťany ku dňu 7.1.1991 (uzn.č.1). Bytový fond posádky bol 580 bytov, z toho vojaci z povolania užívajú 219 bytov, občianski pracovníci posádky 42, vojaci v dôchodku a vdovy 268 a iné civilné osoby 41 bytov. Posádka žiadala prideliť plánovaný počet 30 bytov za rok 1990 aj z toho dôvodu, že v septembri 1990 v posádke vznikol ďalší útvar.

2. MsR schválila návrh štatútu výboru mestskej časti A. Trajan (uzn.č.3). Výbor tvoria všetci poslanci mestského zastupiteľstva zvolení v mestskej časti A. Trajan. Rada doporučila návrh na schválenie MsZ.

31.1.1991 – 2. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 7 až 10.

1. MsR uložila komisii pre kultúru, šport a vzdelávanie, pre MsZ pripraviť návrh koncepcie kultúrnej politiky mesta s ohľadom na nové hospodárske podmienky mesta (uzn.č.7). Napr., na základe nového zákona o reštitúciách, žiada pôvodný majiteľ o navrátenie budovy v ktorej si Mestské kultúrne stredisko v Piešťanoch vybudovalo výstavnú sieň „V starej lekární“ i ďalšie učebne (bývalý hotel Slávia). Tiež sa prerokovali plánované náklady na vydávanie týždenníka Piešťanský týždeň a mesačníka Revue Piešťany a pod.

2. MsR schválila návrh na zriadenie úradných tabúl mesta Piešťany (uzn.č.8). Úradné tabule budú umiestnené na 14-tich miestach v meste (sídliisko pri Váhu, Námestie slobody, Námestie SNP, Ul. L. Svobodu, sídliisko A. Trajan, sídliisko Juh, železničná stanica, Ul. A. Hlinku (Kocka), Ul. kpt. Nálepku, Ul. D. Tatarku, Tesla, Štefánikova ul. (pri starom kostole), mestská časť Banka, mest. časť Kocurice. 15-ta tabuľa – Mestský úrad Piešťany.

14.2.1991 – 3. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 11 až 14.

1. MsR zobrala na vedomie informatívnu správu o koncepcii rozvoja poskytovania zdravotníckych služieb na území mesta Piešťany (uzn.č.12). Najdôležitejšou úlohou je zabezpečenie výstavby novej nemocnice v Piešťanoch, predtým však zabezpečenie finančných prostriedkov na rekonštrukčné práce v terajšej budove nemocnice. Tiež je potrebné rozšíriť sieť zdravotníckych zariadení (ambulancií) v jednotlivých častiach mesta.

2. MsR schválila text návrhu dohody o prenájme verejného priestranstva na mestskom trhovisku v Piešťanoch (uzn.č.13). Mestský úrad dal povolenie na konanie predajnej burzy v dňoch pracovného pokoja (nedeľa).

26.2.1991 – 4. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 15 až 17.

1. MsR prejedнала a schválila návrhy nariadení mesta Piešťany (uzn.č.17). Návrhy nadobudnú platnosť až po schválení MsZ. Boli to návrhy nariadení mesta Piešťany: o zriadení úradnej tabule, o čistote mesta, o poplatku za užívanie verejného priestranstva, o poplatku za ubytovaciu kapacitu, o poplatku za kúpeľný a rekreačný pobyt, o poplatku za psa a o poplatku zo vstupného. Napr., poplatok za ubytovaciu kapacitu platí právnická alebo fyzická osoba, ktorá na území mesta vlastní rekreačné alebo školiace zariadenie a to vo výške 2,- Kčs za

každé lôžko a deň, prostredníctvom mestského úradu. Tiež bola stanovená hranica vnútornej zóny mesta Piešťany (pre stanovenie sadzby poplatku za užívanie verejného priestranstva).
12.3.1991 – 5. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 18 až 30.

Prerokovalo sa: - organizačný poriadok Mestského úradu v Piešťanoch a zloženie Útvoru mestskej polície v Piešťanoch;

- organizačná štruktúra mestských kultúrnych zariadení (najmä Mestského kultúrneho strediska);

- správa o obsadení detských jasiel na území Piešťan;

- návrh na podporu na vydávanie nezávislého týždenníka – novín pre mesto a okolie.

26.3.1991 – 6. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 31 až 38.

1. Prejednanie ďalších návrhov nariadení mesta Piešťany: o poplatku za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako bývanie a o lokalizačnom poplatku; návrhy boli doporučené na schválenie mestskému zastupiteľstvu (uzn.č.33 a 34). Napr., lokalizačný poplatok platí fyzická alebo právnická osoba, ktorá je vlastníkom alebo užívateľom objektu na území Piešťan, slúžiaceho na podnikateľskú alebo inú zárobkovú činnosť.

9.4.1991 – 7. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 39 až 44,.

1. MsR schválila návrh nariadenia mesta Piešťany o poplatku z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov (uzn.č.40).

14.5.1991 – 8. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 45 až 53.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu zástupcov Slovenských liečebných kúpeľov v Piešťanoch o ďalšom zámere s LD Slovan a uložila prednostovi Mestského úradu v Piešťanoch Ing. M. Košútovi preskúmať situáciu majetkoprávneho usporiadania pozemkov (uzn.č.46). Ide o navrátenie pozemkov mestu Piešťany, ktoré boli bezodplatne prevedené a.s. Interthermal.

2. MsR doporučila MsZ schváliť návrh nariadenia mesta Piešťany o výške nájomného za nebytové priestory (uzn.č.48). Výška nájomného závisí na tom, či sa priestory nachádzajú vo vnútornej alebo vonkajšej zóne mesta.

3. Rada zobrala na vedomie a doporučila mestskému zastupiteľstvu prijať návrh zásad sociálno-ekonomického rozvoja mesta (uzn.č.53). Zo zásad jednoznačne vyplýva, že prioritou mesta je jednoznačne kúpeľníctvo a tomu sa musia prispôbiť ostatné súvisiace funkcie mesta.

4. Rada ďalej prerokovala:

- stav prác na rekonštrukcii križovatky na Nitrianskej ulici;

- žiadosti o úľavu, resp. o oslobodenie od poplatkov mestu.

21.5.1991 – 1. mimoriadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 54 až 60.

1. MsR schválila návrh ďalšieho postupu mesta v prípade rekonštrukcie LD Slovan, ktorý vypracoval zástupca primátora JUDr. Š. Bartovic (uzn.č.54).

2. Rada zobrala na vedomie správu o komplexnej bytovej výstavbe v Piešťanoch. Prerokovala prebiehajúce investičné akcie na území mesta, pôsobnosť mesta na ne a spôsob ich financovania (napr. stavba základnej školy na sídlisku A. Trajan), (uzn.č.55).

3. Rada tiež prerokovala žiadosť o zriadenie turistického informačného strediska CK FIFO v Piešťanoch.

4.6.1991 – 9. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 61 až 68.

1. MsR doporučila Školskej správe v Trnave zriadiť na území Piešťan základnú cirkevnú školu (uzn.č.67).

2. Rada zobrala na vedomie návrh na zrušenie podniku Rádiotelevízna služba Piešťany, ktorého zakladateľom bolo mesto Piešťany.

19.6.1991 – 10. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 69 až 84.

1. MsR doporučila MsZ schváliť hospodársku zmluvu o dočasnom užívaní (na 5 rokov) mestských pozemkov jazdeckým klubom Fortuna v Piešťanoch (uzn.č.70). Ide o parcelu pri „železnom moste“.

2. Rada doporučila MsZ na schválenie dodatok k nariadeniu mesta Piešťany o poplatku za užívanie verejného priestranstva za účelom usporadúvania predajných búr na mestskom trhovisku 1-krát v týždni (uzn.č.72). Na mestskom trhovisku na Nitrianskej ulici sa nachádza cca 175 stolov.

3. MsR doporučila MsZ schváliť návrh ročného poplatku za vývoz pevného domového odpadu na území mesta (uzn.č.73). Za vývoz jednej 110 l kuka-nádoby vo výške 100,- Kčs a jedného 1 100 l kontajnera 1 000,- Kčs.

4. Rada doporučila MsZ na schválenie zriadenie čerpacej stanice pohonných látok s ekologickým príslušenstvom (uzn.č.74).

5. Rada schválila zriadenie ART CENTRA v Piešťanoch (uzn.č.76). Malo by to byť spojenie galérijnej činnosti (výstavy a predaj výtvarných diel) a návrhárskeho ateliéru.

25.6.1991 – 2. mimoriadne zasadnutie MsR.

Prerokoval sa návrh organizačného poriadku Mestského úradu mesta Piešťany.

23.7.1991 – 11. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 85 až 89.

1. Rada schválila návrh organizačných podmienok súbehu na obsadenie miest vedúcich správ Mestského úradu v Piešťanoch (uzn.č.86). Výber na vedúce miesta na MsÚ má zabezpečiť komisia zložená z prednostu MsÚ, poslancov (zástupcov politických strán), odborníka a psychológa. Uprednostnení budú uchádzači vo veku 30 – 45 rokov, s vysokoškolským vzdelaním podľa odboru činnosti.

2. Rada doporučila MsZ zrušiť názov Malá scéna Ivana Krasku a pomenovať uvedený objekt názvom Malá scéna (uzn.č.88). O zrušenie uvedeného pomenovania požiadala MsÚ v Piešťanoch pani Mňačková, rod. Bottová, pretože v uvedenom objekte sa začal predávať spotrebný tovar firmy ELIN, čo žiadateľka pokladala za ponížujúce vo vzťahu k významu jej otca. V danom objekte pôsobí tiež Mestské kultúrne stredisko v Piešťanoch.

20.8.1991 – 12. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 90 až 100.

1. MsR zobrala na vedomie žiadosť o povolenie k trvalému pobytu v Piešťanoch a získanie občianstva ČSFR pre MUDr. Pavla Verchackého a jeho rodinu (uzn.č.92). Mesto podporilo túto žiadosť, lebo jeho starý otec MUDr. E. Weisz napomáhal A. Winterovi pri budovaní kúpeľov už koncom 19. stor. Otec P. Verchackého, Ing. arch. Pavol Weisz zas bol významným piešťanským architektom (budovy Eden, Excelsior – dnešná Jalta, nemocnica, detská nemocnica, atď.) a mal manželku z Ukrajiny. Pred začiatkom 2. svetovej vojny bol ako žid nútený opustiť Piešťany a neskôr zahynul. MUDr. P. Verchackij sa preto rozhodol aj s matkou vrátiť z Ukrajiny do Piešťan.

2. MsR schválila návrh trhového poriadku pre mestské trhoviská (uzn.č.94).

3. MsR schválila bytový poradovník pre rok 1991 (uzn.č.95). Podľa predloženého poradovníka sa doporučilo primátorovi mesta prideliť byty. Poradovník asanantov Fürstov dvor a horný majer Banka obsahoval 15 uchádzačov, súdne výpovede 11 uchádzačov a sociálny poradovník mal 50 uchádzačov o byt. K 10.7.1991 bolo na bytovom oddelení 1 027 žiadostí o byt.

4. MsR doporučila MsZ schváliť nosenie zbrane pri pracovnej činnosti pracovníkmi mestskej polície (uzn.č.97).

3.9.1991 – 13. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 101 až 106.

1. MsR zobrala na vedomie návrh na zrušenie štátneho podniku VKUS Piešťany (uzn.č.102). Uložila MÚ zabezpečiť jeho likvidáciu. Návrh sa predložil na najbližšom zasadnutí MsZ na schválenie.

2. MsR zobrala na vedomie návrh na zrušenie štátneho podniku Komunálne služby mesta Piešťany (uzn.č.103).

17.9.1991 – 14. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 107 až 114.

1. MsR zobrala na vedomie návrh organizačného poriadku Mestskej polície mesta Piešťany a doporučila ho MsZ na schválenie (uzn.č.111).

2. MsR ďalej prerokovala:

- návrh výpomoci súkromnému podnikaniu od mesta (napr. možnosť úľavy na miestnych poplatkoch, bezplatný prenájom nebytového priestoru, pôžička z fondu výpomoci súkr. podnikaniu s nízkou úrokovou sadzbou a pod.);

- návrh novely nariadení mesta o platení miestnych daní a poplatkov;

- návrh na realizáciu pešej zóny v Piešťanoch (plánuje sa vytvorenie úplnej pešej zóny na Winterovej ulici, odkiaľ by sa vylúčila aj mestská hromadná doprava, vytvorila by sa dláždená cesta s mobiliérom, majiteľom reštauračných zariadení by sa poskytli verejné priestranstvá ulice pre vonkajšie sedenia a pod.);

- stav mestskej kanalizácie a čističky odpadových vôd v Piešťanoch.

23.9.1991 – 3. mimoriadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 115 až 118.

Rada prerokovala plnenie uznesení mestského zastupiteľstva, program 6. riadneho zasadnutia MsZ a návrh štatútu komisií MsZ.

8.10.1991 – 4. mimoriadne zasadnutie MsR. Uznesenie č. 119.

Rada schválila zvolanie 7. riadneho zasadnutia MsZ a tiež jeho program.

15.10.1991 – 15. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 120 až 129.

1. MsR zobrala na vedomie doplnený návrh nariadenia mesta Piešťany o mestských trhoviskách – trhový poriadok (uzn.č.122). Zriaďovateľom mestských trhovísk, slúžiacich k zlepšeniu zásobovania mesta, je mesto Piešťany. Prevádzkovateľom mestského trhoviska je fyzická alebo právnická osoba poverená mestom Piešťany na výkon správy trhoviska. Predávajúcimi na mestských trhoviskách sú fyzické a právnické osoby poskytujúce obchodné služby.

2. MsR zobrala na vedomie návrh nariadenia mesta Piešťany, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia o zavedení miestnych poplatkov (uzn.č.123). V nariadení sú niektoré zmeny v sadzbách poplatkov (poplatok za užívanie verejného priestranstva, za ubytovaciu kapacitu, za kúpeľný a rekreačný pobyt, za psa, zo vstupného, lokalizačný poplatok, za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie).

3. Rada tiež prerokovala:

- správu o stave rekonštrukcie Krajinského mosta a výstavby križovatky na Nitrianskej ulici;

- návrh pracovného poriadku Mestského úradu mesta Piešťany;

- návrh kandidátky komisií mestského zastupiteľstva.

18.10.1991 – 5. mimoriadne zasadnutie MsR. Uznesenie č. 131.

Rada sa zaoberala prípravou materiálov, ktoré sa mali prejednávať na 7. zasadnutí MsZ.

12.11.1991 – 16. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 132 až 137.

1. Rada uložila prednostovi MsÚ Ing. Košútovi zabezpečiť hodnoverné potvrdenie majetkových práv mesta k pozemku Domu služieb na Nitrianskej ulici (uzn.č.137). Výstavba tohto veľmi dôležitého objektu pre mesto pokračovala len veľmi pomaly.

19.11.1991 – 17. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 138 až 145.

1. Rada zobrala na vedomie správu o transformačnom procese v ďalších organizáciách, ku ktorým má zakladateľskú (zriaďovateľskú) funkciu mesto Piešťany (uzn.č.141). Boli to tieto ďalšie podniky:

- a) štát. podnik Drevovýroba Piešťany – návrh na potenciálne zrušenie likvidáciou;
- b) Prevádzkareň mesta Piešťany – návrh na potenciálne zrušenie likvidáciou;
- c) štát. podnik Bytové hospodárstvo Piešťany – návrh na potenciálne zrušenie bez likvidácie. Z podniku vznikne nástupnícka akciová spoločnosť Dospra Piešťany;

- š.p. Kovomontáže Piešťany – návrh požiadať Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR o vyňatie podniku z procesu „malej“ privatizácie a zabezpečiť jeho prechod do vlastníctva mesta.

2. Rada ďalej prerokovala:

- návrh nariadenia mesta Piešťany o čase predaja a prevádzkovej dobe v obchodných zariadeniach a zariadeniach poskytujúcich služby.

13.12.1991 – 18. riadne zasadnutie MsR. Uznesenia č. 146 až 151.

1. Rada schválila vykonanie zápisu do mestskej kroniky za rok 1990 podľa návrhu, ktorý predložil mestský kronikár Ing. A. Murín (uzn.č.149).

2. Rada schválila návrh zmeny rozpočtového provizória mesta Piešťany na rok 1991 a odporučila MsZ schváliť zmenu rozpočtu mesta na rok 1991 (uzn.č.150). Napr., schválila zabudovať ako jednu zmenu rozpočtového provizória mesta Piešťany položku vo výške 600 tis. Kčs na dobudovanie telefonizácie sídliska A. Trajan.

3. Rada tiež prerokovala:

- návrh zásad hospodárenia s majetkom mesta (napr. správa majetku mesta, zmluvný prenájom majetku mesta fyzickým alebo právnickým osobám, zmluvný prevod vlastníctva nehnuteľného majetku a pod.);
- správu o činnosti Mestskej polície mesta Piešťany v roku 1991;
- správu o priebehu likvidácie š.p. VKUS Piešťany a Komunálne služby mesta Piešťany;
- program spolupráce s fínskym mestom Heinola v oblasti kultúry;
- návrh na nové premostenie rieky Váh;
- návrh vhodných lokalít pre vybrané podnikateľské aktivity.

2. Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch v roku 1991 – zasadnutia

Mestské zastupiteľstvo je orgánom mesta s najvyššou mocou na úrovni mesta. Dôležité uznesenia mestskej rady nadobúdali platnosť až po schválení mestským zastupiteľstvom. Zasadnutia MsZ sa väčšinou konali v novej budove VÚRCH Piešťany (za Domom umenia SF).

Program zasadnutia MsZ bol zvyčajne doplnený o body: správa o plnení uznesení z predchádzajúcich zasadnutí MsZ, interpelácie a otázky poslancov, diskusia.

12.12.1990 – 1. riadne zasadnutie MsZ. Uzn.č.1.

Novozvolené MsZ malo 1. zasadnutie ešte v roku 1990:

- zobralo na vedomie správu mandátovej komisie o výsledkoch komunálnych volieb

z novembra 1990. Konštatovalo, že bolo zvolených 34 poslancov MsZ a za primátora mesta Ing. Viliam Hájovský;

- zriadilo mestskú radu, výbor mestskej časti na sídlisku A. Trajan, mestský úrad, mestskú políciu;
- zvolilo za zástupcu primátora JUDr. Štefana Bartovica a 11 členov mestskej rady;
- vymenovalo do funkcie prednostu mestského úradu Ing. Milana Košúta a do funkcie náčelníka mestskej polície JUDr. Jána Kišša;
- určilo platy primátora (8 000,- Kčs mesačne) a zástupcu primátora (7 000,- Kčs mesačne);
- ustanovilo Ing. V. Hájovského, JUDr. Š. Bartovica a K. Duffeka do funkcie sobášiacich.

Zároveň zložili sľub poslanci MsZ a tiež zložil sľub primátor mesta.

Končiaci predseda MsNV Piešťany Štefan Hauser odovzdal insígnie mesta novému primátorovi Ing. Viliamovi Hájovskému.

4.1.1991 – 2. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 2 až 11.

1. MsZ schválilo návrh organizačného poriadku mestského zastupiteľstva mesta Piešťany (uzn.č.4). V ňom je uvedené nové postavenie mesta: „Mesto Piešťany je samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúci občanov majúcich na jeho území trvalý pobyt. Mesto Piešťany je právnickou osobou, samostatne hospodáriacou s vlastným majetkom a so svojimi finančnými zdrojmi za podmienok ustanovených zákonom. Mesto spolupracuje s politickými stranami a politickými hnutiami vyvíjajúcimi činnosť v meste a so záujmovými združeniami obyvateľov mesta. Pri plnení úloh samosprávy mesto spolupracuje s podnikateľskými právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi na jeho územnom obvode. Postavenie mesta, pôsobnosť jeho orgánov upravuje zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Pokiaľ ide o majetok mesta, jeho príjmy a pod., upravujú to ďalšie osobitné zákony“. V organizačnom poriadku MsZ mesta Piešťany boli tiež stanovené postavenie a pôsobnosť orgánov mesta, ktorými sú: mestské zastupiteľstvo, primátor mesta, zástupca primátora mesta, mestská rada, komisie mestského zastupiteľstva, kolégium hlavného architekta, mestská polícia. Osobitné postavenie má kontrolór mesta (kontroluje najmä pokladničné operácie a účtovníctvo a tiež nakladanie s majetkom). Výkonným orgánom MsZ a primátora je mestský úrad a prednosta mestského úradu.

2. MsZ na tomto zasadnutí:

- zriadilo stále komisie MsZ;
- zvolilo predsedov a členov komisií MsZ mesta Piešťany;
- ustanovilo do funkcie sobášiacich aj Ing. Františka Baču, prom. právnika Petra Gerháta, MUDr. Stanislava Čárskeho;
- menovalo do funkcie hlavného architekta mesta Piešťany Ing. arch. Vieru Kajlichovú (hlavný architekt podliehal priamo primátorovi mesta);
- prerokovalo interpelácie a otázky poslancov.

22.2.1991 – 1. mimoriadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 13 až 15.

1. MsZ na zasadnutí:

- prerokovalo a schválilo návrh provizória rozpočtu mesta Piešťany na r. 1991;
- prerokovalo interpelácie a otázky poslancov.

15. - 16.3.1991 – 3. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 16 až 28.

1. MsZ schválilo návrhy nariadení mesta Piešťany, ktoré boli predtým prerokované v mestskej rade (o zriadení úradných tabúl, o čistote mesta, o poplatku za ubytovaciu kapacitu, o poplatku za kúpeľný a rekreačný pobyt, o poplatku za psa, o poplatku na užívanie

verejného priestranstva a o poplatku zo vstupného).

2. MsZ tiež:

- prerokovalo správu o umiestnení výstavby rehabilitačného zariadenia VDI (návrh na umiestnenie tejto zotavovne invalidov na Kúpeľnom ostrove);
 - schválilo stanovisko mesta k problému rekonštrukcie LD Slovan a existencii ú.s. Interthermal;
 - schválilo návrh Organizačného poriadku Mestského úradu v Piešťanoch s doplnkami;
 - schválilo návrh organizačného zloženia útvaru mestskej polície a náplne práce príslušníkov útvaru;
 - prejednávalo otázky a interpelácie poslancov (napr. problematika predaja zahraničných konzerv po záruke, požiadavka občanov zjednotiť otváracie hodiny obchodov v meste a hlavne v centre, vyslanie 4 lekárov piešťanskej nemocnice do Heinoly na odborný seminár, atď.);
 - schválilo členstvo mesta Piešťany v Regionálnom združení miest a obcí stredného Považia.
- 19.4.1991 – 2. mimoriadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 29 až 35.

MsZ na tomto zasadnutí:

- schválilo ďalšie návrhy nariadení mesta Piešťany (lokalizačný poplatok, poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie, poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov);
- schválilo poslancov MsZ a občanov mesta do školských rád materských, základných a stredných škôl v Piešťanoch.

31.5.1991 – 4. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 36 až 48.

1. MsZ schválilo návrh zásad sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany (uzn.č.38). Za prioritu mesta sa jednoznačne považuje kúpeľníctvo. V súlade so schválenými zásadami rozvoja sa vypracuje návrh investičného programu mesta na obdobie 1991 – 94.

2. MsZ doporučilo realizovať stavbu „Rehabilitačné zariadenie pre výrobné družstvá invalidov na Slovensku – Piešťany“ (uzn.č.39). Cieľom je postarať sa o invalidných pracovníkov výrobných družstiev invalidov (na Slovensku je 17 takýchto družstiev so 7 500 pracovníkmi), ktorí väčšinou trpia na poruchy pohybového ústrojenstva. Ešte v roku 1988 sa z poverenia SZVD v Bratislave stal priamym investorom VD Služba Bratislava. Pôvodne sa objekt mal stavať na súbahu ulice Nitrianskej a Hviezdoslavovej, avšak v roku 1990 bolo určené nové miesto a to pri derivačnom kanáli Váhu vedľa areálu VÚRCH. V lete 1991 sa začalo s výstavbou RZ VDI Služba.

3. MsZ ďalej prerokovalo:

- neschválilo návrh na zriadenie turistického informačného centra CK FIFO v Piešťanoch;
- neschválilo návrh na obsadenie funkcie hlavného kontrolóra mesta (návrh na JUDr. Jozefa Strákoša);
- schválilo (resp. niektoré neschválilo) predložené žiadosti o úľavu, resp. oslobodenie od miestnych poplatkov.

4.7.1991 – 5. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 49 až 63.

1. MsZ schválilo zmeny v „Organizačnom poriadku Mestského úradu Piešťany (uzn.č.52). Zároveň sa stanovil termín na vykonanie súbahu na obsadenie funkcií vedúcich správ MsÚ (do septembra 1991).

2. MsZ schválilo zriadenie čerpacej stanice pohonných hmôt s ekologickým príslušenstvom (uzn.č.53). Čerpacia stanica by sa mala vybudovať v lokalite „Kanada“ pri Tesle. Hlavný

architekt mesta podporil žiadosť navrhovateľov (podnikatelia Ján Čírka a Heribert Kaleta), pretože navrhované miesto nie je v blízkosti obytnej zóny, spĺňa podmienku pre ochranné pásmo a bude blízko diaľnice. V súčasnom období sú na území Piešťan 2 čerpacie stanice pohonných hmôt patriace š.p. Benzinol a to na juhu Piešťan na Bratislavskej ceste (št. cesta I/61) s nepretržitou prevádzkou a na severe mesta na Žilinskej ceste (št. cesta I/61) na okraji intravilánu s obmedzenou prevádzkou.

3. MsZ ďalej prerokovalo:

- menovalo do funkcie hlavného kontrolóra mesta pani Ing. Danielu Juhászovú (rod. Dolayovú);
- schválilo doplnky k nariadeniu mesta o výške nájomného za nebytové priestory, o lokalizačnom poplatku a dodatok k nariadeniu o poplatku za užívanie verejného priestranstva;
- vyjadrilo sa k žiadostiam o úľavu, resp. o oslobodenie od poplatkov;
- schválilo odpredaj rozostavaného centra služieb v m.č. Banka MUDr. Stanislavovi Čárskemu;
- prerokovalo interpelácie a otázky poslancov.

4.10.1991 – 6. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 65 až 76.

1. MsZ schválilo zrušenie štátnych podnikov VKUS Piešťany a Komunálne služby mesta Piešťany likvidáciou (uzn.č.71). Mestský úrad Piešťany potom podal návrh na zápis o likvidácii do podnikového registra.

2. MsZ schválilo návrh na realizáciu pešej zóny na Winterovej ulici v Piešťanoch od hotela Lipa do hotel Eden (uzn.č.73). Hlavný architekt mesta Ing. arch. V. Kajlichová bola poverená zabezpečením prípravných projektových prác a zostavením pracovného tímu. Predpokladaný náklad stavby je 4 mil. Kčs a realizácia v roku 1992. Bolo tiež schválené rozšírenie verejného priestranstva na Winterovej ulici pre účely reštauračných zariadení (terasy) – pre Eden, Jaltu, Snack bar, Centrál, R.K., Rose kaviareň (bývalý obchod Hračky), bývalý „Mokino“, bývalý hotel Slávia, Snack bar pri Lipe a pre hotel Lipa.

MsZ :

- a) zobralo na vedomie správu o priebehu a výsledkoch konkurzu na prednostov správ MsÚ mesta Piešťany;
- b) menovalo do funkcie prednostov správ Editu Brlajovú, PhDr. Silviu Mezovskú a Ing. Ivetu Kuníkovú;
- c) poverilo vedením finančnej správy Ing. Miroslava Smejkalu;
- d) uložilo MsÚ vykonať konkurz na obsadenie funkcií vedúcich všeobecnej správy, správy HS a technickej správy;
- e) odporučilo primátorovi mesta obsadiť poverením miesta prednostov uvedených 3-och správ (uzn.č.74/1991);
- neschválilo návrh novely nariadení mesta Piešťany o platení miestnych daní a poplatkov;
- schválilo návrh organizačného poriadku Mestskej polície mesta Piešťany;
- schválilo návrh štatútu komisií MsZ mesta Piešťany.

25.10.1991 – 7. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 77 až 91.

1. MsZ prerokovalo:

- schválilo návrh nariadenia mesta Piešťany o mestských trhoviskách – trhový poriadok;
- schválilo odmeňovací poriadok mesta Piešťany a paušálne odmeny poslancom MsZ a členom MsR;

- schválilo pracovný poriadok Mestského úradu mesta Piešťany;
- schválilo predložený návrh poskytnutia príplatku pracovníkom mesta na čiastočné vyrovnanie rastu životných nákladov;
- zobralo na vedomie správu o aktuálnom stave rozpočtu mesta Piešťany predloženú hlavným kontrolórom mesta Piešťany Ing. D. Juhászovou.

27.11.1991 – 8. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 92 až 101.

1. MsZ schválilo predložený návrh transformácií podnikov, ku ktorým malo zakladateľskú funkciu mesto Piešťany (uzn.č.96). Boli to: š.p. Kovomontáže Piešťany, š.p. Drevovýroba Piešťany, Prevádzkareň mesta Piešťany (Folklór), Rádiotelevízna služba, š.p. Piešťany, Komunálne služby, š.p. Piešťany, VKUS, š.p. Piešťany, Bytové hospodárstvo, š.p. Piešťany, Technické služby mesta Piešťany. MsZ odporučilo primátorovi mesta, aby požiadal Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku o vyňatie š.p. Kovomontáže, Zimného štadióna a kúpaliska Slňava z procesu tzv. „malej“ privatizácie a ich prechod do vlastníctva mesta.

2. MsZ ďalej prerokovalo:

- zobralo na vedomie interpeláciu poslanca Kubicu vo veci prechodu cez železničnú trať smerom k Tesle a tiež smerom k obci Veľké Orvište;
- neschválilo návrh nariadenia mesta Piešťany o čase predaja a prevádzkovej dobe v obchodných zariadeniach a zariadeniach poskytujúcich služby;
- schválilo návrh na podporu vydávania nezávislého týždenníka Piešťanský týždeň pre Piešťany a okolie vo výške 520 tis. Kčs pre rok 1992;
- schválilo finančnú výpomoc vo výške 80 tis. Kčs na prenájom bazéna kúpaliska Eva pre základný plavecký výcvik žiakov ZŠ na území mesta;
- schválilo finančný príspevok pre Nemocnicu s poliklinikou v Piešťanoch vo výške 2.050.000,- Kčs na zakúpenie prístrojov monitorovacieho systému koronárnej jednotky interného oddelenia;
- schválilo finančný príspevok vo výške 10.000,- Kčs pozostalým po Milanovi Galbavom, ktorý bol 23.11.1991 zavraždený pri výkone služby väzňami v Ústave nápravnej výchovy Leopoldov.

20.12.1991 – 9. riadne zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 102 až 104.

1. MsZ schválilo návrh zmeny rozpočtového provizória mesta Piešťany na rok 1991 (uzn.č.103). Jednu časť príjmov rozpočtu mesta tvorili vlastné príjmy, ktoré boli plánované na 71 494 tis. Kčs (miestne dane a poplatky 15 745 tis.Kčs, výnosy z majetku obce 17 451 tis. Kčs, podiely na príjmoch štát. rozp. SR 24 066 tis. Kčs, ostatné príjmy 14 232 tis. Kčs). Ďalšie príjmy boli účelové dotácie plánované v hodnote 64 292 tis. Kčs. Spolu plánované príjmy mesta boli 135 786 tis. Kčs. Plánované výdavky boli 132 896 tis. Kčs.

3. Komisie Mestského zastupiteľstva mesta Piešťany v roku 1991

Na 2. zasadnutí MsZ dňa 4.1.1991 boli zriadené komisie MsZ mesta Piešťany a zároveň boli zvolení predsedovia a členovia komisií:

- hospodárska komisia: Ing. Danišková – predseda a členovia Ing. Bardíková a Dr. Križko;
- komisia pre podnikanie a privatizáciu: Ing. Farkaš – predseda a členovia: Balák, JUDr. Kostolanský, Ing. Macháč, Vráblová, Ing. arch. Petráš, Benko;
- komisia pre životné prostredie: Korvín – predseda a členovia: Rebro, Švecová, Hricišáková, Ing. Jambor, RNDr. Rybanský, Ing. Bača, Kováčová;

- komisia pre územné plánovanie a dopravu: Ing. Dančík – predseda a členovia: Ing. Dragula, Ing. Juriš, Lackovič, Belovič, Hronský, Hauser, Kajlich;
- komisia pre zdravotníctvo a sociálnu politiku: MUDr. Čársky – predseda a členovia: MUDr. Nosál, MUDr. Poprac, MUDr. Švorcová, Švarc, Martančíková, Masárová, Minár, Šišková;
- komisia pre kultúru, šport a vzdelávanie: Rosenbergerová – predseda a členovia: Klčovanská, Gerhát, Novelinka, Horňák, Duffek, Staško, Ing. Galová, Luknár.

Komisie spracovávali a predkladali rôzne stanoviská, hodnotenia a návrhy na prerokovanie mestskej rade a mestskému zastupiteľstvu. Napr., komisia pre kultúru, šport a vzdelávanie pripravila návrh koncepcie kultúrnej politiky mesta s ohľadom na nové hospodárske podmienky mesta, hospodárska komisia vypracovala návrh na spôsob likvidácie pevného domového odpadu a pod.

Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch si koncom roku 1991 v súlade s § 15 Zákona SNR č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení schválilo návrh štatútu komisií MsZ mesta Piešťany. Na zasadnutí MsZ 25.10.1991 bolo zriadených 11 nových komisií MsZ – ako svoje stále poradné, iniciatívne a kontrolné orgány – ktoré nahradili doterajšie komisie MsZ. Boli to:

- legislatívno-právna komisia (predseda JUDr. Š. Bartovic); finančná komisia (JUDr. Š. Bartovic); podnikateľská komisia (Ing. J. Farkaš); stavebná komisia (Ing. A. Juriš); komisia pre ochranu životného prostredia (Ing. F. Bača); zdravotnícka komisia (MUDr. M. Krupa); sociálna komisia (MUDr. S. Čársky); bytová komisia (D. Kubica); školská komisia (G. Rosenbergerová); kultúrna komisia (K. Duffek); komisia pre šport a voľný čas (F. Novelinka).

Väčšina z nových komisií začala pracovať od 1. novembra 1991 a do konca roka stihli zasadať 1 až 3-krát. Niektoré komisie však zahájili svoju činnosť už skôr v priebehu roka 1991. Boli to:

- komisia pre ochranu životného prostredia. Zaoberala sa problematikou sprísnenia ochranného režimu Slávy, kanalizácie mesta a otázkou potreby ľavobrežnej kanalizácie mesta, stavom mestskej zelene, znečisťovaním potoka Dubová, bicyklovými chodníkmi v Piešťanoch, problémom separovaného zberu rôznych druhotných surovín, skládkou odpadu Piešťan a pod.;
- bytová komisia. Musela preveriť mestský bytový poradovník. Preverila podmienky bývania v 96 domácnostiach. Zisťovala oprávnenosť zaradenia do bytového poradovníka obyvateľov bývajúcich v asanačnom pásme Fürstov dvor a Horný majer Banka, atď.;
- školská komisia – vyjadrovala sa k problémom organizácie školstva v meste. Konštatovalo sa, že niektoré budovy škôl sú staré a na ich rekonštrukciu nie sú peniaze. Ide najmä o cirkevnú základnú školu a osobitnú školu. Komisia sa tiež podieľala na personálnom obsadzovaní vedúcich miest v školských zariadeniach;
- kultúrna komisia – zaoberala sa zásadnými otázkami kultúrnej politiky v meste. Prejednali sa plány činnosti kultúrnych zariadení na r. 1991 a príprava letnej kultúrnej aktivity. Komisia sa zaoberala problematikou rekonštrukcie amfiteátra, kultúrnej spolupráce s mestom Heinola, vypočula mestského kronikára o materiáli na zápis do kroniky mesta za rok 1990 a doporučila ho na schválenie mestskej rade;
- komisia pre šport a voľný čas – svoju činnosť začala od júna 1991. Koordinovala športovú činnosť v meste, spolupracovala s telovýchovnými jednotami v meste, atď.

4. Mestský úrad mesta Piešťany v roku 1991

Štát svoju štátnu moc a štátnu správu v Piešťanoch vykonával do konca roka 1990 prostredníctvom Mestského národného výboru a Okresného národného výboru v Trnave. Zákom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení získalo mesto právnu subjektivitu a tým aj možnosť samosprávy. Novozriadený Mestský úrad v Piešťanoch (zložený z pracovníkov mesta) sa stal výkonným orgánom mestskej samosprávy (mestského zastupiteľstva a primátora) a začal realizovať činnosti štátnej správy, ktoré prešli do samosprávnej kompetencie mesta Piešťany. Ostatné činnosti štátnej správy, ktoré neprešli do kompetencie mesta, prešli na novozriadený Obvodný úrad v Piešťanoch.

Sídlom MsÚ sa stala budova bývalého MsNV v Piešťanoch, Nám. SNP č. 3. Rok 1991 sa začal delimitáciou činností a majetku z MsNV na Mestský úrad mesta Piešťany a čiastočne i na Obvodný úrad v Piešťanoch. Delimitácia prebiehala s ťažkosťami, pretože okresný likvidátor nezvládol svoju úlohu. Následky zlej delimitácie boli citelné aj po roku činnosti MsÚ (najhorší stav bol na finančnej správe MsÚ).

MsÚ v Piešťanoch zabezpečoval v roku 1991 výkon správy mesta, ktorý bol právne zabezpečený nariadeniami mesta, uzneseniami mestského zastupiteľstva a rozhodnutiami primátora mesta. MsÚ v rámci prenesenej pôsobnosti zabezpečoval aj výkon štátnej správy v rozsahu stanovenom zákonom.

Prvá organizačná štruktúra MsÚ v Piešťanoch vznikla v januári 1991; bola schválená na zasadnutí MsZ 4.1.1991. Pri prijímaní úradníkov do MsÚ mesta Piešťany bola rešpektovaná zásada, že nebudú zamestnaní úradníci z bývalých odborov MsNV v Piešťanoch (výnimka bola v 5-tich prípadoch). Potom v priebehu roka 1991 sa na základe praktických skúseností štruktúra MsÚ ešte 2-krát menila, až sa vykryštalizovala do konečnej podoby, kde MsÚ sa rozčlenil na jednotlivé správy. Mestská rada prerokovala návrh organizačného poriadku MsÚ na svojich zasadnutiach v marci a v júni 1991. 4. júla 1991 bol na zasadnutí MsZ schválený nový organizačný poriadok MsÚ, v ktorom bola stanovená pôsobnosť jednotlivých správ MsÚ. Jednotlivé správy sa členili na oddelenia resp. útvary. Vedúci správ MsÚ (prednostovia správ) boli spočiatku poverení vedením správ. Zároveň sa začalo s prípravou na obsadenie funkcií prednostov jednotlivých správ MsÚ formou súbehu. Na zasadnutí mestskej rady 23. júla 1991 bol schválený návrh podmienok súbehu na obsadenie miest prednostov správ MsÚ. Po ukončení súbehu boli jednotliví prednostovia správ na návrh primátora menovaní do funkcie mestským zastupiteľstvom a za výsledky činnosti správy zodpovedali prednostovi MsÚ.

V roku 1991 bola nasledujúca organizačná štruktúra MsÚ v Piešťanoch:

- a) Primátor mesta: Ing. Viliam Hájovský – bol predstaveným mesta a najvyšším výkonným orgánom mesta.
- b) Zástupca primátora mesta: JUDr. Štefan Bartovic – zastupoval primátora v čase jeho neprítomnosti. Zároveň ako právnik vypracoval viaceré návrhy nariadení mesta, stanovísk mesta pod.
- c) Kancelária primátora mesta – tvorili ju sekretárka primátora a organizačno-tlačová tajomníčka PhDr. D. Hrehušová.
- d) Prednosta mestského úradu: Ing. Milan Košút – viedol a organizoval činnosť MsÚ. Podliehal priamo primátorovi mesta. Do funkcie ho menovalo MsZ na zasadnutí 12.12.1990.
- e) Náčelník mestskej polície JUDr. Ján Kišš – viedol mestskú políciu a podliehal primátorovi mesta.

f) Hlavný kontrolór mesta Ing. Daniela Juhászová – viedla útvar hlavného kontrolóra mesta. Kontrolovala pokladničné operácie a účtovníctvo mesta a nakladanie s majetkom mesta. Hlavný kontrolór podliehal mestskému zastupiteľstvu.

g) Všeobecná správa. Funkciou prednostu (vedúceho) správy bol v roku 1991 poverený JUDr. Igor Horanský. Jednotlivé oddelenia správy zabezpečovali organizačné úlohy MsÚ v Piešťanoch v oblastiach:

- organizačno-právne oddelenie – zabezpečovalo činnosť a spoluprácu MsÚ s volenými orgánmi mesta, najmä s MsZ, MsR, komisiami MsZ, výborom mestskej časti A. Trajan. Oddelenie zabezpečovalo štylistickú a jazykovú úpravu predložených písomných materiálov na rokovanie MsZ (v roku 1991 175 materiálov) a MsR (223 materiálov). V rámci editorskej (vydavateľskej) činnosti oddelenie vydávalo schválené nariadenia mesta Piešťany, uznesenia z rokovaní MsZ a MsR, písomné odpovede na interpelácie poslancov, atď. Tiež zabezpečovalo archiváciu všetkých písomností súvisiacich s rokovaniami volených orgánov mesta (vrátane magnetofónových záznamov);

- oddelenie automatizácie informačných systémov a štatistiky – zabezpečovalo spracovanie a ukladanie informácií pomocou počítačov (napr. spracovávala sa evidencia obyvateľstva, evidencia poplatníkov domovej dane, evidencia pošty, atď.);

- oddelenie práce a miezd – zabezpečovalo činnosť v oblasti personálnej práce MsÚ (napr. prijatie pracovníka do pracovného pomeru na MsÚ), v oblasti mzdovej agendy pracovníkov MsÚ (nemocenské poistenie, pôžičky a sporenie, dane zo mzdy pracovníkov MsÚ a pod.) a v oblasti ekonomiky práce (odmeňovanie pracovníkov MsÚ). Neskôr, v roku 1992, prešlo oddelenie do finančnej správy MsÚ;

- hospodárske oddelenie – zabezpečovalo úlohy súvisiace s prevádzkou a údržbou budovy SOU a zabezpečovalo kancelársky materiál pre úradníkov MsÚ;

- majetkoprávne oddelenie – v prvom rade oddelenie získavalo prehľad o vlastníckych vzťahoch mesta a spisovalo majetok mesta, ktorý štát uvoľnil v prospech mesta (evidencia hnutel'ného a nehnuteľného majetku mesta). Na základe nového zákona o majetku obcí prešiel v roku 1991 majetok štátu na majetok mesta.

V druhom rade oddelenie vybavovalo a evidovalo výzvy o vydanie nehnuteľností pôvodným majiteľom (reštitučné záležitosti). V zmysle reštitučného zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd sa evidovalo v roku 1991 38 výziev o vydanie nehnuteľností (pôvodným majiteľom v 5-tich prípadoch bolo odpovedané kladne a boli spísané dohody o vydaní nehnuteľnosti, ktoré Štátne notárstvo registrovalo; 33 žiadateľom bolo odpovedané záporne z dôvodu neoprávnenosti ich nároku). V zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách bolo evidovaných a riešených 137 výziev o vydanie nehnuteľností. V zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku sa evidovali 4 výzvy o vydanie nehnuteľností (napr. vyhotovenie dohody o vydaní nehnuteľnosti a jej zaslanie na zápis do evidencie nehnuteľností na Stredisko geodézie v Piešťanoch), 12 žiadostí o prenájom pozemku, ďalej sa evidovalo 29 žiadostí o zrušenie nájomného vzťahu, 98 žiadostí o prevod majetku (napr. evidencia žiadostí fyzických a právnických osôb o prevod nehnuteľností) a pod.

Oddelenie sa tiež zaoberalo vypracovaním a podávaním súdnych žalôb týkajúcich sa majetku mesta Piešťany, zastupovalo mesto Piešťany pri súdnych pojednávaniach.

h) Finančná správa. V roku 1991 bol funkciou prednostu (vedúceho) správy poverený Ing.

Miroslav Smejkal. Činnosť fin. správy sa uskutočňovala v oblastiach:

- oddelenie rozpočtu mesta – na začiatku roku 1991 bol rozpočet mesta tvorený na základe rozpočtového provizória, nakoľko vtedy ešte neboli známe mnohé princípy tvorby a prerozdelenia finančných zdrojov mesta. Definitívne schválenie rozpočtu mesta pre rok 1991 bolo až v decembri 1991. Do oddelenia patrila aj pokladničná činnosť MsÚ;

- oddelenie daní a poplatkov – sa zaoberalo správou mestských daní a poplatkov. Činnosť oddelenia bola v roku 1991 zameraná na domovú daň (napr. bolo rozposlaných 3 296 poukázok, na základe ktorých bolo zatiaľ k 31.12.1991 uhradených 862 712,- Kčs), na poľnohospodársku daň, daň z príjmu obyvateľstva a na miestne poplatky – za kúpeľný a rekreačný pobyt (v priebehu roka 1991 boli vydané bloky v hodnote vyše 4 mil. Kčs), za lokalizačný poplatok (t.j. za podnikanie na území mesta), za psa, za ubytovaciu kapacitu (súkromníci, ktorí ubytovávali kúpeľ. a rekr. hostí), nájomného za nebytové priestory, zo vstupného, za užívanie verejného priestranstva, z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov, za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie, za hracie automaty, atď.

Spolu na daniach a poplatkoch bolo v roku 1991 získaných 18 911 829,- Kčs;

- oddelenie financií a účtovníctva – zabezpečovalo finančno-účtovné operácie mesta v zmysle platných zákonov a vyhlášok. V rámci zabezpečenia vyhlášky FMC č. 155 Zb. bola k 31.12.1991 vykonaná inventarizácia hospodárskych prostriedkov mesta.

i) Správa územného plánovania a architektúry – Správa územného plánovania a architektúry vznikla z Útvaru hlavného architekta MP. Prednostkou (vedúcou) správy bola Ing. arch. V. Kajlichová. Hlavným architektom mesta v roku 1991 bola Ing. arch. Viera Kajlichová, ktorá viedla Útvar hlavného architekta MP. Správa sa zaoberala urbanisticko-architektonickými záležitosťami, územným plánom mesta, stavebným poriadkom v meste (štátny stavebný dohľad), koncepciou dopravnej štruktúry v meste a pod. Správa sa členila na:

- oddelenie investičnej výstavby – na MsÚ prešli začiatkom roka všetky úlohy investičnej časti akcie „Z“ a komplexnej bytovej výstavby na sídlisku A. Trajan (investičné oddelenie bolo pri tejto správe však len do 1.5.1991 a potom bolo od nej oddelimitované na technickú správu MsÚ);

- oddelenie výkonu štátnej správy – v roku 1991 riešilo 1 284 požiadaviek občanov (informácie, ohlasovacia povinnosť, reklamy, stavebné a územné konanie, atď.);

- oddelenie územného plánu a architektúry – ako najvážnejšia úloha sa riešila križovatka na Nitrianskej ulici, príprava veľkej opravy cesty I/61 Lodenica a záležitosť výstavby Rehabilitačného zariadenia Výrobného družstva invalidov. Koncom roka 1991 bola rozpracovaná koncepcia dopravnej štruktúry v meste, pešia zóna v meste a pod.

j) Správa školstva a kultúry. Prednostom (vedúcim) správy v roku 1991 bola PhDr. Silvia Mezovská. Správa zabezpečovala úlohy v oblastiach:

- oddelenie školstva – zastupovanie mesta pri rokovaní so štátnou školskou správou, spolupráca so Školskou správou v Trnave v problematike základných a materských škôl v meste, zabezpečovanie účasti zástupcov mesta na územnej školskej rade a v jednotlivých školských radách. Evidovali sa školy a školské zariadenia na území mesta, vydalo sa stanovisko k zriadeniu cirkevnej školy a pod.;

- oddelenie kultúry – koordinovalo poriadanie kultúrnych podujatí v meste, spolupracovalo s kultúrnymi zariadeniami a s kultúrnou komisiou MsZ. Riešilo úlohy vyplývajúce zo zriaďovateľskej funkcie mesta a k mestskému kultúrnemu stredisku, mestskému kinu

a mestskej knižnice;

- oddelenie športu – zaoberalo sa koordináciou športu a voľného času obyvateľov mesta, spolupracovalo so športovou komisiou MsZ, zabezpečovalo finančné prostriedky pre športové podujatia, atď.

h) Sociálna správa. Prednostom (vedúcim) správy v roku 1991 bola Edita Brlajová. Správa sa zaoberala plnením úloh štátnej správy sociálneho zabezpečenia (napr. starostlivosť o rodinu a deti, o ťažko zdravotne postihnutých občanov, o starých občanov a pod.), sociálnym poradenstvom, sociálnou výpomocou, zdravotníctvom, bytovou politikou.

Správa sa členila na:

- oddelenie sociálno-zdravotnej starostlivosti – malo spočiatku 2 referáty, ktoré sa neskôr osamostatnili na oddelenie sociálnej starostlivosti a oddelenie zdravotnej činnosti.

V roku 1991 oddelenie poradensky a výchovne pôsobilo na problémových obyvateľov, staralo sa o rodiny žijúce v nepriaznivých životných podmienkach. Evidovali sa peňažné a vecné dávky pre sociálne odkázaných občanov, vypracovávali sa podklady pre vyplácanie dávok sociálnej starostlivosti Obvodným úradom v Piešťanoch – t.j. spolupracovalo sa s oddelením sociálnych vecí ObÚ (diétna strava, diabetický príspevok, opatrovanie nevládných občanov, príspevok na byt, atď.), potvrdzovalo sa vo veci zvýšenia dôchodku pre bezvládných, vdovský, sirotsky, invalidný, atď.

Podieľali sa na organizačnom zabezpečení mestskej vývarovne a jedálne pre dôchodcov na Staničnej ulici, riadili Klub dôchodcov na Hollého ulici, riešili výdaj stravy pre dôchodcov v jedálni na Kukučínovej ulici. Podieľali sa na riešení bezbariérovosti a prístupnosti ciest pre telesne postihnutých občanov mesta (vozíčkarov) a pod.;

- bytové oddelenie – začalo svoju činnosť príchodom referentky p. Kubovej. V roku 1991 sa uskutočnili previerky bytových podmienok uchádzačov o byt. V auguste 1991 bol schválený nový poradovník uchádzačov o pridelenie štátneho bytu a v decembri bolo odovzdaných podľa poradovníka 48 výmerov na byt do novostavby na sídlisku A. Trajan.

Oddelenie spolupracovalo s bytovou komisiou MsZ.

l) Správa pre obchod, služby a cestovný ruch. Pôvodný referát sa od 7.10.1991 zmenil na správu. Prednostom (vedúcim) správy bola Ing. Iveta Kuníková. Správa sa zaoberala koordináciou činnosti obchodnej siete v meste, spolupracovala s organizáciami a osobami zabezpečujúcimi služby a cestovný ruch.

Konkrétne správa zabezpečovala súhlas mesta s uzatvorením nájomných zmlúv, užívanie verejného priestranstva za účelom ambulantného predaja, lunaparku, reklamy, pouličného predaja (napr. kníh a žrebov). Zabezpečovala povolenie doby predaja, povolenie na prevádzkovanie výherných hracích prístrojov, užívanie verejného priestranstva na mestskom trhovisku za účelom usporiadania búr.

Správa začala evidovať samostatne hospodáriacich roľníkov, spolupracovala so živnostenským oddelením a právnym oddelením Obvodného úradu v Piešťanoch. Správa tiež spolupracovala s Okresnou privatizačnou komisiou v Trnave a s jej pobočkou v Piešťanoch. Správa vypracovávala stanoviská mesta k začatiu podnikateľskej činnosti na území Piešťan a pod.

V roku 1992 sa správa rozčlenila na oddelenie obchodu a oddelenie služieb cestovného ruchu.

m) Technická správa. Funkciou prednostu (vedúceho) správy bol v roku 1991 poverený Ing. Emil Vrábel.

Správa zabezpečovala čistenie mesta (komunálny odpad, čistota a údržba komunikácií a verejných priestranstiev, údržba a prevádzka miestnych cintorínov, verejné osvetlenie, atď.). Ďalej sa správa podieľala na riešení problematiky dopravnej siete (s ohľadom aj na cyklistov a peších). Patrila tu starostlivosť o mestskú zeleň, energetické hospodárstvo (zásobovanie obyvateľov mesta vodou, elektrinou, plynom a teplom a odvádzanie odpadových vôd). Správa zabezpečovala tiež niektoré investičné akcie mesta.

Správa sa členila na:

- oddelenie investičnej činnosti – v roku 1991 prešlo na technickú správu zo správy územného plánu a architektúry;

- oddelenie dopravy – neskôr upresnené na oddelenie dopravy a energ. hosp. Vedúcou oddelenia v roku 1991 bola Ing. Kosová. Oddelenie sa konkrétne podieľalo na rekonštrukcii Krajinského mosta, na zabezpečovaní miesta pre parkovanie vozidiel, parkovacích plôch taxikárov, na riešení pešej zóny, svetelnej signalizácie a pod.

Oddelenie tiež riešilo viaceré požiadavky obyvateľov, napr. na zmeny dopravného značenia, zmeny trás, zastávok a cestovných poriadkov autobusov mestskej hromadnej dopravy a ďalšie úlohy;

- oddelenie správy mestských podnikov. Vedúcou oddelenia bola Ing. Eva Kramáriková. Úlohou oddelenia v roku 1991 bolo napr. zmluvné stanovenie miezd riaditeľom organizácií, ktorých zriaďovateľom bolo mesto Piešťany. (Technické služby mesta Piešťany, š.p. VKUS, š.p. Drevozroba, š.p. Kovomontáže, š.p. Komunálne služby mesta Piešťany, š.p. Rádiotelevízna služba, š.p. Bytové hospodárstvo Piešťany, Prevádzkareň Folklór mesta Piešťany). Tiež menovalo likvidátorov tých podnikov, ktoré boli v roku 1991 likvidované. Oddelenie vypracovávalo a predkladalo na zasadnutia MsR a MsZ správy o transformačnom procese v podnikoch a o priebehu likvidácie podnikov.

n) Správa hospodárskej stratégie mesta. Táto správa bola síce v organizačnej štruktúre MsÚ, ale v roku 1991 ešte nezačala svoju činnosť.

5. Mestská polícia mesta Piešťany v roku 1991

Mestská polícia v Piešťanoch bola zriadená na základe zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (§ 19). Po voľbách na 1. zasadnutí zvoleného MsZ dňa 12.12.1990 bol do funkcie náčelníka MsP menovaný JUDr. Ján Kišš. Na mimoriadnom zasadnutí MsZ dňa 22.2.1991 bol schválený privizórny rozpočet mesta na rok 1991 a v jeho rámci aj náklady na mestskú políciu uznesením č. 13/91. Na ďalšom zasadnutí MsZ v marci 1991 bolo schválené organizačné zloženie mestskej polície, náplne práce a odmeňovanie príslušníkov útvaru MsP. Na zasadnutí MsZ dňa 4.10.1991 bol uznesením č. 69/91 schválený organizačný poriadok mestskej polície.

V rámci rozpočtu mesta bolo pre činnosť MsP v roku 1991 vyčlenených cca 1,8 mil. Kčs (bez nákladov na mzdy). Počet členov MsP bol 24, čo stačilo na zabezpečovanie obchádzkovej činnosti v 11-tich mestských obvodoch. Priemerný vek členov MsP bol 28,5 roka.

V roku 1991 vybrali príslušníci MsP na blokových pokutách 31 550,- Kčs. Mestskí policajti prešetrili 88 sťažností, oznámení a podnetov občanov (z toho 7 anonymných). Vykonávali asistenciu pri otváraní bytov z rôznych dôvodov, upozorňovali občanov na odstránenie skládky na verejnom priestranstve a pod.

MsP vykonávala činnosť aj na požiadanie jednotlivých oddelení Mestského úradu

v Piešťanoch. Napríklad, pre sociálne oddelenie (odovzdávanie dokladov bezvládnym a starým občanov a pod.), pre bytové oddelenie (zisťovanie bytových pomerov za účelom zaradenia do poradovníka pod.), pre obchod a služby (napr. porušovanie nočného klľudu prevádzkovaním reštauračného zariadenia po 22.00 hod., kontroly prevádzkovania hracích automatov a pod.), pre oddelenie dopravy (kontrola odstavených vozidiel, zisťovanie reklamných zariadení a pod.), pre oddelenie daní a poplatkov (napr. nahlasovanie majiteľov psov, nahlasovanie lokalizačných poplatkov a pod.), atď.

Mestská polícia predviedla 12 občanov na Obvodné oddelenie Policajného zboru v Piešťanoch a to z dôvodu narušovania verejného poriadku (napr. podnapilým občanom), z podozrenia spáchania trestného činu (napr. krádeže bicykla) a pod. Proti 25 osobám narušujúcim verejný poriadok museli byť použité donucovanie prostriedky (slzotvorné prostriedky, obušok).

V rámci civilnej ochrany obyvateľstva bolo prostredníctvom mestskej polície zabezpečené roznesenie tabletiiek (jodid) pre prípad havárie atómovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach; v priebehu 3-och týždňov boli roznesené tabletky pre vyše 30 000 obyvateľov mesta.

6. Útvar hlavného kontrolóra mesta Piešťany v roku 1991

Pozostával z hlavného kontrolóra a z oddelenia kontroly (2 odborní pracovníci). Dňa 4. júla 1991 menovalo MsZ v Piešťanoch do funkcie hlavného kontrolóra mesta Ing. Danielu Juhászovú. Svoju činnosť začala 5. augusta 1991. Útvar vykonával kontrolu úloh mesta, najmä ako sa nakladalo s majetkom mesta, ako sa viedlo účtovníctvo, pokladničné operácie a hospodárenie v rámci schváleného rozpočtu mesta.

V roku 1991 sa vykonala kontrola hospodárenia a nakladania s majetkom v MsKS v Piešťanoch, prešetrilo a vybavilo sa 5 písomných sťažností (napr. na odpredaj pozemku pre Centrum služieb Banka), kontroloval sa stav mestského rozpočtu, vykonala sa kontrola vedenia účtovnej evidencie na MÚ prostriedkami výpočtovej techniky.

Preveril sa postup likvidácie štátnych podnikov, ktorých zakladateľská funkcia prešla na MsÚ v Piešťanoch. Boli to v roku 1991 podniky VKUS š.p. Piešťany, Komunálne služby mesta Piešťany a Rádiotelevízna služba Piešťan. Po prevedení zápisu o likvidácii každého podniku na Obvodnom súde v Bratislave, preverovala hlavná kontrolórka mesta zákonom požadované všetky doklady (napr. inventarizačné zápisy). Zároveň sa sledoval aj predaj nehnuteľných a hnutel'ných vecí v likvidovaných podnikoch.

7. Záverečný účet mesta Piešťany za rok 1991

Finančné hospodárenie mesta Piešťany so svojimi prostriedkami prebiehalo v zmysle zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení s platnosťou od 1.11.1990 a zákona č. 592/1991 Zb. o rozpočtových pravidlách SR. V roku 1991 začalo mesto Piešťany disponovať vlastnými zdrojmi príjmov. Príjmy sa zabezpečovali jednak z vlastného majetku mesta a stavebných fondov a tiež z rôznych finančných zdrojov (napr. miestne dane a poplatky, pokuty, úvery, pôžičky, dobrovoľné zbierky a pod.), atď.

A. Výsledok hospodárenia mesta za rok 1991

Rozpočet na rok 1991:

- rozpočtované výdavky mestského rozpočtu	 132 896 000,- Kčs
- rozpočtované príjmy	 132 786 000,- Kčs
- rozpočtovaný prebytok	 2 890 000,- Kčs

Skutočnosť za rok 1991:

- skutočné príjmy	 136 722 541,- Kčs (100,7 %)
- skutočné výdavky	 124 145 216,- Kčs
- skutočný prebytok hospodárenia	 12 577 325,- Kčs

Zostatok na účtoch MsNV bol 389 077,- Kčs a zostatok na účte FKSP bol 19 219,- Kčs.

V príjmovej časti rozpočtu bola vykázaná suma omylov 1 023 315,- Kčs. Na základe tejto skutočnosti sa finančný zostatok hospodárenia mesta za rok 1991 stanovil na hodnotu 11 554 010,- Kčs.

B. Prerozdelenie finančného zostatku hospodárenia mesta za rok 1991

V zmysle zákona č. 592/1991 Zb. o rozpočtových pravidlách SR mesto Piešťany prerozdelilo výsledok finančného hospodárenia za rok 1991 na tvorbu peňažných fondov:

- PF na financovanie rekonštrukcie amfiteátra	 1 063 000,- Kčs
- PF na financovanie vily Julianny	 1 640 000,- Kčs
- PF na podporu drobných podnikateľov	 1 155 400,- Kčs
- PF na financovanie telefónnych prípojok na sídl. A. Trajan.....	600 000,- Kčs
- rezervný fond	 7 093 610,- Kčs

C. Skutočné príjmy mesta Piešťany v roku 1991 podľa jednotlivých položiek

a) Vlastné príjmy rozpočtu mesta

V roku 1991 boli v celkovej sume 72 430 541,- Kčs. Boli zo 4-och hlavných oblastí:

1. Miestne dane a poplatky:

- domová daň	 1 200 898,- Kčs
- poľnohospodárska daň z pozemkov	 97 643,- Kčs
- daň z príjmu obyvateľstva	 2 860 313,- Kčs
- miestne poplatky (za užívanie verejného priestranstva	 14 096 994,- Kčs
878 355,- Kčs, za užívanie bytu na iné účely 0 Kčs, za	
ubytovaciu kapacitu 397 505,- Kčs, za kúpeľný a rekreačný	
pobyt 4 323 477,- Kčs, za lokalizačný poplatok 5 749 797,-	
Kčs, za psa 98 104,- Kčs, zo vstupného 128 448,- Kčs, za	
alkohol a tab. výrobky 2 521 308,- Kčs)	
- správne poplatky	 655 981,- Kčs

Spolu: 18 911 829,- Kčs

2. Výnosy z majetku mesta:

- dôchodková daň z obecných podnikov	 1 315 016,- Kčs
- odvod zo zisku podľa finančného plánu	 602 000,- Kčs
- odvod z objemu miezd obecných podnikov	 8 331 879,- Kčs

- príjmy z činností a zariadení mesta	 1 495 224,- Kčs
- nájomné	 683 329,- Kčs
- ostatné výnosy z majetku mesta	 2 000 000,- Kčs
	Spolu: 14 427 448,- Kčs

3. Podiely na príjmoch štát. rozp. SR:

- daň zo mzdy	 19 307 800,- Kčs
- odvod z objemu miezd a odmien poľnohosp.org.	 746 200,- Kčs
	Spolu: 20 054 000,- Kčs

4. Ostatné príjmy: Spolu: 19 037 264,- Kčs

b) Ďalšie príjmy rozpočtu mesta. Boli v roku 1991 v celkovej sume 64 292 000,- Kčs. Boli to:

1. Účelové dotácie zo štát. rozpočtu SR:

- dofinancovanie komplexnej bytovej výstavby	 61 192 000,- Kčs
- k tržbám BH (byt. hosp.)	 3 100 000,- Kčs
	Spolu: 64 292 000,- Kčs

D. Skutočné výdavky mesta Piešťany za rok 1991 podľa jednotlivých položiek

- výdavky na samosprávnú činnosť (zdravotníctvo 2 380 790,-; kultúra, šport a školstvo 271 473,-; obchod 0,-; miestna samospráva 10 418 024,-)	 13 070 287,- Kčs
- výdavky a príspevky pre mestom riadené rozpočtové a príspevkové organizácie (Technické služby 21 765 000,-; Mestské kultúrne stredisko 1 342 989,-; Mestská knižnica 1 000 000,-)	 24 107 989,- Kčs
- dotácie a návratné finančné výpomoci (výdavky na pokrytie časti tržieb pre Bytové hospodárstvo v Piešťanoch)	 3 100 000,- Kčs
- sociálne výpomoci (boli to jednorazové finančné výpomoci a náklady na zabezpečenie činnosti vývarovne) ...	517 941,- Kčs
- objekty technickej infraštruktúry (mesto finančne zabezpečovalo investičné akcie Vodárenská ul., Orviský kút a telefonizáciu sídliska A. Trajan)	 5 998 186,- Kčs
- výdavky na dofinancovanie KBV (financovanie ZŠ A. Trajan v sume 46 500 000,-; sídliska A. Trajan C v sume 14 692 000,- a na financovanie rozostavaných objektov 4 467 025,-)	 65 659 025,- Kčs
- rozvojové a ekologické programy (na zabezpečenie činnosti Klubu dôchodcov, plynofikácia určených oblastí, opravy a rekonštrukcie miestnych komunikácií) ...	10 450 970,- Kčs
- výdavky na vlastnú investičnú výstavbu (financovanie stánkov rýchleho občerstvenia, realizácia vodovodu Mýtny rad, úpravňa vody a rekonštrukcia bazéna na	

kúpalisku Slňava a kanalizácia garáží v rámci
združených prostriedkov s Teslou Piešťany).

..... 1 240 818,- Kčs

Hlavná kontrolórka mesta Piešťany konštatovala, že hospodárenie s finančnými prostriedkami mesta bolo v roku 1991 vykonané v súlade so schválenou rozpočtovou skladbou.

8. Orgány štátnej správy v Piešťanoch v roku 1991

Okrem orgánov mestskej samosprávy vznikli v Piešťanoch v roku 1991 aj viaceré nové orgány štátnej správy. Boli to najmä:

- a) Obvodný úrad v Piešťanoch
- b) Obvodný úrad práce v Piešťanoch
- c) Obvodný úrad životného prostredia Piešťany
- d) Daňový úrad Piešťany.

9. Obvodný úrad v Piešťanoch v roku 1991

K 31.12.1990 zanikli národné výbory všetkých stupňov (KNV, ONV, MsNV resp. MNV). Z toho dôvodu sa od začiatku roka 1991 oddelila štátna správa od mestskej (obecnej) samosprávy.

Obvodný úrad v Piešťanoch vznikol ku dňu 1.2.1991 a prebral funkciu štátnej správy po bývalom ONV v Trnave pre oblasť Piešťan.

Prednostom ObÚ v Piešťanoch sa stal Július Balák. Do obvodu Piešťany boli začlenené mestá Piešťany a Vrbové a obce Borovce, Drahovce, Dolný Lopašov, Dubovany, Hubina, Chtelnica, Krakovany, Kočín, Lančár, Moravany nad Váhom, Nižná, Ostrov, Pečeňady, Prašník, Rakovice, Ratnovce, Sokolovce, Šterusy, Trebatice, Veľké Kostol'any, Veľké Orvište, Veselé.

Činnosť jednotlivých oddelení ObÚ v Piešťanoch v roku 1991:

- a) Sekretariát – vedúcim oddelenia bol Mgr. Marián Eliáš. Oddelenie zahŕňalo vzťah k úradom štátnej správy a k obciam, právnu službu, civilnú obranu, racionalizáciu a informatiku.
- b) Právne oddelenie – vedúcim bol JUDr. Juraj Jurovský. Oddelenie zabezpečovalo činnosť na úseku matriky (napr. overovanie odpisov listín a podpisov na listinách, prijímanie vyhlásenia o uzavretí manželstva, vedenie matrik narodení, úmrtí, manželstiev, udeľovanie štátneho občianstva pod.) a tiež na úseku správnom (napr. technické zabezpečenie volieb, evidencia poľovných brokových zbraní, atď.).

Vedúcim úseku prejednávania priestupkov bol Mgr. Peter Gerhát. Úsek riešil sťažnosti občanov, ktoré nepodliehali súdnemu stíhaniu.

- c) Živnostenské oddelenie. Vedúcim bol Ing. Kristián Lešický (zároveň aj zástupca prednostu ObÚ). Oddelenie vydávalo oprávnenia na podnikateľskú činnosť pre fyzické osoby na základe zákona č. 105/1991 Zb. – rozhodnutie o registrácii súkromn. podnikateľa, ktorý platil v roku 1991. Za rok 1991 bolo registrovaných cca 4 000 súkromných podnikateľov. Oddelenie tiež vykonávalo inšpekcie a kontroly podnikateľskej činnosti.

- d) Oddelenie sociálnych vecí. Vedúcou oddelenia v roku 1991 bola Mgr. Alena Vráblová. Oddelenie poskytovalo služby a dávky sociálnej starostlivosti občanom nášho obvodu. Členilo sa na 4 referáty:

- referát starostlivosti o rodinu a deti. Poskytoval služby a dávky rodinám s nezaopatrenými deťmi. Ku koncu roka 1991 bolo na tomto referáte evidovaných 1 421 rodín, z toho 270 rodín

s nezaopatrenými deťmi poberalo dávky sociálnej starostlivosti. Zároveň sa poskytovala výchovná a poradenská starostlivosť pri riešení rodinných a sociálnych problémov;

- referát starostlivosti o občanov spoločensky neprispôsobilých a občanov, ktorí vyžadujú osobitnú pomoc. Referát poskytoval služby a dávky občanom, ktorí potrebovali osobitnú pomoc z dôvodu nezamestnanosti (keď stratili nárok na podporu v nezamestnanosti). Tiež občanom spoločensky neprispôsobeným, napr. prišlým z výkonu trestu, bezdomovcom a pod. Ku koncu roku 1991 bolo na referáte evidovaných 57 poberateľov dávok sociálnej starostlivosti;

- referát starostlivosti o starých občanov a ťažko zdravotne postihnutých občanov. Poskytoval jednorazové a opakované účelové peňažné dávky, viedol evidenciu ťažko zdravotne postihnutých dospelých občanov, atď. Ku koncu roka 1991 bolo v evidencii referátu 1 097 poberateľov dávok;

- referát zariadení sociálnej starostlivosti. Rozhodoval o prijatí do zariadenia opatrovateľskej služby, do ústavu sociálnej starostlivosti, viedol register opatrovaných občanov a dobrovoľných opatrovateľiek a pod. V roku 1991 bolo prostredníctvom referátu umiestnených do zariadení sociálnej starostlivosti 17 občanov. Tiež bolo evidovaných 110 občanov, ktorým bola poskytovaná opatrovateľská služba a terénna sociálna práca bola vykonaná v 533 prípadoch.

V roku 1991 oddelenie sociálnych vecí ObÚ spravovalo 2 zariadenia opatrovateľskej služby s dlhodobým pobytom: Dom opatrovateľskej služby v Piešťanoch a Dom opatrovateľskej služby v Krakovanoch. Okrem toho oddelenie spravovalo Ústav sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutú mládež a tiež Domov dôchodcov v Moravanoch nad Váhom.

e) Samostatné referáty ObÚ v Piešťanoch v roku 1991.

Boli rozdelené do 5-tich skupín:

- referát finančný a správy majetku. Vedúcou bola Mária Ondrušková;
- doprava a cestné hospodárstvo. Samostatný referent Ing. Peter Galbo;
- regionálny rozvoj. Vedúca p. Drahovská. Referát zahŕňal oblasť energetiky, obchodu, cestovného ruchu, telesnej výchovy, mládeže a športu;
- technicko-ekonomická prevádzka, práca a mzdy. Pracovníčka Ing. Elena Synilnyková;
- referát kontroly. Pracovníčka Ing. Zdena Clementisová.

V roku 1991 Obvodný úrad v Piešťanoch zastupoval štát vo vzťahu k obciam svojho obvodu pri schvaľovaní koncepcií rozvoja života obcí, pomáhal obciam pri plnení ich úloh, atď. Obce Lančár a Kočín mali spoločný obecný úrad i obecné zastupiteľstvo. Obvodný úrad rozhodoval vo veciach ako prvostupňový orgán štátnej správy. Ak občan nebol spokojný s vydaným rozhodnutím vo veci, potom druhostupňovým orgánom štátnej správy bol okresný úrad. V okrese Trnava boli obvodné úrady zriadené v Trnave, v Piešťanoch a v Hlohovci.

10. Obvodný úrad práce v Piešťanoch v roku 1991

V Česko-Slovensku začala v roku 1991 stúpať nezamestnanosť. Aj v Piešťanoch stúpal počet uchádzačov o zamestnanie. Z toho dôvodu bola v máji 1991 zriadená pobočka Okresného úradu práce v Trnave (Piešťany naďalej patria pod okres Trnava). Z tejto pobočky sa od 1. augusta 1991 vytvoril Obvodný úrad práce v Piešťanoch s rovnakou pôsobnosťou ako Obvodný úrad v Piešťanoch. Riaditeľkou ObÚP v Piešťanoch sa stala Ing. Anna Košťalová. Pracovníci úradu začali riešiť spoločensky novú problematiku. Mnohí ľudia postihnutí nezamestnanosťou aj čiastočne stratili sebavedomie a odvahu do života.

Jednou z hlavných úloh úradu práce bolo sprostredkovanie zamestnania nezamestnaným občanom. Zamestnávateľia (podniky, akciové spoločnosti, súkromní podnikatelia a pod.), aj keď voľné pracovné miesta na ObÚ nahlásili, neboli vždy ochotní ponúknuť uchádzača prijať do zamestnania. Niektorí nezamestnaní sa rozhodli pracovať v inej profesii (napr. po absolvovaní rekvalifikačného kurzu).

Zároveň uchádzačom o zamestnanie evidovaných na ObÚP sa na základe zákona o zamestnanosti poskytovalo dočasné hmotné zabezpečenie (štátne príspevky v nezamestnanosti).

K 31.12.1991 bolo na ObÚP v Piešťanoch evidovaných 3 883 uchádzačov o zamestnanie, z toho bolo 2 215 žien. Najväčšou skupinou osôb bez práce boli robotníci – cca 2 400 osôb. Z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie bolo asi 2 600 osôb z Piešťan, ostatní z Vrbového a obcí patriacich do obvodu. Najviac uchádzačov o zamestnanie prišlo z Tesly a v 2. polovici roka 1991 aj z rozpadnutých závodov Zornica, VKUS a Komunálne služby mesta Piešťany. Zatiaľ ešte neprepúšťali pracovníkov z práce Slovenské liečebné kúpele, Piešťanské mlyny a cestovinárne, Chirana, Pekárne a Povodie Váhu.

11. Obvodný úrad životného prostredia Piešťany v roku 1991

ObÚŽP bol zriadený dňom 1.1.1991 na základe zákona SNR č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie, zriaďovacou listinou ministra – predsedu komisie pre životné prostredie, zo dňa 28.12.1990 čí. 48/91-1.

ObÚŽP je orgán štátnej správy vo veciach starostlivosti o životné prostredie, ktorú vykonáva na úsekoch ochrany prírody, územného plánovania a stavebného poriadku (od 1.1.1992 aj na úseku odpadov).

ObÚŽP v Piešťanoch vznikol delimitáciou zariadení a agendy z odborov výstavby a územného plánovania MsNV v Piešťanoch a vo Vrbovom a delimitáciou agendy odboru výstavby ONV Trnava (za 22 obcí obvodu).

Prednostom úradu bol menovaný Ing. Anton Juriš. Z pracovníkov odboru výstavby MsNV Piešťany zostali p. Romaneková a JUDr. Papcún. V máji 1991 boli už obsadené všetky plánované miesta v počte 8 pracovníkov. ObÚŽP v Piešťanoch v roku 1991 vyriešil 1 363 podaní a asi 30 priestupkových konaní.

Činnosť jednotlivých úsekov:

a) Oddelenie územného rozvoja a štátnej stavebnej správy. Od 15.1.1991 nastúpila ako vedúca oddelenia Ing. arch. Darina Drgoňová. Oddelenie malo veľa práce v dôsledku zmeny stavieb a rekonštrukcii rôznych objektov na podnikateľské účely. Stavebný ruch v roku 1991 neutíchol, ba naopak sa rozšíril. Bolo treba začať s usporiadaním rôznych „čiernych“ stavieb z minulosti a tých bolo neúrekom (chaty, chatky, prístavby a prestavby bez riadneho stavebného povolenia). Museli sa často riešiť rôzne susedské spory, z hľadiska porušovania stavebného zákona a zákonov o životnom prostredí.

b) Referát ochrany prírody. Mal starostlivosť o celé územie, ale najmä o chránené nálezišká (Čerenec, Orlie skaly, Málková, Chrib, Pod Holým vrchom), o chránené prírodné výtvory (Jaskyňa Veľká pec, Veľká a malá Jaskyňa, Veľký Jarok), o chránenú študijnú plochu (Slňava), o chránené parky (Moravany nad Váhom, Rakovice, Borovce, Chtelnica, Sokolovce, Piešťany).

V roku 1991 referát ochrany prírody riešil 958 podaní.

c) Referát odpadov. Začal pracovať od 1.1.1992 s cieľom sledovať a riešiť povolené a nepovolené skládky odpadov.

12. Daňový úrad Piešťany v roku 1991

Na základe zákona SNR č. 193/1990 Zb. prešla z národných výborov na novovzniknuté daňové úrady správa dane z príjmov obyvateľstva, dôchodkovej dane a dane z príjmov občanov z poľnohospodárskej výroby. V okrese Trnava boli zriadené 4 daňové úrady so sídlom v Trnave, Piešťanoch, Hlohovci a v Trstíne.

Daňový úrad v Piešťanoch vznikol už 1.10.1990. Riaditeľkou (spočiatku poverená vedením) sa stala Ing. Oľga Današová, ktorá viedla kolektív 24 pracovníkov. Do pôsobnosti Daňového úradu Piešťany patrili mestá Piešťany, Vrbové a obce Ostrov, Krakovany, Trebatice, Borovce, Rakovice, Veselé, Dubovany, Drahovce, Jalšové, Ratnovce, Sokolovce, Moravany nad Váhom, Madunice, Veľké Kostoľany, Lančár-Kočín, Prašník, Dolný Lopašov, Chtelnica, Nižná, Šterusy, Veľké Orvište.

Povinnosťou štátnych podnikov, družstiev, spoločností, podnikateľov, živnostníkov a ostatných organizácií bolo poskytovať pomoc daňovému úradu a spolupracovať s ním v daňovom konaní (napr. polročne im oznamovať sumy, ktoré vyplátili fyzickým osobám). Daň z príjmov obyvateľstva museli podľa zákona č. 389/1990 Zb. o dani z príjmov obyvateľstva platiť fyzické osoby, ktorých ročný príjem podliehajúci zdaneniu podľa uvedeného zákona presahoval 1 000,- Kčs.

Daňový úrad Piešťany v roku 1991 mal za úlohu správu a kontrolu štátnych daní: daň z príjmov obyvateľstva, daň zo mzdy, daň z obratu, dôchodková daň, poľnohospodárska daň, odvody zo zisku.

2. Počasie a príroda v Piešťanoch v roku 1991

Prvá polovica januára bola v Piešťanoch teplá. Väčšinou bolo zamračené, občas slabý dážď, alebo mrholenie, hmla. Okolo 10. januára bolo cez deň max +6°C, v noci +1° až +2°C, cez deň pršalo. Nebol mráz, bolo blato. Od 15. do 20. januára bolo väčšinou jasno, trochu chladnejšie a sucho. Cez deň max +3°C, v noci až -8°C. Od 20. januára bolo zamračené, cez deň okolo 0°C, v noci -5° až -6°C. Pôda bola síce premrznutá, ale stále bolo sucho a bez snehu. Od 25. januára bolo väčšinou jasno, príjemné zimné počasie, cez deň 0° až +2°C, v noci -7°C. Koncom januára nastal pokles teplôt, cez deň bolo jasno s teplotami -1°C až -3°C, v noci -10° až -12°C.

Február sa začal postupne silnejúcim mrazivým počasím. Okolo 5. februára bolo cez deň slnečno, zima, sucho, bez snehu, s teplotami cez deň -4° až -6°C a v noci -13° až -16°C. 7. a 8. februára konečne napadol sneh, ale mráz zoslabol. 9. a 10. februára padal slabý dážď so snehom a fúkal juhovýchodný vietor, ktorý priniesol oteplenie a odmäk. Od 11. do 15. februára primrzlo a občas padal sneh, cez deň bolo až -3°C, v noci -10° až -12°C. Od 16. do 20. februára ubudla oblačnosť, väčšinou bolo jasno alebo polojasno, cez deň +1° až +2°C, v noci -9° až -12°C. V poslednej tretine februára sa už čiastočne oteplilo, väčšinou bolo jasno až polojasno. Cez deň boli teploty +6° až +9°C, v noci -4° až -1°C.

Začiatkom marca bolo väčšinou zamračené, ale nepadal sneh, ani nepršalo. Cez deň bolo max +6° až +7°C, v noci okolo 0°C. V noci zo 7. na 8. marca fúkal silný východný vietor. Od 8. do 15. marca bolo striedavé počasie, raz jasno, potom zamračené. Začalo sa otepľovať, bolo už cítiť jar. Cez deň bolo už 12° až 13°C, v noci +1° až +2°C. V dňoch 15. až 17.

marca bolo už jarné počasie, cez deň 17° až 18°C, v noci +2° až +4°C. Od 18. do 21. marca sa ochladilo, bolo zamračené, mrholilo, cez deň max. 10°C. 20. marca pršalo. Od 21. do 25. marca sa opäť vyjasnilo a cez deň bolo teplo, s teplotami 18° až 20°C. Od 25. marca bolo zamračené, fúkal severozápadný vietor, prechádzal chladnejší front. Cez deň bolo max 10°C, v noci 0° až +1°C. 26. marca ráno padal ešte dážď so snehom. Koncom marca bolo väčšinou zamračené, cez deň max. 6° až 7°C, v noci okolo 0°C.

Začiatkom apríla bolo ešte chladné počasie, väčšinou zamračené. Cez deň max. 9° až 10°C. 6. apríla bola prvá búrka, dosť pršalo. Potom až do polovice apríla bolo premenlivé počasie, raz zamračené a prípadne dážď, potom zas jasno alebo polojasno. Keď bol jasný deň, vtedy bolo krátkodobo cez deň max. 18° až 19°C, v noci bol prudký pokles teplôt na +2° až +3°C. Od 2. polovice apríla nastalo ochladenie, zamračené a dážď, teploty cez deň max. iba 6° až 8°C, v noci okolo +1°C. Od 22. apríla nastalo striedavé počasie. Striedali sa dni jasné s teplotami cez deň max. +15°C a v noci 0° až +1°C, s dňami zamračenými s teplotami max 11° až 12°C a v noci +3° až +4°C. Pršalo však len málo. Koncom apríla už náznak jarného počasia, cez deň bolo +19°C.

1. mája bolo vcelku príjemné počasie, bolo polooblačno, cez deň max. 19°C, v noci +5°C. V 1. polovici mája bolo striedavé, nestále počasie. 3. mája pršalo, 5. mája bola búrka s krúpami, dosť pršalo aj 11. mája. 14. mája bolo pekne a slnečno, cez deň až 22°C. V 2. polovici mája bolo vcelku chladnejšie a premenlivé počasie. Prúdil chladnejší vzduch od severozápadu, od 23. mája od severu, cez deň pri oblačnosti bolo max. 11° až 12°C. Pri vyjasnení cez deň bolo max 14°, v noci +1° až +2°C. 28. mája fúkal silný severozápadný vietor. Od 29. mája nastalo postupné otepľovanie.

Prvé júnové dni boli slnečné, cez deň max. 24° až 25°C, v noci 8°C. Od 3. do 9. júna nastal pokles teplôt, cez deň max 17°C, väčšinou zamračené a občas dážď. Od 10. júna bolo striedavé počasie, začalo sa postupne otepľovať. 13. júna bolo cez deň už 27°C, v noci 11°C. 14. júna v noci veľmi pršalo. Od 15. júna opäť nastalo postupné otepľovanie. 16. júna bolo už teplo, cez deň 29° až 30°C, v noci 15°C, bol už letný deň. V dňoch 18. až 20. júna bolo ochladenie, pršalo, cez deň max. 19° až 20°C. Od 21. do 26. júna bolo teplo, cez deň 30° až 31°C, v noci 16°C. 27. júna veľmi pršalo a nastalo ochladenie, ktoré trvalo až do konca júna. Cez deň bolo max. 18° až 20°C, v noci 10° až 11°C.

1. júla bolo 26°C. Potom od 2. do 8. júla nastalo postupné otepľovanie na teploty 30° až 31°C. Veľké horúčavy a sucho boli v dňoch 10. až 13. júla, cez deň bolo až 33° – 34°C, v noci 19° až 20°C. Búrka bola konečne 14. júla s poklesom teplôt na 24° až 25°C. V ďalších dňoch boli teploty 26° až 28°C. Búrky a dážď boli aj 18. a 20. júla. Potom do 23. júla bolo jasno až polojasno s teplotami cez deň 28°C, v noci 15° až 16°C. Od 24. júla, keď pršalo, začal prenikať chladnejší morský vzduch. Nasledujúce dni bola veľká oblačnosť, teploty cez deň iba 22° až 23°C, v noci okolo 12°C. Pršalo aj 27. júla a bol silný vietor. Od 29. júla nastúpili opäť letné dni a vzduch sa opäť prehrial.

1. augusta bola veľká búrka, 2 hodiny silno pršalo. Aj nasledujúce dni pokračovalo daždivé počasie, len bolo miernejšie. V tom období veľa pršalo na severnom a strednom Slovensku, veľmi stúpala voda v riekach a vzniklo nebezpečenstvo povodní najmä na juhu Slovenska. 5. augusta bolo ešte zamračené, cez deň max. 25°C, v noci 15°C. Od 7. augusta nastúpilo opäť postupné otepľovanie, bolo jasno, teplo a sucho. 9. augusta bolo cez deň 30°C, v noci 16°C. V noci 13. a 18. augusta boli búrky, v ostatné dni bolo ešte teplé počasie, jasno až polojasno, cez deň 28°C, v noci 13° až 14°C. 19. augusta bola ráno hmla, akoby už závan

jesene. Od 21. až do konca augusta naďalej ešte teplo, sucho, jasno až polojasno. Trochu pršalo iba v noci 24. augusta. Potom sucho. V týchto dňoch vystúpila teplota max. na 25°, v noci poklesla na 10° až 11°C.

Začiatok septembra bol veľmi teplý a suchý, voda vo Váhu poklesla, teploty boli až 28°C. 6. septembra sa ochladilo, fúkal silný severozápadný vietor, teplota bola 18°C. Od 7. do 11. septembra opäť postupné slabé otepľovanie, prerušované krátkodobými prechodmi chladnejšieho vzduchu, sucho, cez deň max. 23°C. Od 12. septembra bolo väčšinou zamračené, pršalo 16. a 17. septembra, keď v noci bola búrka. Bolo ešte pomerne teplo, cez deň max. 22°C, v noci 10° až 14°C. Od 20. až do konca septembra bolo premenlivé, pomerne teplé počasie. Pršalo 20., 23. a 27. septembra, vtedy bolo cez deň max. 20° až 22°C. Ostatné dni bolo slnečno, cez deň 24° až 25°C. Veľmi teplo bolo 28. a 29. septembra, až 26°C, keď fúkal silný juhovýchodný vietor. V noci na 30. septembra bola nezvyčajne silná búrka, blesky udierali krížom-krážom po oblohe. Aj keď vyzerala hrozivo, nenarobila väčšie škody.

Začiatkom októbra sa trochu ochladilo, v noci teploty klesli na +1° až +2°C. Od 4. októbra začalo „babie leto“, ktoré trvalo do 17. októbra a vyznačovalo sa premenlivým, vcelku ešte teplým počasím. 6. októbra fúkal silný teplý juhovýchodný vietor, cez deň bolo až 24°C, v noci teplo +10°C. 9. októbra pršalo ráno aj večer. 12. a 13. októbra opäť fúkal silný a teplý juhovýchodný vietor. Teplo bolo ešte 16. októbra, keď cez deň bolo 20°C a v noci 9°C. Od 17. októbra prišla zmena počasia, od západu prišla veľká oblačnosť, celú noc pršalo. Začalo sa jesenné, už chladnejšie počasie, denné teploty začali klesať. 17. októbra bolo max. 17°C, 18. okt. bolo 14°C, 19. okt. 12°C, stále zamračené. Od 20. do 25. októbra bolo premenlivé počasie. Pri polooblačnom počasí bolo cez deň max. 10° až 11°C, v noci -1° až 0°C (prvý mráz bol 20. októbra). Keď fúkal severozápadný vietor a prechádzali mračná, vtedy bolo cez deň +9°C, v noci +1°C. 23. okt. pršalo. Od 25. až do konca októbra bolo jasné a chladné počasie, cez deň max. 7° až 8°C, v noci -5° až -3°C.

V novembri bolo premenlivé, vlhké a ešte pomerne teplé počasie. Viackrát prešli dažďové fronty väčšinou zo západu alebo z juhu. Zo severu zatiaľ zima neprišla. Silný juhovýchodný vietor fúkal 2. a 3. novembra. 4. a 7. nov. prešli od západu dažďové fronty, cez deň bolo max. 10° až 12°C, v noci +4° až +6°C. Cez jasné alebo polojasné dni klesla teplota v noci na -1° až 0°C. Silný juhovýchodný vietor (nárazovo 15 až 17 m/s) priniesol 13. a 14. novembra dážď. Vyjasnilo sa iba 15. novembra, keď fúkal juhovýchodný vietor, cez deň bolo 12° až 13°C. V 2. polovici novembra bolo daždivé počasie. 16. a 17. novembra prišla od západu oblačnosť a dážď. Dva dni nepretržite pršalo, bolo veľa blata. 19. a 20. novembra prišla opäť oblačnosť od juhozápadu a opäť dážď nemal konca-kraja. Cez deň +8° až +10°C, v noci +2° až +4°C. 22. novembra opäť pršalo. Od 25. až do konca novembra bolo stále zamračené, občas mrholenie. Vietor konečne utíchol, nastalo vcelku príjemné počasie, bez väčších teplotných zmien.

Začiatkom decembra vyzeralo, že skončí vlhké obdobie. 2. decembra bolo v noci -4°C, cez deň bola hmla, potom slnko, zem sa vyparovala od vlahy. Od 3. do 5. decembra však opäť prišla oblačnosť od západu, občas bol slabý dážď. 6. decembra prechádzala oblačnosť od severu, od 7. dec. nastali mrazy. V období od 8. do 15. decembra bolo väčšinou jasno, cez deň -3° až -1°C, v noci -12° až -14°C. Sneh nebol. 16. a 17. decembra bola nízka oblačnosť, hmla, cez deň bolo +1° až +2°C, v noci -5° až -6°C. 18. decembra napadlo veľa snehu. Avšak na druhý deň nastal odmäk, dokonca 20. decembra pršalo a časť snehu sa roztopila.

21. decembra fúkal silný juhovýchodný vietor, v noci opäť napadol sneh, cez deň bolo +2°C, v noci -6°C. Pred Vianocami prišlo oteplenie, časť snehu sa roztopila, občas padal dážď so snehom, teploty cez deň boli max. +6°C, v noci -1°C. 26. decembra opäť primrzlo, cez deň bolo -1°C, v noci -8° a opäť napadlo veľa snehu. Posledné decembrové dni bolo väčšinou polooblačno, trochu sa oteplilo, cez deň bolo max. +5° až +6°C, v noci -2° až -3°C, sneh sa však udržal. 31. decembra bolo cez deň +2°C, v noci -8°C.

Posledné decembrové dni boli pre obyvateľov Piešťan nepríjemné. Veľa napadnutého snehu cez Vianoce, potom odmäť, potom primŕzanie a navyše mrznúce mrholenie spôsobilo, že povrch ciest a chodníkov sa zmenil na klzký ľad. Jednoducho sa nedalo chodiť a jazdiť autom, čo spôsobilo viaceré pády, úrazy i havárie. Mesto nebolo na takúto neobyčajnú situáciu pripravené. V Piešťanoch totiž už 3 roky platí zákaz solenia ciest (ekologické opatrenie). Pracovníci Technických služieb mesta Piešťany sa celý deň snažili rúbať všetkými mechanizmami do ľadu, ale bez väčších úspechov.

3. Politický a verejný život v Piešťanoch v roku 1991

1. Činnosť politických strán a hnutí v Piešťanoch v roku 1991

Aj v roku 1991 pokračovala činnosť mestských organizácií politických strán a hnutí v Piešťanoch.

V roku 1991 po rozkole v hnutí VPN sa od VPN v rámci Slovenska v priebehu marca a apríla odčlenila väčšina jeho členov a vytvorili samostatnú politickú stranu Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) na čele s Vladimírom Mečiarom. Zatiaľ čo HZDS prešlo do opozície, VPN zostalo vo vládnej koalícii na Slovensku, kde malo rozhodujúcu úlohu. Sympatie väčšiny obyvateľov Slovenska však získalo Mečiarove HZDS.

V októbri 1991 sa potom VPN vyprofilovalo na pravicovú politickú stranu, ktorá prijala názov Občianska demokratická únia (ODÚ VPN). Obe uvedené strany sa v roku 1991 vyprofilovali aj v našom meste.

Okrem nich aktívnu činnosť vyvíjali aj ďalšie strany – najmä SDL, SNS, Strana zelených, Demokratická strana.

a) ODÚ – VPN v roku 1991

Začiatkom roka 1991 malo hnutie VPN v Piešťanoch 35 registrovaných členov. Sídlo mestskej organizácie bolo v dome č. 27 na Kukučínovej ulici. Na propagácii myšlienok VPN v meste slúžili 2 skrinky prenajaté od MsÚ. Funkciu tajomníka a hospodára vykonával dôchodca Ing. Juraj Golubcov. Mestská organizácia VPN vyvíjala v roku 1991 vcelku neúspešné aktivity o získanie širšej členskej základne v meste i v obciach piešťanského regiónu.

Dňa 21.1.1991 sa konal na Malej scéne I. Krasku 1. mestský snem VPN. Vedúcou osobnosťou hnutia bol JUDr. Ján Chmelo, ktorý bol poslancom SNR za VPN. Za predsedu MO VPN v Piešťanoch bol po sneme zvolený Ing. Ladislav Mihalčík. Mestská rada VPN mala 9 členov, ale postupne z nej štyria odišli a novými nebola doplnená.

Dňa 25.1.1991 sa mal v Piešťanoch konať regionálny snem VPN, na ktorý boli pozvaní zástupcovia 20-tich obcí piešťanského obvodu. Prišli však len zo 6-tich obcí. Na 20.4.1991

boli zvolaní starostovia obcí piešťanského obvodu, zvolení za Demokratický blok z kandidátky VPN. Na stretnutí sa zúčastnilo 11 starostov, z ktorých sa všetci priklonili k Mečiarovej HZDS.

Piešťanská organizácia VPN po odčlenení HZDS z VPN v apríli 1991 pomohla trnavskej organizácii VPN tým, že jej poskytovala vlastné priestory na stretnutia, pretože v Trnave priestory VPN obsadilo HZDS. Od októbra 1991 pôsobila VPN v Piešťanoch ako strana ODÚ – VPN.

V priebehu roka 1991 rad poslancov Mestského zastupiteľstva v Piešťanoch odmietol členstvo v politickej strane ODÚ – VPN, aj keď zostali priaznivcami tejto strany. Boli to poslanci JUDr. Bartovic, MUDr. Poprac, JUDr. Minár, MUDr. Čársky, Ing. Petráš.

VPN, resp. ODÚ – VPN sa v roku 1991 podieľalo na riešení každodenných problémov mesta, privatizácie, realizácie reštitučných zákonov, rozvoja súkromného podnikania a pod. Úlohou rekonštrukcie piešťanskej nemocnice, resp. výstavby novej nemocnice sa aktívne zaoberal jej nový riaditeľ, jeden z vedúcich členov VPN v meste, MUDr. Marián Kališ.

VPN v Piešťanoch pripravilo v roku 1991 aj viaceré akcie pre verejnosť:

- v máji 1991 sa uskutočnila zbierka šatstva na pomoc postihnutým Kurdom (prispelo 63 občanov, bolo odoslaných 16 vriec a 57 krabíc s ošatením.
- 11.9.1991 sa uskutočnilo na Malej scéne I. Krasku stretnutie občanov s ministerkou práce a sociálnych vecí SR Wolekovou a ministrom pre správu a privatizáciu národného majetku SR I. Miklošom.
- 26.10.1991 zorganizovalo VPN veľkú podpisovú akciu na Nám. slobody pod názvom „Za spoločný štát“ (za 3 hodiny získali 500 podpisov).

b) HZDS v Piešťanoch v roku 1991

Politická strana HZDS vznikla v Piešťanoch 11. júla 1991, kedy sa uskutočnil prvý piešťanský snem HZDS v spoločenskej sále Malej scény I. Krasku. Takmer 150 prítomných členov a sympatizantov si vypočulo príhovor člena politického grémia HZDS na Slovensku a prednostu Okresného úradu v Trnave Arpáda Matejku. Na sneme bol schválený štatút HZDS v Piešťanoch, uskutočnili sa voľby do predstavenstva. Predsedom MO HZDS v Piešťanoch sa stal 40-ročný výskumník RNDr. Ivan Žák, CSc.

c) KDH v Piešťanoch v roku 1991

V hnutí KDH bol základnou organizačnou jednotkou klub. V Piešťanoch v roku 1991 pôsobilo niekoľko klubov Kresťanskodemokratického hnutia. Keďže spolupráca medzi nimi viazla, žiadali viacerí členovia zmenu vnútorného usporiadania KDH v meste.

Na celomestskom zhromaždení KDH v Piešťanoch 17. novembra 1991 otázka zlúčenia klubov nebola doriešená. Na zhromaždení bol prítomný ako hosť významný slovenský kresťanský aktivista a publicista Dr. Jozef Šrámek, podpredseda Svetového kongresu Slovákov, ktorý prítomným vysvetlil mnohé skutočnosti a ich vzájomné súvislosti.

Kresťanskodemokratický klub 2 KDH Piešťany zorganizoval v decembri 1991 zbierku šatstva pre piešťanských dôchodcov, nezamestnaných, invalidov a mnohohdetné rodiny.

d) Strana zelených v Piešťanoch v roku 1991

Predsedom Základnej skupiny Strany zelených v Piešťanoch bol v roku 1991 Kornel Duffek.

Základná skupina SZ mala 21 riadnych členov, v mestskom zastupiteľstve 8 poslancov. V roku 1991 sa uskutočnili 4 členské schôdze základnej skupiny a 2 okresné konferencie. V dňoch 22. – 23. februára 1991 sa v Piešťanoch konal prvý slovenský riadny zjazd Strany zelených, na ktorom bol za predsedu SZ pre Slovensko zvolený Ing. Peter Sabo, člen Základnej skupiny SZ Piešťany.

Vo februári 1991 nadviazala Zákl. skupina SZ v Piešťanoch spoluprácu s belgickými „zelenými“ z mestečka Merelbeke. Neskôr, v septembri 1991 prišla do Piešťan skupina 5-tich Belgičanov nadviazať družobné kontakty.

V apríli 1991 sa v Piešťanoch zišli „parlamentári“ – členovia európskych zelených strán, ktoré majú zastúpenie v parlamentoch jednotlivých štátov. Po dobrých skúsenostiach s organizovaním tejto akcie sa v dňoch 7. – 11. novembra 1991 uskutočnil „zelený“ Dialóg Východ – Západ za účasti zástupcov z 13 štátov Európy.

Na mimoriadnom zjazde Strany zelených v Žiline dňa 29.6.1991 došlo k rozdeleniu federálnej Strany zelených, vznikla Strana zelených na Slovensku.

e) Demokratická strana v Piešťanoch v roku 1991

Aj táto strana v priebehu roka 1991 podobne ako VPN zaznamenala úpadok. Mestská organizácia DS v Piešťanoch sa začiatkom roka 1991 stala súčasťou Okresného združenia DS v Trnave podľa nových zásad tejto strany. Predsedom MO DS v Piešťanoch bol v roku 1991 Ing. Kristián Lešický, ktorý sa však neskôršie predsedníctva vzdal. Pracovať v tejto strane odmietol aj prednosta MsÚ v Piešťanoch Július Balák. Tiež sa zmenšila členská základňa a ďalší funkcionári sa vzdali svojich funkcií. V strane sa prejavovala nejednotnosť názorov na hospodársku reformu, na štátoprávne usporiadanie, na privatizáciu, nezamestnanosť a pod.

5. septembra 1991 na mimoriadnej schôdzi MO DS v Piešťanoch za účasti 54 členov boli zvolení delegáti na koncoročný zjazd DS na Slovensku. V priebehu 2. polroka 1991 prišla MO DS v Piešťanoch aj o svoju klubovú miestnosť na Nitrianskej ulici. Medzi aktívnych členov výboru MO DS v Piešťanoch patril v roku 1991 Dr. Križko.

2. Nadácia pre invalidných a prestárlych občanov mesta Piešťany

Založil ju v roku 1991 primátor mesta Ing. Viliam Hájovský. Jedným z prvých prispievateľov na konto tejto nadácie bol vedúci Autocampingu Slňava I. a úspešný piešťanský veľkopodnikateľ Ing. Ivan Mrázik.

3. Regionálne združenie miest a obcí stredného Považia

Vzniklo 11. februára 1991. Rada združenia pozostáva z 19 miest a obcí, medzi ktorými sú aj Piešťany. Stálym sídlom združenia je Trenčín. Uvedené regionálne združenie sa v roku 1991 zaoberalo dlhodobým programom rozvoja regiónu, ekologickými problémami (napr. likvidácia tuhého odpadu, čistota Váhu, čistota vzduchu a pod.), perspektívou vytvorenia vlastnej regionálnej banky, možnosťami sociálno-ekonomického rozvoja regiónu (napr. tvorba pracovných príležitostí v obciach) a pod.

4. Konferencia európskych „zelených“ poslancov v Piešťanoch

V dňoch 5. – 7. apríla 1991 sa v Piešťanoch uskutočnila konferencia European green's Piešťany. Prišli účastníci – poslanci v parlamentoch za strany zelených, zo západoeurópskych

štátov – zo Švédska, Rakúska, Belgicka, Holandska a Veľkej Británie, z východu – z Rumunska, Lotyšska, Litvy, Estónska, Slovinska a z Česko-Slovenska. Prítomná bola aj členka Európskeho parlamentu Jean Lambertová. Okrem politických problémov (napr. otázka pomoci kurdským utečencom) sa konferencia venovala ekologickým otázkam – riešil sa problém transferu toxických odpadov.

5. Prvý Slovenský národný deň v Piešťanoch

Uskutočnil sa 26. mája 1991 v Hudobnom pavilóne. Pred asi 2 000 občanmi vystúpili – predseda Slovenskej národnej strany J. Prokeš, predseda Strany zelených na Slovensku P. Sabo, ďalší predstavitelia politických strán (G. Kaliská, Ing. J. Dubníček), archeológ PhDr. A. Ruttkay, p. Šuster (Matica slovenská), kpt. P. Švec (Asociácia slov. vojakov), Ing. V. Šišovský (Hlinkova spoločnosť). Všetci rečníci sa vyslovili za národné zjednotenie, za zvrchovanosť a samostatnosť Slovenskej republiky. Jozef Prokeš konštatoval, že štátnu zmluvu môže podpísať len republika, ktorá je subjektom medzinárodného práva, aby zmluva bola medzinárodne garantovaná; ináč je to len zmluva na úrovni regiónov. Peter Sabo tvrdil, že každý kto tvrdí, že má národné cítenie, mal by sa zamerať na ochranu krajiny okolo seba. Podujatie prebehlo v pokojnej atmosfére. V rámci dňa vystúpil folklórny súbor Striebornica.

6. Stretnutie primátorov a starostov kúpeľných miest Slovenska

Stretnutie sa uskutočnilo z podnetu primátora mesta Ing. V. Hájovského 29. mája 1991 v Piešťanoch. Prítomní boli aj zástupcovia Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva obchodu a cestovného ruchu SR, Združenia miest a obcí na Slovensku, poslanec SNR JUDr. Ján Chmelo.

Účastníci stretnutia sa oboznámili so stavom a prognózami rozvoja kúpeľníctva a cestovného ruchu na Slovensku a v Rakúsku, ako aj so zásadami sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany. Konštatovali, že primátorom a starostom kúpeľných miest a obcí najviac zväzuje ruky súčasná podoba štatútu kúpeľných miest.

7. Letecký deň v Piešťanoch

Po 52-ročnej prestávke sa uskutočnil 1. júna 1991 v Piešťanoch Celoslovenský letecký deň. Organizátori – Slovenský národný aeroklub, 3. letecký školský klub gen. M.R. Štefánika a Spoločnosť gen. M.R. Štefánika ho venovali deťom pri príležitosti Medzinárodného dňa detí. Deti a mládež si mohli lietadlá pozrieť zblízka. Ukážky lietania predviedli letci na viacerých druhoch lietadiel, bezmotorovým vetroňom počnúc a bojovým lietadlom MIG 29 končiac.

8. Medzinárodný deň detí – 1. jún 1991

Dom detí a mládeže v Piešťanoch zorganizoval pre deti nášho mesta 1. júna 1991 niekoľko podujatí. Na Rázusovej ulici oproti hotelu Satelit bola súťaž detských výtvarníkov v kreslení na stenu. V rekreačnej oblasti Lido sa uskutočnili zábavné brannošportové súťaže a v Dome detí a mládeže zábavné hry s mikropočítačmi, premietanie dobrodružných videofilmov a pozorovanie Slnka astronomickým ďalekohľadom.

9. Skauti v Piešťanoch v roku 1991

Počet členov znovuoobnoveného skautského zboru v Piešťanoch dosiahol v lete 1991 počet 190. V júni 1991 sa uskutočnil už tretí slávnostný sľub v areáli „Lopaty“ za Moravanmi n/V. Pribudli ďalší skauti a skautky, „vlčatá“ a „včielky“. Skup. vodcom piešť. skautov je Jozef Petříček.

10. Zásady sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany

Mestská rada na svojom zasadnutí 14. mája 1991 prerokovala Návrh Zásad sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany. Prioritou mesta má byť jednoznačne rozvoj kúpeľníctva a s tým súvisiace služby, s rozvojom priemyslu v meste sa nepočíta.

Členov mestskej rady oboznámil Ing. Viktor Nižňanský, poradca primátora, s Programom rozvoja a stratégie mesta Piešťany na najbližšie štyri roky. Z programu vyplýva, že najdôležitejšími úlohami v najbližšom období budú podpora súkromného sektoru v oblasti podnikania, poskytovanie pozemkov pre výrobnú činnosť a vhodných budov pre obchodné účely. Bude treba vylepšiť dopravu, telekomunikačné spojenie, spracovanie propagačno-informačného systému Piešťan. Cestovný ruch v meste bude treba rozvíjať kvalitnejšou propagáciou a vybudovaním turistických centier v meste i jeho okolí. Realizáciou uvedeného programu by mali vzniknúť nové pracovné príležitosti, ako aj by sa malo zlepšiť životné prostredie.

Zásady sociálno-ekonomického rozvoja mesta boli schválené na zasadnutí MZ 31. mája 1991.

Zo zásad sociálno-ekonomického rozvoja mesta vyplýva aj úloha pre mestskú samosprávu a pre primátora mesta – usilovať sa v rámci pripravovaného nového administratívneho a územného usporiadania Slovenskej republiky zabezpečiť samostatnosť pre mesto Piešťany a jeho región (v súčasnosti sú Piešťany súčasťou okresu Trnava). Prijateľné by bolo vytvorenie okresu Piešťany, ktorý by patril do niektorej župy.

11. Návrh na zrušenie štatútu kúpeľného mesta Piešťany

17. júna 1991 predložil piešťanský poslanec za VPN v SNR JUDr. J. Chmelo na schôdzi SNR v Bratislave písomný návrh na zrušenie kúpeľných štatútov kúpeľných miest v Slovenskej republike. Svoj návrh odôvodňoval tým, že po zrušení národných výborov zákonom SNR č. 369/1990 Zb., po schválení zákona o obecnom zriadení a zákona č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy, stali sa niektoré ustanovenia v kúpeľných štatútoch neúčinné.

23.9.1991 vláda SR vydala k návrhu poslanca SNR JUDr. J. Chmela uznesenie č. 527, v ktorom konštatovala, že v súčasnej dobe nie je možné kúpeľné štatúty zrušiť. Vláda zároveň uložila ministrovi zdravotníctva SR do jedného roka po prijatí zákona SNR, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti zdravotníctva, novelizovať kúpeľné štatúty miest a obcí.

12. Nový piešťanský farár

Dňa 7. júla 1991 dôstojný pán Jozef Vlasák slúžil svoju prvú omšu v rímskokatolíckom farskom kostole v Piešťanoch. Nastúpil tu ako dekan Rímskokatolíckej farnosti sv. Štefana v Piešťanoch po dekanovi, d.p. ThDr. Milanovi Medekovi, ktorý odišiel do dôchodku.

13. Odborné regionálne pracovisko regiónu stredného Považia v Piešťanoch

Rada Regionálneho združenia miest a obcí stredného Považia sa na zasadnutí 26. augusta 1991 v Trenčíne uzniesla vytvoriť odborné regionálne pracovisko, ktorého centrum má byť v Piešťanoch a pracoviská v Trenčíne, Novom Meste n/V, Dubnici n/V, Púchove a v Bánovciach n/B. Pracoviská budú jednotlivým obciam regiónu poskytovať poradenskú a pracovnú pomoc v súlade so zákonom č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení.

14. Ministri SR na návšteve v Piešťanoch

11. septembra 1991 sa v Malej scéne uskutočnilo stretnutie občanov mesta s ministerkou práce a sociálnych vecí SR p. Wolekovou a ministrom pre správu a privatizáciu národného majetku p. Miklošom, ktoré pripravil mestský výbor VPN. Prítomní boli aj primátor mesta Ing. V. Hájovský a poslanec SNR JUDr. J. Chmelo.

15. Návšteva premiéra federálnej vlády ČSFR v Piešťanoch

Predseda federálnej vlády ČSFR Marián Čalfa priletel 18. septembra 1991 na jednodňovú návštevu Piešťan. Na letisku ho privítal primátor mesta Ing. V. Hájovský. Premiér navštívil sídlisko N. Teslu pri podniku Tesla, kde žije (a donedávna v Tesle i pracoval) v bezbariérových bytoch vyše 50 ťažko telesne postihnutých obyvateľov mesta. Keďže Tesla začala hromadne prepúšťať v roku 1991 svojich zamestnancov, postihlo to aj telesne postihnutých občanov. Premiér M. Čalfa im sľúbil, že im sprostredkuje prácu.

V novembri 1991 v písomnej odpovedi adresovanej primátorovi mesta premiér uviedol, že o celej záležitosti informoval zmocnenca federálneho ministra hospodárstva pre koordináciu zahraničnej pomoci Dr. Drábka, s ktorým treba nadviazať kontakt. Ten má možnosť vyhľadať zahraničného partnera, pre zabezpečenie práce ťažko telesne postihnutých občanov Piešťan.

16. Stretnutie zástupcov národne orientovaných strán v Piešťanoch

20. septembra 1991 usporiadala MO Slovenskej národnej strany v Piešťanoch v Dome umenia verejnú diskusiu k otázkam štátoprávneho usporiadania za účasti popredných slovenských politikov. Na otázky vyše 500 prítomných občanov odpovedali – predseda SNS J. Prokeš, zástupcovia grémia HZDS p. Zelenay a p. Hofbauer, predseda Národno-demokratického hnutia p. Brňák, členka vedenia Strany zelených p. Kaliská a poprední členovia KDH na Slovensku p. Böhm a Dr. Kunc.

17. Medzinárodné sympóziu architektov v Piešťanoch

Uskutočnilo sa v dňoch 21. až 27. októbra 1991 na tému „Moderná architektúra 20. až 30. rokov na Slovensku“. Podujatie zorganizoval Spolok architektov Slovenska. Na sympóziu bolo prítomných 22 zahraničných architektov – z Rakúska, Holandska, Británie, Dánska, Izraela, Poľska, Maďarska, Rumunska, Ukrajiny, Estónska a USA.

18. Konferencia európskych „zelených“ Východ – Západ v Piešťanoch

Uskutočnila sa v Piešťanoch v dňoch 7. až 11. novembra 1991. Zúčastnili sa jej poslanci Európskeho parlamentu, poslanci národných parlamentov a hlavní tajomníci európskych strán zelených. Zaoberali sa otázkou národných pohybov vo východnej Európe a s tým súvisiacou hospodárskou integritou západnej Európy, otázkou bezpečnosti Európy a otázkami ekonomickej a ekologickej transformácie postkomunistických krajín.

Účastníčkou konferencie za naše mesto bola poslankyňa mesta Piešťany za slovenskú Stranu zelených Mgr. Alena Vráblová.

19. Založenie Ligy proti reumatizmu s celoslovenskou pôsobnosťou

V Piešťanoch sa 13. novembra 1991 konalo ustanovujúce valné zhromaždenie Ligy proti reumatizmu – nezávislej, charitatívnej a svojpomocnej organizácie. Vznik ligy iniciovali pracovníci a pacienti Výskumného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch, kde sa zriadilo aj sídlo ligy. Valné zhromaždenie schválilo stanovy ligy a zvolilo predsedníctvo – predsedom sa stal Doc. MUDr. J. Rovenský, CSc.

V súčasnosti združuje liga 870 riadnych členov a 217 dobrovoľných prispievateľov z celého Slovenska.

20. Vznik Únie kúpeľných miest a obcí Slovenska

25. novembra 1991 sa v Dudinciach stretli primátori a starostovia kúpeľných miest a obcí Slovenska. Účelom stretnutia bolo založenie únie. Navonok ju zastupuje prezident únie, za ktorého na nasledujúce funkčné obdobie bol zvolený primátor mesta Piešťany Ing. V. Hájovský. Poslaním únie je presadzovanie všestranného rozvoja miestnych samospráv v rámci únie, združovanie hmotného a nehmotného potenciálu kúpeľných miest a obcí za účelom rozvoja kúpeľníctva, potrieb a záujmov občanov týchto miest a obcí. Únia má presadzovať postavenie kúpeľných miest a obcí v rámci SR, spolupracovať s legislatívnymi orgánmi ČSFR a SR v oblasti týkajúcej sa kúpeľníctva, turistiky a komunálnej politiky, nadväzovať kontakty s obdobnými združeniami v zahraničí a pod.

4. Poľnohospodárstvo v Piešťanoch v roku 1991

1. Poľnohospodárske družstvo Piešťany v roku 1991

a) Organizačné zmeny a hospodárenie PD Piešťany. JRD Družba Piešťany (výmer 2700 ha) sa dňom 1.1.1991 rozdelilo na 3 organizácie: Poľnohospodárske družstvo Piešťany (968 ha), Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Drahovce a Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Kocurice.

Stav členskej základne PD Piešťany v roku 1991 bol – 115 trvale činných členov a 80 dôchodcov. PD bolo vedené 13-členným predstavenstvom družstva. Predsedom PD bol Ing. Štefan Madžo. V roku 1991 družstvo dosiahlo zisk 1 596 000,- Kčs.

V roku 1991 bolo 31 vlastníkom pôdy vymeraných pre súkromné hospodárenie 43,97 ha pôdy na parcele Červené vrbí. K 1.1.1992 bolo uzavretých 230 nájomných zmlúv s vlastníkami pôdy a za nájom pôdy vyplatilo PD 239 746,- Kčs.

Úver PD Piešťany k 1.1.1991 bol 6 724 000,- Kčs a k 31.12.1991 6 089 000,- Kčs. Stav neuhradených záväzkov po delimitácii a rozdelení JRD Družba bol 10 427 000,- Kčs. Nedostatok finančných prostriedkov PD bol spôsobený aj platobnou neschopnosťou odberateľov.

b) Úsek rastlinnej výroby. Dosiahnuté tržby z tohto úseku boli v roku 1991 20 837 000,- Kčs. PD Piešťany hospodáril na ploche s výmerou 845 ha. Rok 1991 bol poznačený suchom, ktoré sa prejavilo v letnom a jesennom období a nepriaznivo poznačilo úrodu okopanín

(cukr. repa, kukurica). Najvýznamnejšou tržnou plodinou bola osivová kukurica, ktorá sa pestovala na výmere 140 ha. V roku 1991 boli dosiahnuté výnosy: pšenica 6,43 t/ha, jačmeň 5,31 t/ha, cukr. repa 22,97 t/ha, repka 3 t/ha, zemiaky 12,82 t/ha.

c) Úsek živočíšnej výroby. Výsledky hospodárenia na tomto úseku vyjadrujú celkové tržby v hodnote 19 152 000,- Kčs.

Stavy hospodárskych zvierat k 31.12.1991 boli: 388 ks oviec, 3 163 ks ošípaných (z toho 275 prasníc), 436 kusov hovädzieho dobytku (z toho 275 kráv). Priemerné denné prírastky hmotnosti jednotlivých druhov zvierat boli: teľatá 825 g/ks, mladý hovädzí dobytok 850 g/ks, predvýkrm ošípaných 226 g/ks, výkrm ošípaných 528 g/ks.

Priemerná ročná dojivosť bola 3 300 l na 1 kravu. Celková produkcia mlieka v roku 1991 bola 1 200 000 l. Produkcia bravčového mäsa bola 464 075 kg a hovädzieho mäsa 56 702 kg.

2. Blokáda ciest družstevníkmi

Členovia poľnohospodárskych družstiev na celom Slovensku 11. júna 1991 od 6. do 8. hodiny zablokovali najdôležitejšie cesty na území SR. Družstevníci sa takto snažili upozorniť na hroziaci ekonomický kolaps a žiadali, aby zodpovedné štátne orgány splnili ich požiadavky. V poslednom období sa začali znižovať dotácie do poľnohospodárstva, vznikli problémy s výkupom poľnohospodárskych produktov a pod. Družstevníci zablokovali aj hlavné cesty v Piešťanoch a na Banke.

3. Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch v roku 1991

V roku 1991 uplynulo 40 rokov od vzniku Výskumného ústavu rastlinnej výroby, ktorý vznikol v roku 1951 najprv v neďalekých Borovciach a od roku 1956 mal sídlo v Piešťanoch. VÚRV zhromaždil a vyhodnotil tisícky rastlín, kultivarov, kmeňov, línií, populácie pšenice, jačmeňa, tritikale, fazule, šošovice, sóje, lucerny, d'ateliny lúčnej a tráv. Vysokú hodnotu kultivarov zo staníc VÚRV potvrdilo aj ich povolenie pestovania v zahraničí: jarného jačmeňa Orbit a Fatran v Maďarsku, Fatran v Bulharsku a Rumunsku, hrachu siateho křmneho Sírirus v Dánsku, Nemecku a Rakúsku, hrachu siateho Junák v NDR, bôbu obyčajného Inovec a Stredan v Juhoslávii.

Aj v súčasnom období majú pracovníci ústavu plné ruky práce. Počet zamestnancov je cca 300. Ústav má v súčasnosti 3 šľachtiteľské stanice: Špačince, Vígľaš-Pštrusa, Malý Šariš. VÚRV má veľmi širokú pracovnú problematiku. Jeho pracovníci riešili a riešia problémy vzájomného vplyvu prostredia na poľnohospodárske kultúry, najmä na obiloviny, krmoviny a strukoviny. Zároveň sa venovali tvorbe nových odrôd. Napr., na základe štúdia odrôd ozimnej pšenice z celého sveta vypracoval Dr. Říman pestovanie odrody Mironovská 808. To malo za následok zvýšenie úrody ozimnej pšenice na Slovensku o viac ako jednu tonu na hektár.

V súčasnom období je riaditeľom VÚRV Ing. Timotej Miština.

5. Priemysel a obchod v Piešťanoch v roku 1991

1. Slovenské liečebné kúpele, š.p. Piešťany v roku 1991

a) Zmena názvu štátneho podniku. Od 1.1.1991 sa zmenil názov kúpeľov. Namiesto názvu Československé štátne kúpele, š.p. Piešťany je nový názov Slovenské liečebné kúpele, š.p. Piešťany.

b) Základné údaje o kúpeľoch za rok 1991. Počet lôžok bol 1766. Počet ústavne odliečených pacientov v roku 1991 bol 24 243. Počet ambulantne liečených pacientov bol 9 535.

c) Investičná výstavba v kúpeľoch. Slovenské liečebné kúpele v Piešťanoch realizovali investičnú výstavbu z 32 942 000,- Kčs. Z toho boli stavebné práce za 17 054 000,- Kčs. Jednotlivé investičné akcie boli: most cez Obtokové rameno Váhu, teplovod HČ II. etapa, hygienicko-sociálne zariadenia pre garáže, nákladné garáže, rekonštrukcia kotolne ZS, rekonštrukcia pracovne, vybudovanie skladu, zateplenie fasád 63 byt. jednotiek, atď.

d) Interthermal, a.s. V roku 1991 musel o existencii účastinnej spoločnosti Interthermal rozhodnúť senát Najvyššieho súdu SR. Táto spoločnosť vznikla v roku 1989 a 21. júna 1989 povolil Obvodný súd v Bratislave zápis spoločnosti v podnikovom registri. Spoločnosť chcela nielen realizovať rekonštrukciu LD Slovan, ale predovšetkým vybudovať nový balneologický areál (komplex budov) na pravom brehu Váhu. K tomu však nedošlo, pretože tomu zabránili odporcovia – Ministerstvo zdravotníctva SR (menovite bývalý minister zdravotníctva MUDr. Stanislav Novák), niektorí pracovníci Slov. lieč. kúpeľov v Piešťanoch, Obvodný úrad životného prostredia v Piešťanoch, Strana zelených i ďalší, ktorí poukazovali na nejasné zámery a dôsledky projektu Interthermal a usilovali sa o zrušenie registrácie a.s. Interthermal.

Celá záležitosť sa nakoniec na základe sťažnosti Generálnej prokuratúry SR dostala pred Najvyšší súd SR, ktorý v apríli 1991 zrušil registráciu a.s. Interthermal a vec vrátil na doriešenie Obvodnému súdu Bratislava I.

e) Liečebný dom Slovan v roku 1991. Tento exkluzívny liečebný dom bol v roku 1985 odstavený z prevádzky a odvtedy sa ešte k žiadnej rekonštrukcii nepristúpilo. Spoločnosť Interthermal, ktorá počítala s opravou Slovana, v roku 1991 prestala prakticky existovať. Nevyužívaním LD Slovan prichádzajú kúpele i mesto každoročne o vysoké tržby a zisk. V roku 1991 sa síce priebežne pripravovali zámery stavebno-technického charakteru, avšak k oprave sa nepristúpilo a Slovan chátral naďalej.

f) Vedenie kúpeľov v roku 1991. V roku 1991 bol krátku dobu riaditeľom MUDr. Pavol Zatkalík. Od 1. mája 1991 nastúpil ďalší riaditeľ MUDr. Ján Pilka. Ekonomický námestník bol Ing. Emanuel Paulech a technický námestník Ing. Rudolf Madlo.

g) Významní pacienti v kúpeľoch v roku 1991. Boli to p. Tolba z OSN, športovci, napr. futbalisti DAC Dunajská Streda, Spartaku Trnava a pod.

h) Významné návštevy v roku 1991: členovia vlády z Austrálie, prezident spoločnosti rakúsko-československého priateľstva, skupina dánskych vodohospodárskych odborníkov, skupina fínskych lekárov, veľvyslanec Kuwaitu a pod.

i) Výstavba mosta cez Obtokové rameno Váhu. Výstavba mosta po krátkej pauze pokračovala v roku 1991 aj napriek protestom tunajšieho Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny. Tí žiadali jeho zrušenie, najmä kvôli ochrane ramena, kde zreje liečivé bahno. Zároveň poukazovali na to, že výstavbou mosta je ohrozená časť lužného parku na Kúpeľnom ostrove a okolie pozdĺž Vápenického potoka na Banke.

2. Tesla Piešťany, š.p. v roku 1991

a) Situácia v Tesle Piešťany v roku 1991. Prechod na trhovú hospodárstvo, ktoré nahradilo centrálné hospodárstvo (keď sa o veľké podniky staral štát), sa veľmi nepriaznivo prejavil v elektrotechnickom podniku Tesla Piešťany, ktorý sa v roku 1991 dostal do veľkých ťažkostí. Výroba tovaru klesla na polovicu objemu z predchádzajúcich rokov. V priebehu roka 1991 muselo z podniku odísť 40 % pracovníkov. Tesla bola zavalená dlhmi, boli problémy so získaním úverov, chýbali finančné prostriedky na nákup materiálu pre výrobu a pod. Priemerný zárobok pracovníkov poklesol z 3 039,- Kčs mesačne v roku 1990 na 2 833,- Kčs v júli 1991 (aj keď sa od augusta 1991 začal v Tesle priplácať každému pracovníkovi valorizačný príplatok 350,- Kčs mesačne, bolo to vzhľadom na existujúce ceny a životné náklady veľmi málo).

Koncom roka 1991 sa podnik Tesla začal pripravovať na veľkú privatizáciu.

b) Výroba tovaru v roku 1991. Plán výroby tovaru na rok 1991 bol stanovený vo výške 511 000 000,- Kčs (v predchádzajúcich rokoch bola ročná výroba v hodnote okolo 1 miliardy Kčs). Skutočné plnenie predstavovalo 483 152 000,- Kčs, t.j. 94,58 %.

Z toho sa vyrobili polovodičové prvky za 290 440 000,- Kčs a integrované obvody za 175 551 000,- Kčs. Z polovodičových prvkov mali odberatelia najväčší záujem o alternátorové diódy KYZ 70-79, Zenerové diódy KY 260, 261, 241, plošné kremíkové diódy KA 261 - 265 a tranzistory KFY 46. Z integrovaných obvodov bol najväčší záujem o MHB 191 - 193, MHB 8804 a MHD 3323.

c) Stav pracovníkov v Tesle Piešťany. Počet pracovníkov k 1.1.1991 bol 4 390 a k 31.12.1991 klesol na 2 604. Z toho počet výrobných robotníkov klesol z 1 870 na 1 021, režijných robotníkov z 1 152 na 686, technicko-hospodárskych pracovníkov z 1 306 na 859, pomocno-obslužného personálu zo 62 na 41.

d) Vedenie š.p. Tesla Piešťany. Od 1.9.1990 do 1.5.1991 bol riaditeľom podniku Ing. Róbert Chovanec. 2.5.1991 nastúpil nový riaditeľ Ing. Bohumil Kováč.

K 1.7.1991 sa zmenila aj organizačná štruktúra a personálne zloženie námestníkov riaditeľa. Boli zrušené staré námestnícke funkcie – námestníka výrobného, personálneho, investičného, obchodného, technicko-racional. úseku, úseku techn. rozvoja a boli zriadené nové funkcie námestníkov riaditeľa. Zástupcom riaditeľa sa stal Ing. Peter Kalivoda, technicko-výrobným námestníkom Ing. Miroslav Dudík, námestníkom pre ekonomiku a financovanie Ing. Jozef Marek a námestníkom pre strategické plánovanie a kvalitu Ing. Vincent Sládečka. Podnik Tesla sa rozčlenil na 4 závody. Riaditeľom závodu „Služby“ sa stal Ing. V. Sládečka, riaditeľom závodu Semiconics Ing. Milan Tóth, riaditeľom závodu VEV Ing. Anton Halama a riaditeľom závodu TESTECH sa stal Ing. Peter Rihay.

e) Spolupráca Tesly Piešťany so zahraničnými partnermi. V roku 1991 začala Tesla spolupracovať s niektorými zahraničnými firmami. Začala sa spolupráca s firmou Motorola INC, ktorá je štvrtým najväčším svetovým výrobcom polovodičov. V dňoch 18. a 19. augusta 1991 navštívil Teslu Piešťany Fred Shlapak, viceprezident európskej časti Motorola INC. – Geneva. Sprevádzal ho Lubomír Čergel, ktorý pracuje u firmy Motorola už 22 rokov (rodák z Bratislavy). Prediskutovali sa všetky náležitosti, súvisiace s prípravou a rozbehom výroby tranzistorov a integrovaných obvodov v Tesle s určením pre Motorolu INC.

V roku 1991 navštívili Teslu Piešťany aj zástupcovia ďalších firiem – Martin Marietta, LST Logic, AMD, SGS Thomson.

1. apríla 1991 boli založené s partnermi z bývalého ZSSR dva spoločné podniky:
 - Tesservis – zakladateľmi sa stali Tesla, Inter EWM, Priborostrojenie a Perzeus;
 - Mikrotesla – zakladateľmi boli Tesla Piešťany a Mikroprocesor Kijev.

3. Piešťanské mlyny a cestovinárne, š.p. v roku 1991 – vznik š.p.

Samostatný š.p. PMaC Piešťany vznikol v roku 1991. Podnik mal nasledujúce prevádzky: mlyn Senec, mlyn Sládkovičovo, mlyn Trnava, mlyn Piešťany, výroba trvanlivého pečiva a cestovinárne Piešťany. Tento štátny podnik vznikol 1.8.1991 po rozpade (celoslovenského) veľkého národného podniku Mlyny a cestovinárne, n.p. Piešťany (v rozsahu bývalého závodu Piešťany v národ. podniku).

Podnik sa zatiaľ neobáva o svoju budúcnosť, pretože obyvatelia budú vždy potrebovať základné potravinové výrobky. Vyrábajú sa všetky druhy múky, sušienky typu Marína a Indián, detské piškóty, cestoviny stredného a krátkeho tvaru. Odbyt bol zabezpečený nielen na domácom, ale i na zahraničnom trhu, najmä v ZSSR a v Poľsku.

12. novembra 1991 zavítal do Piešťan minister poľnohosp. a výživy SR Jozef Kršek a zástupca talianskej firmy Casillo Export s.p.a. Uskutočnilo sa pracovné rokovanie s riaditeľom podniku PMaC Ing. D. Miklisom, na ktorom sa dohodli na trojdohode slovensko-taliansko-sovietskej. PMaC nakúpi cestovinárske linky a zároveň budú vyvážať produkty do zahraničia, najmä do ZSSR.

4. Chirana Export-Import, a.s. Piešťany v roku 1991

V Piešťanoch pôsobia 3 Chirany: výrobný podnik Chirana Piešťany na Vrbovskej ceste, závod Chirana obchodno-technické služby na ulici Pod Párovcami a akciová spoločnosť Chirana Export-Import Piešťany, ktorá vznikla transformáciou obchodnej organizácie Chirana ÚZO 1.1.1991.

Chirana EI sídli v novej, modernej 6-poschodovej budove na Krajinskej ceste. Má vyše 200 zamestnancov. Generálnym riaditeľom a.s. Chirana EI v Piešťanoch v roku 1991 bol Ing. Peter Galovič. V roku 1991 sa Chirana EI zaoberala vývozom a dovozom zdravotníckej techniky do zahraničia, najmä do ZSSR, Poľska, Maďarska, Egypta, Iránu, Nemecka, atď. Rozpad trhu Rady vzájomnej hospodárskej pomoci spôsobil aj určité ťažkosti, spočívajúce v narastajúcej platobnej neschopnosti partnerov. Po „nežnej“ revolúcii sa vyskytuje aj ďalšie negatívum – v obchode sa objavili aj neseriózne firmy, ktoré sa snažia dosiahnuť rýchlo maximálny zisk za každú cenu.

V roku 1991 zabezpečovala Chirana EI vývoz dentálnych zariadení, najmä zubolekárске súpravy, kreslá, nástroje, röntgeny a pod. Zo spotrebného materiálu sa najviac obchodovalo s jednorazovými striekačkami a ihlami.

5. Stavokombinát, š.p. Piešťany

V rokoch 1952 až 1990 existoval Okresný stavebný podnik Trnava (OSP Trnava), ktorého zakladateľom bol ONV Trnava. Podnik mal závod aj v Piešťanoch, ktorý sa nazýval OSP Trnava, závod Piešťany.

Z OSP Trnava vznikol od 1.10.1990 Stavebný podnik, š.p. Trnava, ktorého zakladateľom sa stalo Ministerstvo stavebníctva SR. Od 1.6.1991 sa piešťanský závod osamostatnil a tak vznikol Stavokombinát, š.p. Piešťany.

Podnik vykonával rôznu stavebnú činnosť v oblasti pozemného staviteľstva (prestavby,

opravy, rekonštrukcie). Riaditeľom podniku bol Rudolf Beluský. V roku 1991 mal podnik 136 pracovníkov.

6. Podniky a organizácie mesta (zakladateľ mesto Piešťany) v transformačnom procese v roku 1991

Na základe zákona SNR č. 518/1990 Zb. o prechode zakladateľskej (zriaďovateľskej) funkcie zrušených národných výborov na obce, ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej samosprávy prešla zakladateľská funkcia na mesto Piešťany pre nasledujúce štátne podniky a organizácie: Komunálne služby mesta Piešťany, VKUS Piešťany, Rádiotelevízna služba Piešťany, Bytové hospodárstvo Piešťany, Drevovýroba Piešťany, Prevádzkarne mesta Piešťany (Folklór), Kovomontáže Piešťany a rozpočtová organizácia Technické služby mesta Piešťany. Tieto organizácie však v roku 1991 podliehali transformačnému procesu, pretože proces tzv. „malej“ privatizácie, reštitučný zákon, zákon o mimosúdnych rehabilitáciách, výpovede z užívania nebytových priestorov, to všetko malo za následok podstatné zmeny pre tieto organizácie.

Niektoré podniky boli zrušené likvidáciou a ich nehnuteľný a hnutel'ný majetok sa v rámci „malej“ privatizácie začal odpredávať na verejných dražbách, alebo bol v rámci reštitúcií vrátený pôvodným majiteľom. Niektoré podniky, alebo ich časť, boli vyňaté z „malej“ privatizácie a boli zradené do majetku mesta (do správy MÚ v Piešťanoch), prípadne niektoré prevádzky boli delimitované k iným organizáciám (napr. majetok potrebný pre odborný výcvik žiakov bol delimitovaný do správy SOU). Ďalšou možnosťou bolo zachovanie existencie podniku tým spôsobom, že v rámci transformačného procesu vznikla zo štátneho podniku iná firma, napr. akciová spoločnosť.

a) Komunálne služby mesta Piešťany, š.p. Na základe uznesenia mestského zastupiteľstva č. 71/1991 zo dňa 4. októbra 1991 bolo schválené zrušenie štátneho podniku KSMP likvidáciou. Činnosť podniku bola ukončená k 1.10.1991 a od tohto termínu začal zakladateľ (mesto) uplatňovať likvidačný postup v zmysle zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí, pretože podnik podliehal v plnom rozsahu procesu „malej“ privatizácie. Za likvidátora podniku KSMP bol schválený riaditeľ podniku JUDr. Ján Baláž. Likvidácia a likvidátor boli zapísané do podnikového registra.

Majetok podniku sa z časti odpredal na verejných dražbách, časť v prípade jeho vyňatia z privatizácie prešla do majetku mesta a zvyšok sa likviduje odpredajom v zmysle nariadenia vlády č. 92/1991 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby. Jedna z prevádzok KSMP a to kaderníctvo s pracovisko praktického vyučovania žiačok – kaderníček na Žilinskej ceste oproti Vršku bolo delimitované pod správu SOU, Mojmirova ul. Piešťany.

K 1.1.1991 mali KSMP 371 pracovníkov. V rámci likvidácie podniku sa museli riešiť viaceré problémy, ako pracovno-právne vzťahy (napr. rozvázovanie pracovných pomerov a vysporadúvanie odstupného voči uvoľňovaným pracovníkom a pod.), tiež prípady reštitúcií podľa zákona č. 403/90 Zb. a č. 87/1991 Zb. – t.j. navracanie objektov pôvodným majiteľom.

b) VKUS, š.p. Piešťany. V likvidácii bol od 1.11.1991. Za likvidátora podniku bol schválený Ing. Gabriel Hudák, vedúci technického úseku vo Vkuse. Jedna z prevádzok Vkusu, kde sa nachádzalo pracovisko praktického vyučovania žiačok – krajčírok, bola delimitovaná pod správu SOU, Mojmirova ul. Piešťany (objekt prevádzkarne však patril a ostal Bytovému

hospodárstvu š.p. Piešťany, ktorý ho neskôr dal SOU do prenájmu; od VKUSU sa delimitoval k SOU iba hnutelný majetok pracoviska praktického vyučovania).

c) Rádiovýtová služba, š.p. Piešťany. Podnik bol v likvidácii od 1.9.1991. Dňa 23. júla 1991 primátor mesta menoval Ing. Evu Kollárikovú za likvidátora š.p. RTS Piešťany. Bola vykonaná mimoriadna inventarizácia ZP, PPS, materiálu na sklade a výrobkov. Majetok likvidovanej organizácie bol ponúknutý na odpredaj.

d) Bytové hospodárstvo, š.p. Piešťany. Podnik bol dôležitý pre mesto. Nečakala ho preto likvidácia, ale nastala transformácia š.p. Bytové hospodárstvo Piešťany na akciovú spoločnosť DOSPRA Piešťany. Návrh na uvedenú transformáciu predložil Martin Ondko, riaditeľ š.p. Bytové hospodárstvo Piešťany, ktorý Mestská rada mesta Piešťany na svojom zasadnutí 19.11.1991 podporila a uložila prednostovi MÚ predložiť návrh transformácie na schválenie mestskému zastupiteľstvu. MZ na zasadnutí 27.11.1991 schválilo predložený návrh transformácie podniku na akciovú spoločnosť a poverila riaditeľa Martina Ondku dopracovať materiály potrebné k zrušeniu štátneho podniku Bytové hospodárstvo Piešťany a ustanovenie nástupníckej akciovej spoločnosti DOSPRA Piešťany.

e) Drevovýroba, š.p. Piešťany. Podnik v plnom rozsahu podliehal procesu „malej“ privatizácie, ktorý sa po ukončení reštitučných nárokov začal v podniku uplatňovať koncom roka 1991. V roku 1991 sa výrobná a obchodná činnosť podniku postupne obmedzovala s tým cieľom, že začiatkom roka 1992 sa činnosť podniku ukončí a začne sa likvidácia podniku. Jednotlivé prevádzkové jednotky mal podnik v Trnave (stolárstvo, vzorkovňa), vo Vrbovom (stolárstvo), v Sokolovciach (čalúnnictvo), v Piešťanoch (priemyselný areál na Priemyselnej ulici č. 2, stolárstvo na ul. Pod Párovcami aj s pracoviskom praktického vyučovania žiakov, vzorkovňu na Ul. ČSA č. 67, sklenárstvo na Pionierskej ulici č. 59, riaditeľstvo na Ul. ČSA č. 103, riaditeľstvo na Rastislavovej ul. č. 1, čalúnnickú dielňu na Ul. ČSA č. 105).

V roku 1991 sa už niektoré prevádzkové jednotky podniku odpredali na dražbe podľa zákona č. 427/90 Zb. (napr. priemyselný areál na Priemyselnej ul. č. 2), ďalšie boli zaradené do zoznamu objektov určených k odpredaju na verejných dražbách v ďalšom období. Ďalšie prevádzky boli vyňaté z procesu „malej“ privatizácie na základe rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR a zaradené do majetku mesta alebo ostatných obcí podľa zák. č. 138/91 Zb. o majetku obcí (napr. čalúnnická dielňa na Ul. ČSA bola bezodplatne delimitovaná Mestskému úradu v Piešťanoch).

Za likvidátora š.p. Drevovýroba Piešťany bol menovaný Ing. Ján Baranovič, výrobo-obchodný námestník v Drevovýrobe.

f) Prevádzkareň mesta Piešťany (Folklór). Organizácia v zmysle zákona o majetku obcí nepodliehala procesu „malej“ privatizácie, ale jej majetok prešiel do vlastníctva mesta dňom 1. mája 1991.

Na základe zákona č. 338/91 Zb., ktorým sa doplnil zákon č. 298/90 Zb. o úprave niektorých majetkových vzťahov rehoľných rádov a kongregácií a požiadavky arcibiskupstva olomouckého, stala sa vlastníkom parcely i nehnuteľnosti na Kuzmányho ul. 11 (kde prevádzkareň mala sídlo) kongregácia Milosrdných sestier sv. Karola Boromejského zo

Znojma-Hradište. Z tohto dôvodu kongregácia požiadala mesto Piešťany o uzatvorenie nájomnej zmluvy o prenájme nebytových priestorov.

Neskôr však na zasadnutí MZ dňa 27.11.1991 bolo uznesením č. 106/1991 uložené prednostovi MÚ v Piešťanoch ukončiť výrobnú činnosť a Prevádzkareň mesta Piešťany – Folklór zrušiť likvidáciou ku dňu 1.12.1991. Nakoľko organizácia bola bez právnej subjektivity, k uvedenému termínu došlo k rozviazaniu pracovného pomeru s pracovníkmi výpoveďou z dôvodu organizačných zmien v zmysle zákonníka práce. Folklór mal v roku 1991 64 pracovníkov a základným predmetom jeho činnosti bola ľudovomelecká výroba (ručné vyšívanie, háčkovanie – predajňa na Kolonádovom moste) a stavebné údržby.

g) Kovomontáže, š.p. Piešťany. Štátny podnik Kovomontáže Piešťany (v predchádzajúcom období to bol závod Kovovýroba) bol založený v zmysle zákona č. 88/1988 Zb. o štátnom podniku dňom 1.4.1991. Zakladateľom podniku sa stalo mesto Piešťany.

Zakladacia listina vymedzila obsah činnosti podniku (strojársky a kovoobrábací priemysel, stavebno-montážne práce, práce výrobnéj povahy a opravy objednávané dodávateľským spôsobom pre obyvateľstvo a organizácie, zabezpečovanie projektovej a rozpočtovej činnosti pre obyvateľstvo a pod.). Podnik vykonával výrobu a montážne práce na území mesta Piešťany i mimo mesta (napr. dodanie a montáž ústredného kúrenia v domoch a pod.). Hodnota majetku podniku k 31.8.1991 bola 40 051 000,- Kčs. Podnik bol povinný odvádzať odvody na účet mesta Piešťany – v roku 1991 bol odvod zo zisku v hodnote 1,4 mil. Kčs (55 %) a daň z objemu miezd bola v hodnote 4,5 mil. Kčs (50 %).

V roku 1991 nebolo ešte rozhodnuté o forme ďalšej existencie podniku. Do úvahy prichádzalo zaradenie š.p. Kovomontáže do zoznamu jednotiek určených na účely prevodu vlastníctva v zmysle zák. č. 427/90 Zb. a zák. č. 474/90 Zb., pretože podnik podliehal procesu „malej“ privatizácie. Ďalšie možnosti boli požiadať Ministerstvo pre správu a privatizáciu nár. majetku SR o vyňatie podniku z procesu „malej“ privatizácie a potom buď zabezpečiť jeho prechod do vlastníctva mesta, alebo ho zaradiť do „veľkej“ privatizácie v zmysle zák. č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby.

h) Technické služby mesta Piešťany. Transformačný proces v TSMP, ktorých zriaďovateľom bolo mesto Piešťany, bol podmienený viacerými okolnosťami. TSMP, ako rozpočtová organizácia, nemohli byť celé zaradené na základe zákona SNR č. 138/91 Zb. do procesu „malej“ privatizácie, resp. neskôr do „veľkej“ privatizácie. Časť majetku podniku bola preto z privatizačného procesu vyňatá a ostala trvale majetkom mesta a len zvyšok bol zaradený do „malej“ privatizácie. Predmetom „malej“ privatizácie totiž nemohol byť štátny majetok, ktorý bol dôležitý pre celé mesto, ako sú miestne komunikácie, verejné priestranstvá, mosty a lávky, sady, parky, verejná zeleň, cintoríny, verejné osvetlenie, verejná cestná signalizácia, dopravné značky, fontány, sochy, lavičky, detské ihriská a iné súčasti verejných priestranstiev, parkoviská, tržnice, domy smútku na cintorínoch, vývoz a likvidácia odpadu a pod. Tento majetok sa stal od 1. mája 1991 podľa zákona majetkom mesta.

Prvým krokom v transformačnom procese bola teda transformácia štátneho majetku do majetku mesta. Mesto rozhodlo o tom, ktorý majetok z hľadiska zabezpečovania verejno-prospešných činností pre mesto si po vyňatí z „malej“ privatizácie ponechá a prípadne ho dá do prenájmu podnikateľským firmám s podmienkou zabezpečovania požadovaných verejno-prospešných činností pre potreby mesta a ktorý majetok ponechá pre verejnú dražbu.

7. Bytové hospodárstvo, š.p. Piešťany v roku 1991.

Podnik bol pôvodne majetkom štátu a na základe zákona SNR č. 518/1990 Zb. prešla zakladateľská funkcia na mesto Piešťany. Na základe zákona SNR o majetku obcí č. 138/1991 sa podnik stal mestským podnikom.

Koncom roka 1991 sa uskutočnila transformácia podniku Bytové hospodárstvo Piešťany na akciovú spoločnosť Dospra Piešťany. Zakladateľom a.s. Dospra bolo Mestské zastupiteľstvo mesta Piešťany.

Úlohou podniku bola správa a údržba bytového a domového fondu, poskytovanie služieb spojených s bývaním a tiež výroba, dodávka a predaj tepla. Podnik mal 26 tepelných zdrojov a 5 výmenníkových staníc.

Okrem vyše 3 100 štátnych bytov, ktoré podnik priamo spravoval, zabezpečoval tiež vykurovanie a dodávku teplej vody pre ďalších vyše 3 600 družstevných bytov v Piešťanoch. Bytové hospodárstvo Piešťany malo začiatkom roka 1991 tiež v správe 27 nebytových priestorov, z ktorých niektoré boli vyčlenené do „malej“ privatizácie (napr. prevádzkarne podnikov Zdroj Trnava, Vkus Piešťany), alebo boli ponúknuté na prenájom podnikateľom (napr. Mototechna na Winterovej ulici, Fotoateliér na Rázusovej ulici, atď.). Ostatné priestory ostali v správe podniku (Zdravotné stredisko Tesla, OÚNZ – lekáreň na Winterovej ulici, atď.).

8. Verejné dražby v Piešťanoch v roku 1991

V roku 1991 prebiehala zmena vlastníckych vzťahov (privatizácia) 2-mi spôsobmi: jednak formou „malej“ privatizácie (verejné dražby) a jednak reštitúciami, t.j. navrátením majetku pôvodným majiteľom alebo ich dedičom. Zákon o „malej“ privatizácii č. 427/1990 Zb. „O prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby“ bol prijatý síce už 25. okt. 1990, ale prvá verejná dražba v Piešťanoch sa uskutočnila až na jar 1991. V rámci okresu sa dražby uskutočňovali v Trnave, v Piešťanoch a v Hlohovci. V Piešťanoch boli oznamy o dražbách vyvesované na informačnej tabuli MÚ. V rámci „malej“ privatizácie sa zároveň začali likvidovať okresné štátne podniky a závody ako boli Reštaurácie Trnava, Zdroj Bratislava závod Trnava, Elektrokov Trnava a ďalšie a tiež menšie štátne podniky v meste, ktorých zriaďovateľom bolo mesto Piešťany alebo iný orgán, ako napr. š.p. VKUS Piešťany a pod.

Jednotlivé dražby v okrese pripravovala a riadila Okresná privatizačná komisia Trnava; v júli 1991 sa jej novým predsedom stal Piešťanec Ing. Ján Tutko. V samotných Piešťanoch začala v lete 1991 pracovať miestna sekcia Okresnej privatizačnej komisie Trnava, na čele s predsedom JUDr. Alexandrom Kostolanským. Na privatizačnom procese v meste sa istú dobu podieľala tiež komisia pre privatizáciu pri mestskom zastupiteľstve s predsedom Ing. Farkašom.

Viacere dražby sa konali v Trnave i v Hlohovci, niekoľko prevádzok a predajní sa odpredalo aj na verejných dražbách v Piešťanoch:

6. apríl 1991 – na prvej dražbe uskutočnenej v Piešťanoch bolo vydražených 5 objektov. Predajňu potravín na Mojmirovej ulici zakúpili Pavol Matúš a Gabriela Matúšová (M+M). Noví majitelia otvorili predajňu 10. mája 1991. Na tejto dražbe boli vydražené aj ďalšie 2 prevádzky podniku Zdroj Trnava (predajňa Lahôdky na Ul. kpt. Nálepku a Lahôdky – stánok na Kúpeľnom ostrove) a 2 prevádzky podniku Vkus.

7. september 1991 – uskutočnila sa 2. dražba v Piešťanoch. Z pôvodne 7-ich objektov navrhnutých do dražby, boli 4 z dražby vyňaté. Napr., z dražby bola na základe rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu nár. majetku SR vyňatá širokosortimentová predajňa priemyselného tovaru a ďalšie prevádzky v obchodnom stredisku „Kocka“ (stredisko sa nachádza oproti OD Prior na Ul. A. Hlinku na druhej strane štátnej Žilinskej cesty; pred strediskom je druhé mestské trhovisko).

Proti pomalému postupu privatizácie v Piešťanoch sa ohradil JUDr. A. Kostolanský, ktorý poslal 3.9.1991 otvorený protestný list Ministerstvu pre správu a privatizáciu nár. majetku SR. Obvinil ministerstvo z úmyselného zdržovania a zavádzania jednotlivých záujemcov o privatizáciu, pretože vraj bez vážnych dôvodov ministerstvo vyňalo viaceré piešťanské objekty z procesu „malej“ privatizácie. Už 11.9.1991 prišiel do Piešťan minister Mikloš, ktorý sľúbil nápravu.

V okrese jednotlivé dražby prevádzok a predajní sa tiež rozbehli v Trnave a v Hlohovci.

Na dražbe v Piešťanoch 7. septembra 1991 z troch vydražených objektov bol iba jeden z Piešťan. Vydražená bola prevádzka Opravy chladiarenských zariadení š.p. Elektrokov na Šafárikovej ulici a to tzv. „holandskou“ dražbou (bola predaná za cenu asi o 50 % nižšiu ako bola vyvolávacia cena).

12. október 1991 – v Piešťanoch na Malej scéne sa uskutočnila ďalšia dražba. Vydražené boli: prevádzka Zlatokov, š.p. závod Piešťany (na Vodárenskej ulici ju spomedzi 7-ich uchádzačov získal za 5,2 mil. Kčs Ing. J. Škodný) a predajne Drogéria na Valovej ulici (za 170 tis. Kčs V. Janicová) a Drogéria na sídlisku Juh (za 210 tis. Kčs J. Doboš).

9. november 1991 – v Piešťanoch na Malej scéne sa uskutočnila ďalšia dražba. Boli predané: samoobsluha Potraviny na Krajinskej ceste, ktorá bola predchádzajúcim vydražiteľom vrátená (na tejto dražbe ju do prenájmu získal M. Spáčil z Bratislavy). Ďalej bol predaný stolársky areál Drevozárstva na Priemyselnej ulici (objekt prešiel do vlastníctva jedinému prihlásenému záujemcovi, ktorým bol I. Fixek z Trnavy a prevádzka sa stala súčasťou firmy MFM, s.r.o. Trnava). Veľký boj sa rozpútal medzi 6-timi záujemcami pri dražbe predajne Poštovej novinovej služby na Kolonádnom moste; vyvolávacia cena bola iba 11 tis. Kčs a úspešný vydražiteľ J. Troskovič z Piešťan iba za možnosť prenájmu zaplatil 580 tis. Kčs (doba prenájmu bola zákonom stanovená na 5 rokov).

Dražby v Trnave a v Hlohovci. Niektoré piešťanské predajne a prevádzky boli predané na dražbách v Trnave a v Hlohovci.

Napríklad, na dražbe v Hlohovci 21. septembra 1991 bola síce predajňa Potraviny na Krajinskej ceste vydražená (získal ju vtedy J. Búcor za 1,3 mil. Kčs, keď vyvolávacia cena bola 219 tis. Kčs), avšak objekt do 1 mesiaca nevyplatil a preto bol znovu vydražený a bol predaný 9. novembra 1991 na dražbe v Piešťanoch za 1,855 100 mil. Kčs. Na uvedenej dražbe v Hlohovci bola tiež vydražená Lahôdkárska výrobná na Ul. A. Hlinku Piešťany (majiteľom sa stal Ing. J. Kališ).

Podobne na dražbe v Trnave 23. novembra 1991 boli predané ďalšie objekty nachádzajúce sa v Piešťanoch: bufet Centrál podniku Reštaurácie Trnava na Winterovej ulici (z vyvolávacej ceny 1,5 mil. Kčs ho za 10,5 mil. Kčs získal Ing. Ivanov), predajňa Kožušiny na Kukučínovej ulici (jej cena na dražbe stúpila z 5 tis. Kčs takmer na pol milióna Kčs len do 5-ročného prenájmu), reštauráciu Kazačok podniku Reštaurácie Trnava získala p. Matúšová, spolumajiteľka predajne M+M, za vyvolávaciu cenu 6,6 mil. Kčs (premenovali ju na Rendez Vous).

V roku 1991 boli na dražbách mimo Piešťan vydražené aj ďalšie piešťanské prevádzky, napr. predajňa Lahôdky pri pošte, predajňa Cukrovinky na Kolonádnom moste, predajňa zeleniny na sídlisku A. Trajan a pod.

9. Reštitúcie v Piešťanoch v roku 1991

V roku 1991 prebiehala zmena vlastníctva štátnych podnikov a organizácií formou privatizácie. Privatizácia sa uskutočňovala jednak „malou“ privatizáciou a tiež reštitúciami, t.j. navrátením majetku pôvodným vlastníkom alebo ich dedičom. Reštitúcie sa uskutočňovali na základe zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd a ďalších zákonov, ako napr. zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, atď. Pôvodným majiteľom alebo ich dedičom sa takto po cca 40 rokoch začali vracat' nehnuteľnosti (domy, pozemky a pod.).

Vo viacerých týchto objektoch sa však nachádzali rôzne prevádzky štátnych podnikov – obchody, pohostinstvá a prevádzky služieb ako napr. opravovne obuvi, pančúch, drobných opráv odevov, čistenia odevov a pod. (napr. bola zrušená predajňa športových potrieb oproti hotelu Lipa, predajňa hračiek na Winterovej ulici, predajne a prevádzky na Ul. ČSA, atď.). Staronový majiteľ potom buď predajňu alebo prevádzku zrušil (priestory využil na iné účely), alebo ju dal do prenájmu (niekedy však požadované nájomné bolo tak vysoké, že užívateľ stratil záujem o prevádzkovanie).

Likvidácia viacerých mestských prevádzok a predajní v rámci reštitučného procesu v roku 1991 znamenala podstatné zníženie sortimentu poskytovaných služieb a obchodu, čo vyvolávalo nespokojnosť medzi obyvateľmi. Ľudia sa obracali na primátora mesta a Mestský úrad v Piešťanoch s požiadavkami na nápravu, pretože nemali si kde dať opraviť pančuchy, našiť zips, zašiť kabelku, opraviť odev a pod. Primátor ani MsZ však do reštitučného procesu nemohli zasahovať.

Mestské orgány napriek tomu mali záujem o zlepšenie služieb v meste a vyzývali občanov, aby začali podnikat' vo sfére nedostatkových služieb. Mestské zastupiteľstvo uznesením č. 94/1991 zo dňa 27.11.1991 schválilo zoznam žiadaných podnikateľských aktivít v meste. Boli to: brašnárstvo, sklenárstvo, čalúnnictvo, rámovanie obrazov, odťahovacia služba, oprava odevov, oprava pančúch, oprava obuvi, prevádzkovanie trhovísk, pánske kaderníctvo a holičstvo, očná optika, zberňa prádla pre práčovňu, zberňa šatstva pre čistiareň, oprava dáždnikov, zber a triedenie druhotných surovín, kovoremeselné práce, predaj novín a časopisov, mestská informačná služba.

10. Obchodný dom Prior, závod Piešťany v roku 1991

Aj v roku 1991 tento najväčší obchodný dom v Piešťanoch zabezpečoval predaj rôzneho tovaru (potraviny, textil, obuv, potreby pre domácnosť, elektrospotrebiče, rozličný tovar, atď.).

Keďže výstavba Domu služieb v Piešťanoch viazne, realizovali sa v okrajových priestoroch Prioru aj rôzne služby pre obyvateľstvo. Bolo to fotokopírovanie, strihovacia služba, úprava a došívanie odevov, predaj rezaných kvetov, expresná fotoslužba, snack bar, tipovacia kancelária Sazka-Športka, kľúčová služba, montáž zariadenia pre solárny ohrev vody, darčkové balenie, zásielková a dobierková služba, odvoz tovaru v okruhu 25 km.

V priestoroch OD Prior bolo Stredisko praktického vyučovania, pre ktoré SOU v Piešťanoch, Mojmirova ul. zabezpečovalo teoretické vyučovanie žiakov (stredisko malo predtým formu

Prevádzkového pracoviska organizácie v Priore Piešťany). Vykonávali tu odborný výcvik žiaci v učebnom odbore predavač – predavačka.

V roku 1991 bol OD Prior, závod Piešťany súčasťou štátneho podniku Západoslovenské obchodné domy Prior Partizánske. Riaditeľom OD Prior v Piešťanoch bol JUDr. Ludvík Dohnal.

11. Nákupné stredisko „Kocka“ v Piešťanoch v roku 1991

Do obchodného strediska „Kocka“ na Ul. A. Hlinku chodili ľudia za nákupmi a službami podobne ako do obchodného domu Prior (ležiaceho 200 m oproti na druhej strane Žilinskej cesty). Aj v roku 1991 tu mali priestory predajne štátneho podniku Domáce potreby Bratislava (napr. širokosortimentná predajňa priemyselného tovaru), predajne potravín podniku Zdroj Trnava, predajňa Poštovej novinovej služby, rôzne prevádzky zariadení služieb a pod. Tiež tu bola jedna z prevádzok pošty.

V roku 1991 aj napriek úsiliu Okresnej privatizačnej komisie v Trnave a najmä jej piešťanskej sekcie, bolo nákupné stredisko „Kocka“ vyňaté Ministerstvom pre správu a privatizáciu nár. majetku SR z procesu „malej“ privatizácie.

Pred „Kockou“ sa nachádza druhé mestské trhovisko.

12. Mestské trhoviská v Piešťanoch v roku 1991

Mesto Piešťany v súlade s novou situáciou a novými zákonmi upravilo činnosť mestských trhovísk. V nariadení mesta Piešťany o mestských trhoviskách (trhový poriadok) sa stanovili povinnosti a práva prevádzkovateľa trhoviska, jeho správcu, predávajúcich a pod. Zriaďovateľom mestských trhovísk sa stalo mesto Piešťany, prevádzkový poriadok mestského trhoviska schválila mestská rada.

Prevádzkovateľom trhoviska v centre mesta na Nitrianskej ulici (na priestranstve medzi Nitrianskou ul. a Winterovou ul.) boli Technické služby mesta Piešťany a správcom bola p. Kubová. Predaj sa uskutočňoval v pondelok až sobotu od 6.00 do 18.00 hod. V nedeľu sa tu konala predajná burza. Na trhovisku pri nákupnom stredisku „Kocka“ na Ul. A. Hlinku sa predaj uskutočňoval v pondelok až piatok od 6.00 do 17.00 hod. a v nedeľu od 6.00 do 12.00 hod.

Predávať mohli organizácie oprávnené na vykonávanie obchodnej činnosti, fyzické a právnické osoby, ktorých náplňou práce bola obchodná činnosť a tiež fyzické osoby bez zvláštneho povolenia, ktoré predávali poľnohospodárske prebytky s malým ziskom.

Na trhoviskách bolo možné predávať rastlinné produkty z poľnohospodárskej výroby ako je zelenina, ovocie a pod., lesné plody, kvasenú kapustu, slepačie vajcia (ak bolo na trhu k dispozícii presvecovacie zariadenie), včelí med, mäso zdravých jahniat, kozliat, hydiny a králikov (na základe veterinárskeho osvedčenia), huby (predávajúci musel mať osvedčenie o základných znalostiach húb), liečivé rastliny, osivá, sadivá a ďalší tovar.

Niektoré výrobky bolo zakázané predávať: surové kravské mlieko, mäso a mäsové výrobky, vnútornosti (s výnimkou kačacej a husacej pečene), živé zvieratá, zverinu a ryby, šampiňóny a výrobky z húb, čapovaný a nalievajú alkohol (pivo, víno, burčiak a pod.), rastliny voľne rastúce v prírode.

Ceny tovarov, výrobkov, výkonov a prác na trhoviskách sa riadili trhovým mechanizmom ponuky a dopytu.

13. Mestská predajná burza v Piešťanoch v roku 1991

Každú nedeľu sa na mestskom trhovisku na Nitrianskej ulici konala mestská predajná burza, kde bolo možné kúpiť si rôzny tovar. Mesto Piešťany v roku 1991 usmernilo prevádzku burzy v súlade s novými zákonmi a nariadeniami mesta. Mestská rada uznesením č. 13/1991 zo dňa 14.2.1991 schválila text dohody o prenájme verejného priestranstva na mestskom trhovisku na Nitrianskej ulici za účelom usporadúvania predajnej burzy. Poplatok za užívanie verejného priestranstva za účelom usporiadania burzy bol stanovený mestským zastupiteľstvom 4. júla 1991 vo výške 10.000,- Kčs na 1 deň. Do prenájmu ho dostalo Konzorcium podnikateľov Burza Piešťany. Po uzavretí zmluvy s mestom bolo povinné umožniť bezplatný vstup kupujúcim na burzu (predtým sa vyberalo vstupné 5,- Kčs) a zabezpečiť dodržiavanie zákona o vnútornom obchode zo strany predávajúcich.

14. Predajňa Racio v Piešťanoch

V roku 1991 bola táto predajňa otvorená na Staničnej ulici. Zákazníci tu mali možnosť si kúpiť rôznorodé potraviny, ktoré sú prospešné pre zdravie. Tieto potraviny neobsahujú zdraviu škodlivé látky z radov farbivých, aromatizujúcich a konzervačných prípravkov, kontaminovaných potravín a rôznych škodlivín, napr. pozostatkov liekov v mäse dobytka, z obalov a pod.

Sortiment potravín je určený pre športovcov, vegetariánov, makrobiotikov, dietikov a pod. Možno tu teda kúpiť morskú soľ, nerafinovaný cukor, obilniny ako proso, pohánku, múku žitnú, grahamovú, kukuričnú, pšeničnú, otruby, sóju, strukoviny, rôzne druhy nátierok, sušienky, natural ryžu, dia výrobky a pod.

6. Úpravy mesta, doprava, spoje v roku 1991

1. Stavby v Piešťanoch realizované z prostriedkov mesta v roku 1991

V roku 1991 zabezpečovalo investičné oddelenie Mestského úradu v Piešťanoch nasledujúce stavby:

a) Ukončené stavby v roku 1991:

- Úpravovňa vody a rekonštrukcia bazénov na letnom kúpalisku Slňava II. Piešťany. Práce pokračovali v období marec – máj 1991. Náklad stavby bol 6.651 486,- Kčs. Verejnosti do užívania dané v júni 1991;

- Vodovod miestna časť Kocurice. Stavba bola realizovaná v období august 1989 až august 1991 v náklade 1.875 129,- Kčs. Obyvateľom Kocuríc dané do užívania v auguste 1991 (51 vodovodných prípojok);

- Úprava Štefánikovej a Radlinského ulice po ukončení plynofikácie.

Realizované v období august – november 1991 v náklade 704 446,- Kčs;

- Miestne komunikácie – Vodárenská ul., Orviský kút, Dubová ul. Cesty boli vybudované v období október 1990 až august 1991 v stavebnom náklade 6.553 303,- Kčs. Dané do užívania verejnosti v auguste 1991;

- Plynofikácia Štúrova ul. Realizované v období september – október 1991 v stavebnom náklade 247 861,- Kčs. V mesiaci októbri sa obyvatelia na Štúrovej ulici už mohli napájať

na vybudovaný plynovod;

- Rekonštrukcia Pokojnej ulice (m.č. Banka). Realizované v období november 1991 až január 1992 v stavebnom náklade 141 890,- Kčs. Úprava tejto ulice sa uskutočnila po jej plynofikácii v predchádzajúcom období;

- Plynofikácia m.č. Banka – II. etapa. Boli plynofikované ulice Žiacka, Hudobná a Spojovacia ulica v období október – december 1991 v stavebnom náklade 365 923,- Kčs. Obyvatelia ulíc sa začali napájať na plyn v decembri 1991;

- Stánky rýchleho občerstvenia na diaľnici D-61 smerom na Bratislavu.

Realizované v novembri 1989 až októbri 1991 v stavebnom náklade 1.734 124,- Kčs;

- Rekonštrukcia Krajinského mosta cez Váh. Prebiehala v 2. polroku 1991. Od 16. septembra 1991 bola premávka cez Krajinský most prerušená. Most bol potom na 5 týždňov uzatvorený z dôvodu nutnej rekonštrukcie. Deň predtým, 15. septembra bola ukončená výstavba náhradného provizórneho mosta cez Váh (asi 600 m južnejšie medzi ulicami J. Alexyho a Veternou), ktorý postavili za 20 dní Cestné stavby Banská Bystrica spolu so Železničným vojskom Spišská Nová Ves. Celá stavba bola financovaná Cestným invest. útvárom Bratislava za spoluúčasti Mestského úradu Piešťany. Za účelom zabezpečenia náhradného premostenia a skrátenia doby opravy Krajinského mosta vyvinul veľkú osobnú iniciatívu primátor mesta Ing. V. Hájovský. Náhradný jednoprúdový žienijný most bol počas prevádzky neprijemne hlučný najmä pre obyvateľstvo na Vážskej ulici.

Premávka cez Krajinský most bola obnovená už 21. okt. 1991 a náhradný pontónový most bol za niekoľko dní rozobraný. Krajinský most vyhovel kontrolným skúškam. Jeho nevýhodou však naďalej ostala úzka vozovka (cez most nemôžu súčasne prejsť oproti sebe idúce 2 autobusy alebo nákladné autá), pretože v rekonštrukcii sa nepočítalo s tak potrebným rozšírením vozovky aspoň o 30 cm.

Súčasne s uvedením mosta do prevádzky bolo otvorené aj nové presmerovanie ciest z Nitrianskej ulice.

Po otvorení mosta pokračovala v ďalších mesiacoch veľká oprava križovatky II/499 pod Krajinským mostom a tiež výstavba podchodu.

b) Rozostavané stavby v roku 1991:

- Úprava križovatky II/499 s prilahlými miestnymi komunikáciami a spojená s výstavbou podchodu pre chodcov. Stavba bola zahájená v apríli 1990 a jej výstavba pokračovala aj v roku 1991. Stavebný náklad znášalo mesto Piešťany (Mestský úrad) a tiež Cestný investorský útvár Bratislava, pretože štátna cesta II/499 je majetkom OSC Trnava. Dodávateľom stavebných prác boli Cestné stavby š.p. Nitra, závod Trenčín.

V roku 1991 bolo na tejto stavbe prestavaných 10.421 672,- Kčs. Križovatka pod Krajinským mostom bola otvorená 20.12.1991, potom pokračovali ešte dokončovacie práce;

- Vodovod a kanalizácia Mýtny rad (pri Vršku). Stavba zahájená v decembri 1991. Stavebné práce boli vykonané v roku 1991 za 200 271,- Kčs;

- Kanalizácia na garážach pri mimoúrovňovom križovaní cesty II/499 so železničnou traťou v Piešťanoch. Zahájená v októbri 1991, v stavebných prácach sa za rok 1991 preinvestovalo 435 215,- Kčs;

- Elektrické rozvody na sídlisku Tobolka v m.č. Banka. Zahájené v novembri 1991, v roku 1991 preinvestované za 87 269,- Kčs.

2. Komplexná bytová výstavba v Piešťanoch v roku 1991

Aj v roku 1991 pokračovala v Piešťanoch bytová, občianska a technická výstavba. Finančné prostriedky poskytlo Ministerstvo financií SR a mesto Piešťany.

a) Sídliisko A. Trajan.

- A. Trajan I. stavba – pokračovala výstavba 24-triednej základnej školy a detských ihrísk. Dodávateľom stavebných prác boli Pozemné stavby Uherské Hradište;
- A. Trajan II. stavba – urobili sa iba elektrické slaboprúdové rozvody;
- A. Trajan III. stavba (III.A a III.B) – pokračovala výstavba bytov – spolu 276 bytových jednotiek.

Za roky 1986 až 1991 bolo na sídlisku A. Trajan (I., II., III. stavba) postavených 1 236 bytov. Výstavba pokračovala aj v nasledujúcom roku.

b) Dom služieb na Nitrianskej ulici – objekt je rozostavaný. Stavebné práce sa v roku 1991 pozastavili, pretože treba doriešiť reštitučné nároky na pozemky, na ktorých sa Dom služieb buduje. Potom mesto rozhodne, či stavbu dokončí z vlastných prostriedkov, alebo sa bude rozostavaný objekt privatizovať.

3. Byty v Piešťanoch v roku 1991

V roku 1991 bolo v Piešťanoch celkove 11 752 bytov. Z toho bolo štátnych (komunálnych) 3 027, družstevných 3 648, podnikových 1 518 a bytov v rodinných domoch bolo 3 559.

4. Rekonštrukcia kúpaliska Eva

Na jar 1991 sa ukončila rekonštrukcia najstaršieho piešťanského kúpaliska Eva, ktoré patrí Slovenským liečebným kúpeľom v Piešťanoch. V areáli kúpaliska sa nachádza jediný krytý bazén (25 m), vhodný na tréningy plavcov a vodných pólistov v zimnom období. Pre potrebu všetkých, t.j. kúpeľných pacientov, verejnosti a športovcov to však nepostačuje.

5. Výzdoba mesta Piešťany počas Vianoc 1991

Technické služby mesta Piešťany v spolupráci s firmou Osvetlenie mesta Bratislavy zabezpečili vianočnú výzdobu a osvetlenie mesta. Projekt schválila kultúrna komisia MsZ a hlavná architektka mesta. Výzdobu tvorili vianočné stromčeky, vianočné ozdoby s priemerom 1,5 m a svetelné previsy. Ozdoby boli umiestnené na stožiaroch verejného osvetlenia.

Okrem tradičného vianočného stromčeka pri mliečnom bare, bol druhý na sídlisku A. Trajan a tretí pred nákupným strediskom na Ul. 9. mája. Výzdoba sa sústredila najmä na ulice v centre mesta – Winterovu, Rázusovu a na Námestie slobody, ale aj na sídlisku A. Trajan a Ulicu A. Hlinku.

7. Školstvo v Piešťanoch v roku 1991

1. Školy a školské zariadenia v Piešťanoch v roku 1991

a) Materské školy. V roku 1991 pôsobilo na území Piešťan 17 materských škôl. Boli to MŠ na uliciach: Beethovenova, Detská, Detvianska, Kukučínova, N. Teslu, Mudroňova, Staničná, Ružová, L. Svobodu, Javorová, Matúšková, Topoľčianska (na Banke), Valová, Vrbovská, Zavretý kút, Nám. 9. mája, Považská.

Materská škola chýba na sídlisku A. Trajan (MŠ sa tam síce stavala, ale po dostavaní sa v objekte zriadila VIII. ZŠ).

b) Základné školy. V roku 1991 bolo na území Piešťan 8 ZŠ. Boli to: I. ZŠ na Vajanského ulici, IV. ZŠ na Holubyho ul., V. ZŠ na Mojmírovej ul., VI. ZŠ (v miestnej časti Banka), VII. ZŠ na Brezovej ul., VIII. ZŠ na sídlisku A. Trajan.

c) Osobitné školy v Piešťanoch. Sú to špeciálne školy pre mentálne postihnuté deti:

- Osobitná škola pre 1. – 4. ročník na Žilinskej ceste (na Vršku);
- Osobitná škola pre 5. – 8. ročník na Ul. Čs. armády.

d) Školy pre zdravotne postihnuté deti. Sú to špeciálne školy:

- ZŠ v Detskom rehabilitačnom ústave v LD Pro Patria;
- ZŠ v Detskom neurologickom ústave na Winterovej ulici (Zelený strom).

e) Dom detí a mládeže v Piešťanoch. Nachádza sa na Ul. Čs. armády.

Riaditeľom bol Emil Popelka.

f) Základná umelecká škola v Piešťanoch. Predtým sa nazývala Ľudová škola umenia. Budovy školy sa nachádzajú na Ul. Čs. armády.

ZUŠ má tiež vysunuté (elokované) pracovisko v miestnej časti Banka v objekte „Služný dom“. Vlastníkom tejto nehnuteľnosti je mesto Piešťany, ktoré ju dalo škole do bezplatného dočasného užívania.

g) Detský domov v Piešťanoch. Nachádza sa na Sasinkovej ulici.

h) Stredné školy v Piešťanoch v roku 1991

- Stredná hotelová škola – riaditeľkou ostala v šk.r. 1991/92 Ing. Eva Bušniaková;

- Gymnázium – v šk.r. 1991/92 nastúpil nový riaditeľ Marián Nádašský.

Predchádzajúci riaditeľ PhDr. Milan Lihan bol síce v roku 1991 školskou radou gymnázia a zástupcami mestského zastupiteľstva schválený za riaditeľa pre nasledujúce obdobie, avšak z funkcie musel odstúpiť na základe nových nedemokratických „pravidiel Ministerstva školstva, mládeže a športu SR na výber a obsadzovanie funkcie riaditeľa a zástupcov riaditeľa škôl a školských zariadení“ (odvolaný, lebo bol viac ako 4 roky vo funkcii riaditeľa) a čiastočne i z dôvodu negatívneho postoja niekoľkých učiteľov gymnázia voči jeho osobe;

- Stredná poľnohospodárska škola – riaditeľom ostal Ing. Igor Drobný;

- Stredná priemyselná škola elektrotechnická – od šk. r. 1991/92 nastúpila nová riaditeľka Ing. Jana Siváková, predtým učiteľka na tejto škole. Predchádzajúci riaditeľ Ing. Michal

Zvonček nebol navrhnutý školskou radou na zotrvanie vo funkcii riaditeľa.

- Stredné odborné učilište, Mojmirova ul. – od šk. r. 1991/92 na základe konkurzu sa riaditeľkou SOU stala RNDr. Mária Fodorová, predtým učiteľka na SOU. Predchádzajúci riaditeľ Ing. Alexander Murín (mestský kronikár) bol síce schválený školskou radou a zástupcami MZ, ale tiež bol odvolaný ministrom školstva na základe nových pravidiel MŠMaŠ SR (bol už 10 rokov vo funkcii) a ani sa nemohol zúčastniť konkurzu; bol preradený do funkcie učiteľa na SOU.

- Stredné odborné učilište elektrotechnické – je to učilište rezortné (zriaďovateľom nie je školský orgán) a preto sa naň nevzťahovali pravidlá MŠMaŠ SR o výbere vedúcich pracovníkov škôl. Uskutočnil sa však konkurz, v ktorom uspel úradujúci riaditeľ Juraj Adamec.

- Stredné odborné učilište vodohospodárske – tiež rezortné učilište. Riaditeľom ostal Ing. Stanislav Oršín.

- Dievčenská odborná škola v Piešťanoch. Ako samostatná škola vznikla pri SOU Piešťany, Mojmirova ul. k 1.9.1991. Od 6.9.1991 namiesto Ing. A. Murína nastúpila do funkcie riaditeľa RNDr. Mária Fodorová.

2. Zriadenie cirkevnej základnej školy v Piešťanoch

Podľa novely školského zákona č. 29/1984 Zb. v znení zákona č. 171/1990 Zb. bola v ČSFR povolená existencia nielen štátnych, ale aj súkromných alebo cirkevných škôl.

Kresťanský orientovaní rodičia v Piešťanoch dali podnet začiatkom roka 1991 na jej zriadenie. Zriaďovateľ, Arcibiskupský úrad v Trnave, poslal 27.3.1991 žiadosť o zriadenie cirkevnej ZŠ v Piešťanoch na Ministerstvo školstva MaŠ SR. Vykonávateľom bol Rímskokatolícky farský úrad v Piešťanoch, ktorý splnomocnil J. Baláka, F. Paulíka a J. Petrušku vybavovať potrebné záležitosti.

Pôvodne sa plánovalo zriadiť cirkevnú školu na I. ZŠ na Vajanského ulici. Avšak pre nesúhlas mnohých rodičov žiakov zrušil minister školstva Prof. Ján Pišút pôvodné rozhodnutie o premene I. ZŠ na cirkevnú školu.

5. augusta 1991 bolo na Okresnej školskej správe v Trnave pracovné stretnutie za prítomnosti ministra školstva SR Prof. J. Pišúta, Mons. arcibiskupa Jána Sokola, piešťanského farára d.p. J. Vlasáka, zástupcu primátora Piešťan JUDr. Š. Bartovica, prednostu Obv. úradu v Piešťanoch J. Baláka a ďalších, kde sa dospelo k záveru, že cirkevná škola v Piešťanoch bude zriadená v objektoch 3. ZŠ na Štefánikovej ulici. Toto potvrdil 9.8.1991 minister školstva SR Prof. Ján Pišút rozhodnutím č. 524/1991-26.

Riaditeľom cirkevnej ZŠ v Piešťanoch sa stal RNDr. Vojtech Filo, stredoškolský učiteľ matematiky na piešťanskom gymnáziu.

3. Zriadenie VIII. ZŠ v Piešťanoch

Škola vznikla na sídlisku A. Trajan z vysunutej budovy Impako patriacej dovtedy VII. ZŠ na Brezovej ulici a z protiaľhle novopostavenej budovy (pôvodne to mala byť MŠ a detské jasle).

Škola bola otvorená 3. septembra 1990, nastúpilo 617 žiakov do 21 tried iba pre 1. – 4. roč. ZŠ. Riaditeľkou školy sa stala Kvetoslava Gardonová, zást. riad. Jaroslava Golierová.

Od šk. r. 1991/92 boli na VIII. ZŠ zriadené 2 „vyrovňavacie“ triedy pre slabších žiakov (ktorí si ťažko zvykajú na školské prostredie).

4. Detský domov v Piešťanoch v roku 1991

Detský domov na Sasinkovej ulici je internátneho typu s nepretržitou ročnou prevádzkou. Na základe kapacitných možností bolo v ňom umiestnených 30 dievčat vo veku od 3-och do 18-tich rokov veku. Z toho 3 deti navštevovali MŠ, 10 detí osobitnú školu, 11 detí ZŠ, 5 dievčat SOU a 1 bolo v pracovnom pomere.

Personál DD tvorili: riaditeľ, 4 vychovávateľky, 3 pomocné vychovávateľky a pracovníci prevádzkového úseku (hospodárka, účtovníčka, kuchárky, upratovačka, práčka, krajčírka, údržbár + vodič auta, zdravotná sestra). DD je riadený Školskou správou v Trnave.

Deti sa zúčastňovali tiež rôznych kultúrnych a športových podujatí v meste. Počas jarných prázdnin v roku 1991 sa zúčastnili lyžiarskeho výcviku v Štrbe a počas letných prázdnin absolvovali 2-týždňový letný pobyt v Oravskej Lesnej a týždňový v Ľubietovej.

Riaditeľom domova bol Emil Piešťanský.

5. Žiaci z Juhoslávie na Gymnázium v Piešťanoch

Vojnový konflikt v Juhoslávii spôsobil, že obyvatelia postihnutých oblastí Chorvátska boli nútení opúšťať svoje domovy. Ministerstvo medzinárodných vzťahov SR, Ministerstvo vnútra SR a Červený kríž zabezpečili koncom roka 1991 dopravu detí z Osijeku do Piešťan – spolu okolo 400 detí a 45 učiteľov na dobu 7 mesiacov. 170 sa ich ubytovalo v hoteli Kontakt, ďalšie v rekreačnom zariadení Tesly na Striebornici a tiež v chate Vzduchotechniky na Modrovej.

Z nich okolo 200 študentov (chlapcov a dievčat vo veku 14 – 18 rokov) a 20 učiteľov po 10-dennej karanténe začalo od 9. decembra 1991 s výučbou na piešťanskom gymnázium vždy v popoludňajších hodinách.

Riaditeľstvo Gymnázia v Piešťanoch v dňoch 13. a 14. decembra usporiadalo zbierku na pomoc týmto študentom – utečencom. Organizácie a obyvatelia Piešťan prispeli darmi – teplým oblečením a obuvou (chlapčenské čizmy, topánky, zimné vetrovky, košeľe, svetre, čiapky, rukavice) a tiež finančnými príspevkami.

6. Stredné odborné učilište v Piešťanoch, Mojmirova ul. v roku 1991

Zriaďovateľom SOU sa od 1.1.1991 stalo Ministerstvo školstva, mládeže a športu SR. Predtým bol zriaďovateľom ZsKNV v Bratislave a prevádzkovateľom SOU bol š.p. Reštaurácie Trnava. Na škole sa pripravovalo okolo 1 000 žiakov – budúcich robotníkov v rôznych profesiách.

K 30. júnu 1991 učilište malo: 4 ročné študijné odbory (maturitné) čašník-servírka a kuchár-kuchárka a tiež učebné odbory (3 roky 4 mesiace, resp. 3 roky) kuchár-čašník so zameraním na prípravu jedál a so zameraním na obsluhu, predavač-predavačka so zameraním na potravinársky tovar a so zameraním na rozličný tovar, kaderníčka, krajčír-krajčírka so zameraním na pánske odevy a so zameraním na dámske odevy, mechanik-opravár so zam. na cestné motorové vozidlá a elektromechanik so zam. na rozvodné zariadenia.

V rámci 2-ročného štúdia popri zamestnaní (s maturitou) to boli 4 študijné odbory: spoločné stravovanie; prevádzka obchodu so zam. na vnútorný obchod; strojárstvo so zam. na výrobu, montáž a opravy prístrojov, strojov a zariadení a so zam. na obrábanie materiálov; odevníctvo.

V hlavnej budove SOU na Mojmirovej ulici sa uskutočňuje teoretické vyučovanie

žiacov. Odborný výcvik sa uskutočňoval formou praktického vyučovania v nasledujúcich pracoviskách:

a) pracoviská praktického vyučovania delimitované k SOU k 1.7.1991:

- PPV pre uč. odbor kaderníčka na Žilinskej ceste (k SOU delimitované od Komunálnych služieb mesta Piešťany);

- PPV pre učebný odbor krajčírka (hnuteľný majetok delimitovaný zo Vksu Piešťany k SOU);

b) strediská praktického vyučovania – zriadené ministerstvami pre niektoré organizácie a podniky:

- SPV Slovenské liečebné kúpele Piešťany (zabezpečovali odborný výcvik žiakov v odboroch čašník-servírka a kuchár-čašník);

- SPV Poľnohospodárske stavby Piešťany (uč. odbory mechanik-opravár a elektromechanik);

- SPV DUV Piešťanka Piešťany (uč. odbor krajčír-krajčírka);

c) prevádzkové pracoviská organizácií – zriadili si ich niektoré organizácie i súkromní podnikatelia a na základe zmluvy medzi riaditeľom SOU a riaditeľom organizácie sa v nich zabezpečoval odborný výcvik žiakov. Boli to:

- PPO v ČSAD Piešťany (mechanik-opravár);

- PPO v ČSAO Piešťany (mechanik-opravár);

- PPO v Reštauráciách Trnava (čašník-servírka a kuchár-čašník);

- PPO v Priori Piešťany (predavač-predavačka);

- PPO v Interhoteli – závod Magnólia Piešťany (kuchár-čašník).

Keďže š.p. Reštaurácie Trnava podliehal procesu malej privatizácie, preto na jar roku 1991 požiadal riaditeľ SOU po doporučení mestským zastupiteľstvom Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR o súhlas pre vyňatie piešťanskej prevádzky Semafor, patriacej Reštauráciám Trnava, z procesu „malej“ privatizácie. Uvedený objekt bude SOU v budúcom období potrebovať pre zabezpečenie odborného výcviku žiakov v odbore čašník-servírka a kuchár-čašník. V Semafore by potom SOU zabezpečovalo aj stravovanie dôchodcov mesta.

Na základe nových školských zákonov sa bude odborný výcvik žiakov vykonávať nielen skupinovú formou v uvedených pracoviskách, ale aj individuálnou formou pre jednotlivých žiakov u rôznych súkromníkov (spoločností i jednotlivcov).

V roku 1991 bolo SOU na Mojmirovej ulici rozpočtovo-príspevkovou organizáciou s vlastnou právnou subjektivitou (účet v banke). Náklady na činnosť učilišťa znášal štát a tiež jednotlivé organizácie, pre ktoré sa žiaci učili. Žiaci študujúci z prostriedkov štátu (tzv. štátni žiaci pre nekonkrétne organizácie) síce vykonávali odborný výcvik tiež v niektorej z uvedených organizácií, avšak organizácia po ich vyučení nebola povinná uzavrieť s nimi pracovnú zmluvu.

V budúcom období bude musieť SOU získavať pre seba určité finančné prostriedky aj vlastnou podnikateľskou činnosťou.

V roku 1991 malo SOU okolo 100 pracovníkov – učiteľov teoretického vyučovania, majstrov odborného výcviku, vychovávateľov, technicko-hospodárskych a prevádzkových pracovníkov. Riaditeľom SOU bol do 5.9.1991 Ing. A. Murín, potom nastúpila riaditeľka RNDr. M. Fodorová.

7. Zriadenie Dievčenskej odbornej školy v Piešťanoch v roku 1991

DOŠ v Piešťanoch bola zriadená pri SOU v Piešťanoch, Mojmirova ul. (v spoločnej budove) na základe prípisu jej zriaďovateľa – Školskej správy Bratislava VII. zo dňa 14.3.1991. Riaditeľ Ing. A. Murín zabezpečil súhlas k zriadeniu 3-och tried 1. ročníka k 1.9.1991. Boli otvorené odbory pre dievčatá: obchod a podnikanie – 4 ročný s maturitou (2 triedy) a služby a domáce hospodárenie – 3 ročný (1 trieda). K 1.9.1991 nastúpilo do školy 96 dievčat. Od 5.9.1991 sa riaditeľkou DOŠ stala RNDr. M. Fodorová.

8. Kultúra v Piešťanoch v roku 1991

1. Mestské kultúrne zariadenia v roku 1991

A. Kultúrne zariadenia spravované mestom Piešťany

K 1.1.1991 po zániku MsNV prešla zakladateľská (zriaďovateľská) funkcia kultúrnych zariadení patriacich mestu na základe delimitačného protokolu na novovytvorený MsÚ v Piešťanoch. Boli to nasledujúce príspevkové organizácie:

a) Mestské kino (predtým kino Moskva). V roku 1991 kino zabezpečovalo verejné filmové predstavenia (po celý rok vo vnútornom a v lete i v prírodnom kine), osobitné filmové akcie a tiež umožňovalo činnosť filmovým klubom. Finančné prostriedky na prevádzku a údržbu získalo kino z vlastných tržieb (ročne cca 1,3 mil. Kčs) alebo dotáciou od mesta. Mestské kino leží na Beethovenovej ulici na začiatku parku. Riaditeľom kina bol Jozef Valachovič.

b) Mestská knižnica. Nachádza sa v peknom objekte na Školskej ulici. V roku 1991 mala knižnica pobočku aj v m.č. Banka, kým pobočka v m.č. Kocurice bola v r. 1990 zrušená. Na svoju činnosť potrebuje knižnica od mesta ročnú dotáciu okolo 800 tis. Kčs, pričom je schopná dosiahnuť tržby okolo 100 tis. Kčs ročne.

c) Mestské kultúrne stredisko. MsKS v Piešťanoch organizovalo v r. 1991 kultúrno-výchovné podujatia zamerané na sprostredkovanie umeleckých hodnôt a zábavných programov, na uspokojovanie kultúrnych záujmov občanov, na vzdelávanie občanov a pod.

Súčasťou organizačnej štruktúry MsKS bola i redakcia mesačníka Revue Piešťany.

V priebehu roka 1991 muselo MsKS opustiť niektoré objekty, pretože tie sa v rámci reštitúcií vrátili pôvodným vlastníkom. Bol to: budova na Winterovej ulici (pre kultúrne podujatia však ostala výstavná sieň „V starej lekárni“), administratívna budova v Park pasáži (pre redakciu Revue Piešťany sa prenajali 2 malé miestnosti), výtvarná dielňa na Poštovej ulici. MsKS ostal k dispozícii prakticky iba objekt Malej scény.

Stále nie je doriešená otázka rekonštrukcie prírodného amfiteátra a Domu kultúry v m.č. Kocurice.

Koncom februára 1991 bola mestskými orgánmi z funkcie riaditeľky MsKS v Piešťanoch odvolaná A. Galovičová. Uzavrela totiž s firmou IWS International a spol. zmluvu o nájme nebytových priestorov na Malej scéne Ivana Krasku, čím prekročila rámec svojej kompetencie, stanovený štatútom MsKS. Firma si prenajala uvedené priestory za účelom výstavy spotrebného tovaru, elektrických spotrebičov a zariadení. Prenajímateľka A. Galovičová stanovila nájomcovi nájomné vo výške 315 700,- Kčs ročne.

Menovaná síce podala žiadosť na Mestský úrad v Piešťanoch o súhlas k prenájmu, avšak nevyčkala na vyjadrenie mestského zastupiteľstva a primátora. Primátor vyhlásil zmluvu za

neprijateľnú a p. Galovičovú odvolal z funkcie riaditeľky. Priestory na Malej scéne I. Krasku sa totiž majú využívať na poslanie, pre ktoré bolo MsKS zriadené (kultúra). Vedením MsKS bola potom poverená Zora Petrášová.

B. Ďalšie kultúrne zariadenia na území Piešťan

V roku 1991 zabezpečili veľký počet kultúrnych podujatí: Dom umenia Slov. filharmónie Bratislava, Spoločenské centrum Slov. lieč. kúpeľov Piešťany, Balneologické múzeum v Piešťanoch (zriaďovateľ Ministerstvo kultúry SR).

2. Socha piešťanských parkov

Táto súťažná výstava sa v roku 1991 nekonala.

3. 36. ročník Piešťanského festivalu

Festival bol slávnostne otvorený 14. júna 1991 Fanfárovým koncertom v Dome umenia SF. V rámci festivalu vystúpila niekoľkokrát Slovenská filharmónia. 14. júna 1991 uviedla diela svetoznámych hudobných skladateľov, ako boli G. Verdi, P.I. Čajkovskij, R. Strauss – sólistkou bola U.A. Maté zo Spolkovej republiky Nemecko (husle). 28.6.1991 bol sólistom Slovenskej filharmónie Pavol Kováč (klavír), piešťanský rodák, ktorý predniesol diela L. van Beethovena a P. I. Čajkovského pod dirigentstvom S. Gendu z Japonska.

Zaujímavé boli aj ďalšie vystúpenia, napr. operný recitál S. Larina (tenor) a L. Larinovej (soprán) zo ZSSR, ktorí zaspievali árie zo svetoznámych oper. Divadlo J.G. Tajovského z Banskej Bystrice uviedlo Toscu od G. Pucciniho, spevoherný súbor Novej scény Bratislava uviedol operetu R. Straussa „Cigánsky barón“, baletný súbor Novej scény Bratislava uviedol baletnú rozprávku „Petrik a vlk“, atď.

Divadlo Na Zábradlí Praha uviedlo hru J.B. Moliera „Don Juan“, v ktorej vystúpil aj populárny český herec J. Bartoška. Tradične tiež nemohlo chýbať ani vystúpenie Slovenského komorného orchestra pod vedením Bohdana Warchala. Ďalej to bol organový koncert A. Predmerskej-Zúrikovej, klavírny recitál dua P. Topercera a M. Lapšanského s dielami A. Dvořáka „Slovanské tance“ a J. Brahmsa „Uhorské tance“, vystúpenie Tria Dante z Holandska (klarinet, violončelo a klavír), husľový recitál A. Grača zo ZSSR, klavírny recitál E. Indjica z USA, violončelový recitál Angeliky May z NSR a pod.

4. 80. narodeniny akad. sochára Valéra Vavru

30. januára 1991 sa dožil 80-tich rokov piešťanský rodák, akademický sochár Valér Vavro. Medzi jeho výtvarné sochárske diela patria portréty, figurálne kompozície, reliéfy (výzdoby domov, interiérov). Viaceré jeho diela sa nachádzajú v slovenských galériách. Vytvoril aj pamätníky pre námestia a priestranstvá slovenských miest a obcí.

Okrem hlavného materiálu – kameňa, používal aj mramor, pálenú hlinu, drevo, bronz. Okrem výtvarnej sochárskej činnosti sa venuje i reštaurovaniu našich umelecko-historických pamiatok (napr. reštauroval sochu na Nitrianskom hrade, kostol v Trnave spolu s akad. sochárom L.L. Pollákom a pod.).

5. Archeologický výskum kláštorňých objektov na Detvianskej ulici

a) Prenájom lokality. Dňa 20.2.1991 bola medzi čsl. štátom – mestom Piešťany (zastúpeným Ing. V. Hájovským, primátorom mesta ako prenajímateľom) a Balneologickým múzeom

v Piešťanoch (zastúpeným PhDr. J. Hovorkom, riaditeľom múzea ako užívateľom) uzavretá dohoda o pridelení nehnuteľnosti na Detvianskej ulici uvedenej na LV č. 3075 ako parcela č. 771/3 (záhrada o výmere 258 m²) a parcela č. 771/6 (zastavaná plocha o výmere 257 m² s rodinným domom) v k.ú. Piešťany.

Na uvedenom mieste sa nachádzajú zvyšky starého kláštorného kostola i ďalších objektov. Vlastníkom je od novembra 1990 čs. štát a s právom hospodárenia mesto Piešťany. Majetok mesto pridelo múzeu bezplatne do dočasného užívania na dobu 2-och rokov.

b) Výskum na lokalite. Pracovníci Balneologického múzea v Piešťanoch pokračovali v roku 1991 v archeologickom výskume v okolí zrúcanín kláštorného kostola. V budúcom období by bolo potrebné pokračovať vo výskume na väčšej ploche, avšak okolité pozemky patria súkromným vlastníkom.

V tejto lokalite sa nachádzajú najstaršie stavebné zvyšky na území Piešťan (14. stor.).

6. Vystúpenie primátora mesta v čs. televízii

Vo februári 1991 vystúpil v štátnej televízii primátor mesta Ing. V. Hájovský. Hovoril aj o perspektíve mesta Piešťany. Konštatoval, že zvolená mestská samospráva má za cieľ vybudovať z Piešťan vysoko prosperujúce kúpeľné mesto, ekologicky čisté, s rozvinutými službami pre návštevníkov kúpeľov a rekreantov.

Mesto však s vlastnými príjmami na splnenie tohto cieľa nevystačí, pretože predpokladané náklady vychádzajú približne na 14 miliárd Kčs. Na splnenie tejto úlohy bude zrejme nevyhnutná aj účasť zahraničného kapitálu.

7. Noviny Piešťanský týždeň

Prvé číslo nového nezávislého týždenníka pre Piešťany a okolie Piešťanský týždeň vyšlo 30. apríla 1991. Naposledy vychádzal v Piešťanoch týždenník v roku 1939. Vydavateľa a zodpovedný redaktor je Juraj Staško. V roku 1991 vychádzal týždenník každú stredu v cene 2,- Kčs a spočítku na 4-och stranách.

Počnúc 19. číslom od 4.9.1991 začali noviny vyhádzať na 6-tich stranách. Jedna strana bola vyhradená novinám Hlas Vrbového. Do konca roka 1991 vyšlo 35 čísel Piešťanského týždňa a 18 čísiel Hlasu Vrbového.

8. Kultúrne podujatia na 1. mája 1991 v Piešťanoch

Prvomájový sprievod sa nekonal. Pri príležitosti Sviatku práce pripravili Mestské kultúrne stredisko, Dom detí a mládeže a hnutie Human (ktoré vzniklo aj v Piešťanoch) popoludnie zábavy. Okrem iného v hudobnom pavilóne v parku vystúpili skupiny Slniečko a Dixieland band.

9. Festival pôvodnej slovenskej rozhlasovej hry

Festival sa uskutočnil v Piešťanoch v dňoch 20. – 25. mája 1991 už po 12-ty krát. Okrem domácich slovenských rozhlasových tvorcov zúčastnili sa ho ako hostia rozhlasoví tvorcovia zo Španielska, Fínska, Nemecka, Talianska, Poľska, ZSSR, Rumunska, Maďarska a Juhoslávie. Odborná porota odposlúchala hry v kategóriách pre mládež a pre dospelých. V kategórii hier pre dospelých bola udelená Cena mesta Piešťany hre Potkan autora Petra Gregora, ktorú mu osobne odovzdal primátor mesta Ing. V. Hájovský. Súčasťou programu boli i odborné semináre a ukážky diel slovenského i zahraničných rozhlasov.

10. Desiate výročie vzniku Spoločenského centra SLK v Piešťanoch

23. mája 1991 si slovenské liečebné kúpele v Piešťanoch pripomenuli 10. výročie vzniku kúpeľného Spoločenského centra. Návštevníkom kúpeľov slúžia priestory doplnkových služieb, kongresová hala centra a pod. Na slávnostnom stretnutí bol prítomný aj primátor mesta Ing. V. Hájovský.

11. Úspech žiackeho sláčikového orchestra ZUŠ v Piešťanoch

Na celosvetovej prehliadke sláčikových orchestrov v Bratislave 25. mája 1991 získal tento orchester za predvedenie diel W.A. Mozarta a Milana Nováka 3 ceny: Cenu ministerstva kultúry, Cenu Slovenského hudobného fondu za najlepšiu interpretáciu skladby slovenského autora a Cenu Štátneho komorného orchestra v Žiline najlepšiemu koncertnému majstrovi, ktorú získal violončelista Róbert Kováč. Dirigentom orchestra bol Vincent Fekete.

12. Vystúpenie Roba Grigorova v Piešťanoch

Známy populárny slovenský spevák (piesní ľahšieho žánru) mal recitál v Piešťanoch 30. mája 1991 na Malej scéne I. Krasku.

13. 70. narodeniny Jána Rybárika

V máji 1991 sa dožil 70 rokov rodák z Piešťan – m.č. Banka, reštaurátor Ján Rybárik. Počas svojej činnosti reštauroval v Bratislave – Dóm sv. Martina, Morový stĺp pri budove SNR, Starú radnicu, plastickú výzdobu barokového schodišťa na Bratislavskom hrade, kláštor Klarisiek a pod. Tiež sa podieľal na obnove hradu Červený kameň a na záchrane gotického kostola v zátopovej oblasti Liptovskej Mary. Tiež sa venoval výtvarnému doriešeniu sídlisk vo viacerých mestách na Slovensku reliéfnymi plastikami a kamennými mozaikami.

14. Promenádné koncerty Piešťanského kúpeľného orchestra v roku 1991

V minulom roku sa promenádne koncerty Piešťanského kúpeľného orchestra nekonali pre náhlu smrť organizačného vedúceho Štefana Lattáka. V roku 1991 sa vedúcou súboru stala PhDr. Bronislava Vykydalová. Promenádné koncerty sa uskutočňovali počas kúpeľnej sezóny v hudobnom pavilóne v parku. V popoludňajších koncertoch sa uvádzali valčíky, polky a ďalšie komorné diela, večer už náročnejšie diela. V roku 1991 sa koncerty niesli v znamení výročí hudobných skladateľov W.A. Mozarta a A. Dvořáka.

15. Slávnosti letného slnovratu v Piešťanoch v roku 1991

Miestny odbor Matice slovenskej v spolupráci s MsKS sa rozhodli oživiť slávnosti letného slnovratu a usporiadali 23. júna 1991 v autocampingu na Lodenici Jánskeho ohne v Piešťanoch. V programe vystúpil folklórny súbor Striebornica, Dixieland band, dychová hudba pre starších a pre romantických poslucháčov hrala country hudba.

Deti a mládež sa mohli ponosiť na poníkoch, pozerali sa cez astronomický ďalekohľad, kreslili súťažne na asfalt a súťažili o najlepšieho speváka ľudových piesní. Pre dospelých bola pripravená výstava obrazov piešťanských umelcov a výstava umeleckých výšiviek. Vo večerných hodinách boli zapálené jánske ohne, potom pokračovala ľudová veselica.

16. Národná púť na Kostolec pri Ducovom

Balneologické múzeum v Piešťanoch z príležitosti štátneho sviatku Slovenskej republiky a sviatku sv. Cyrila a Metoda zorganizovalo 7. júla 1991 Národnú púť na Kostolec. Zúčastnilo sa jej okolo 1 000 ľudí. Slávnostnú svätú omšu celebroval prof. Dr. Alojz Martinec z Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave a koncebrovali mons. L. Hollý – farár z Moravian, d.p. Tomašovič – farár z Maduníc, d.p. Potocký z Domu spoločnosti Ježišovej v Piešťanoch a d.p. Rajtár – dekan z Drahoviec. V kultúrnej časti s umeleckým prednesom vystúpila Eva Kristínová, robotnícky spevácky súbor Bradlan z Trnavy a Podhoranka z Kočina-Lančára. Bola tu vystavená socha vierozvestcov v nadživotnej veľkosti autorky L. Cvengrošovej.

17. Výtvarný klub v Piešťanoch v roku 1991

Začiatkom roka 1991 bola po 27-ročnej aktívnej činnosti prerušená činnosť Výtvarného klubu pri MsKS v Piešťanoch z dôvodu nedostatku financií i poklesu záujmu členov. Z podobných dôvodov bola pozastavená aj činnosť Filmového krúžku a Fotoklubu.

15. augusta 1991 sa však piešťanskí výtvarníci dohodli s vedením MsKS na znovuoživení činnosti klubu. Raz do mesiaca sa začali stretávať v klubových priestoroch na Malej scéne MsKS a opäť organizovať činnosť klubu (napr. poriadanie výstav).

18. XII. medzinárodný kongres prehistorických a protohistorických vied

Uskutočnil sa v dňoch 2. – 7. septembra 1991 v Bratislave. V programe kongresu boli aj exkurzie po významných archeologických lokalitách na území ČSFR. V oblasti Piešťan navštívili účastníci 5.9.1991 dve významné lokality.

Kostolec pri Ducovom je čiastočne rekonštruovaný archeologický objekt z dôb Veľkej Moravy – veľmožský dvorec z 2. pol. 9. stor. Priamo na lokalite si vypočuli prednášku Dr. A. Ruttkaya z Archeologického ústavu SAV v Nitre, ktorý na tejto lokalite v rokoch 1968 – 1975 uskutočnil archeologický výskum.

Druhá navštívená lokalita bolo najznámejšie slovenské paleolitické sídlisko v Moravanoch nad Váhom. Medzi odborníkmi na problematiku zo staršej doby kamennej bol aj známy archeológ prof. Kozłowski z Poľska.

19. 24. ročník Medzinárodného maliarskeho sympózia v Moravanoch nad Váhom v roku 1991

Aj v roku 1991 sa začiatkom jesene uskutočnilo tradičné stretnutie maliarov v moravanskom Domove výtvarných umelcov a architektov. Hostami v kaštieli tentoraz boli jednak slovenskí umelci – maliar Ladislav Berger, sochár a kresliar Štefan Tóth, maliarka a ilustrátorka Uľjana Zmetáková a tiež švajčiarsky maliar Phillip Mahler, ktorí vytvorili kolekciu diel.

20. Džezový koncert amerických hudobníkov

7. okt. 1991 sa vo veľkej sále Spoločenského centra Slovenských liečebných kúpeľov v Piešťanoch uskutočnil jazzový koncert 2-och popredných hudobníkov z USA: Matthewa Brubecka (violončelo) a Davida Widelocka (12-strunová a elektrická gitara).

21. Odhalenie pamätnej tabule dr. Eduarda Cmunta v Piešťanoch

Jedným z najznámejších lekárov, ktorí v Piešťanoch pôsobili, bol prof. dr. Eduard Cmunt.

V Piešťanoch pôsobil od r. 1922 až do r. 1939.

V roku 1924 si pri kaplnke pri moste postavil vilu, ktorú neskôr rozšíril na penzión – to je budova dnešnej kúpeľnej polikliniky. Na tejto budove 10. októbra 1991 riaditeľ Slovenských lieč. kúpeľov Piešťany MUDr. Ján Pilka odhalil pamätnú tabuľu dr. Cmuntovi – priekopníkovi v oblasti balneológie a reumatológie.

22. Návšteva Dr. Raymonda Moodyho v Piešťanoch

Svetoznámy výskumník klinickej smrti a autor knihy – svetového bestselleru „Život po živote“ Dr. R. Moody zavítal do Česko-Slovenska. Dr. Moody preskúmal mnoho prípadov ľudí, ktorí prežili svoju smrť. Tvrdil, že výskumy naznačili, že smrť je prechodom na inú formu života v inom svete. Zaoberal sa tiež otázkou možnosti minulých život človeka v tomto svete – reinkarnácie (výskumy sa uskutočňovali v stave hypnózy).

V Piešťanoch sa Dr. Moody stretol s verejnosťou 4. decembra 1991 v Spoločenskom centre Slovenských liečebných kúpeľov.

23. Deň sv. Mikuláša v Piešťanoch v roku 1991

V uplynulých rokoch v totalitnom období sa tento deň – 6. december pripomínal iba súkromne v jednotlivých rodinách tým spôsobom, že rodičia dávali deťom darčeky (ktoré im vraj priniesol Mikuláš). Na verejnosti a v školských zariadeniach musel byť Mikuláš nahradený iným nositeľom darčiekov – Dedom Mrázom. Po „nežnej“ revolúcii občania začali uctievať sviatok sv. Mikuláša aj verejne. 6. decembra 1991 sa na uliciach pre potešenie detí objavili kostýmovaní Mikuláši, sprevádzaní anjelmi a čertami (napr. pred Domom umenia SF).

Deň sv. Mikuláša vzbudil u ľudí pocit pokojnej atmosféry blížiacich sa Vianoc – sviatkov pokoja.

24. Hudobnovokálna skupina Slniečko v roku 1991

Táto piešťanská skupina je známa na celom Slovensku svojimi irečiteľnými textami piešťanského nárečia s originálnym hudobným doprovodom. V roku 1991 sa skupina Slniečko dočkala uznania v podobe vydania svojej prvej LP platne.

25. Hudobná skupina Piešťanský dixieland

Piešťanskí hudobne nadaní chlapci si založili túto hudobnú skupinu v roku 1984. Pod vedením učiteľa ZUŠ L. Váryho sa začali venovať džezovej hudbe. Svoje účinkovanie zahájili v roku 1987 v Piešťanoch v súťaži Festival amatérskej hudby (FAMAT), kde obsadili 1. miesto. V roku 1988 na Džezovom festivale v Žiline získali diplom ako „objav roka“. Ich vystúpenia sú medzi piešťanskou mládežou obľúbené. Členmi skupiny sú Vodrážka, Strečanský, Mydla, Vanko, Depeš, Sontág, Drahovský a ďalší. Najviac vystúpení – 70 počas siedmich rokov absolvoval trúbkar A. Šaradin.

26. Hnutie Human v Piešťanoch

Hnutie vzniklo na Slovensku v januári 1990 ako nepolitické, ľudské hnutie. V Piešťanoch Human vznikol pri Mestskom kultúrnom stredisku. Cieľom jeho činnosti je odhaľovanie a verejné vystupovanie voči nehumánnym tendenciám v našej spoločnosti, či už ide o rasizmus, fašizmus, agresívny nacionalizmus, rôzne nesprávne sociálne praktiky a teórie a pod. V Piešťanoch členovia hnutia Human nadviazali kontakt s Detským domovom,

usporiadali zbierku pre kurdsých utečencov, odsúdili nacionalistický výrok k dobrovoľným darcom krvi „Slovenskú krv Slovákom“, peniaze zo svojich akcií poskytli ako jednorazovú pomoc deťom zo sociálne slabých rodín a pod.

27. Dni rakúskej kultúry v Piešťanoch

Uskutočnili sa na Slovensku v roku 1991 po prvýkrát. Prebiehali v niekoľkých mestách i v Piešťanoch. Na ich uskutočnení sa v našom meste podieľala pobočka novozaloženej Spoločnosti slovensko-rakúskeho priateľstva. Pomoc pri organizovaní podujatia poskytol aj Generálny konzulát Rakúskej republiky v Bratislave.

Otvorenie bolo 17. mája 1991. V Piešťanoch sa uskutočnil hudobný večer pod názvom Pozdrav pre Mozarta, pretože v tomto roku sme si pripomenuli dvojsté výročie úmrtia tohto génia hudby. Vystúpil Žiacky sláčikový orchester ZUŠ v Piešťanoch pod vedením Vincenta Feketeho. Po nich vystúpil dychový komorný súbor Hyperion Quintett, ktorý tvoria študenti Vysokej hudobnej školy a Konzervatória mesta Viedeň.

V rámci týchto kultúrnych dní sa tiež uskutočnila výstava fotografií Jozefa Šťastného.

28. Keramikári Sklenárovci v Piešťanoch

Do Piešťan sa v roku 1983 prisťahovala zo Siladíc rodina keramikára Jána Sklenára. Celá rodina sa upísala umeleckej práci s hlinou. Vyrábajú ľudovomeleckú keramiku, ako sú rôzne figúrky, džbánky, vázy, vínové súpravy, misy a tanieri v štýle modranskej keramiky.

29. Výstavy v Piešťanoch v roku 1991

a) Výstava „Žlnayová – matka a dcéra“. Výstava 70-tich prác piešťanských neprofesionálnych výtvarníčok matky Gabriely a dcéry Danice Žlnayových sa uskutočnila začiatkom roka 1991 v mestskej knižnici. Matka vystavovala akvarely prírodných motívov, kytíc a pod. Dcéra sa prezentovala krehkými akvarelnými, náročnými kompozíciami autoportrétov, postáv, zvierat a prírodných tvarov.

b) Výstava E. Pauloviča. V marci 1991 sa vo výstavnej sieni Domu umenia SF uskutočnila výstava vyše sto obrazov akademického maliara a scénografa Emila Pauloviča, ktorý vyše 40 rokov umelecky mapoval dianie v slovenskom divadelníctve. Boli vystavené portréty hercov ako občanov i pri vystúpeniach, portréty režisérov, dramaturgov a ostatných divadelných pracovníkov. Boli vystavené aj karikatúry a kostýmové návrhy hercov.

c) Výstava mladých piešťanských výtvarníkov. Vo februári 1991 sa uskutočnila spoločná výstava učiteliek výtvarnej výchovy LŠU v Piešťanoch (PhDr. A. Čelkovej-Vlčkovej, M. Žúborovej a K. Sádeckej) a ich žiakov, ktorí po ukončení štúdia na LŠU v Piešťanoch pokračovali v štúdiu na odborných školách alebo pracujú ako samostatní výtvarníci. Svoje práce vystavili mladí výtvarníci študujúci design (P. Gotthardt, M. Staško), textil (M. Hromadová), reštaurátorstvo (J. Hromada), pedagogiku (D. Žlnayová), architektúru (Z. Hasayová, M. Ričovský, O. Greguška, N. Sládečka, J. Košková) a samostatní výtvarníci (E. Bartoš).

d) Výstava Bonsai-klubu v Piešťanoch. Bonsai klub v Piešťanoch v spolupráci s MsKS usporiadal v júni 1991 vo výstavnej sieni „V starej lekární“ 2. výstavu bonsajov v Piešťanoch. Návštevníci výstavy si mohli pozrieť i zakúpiť miniatúrne stromčeky a krajinky v miskách.

e) Výstava krajaanskej periodickej tlače v Piešťanoch. Miestny odbor Matice slovenskej v Piešťanoch v spolupráci s mestskou knižnicou a MsKS usporiadal v júni 1991 výstavu

krajanských novín a časopisov, ktoré vychádzajú v slovenskom jazyku na celom svete. Vernisáž výstavy sa uskutočnila 14. júna vo výstavnej sieni mestskej knižnice. V súčasnosti vychádza na svete viac ako 70 titulov slovenských novín a časopisov. Najviac novín vydávajú Slováci v USA (31 titulov), v Kanade (16 titulov) a v Spolkovej republike Nemecko (6 titulov), atď.

f) Výstava akadem. sochára Štefana Tótha. Uskutočnila sa v júli a v auguste 1991 v Spoločenskom centre SLK, kde autor vystavoval kolekciu kresieb a komorných plastík a tiež v parku pred centrom boli vystavené sochy. V roku 1989 získal Š. Tóth na 22. ročníku Sochy piešťanských parkov Cenu mesta Piešťany za trojmetrovú kamennú sochu Vládca Oidipus.

g) Výstava sklených výrobkov a hračiek v Piešťanoch. V septembri 1991 bola vo výstavnej sieni „V starej lekárni“ otvorená predajná výstava skla a sklených výrobkov značky Bohemia Crystal zo známych českých sklární. Výstavu usporiadalo MsKS v Piešťanoch spolu s obchodnou firmou NICOL Chrudim. Vystavené boli nielen sklenené výrobky, ale aj bábky (vyrába ich Múzeum bábkarských kultúr Chrudim) a drevené hračky vyrábané na celom území ČSFR.

h) Výstava akad. sochárky Ľudmily Cvengrošovej. Výstava 16-tich prác autorky (rodáčky z neďalekej Radošiny) bola otvorená vernisážou v priestoroch výstavnej siene „V starej lekárni“ dňa 17. okt. a trvala do 13. nov. 1991. Autorka sa venuje umeleckému stvárneniu národnej histórie. Rôzne reliéfy, plastiky, plakety, medaily a kresby znázorňujú podoby náčelníkov, vladárov, bojovníkov, šamanov, kupcov, mužov a žien od doby bronzovej až po obdobie Veľkej Moravy (napr. príchod Konštantína a Metoda na Veľkú Moravu).

9. Obyvateľstvo, životná úroveň v Piešťanoch v roku 1991

1. Pohyb obyvateľstva v Piešťanoch v roku 1991

a) Narodenie detí. V roku 1991 sa v Piešťanoch narodilo 828 detí. Z toho občanom žijúcich v Piešťanoch 351 detí (179 chlapcov a 172 dievčat).

b) Úmrtia občanov. V roku 1991 zomrelo v Piešťanoch 547 ľudí. Z toho bolo 299 obyvateľov Piešťan (167 mužov a 132 žien).

c) Sobáše. V roku 1991 bolo v Piešťanoch uzavretých 241 manželstiev. Z toho obyvatelia Piešťan uzavreli 193 manželstiev.

2. Sčítanie obyvateľstva v roku 1991

3. marca 1991 sa uskutočnilo celoštátne sčítanie obyvateľstva, bytov a domov. V Piešťanoch bolo k tomuto termínu sčítaných 32 681 obyvateľov mesta. Z toho bolo 97 % slovenskej národnosti. K rímsko-katolíckemu náboženstvu sa hlásilo 64 % obyvateľov.

Piešťanci v roku 1991 žili v 11 752 bytoch, ktoré sa nachádzali v 4 454 domoch. Z toho bolo 3 520 bytov v rodinných domoch. Piešťanci vlastnili 4 818 osobných áut a 861 chát resp. rekreačných domov. Farebný televízor vlastnilo v marci 1991 v Piešťanoch 6 568 domácností, automatickú práčku 5 749 a telefónnu stanicu malo zriadenú 3 064 bytov.

3. Kriminalita a protispoločenská činnosť v Piešťanoch v roku 1991

Oblasť kriminality a trestných činov patrila do kompetencie štátnej polície. V roku 1991 sa z príslušníkov VB (žandárov) stali policajti. V Piešťanoch túto funkciu plnilo Obvodné oddelenie Policajného zboru (ktorý vznikol z OO Verejnej bezpečnosti ZNB). Veliteľom OO PZ v Piešťanoch sa stal major Peter Rehák (aj predtým bol náčelníkom OO VB v Piešťanoch). Stav a vývoj kriminality v meste Piešťany mal aj v roku 1991 stúpajúcu tendenciu.

A. Priestupky. V roku 1991 bolo zistených a oznámených 4 942 priestupkov, čo bolo o 3 200 viac ako v roku 1990. Boli:

- na úseku verejného poriadku 2 310 priestupkov;
- v doprave 2 632 priestupkov.

Disciplína vodičov poklesla. Bolo pokutovaných 2 497 vodičov celkovou sumou 225 410,- Kčs. Pre použitie alkoholu pred jazdou bolo zadržaných 176 vodičských preukazov.

B. Kriminalita. V roku 1991 bolo oznámených a zistených 1157 trestných činov. Z nich bolo 470 prípadov objasnených (trestné činy na území mesta boli objasnené na 40,6 %). Z toho:

a) Majetková trestná činnosť. Aj v roku 1991 boli s ňou najväčšie problémy. Celkove bolo 928 prípadov majetkovej trestnej činnosti. Z toho bolo:

- 219 krádeží formou vlámania (15 vlámaní do obchodov a výkladných skriň, 28 do reštaurácií a bufetov, 20 vlámaní do bytov, 57 do víkendových chát a pod.);
- 640 bežných krádeží (66 odcudzení motorových vozidiel – aj zahraničných patriacich kúpeľným hosťom, 107 vlámaní do motorových vozidiel najmä osobných, 264 krádeží bicyklov v cene nad 1 000,- Kčs – čo sa kvalifikuje ako trestný čin. Ukradnutých bicyklov v roku 1991 však celkove bolo 1 073);
- 69 ďalších majetkových trestných činov (19 sprenevier, 35 podvodov a pod.).

b) Násilné trestné činy. V roku 1991 sa riešilo 95 prípadov. Z toho boli:

- 2 vraždy;
- 8 lúpeží;
- 41 ublížení na zdraví s dobou práceneschopnosti nad 7 dní;
- 10 prípadov útoku na príslušníkov štátnej a mestskej polície.

c) Mravnostná trestná činnosť. V roku 1991 7 prípadov (v 5-tich išlo o pohlavné zneužitie).

d) Hospodárska trestná činnosť. Bolo 33 prípadov (6 prípadov rozkrádania zamestnancami a krádeže majetku vlastnými zamestnancami, 5 prípadov devízovej trestnej činnosti, 2 prípady neoprávneného podnikania).

e) Trestná činnosť v doprave. Bolo stíhaných 19 vodičov za trestné činy (ublíženie na zdraví spôsobené pri dopravnej nehode). Celkove bolo 254 dopravných nehôd.

f) Samovraždy. V roku 1991 bolo vyšetrovaných 11 samovrážd.

g) Náhle úmrtia. Bolo ich 14.

h) Požiare. V roku 1991 bolo na OO PZ v Piešťanoch vyšetrovaných 10 požiarov.

Škoda spôsobená trestnou činnosťou v roku 1991 bola 12 333 000,- Kčs a zaistené hodnoty boli za 227 000,- Kčs.

Recidivisti boli stíhaní v 171 prípadoch, deti spáchali 26 trestných činov a mladiství 58.

10. Zdravotníctvo v Piešťanoch v roku 1991

1. Slobodná voľba lekára

Od 1. novembra 1991 si mohli občania Piešťan a spádovej oblasti slobodne vybrať svojho lekára. Voľba sa týka predovšetkým lekárov tzv. prvého kontaktu, ktorí poskytujú základnú zdravotnícku starostlivosť: praktický lekár pre dospelých, praktický lekár pre deti a dorast, ženský lekár (gynekológ), zubný lekár. Pri prvej návšteve u lekára, ktorého si občan zvolil, sa uňho zaregistruje, t.j. v jeho ambulancii sa spíše zmluva o poskytovaní ambulantnej zdravotníckej starostlivosti na obdobie do 30.6., resp. do 31.12. kalendárneho roku, teda najviac na pol roka.

Občan si tiež môže zvoliť aj odborného lekára. Poukaz od praktického lekára sa nevyžaduje pre vyšetrenie u odborných lekárov: chirurg pre ošetrenie úrazu, oftalmológ pri predpise okuliarov a pri úraze oka, dermatovenerológ pri podozrení na venerické ochorenia, psychiatier, genetik.

K ostatným odborným lekárom má občan prístup iba s odporúčaním praktického lekára. S poukazom od praktického lekára si však občan môže zvoliť ktoréhokoľvek lekára s príslušnou odbornosťou. U každého zvoleného odborného lekára sa zaregistruje rovnakým spôsobom ako u praktického lekára.

2. Nemocnica v Piešťanoch v roku 1991

V roku 1991 sa nepodarilo presadiť rozhodnutie na výstavbu veľmi potrebnej novej nemocnice. Občania sa budú musieť liečiť zrejme ešte niekoľko rokov v starej piešťanskej nemocnici. Prikročilo sa preto aspoň k jej rekonštrukcii a opravám. V roku 1991 sa uskutočnila rekonštrukcia kotolne a to počas jej prevádzky. Para a teplá voda je totiž nepretržite potrebná pre fungovanie nemocnice (varenie, sterilizácia, pranie). Postupne sa vymenili a zmontovali 3 nové kotle.

V roku 1991 sa tiež v nemocnici začala výstavba nového operačného oddelenia. Projekt vypracovala skupina architektov zo Zdravoprojektu, stavebné práce vykonávali Poľnohospodárske stavby Piešťany a elektrickú časť Elektroprojekt Rožnov. Keďže rekonštrukcia pôvodného operačného oddelenia sa ukázala byť nerealizovateľná, muselo sa začať budovať celé nové operačné oddelenie (bude mať 7 operačných sál) a to na mieste bývalého krčného oddelenia. Nemocnica však týmto stratila 40 lôžok. Inšpektorát bezpečnosti povolil prevádzkovanie starých operačných sál iba do 30.6.1992.

V nemocnici sa tiež vybudujú 2 evakuačné výťahy, ktoré sú nevyhnutné z požiarno-bezpečnostného a i z hygienického hľadiska a budú slúžiť iba pre zdravotnícke potreby (2 staré výťahy slúžili jednoducho na prevážanie všetkých osôb, či už návštevníkov, pacientov po operácii alebo všetkého zdravotníckeho zariadenia).

3. Vozíčkari v Piešťanoch v roku 1991

V Piešťanoch žije viacero invalidov – vozíčkarov. Na svoju samostatnú prepravu používajú vozík. Od roku 1987 bývajú v bezbariérovej bytovke neďaleko Tesly.

Pre bezpečný pohyb vozíčkarov po cestách, upravili pre nich v roku 1991 Technické služby mesta Piešťany nové priechody pre vozíky (úpravou cestných obrubníkov) a to na uliciach: Staničná, Mudroňova, ČSA, Kollárova, Rázusova, Dlhá (celkove 13 priechodov). Keďže tieto na seba naväzujúce ulice ústia na pešiu zónu, vznikla tak aká-taká trasa pre vozíčkarov

od ich bytovky až do stredu mesta. Tiež je pre nich problém dostať sa do väčšiny obchodov, pretože pred vchodom býva zvyčajne schod. Potrebovali by od mesta aj ďalšiu pomoc, napr. autobus s miestom pre vodičkarov.

Za bezbariérovú budovu prístupnú vodičkarom možno pokladať napr. novú polikliniku na okraji mesta, ktorá má vyhradené pracovisko pre telesne postihnuté osoby, nájazdovú rampu pri hlavnom vchode, priestranné výťahy, široké zárubne na ambulanciách lekárov (zabudlo sa iba na vstup do hygienických zariadení v budove polikliniky, pretože šírka dverí 60 cm obmedzuje vstup nielen chodiacemu na barlách, ale hlavne pacientovi pohybujúcemu sa na vozíku).

Koncom roku 1991 sa situácia trochu vylepšila. Niektorí súkromní podnikatelia sprístupnili svoje predajne pre vodičkových invalidov. Tiež Slovenské liečebné kúpele Piešťany sprístupnili pre zdravotne ťažko postihnutých areál kúpaliska Eva. Tiež Spoje osadili po meste nové poštové schránky, ktoré sú dostupné i vodičkarom. Technické služby mesta Piešťany sprístupnili 2 hygienické zariadenia pre vodičkarov a to v mestskom parku a pri fontáne oproti Domu obuvi (WC sú označené symbolom dostupnosti).

4. Darcovia krvi v Piešťanoch v roku 1991

Okres Trnava patril z hľadiska darcovstva krvi medzi najlepšie na Slovensku. V okrese získalo už 284 darcov zlaté Jánskeho plakety za 40-násobné darovanie krvi, 1 639 bolo nositeľov striebornej plakety za 20-násobné darovanie a 4 382 darcov získalo bronzovú plaketu za viac ako 10-násobné darovanie krvi.

Slávnostné odovzdanie bronzových plakietsk 230-tim darcom krvi sa uskutočnilo 12. nov. 1991 v Trnave. Z Piešťan a okolia dostali plakety: Jaroslav Schwarzbach, Pavol Haring, Ing. Igor Hrčka, Peter Gašparík, Štefan Miškovič, J. Šaradin, Štefan Plašek, Viliam Drahovský, Ľuboš Kalnický, Ján Drška – zamestnaný v Tesle, Lýdia Duranová – VII. ZŠ, J. Bukovčák – Chirana, J. Odler – Poľnohosp. stavby Piešťany, Viera Ilievová – Psychiatrická liečebňa Sokolovce, Pavol Škorvaga – JRD Moravany, manželia Jozef Vdovčík – Tesla a Pavlína Vdovčíková – JRD Moravany a ďalší.

20. decembra 1991 odovzdali v Bratislave zlaté plakety aj občanom Piešťan a okolia. Medzi nimi boli: Jozef Lehuta – VÚSST, Mária Suchá – Psychiatr.lieč. Sokolovce, František Stach – Tesla, Stanislav Slamka – Tesla. Z Rakovic prevzal zlatú plaketu Ladislav Magala, z Chtelnice Juraj Machaj, z Orvišt'a Erich Šiška a Irena Ďuricová, z Nižnej František Žampach, z Trebatíc Ľudmila Smreková a ďalší.

Na hematologickom oddelení transfúznej stanice NsP v Piešťanoch bolo možné darovať krv každú stredu. V novembri 1991 nastal v nemocnici akútny nedostatok krvi všetkých krvných skupín. Primár hematologického oddelenia MUDr. Dušan Ovečka sa obrátil písomne s prosbou na darcov krvi a výzva zaznela aj v rozhlase a v tlači. Výsledkom bolo, že v stredu 6. novembra 1991 v Piešťanoch darovalo krv 92 darcov. Krv darovalo 48 vojakov, 18 železničiarov z depa Leopoldov, prišli aj pravidelní darcovia ako Štefan Bučko (krv daroval už 56-krát), Ing. Ján Vanderka (38-krát), Jozef Vondráček (38-krát), M. Klampár a P. Schneider (30-krát).

Počas 2-och darcovských dní v rámci decembrovej akcie „Vianočná kvapka pre život“ darovalo na hematologicko-transfúznom oddelení NsP v Piešťanoch svoju krv 184 darcov. 19. decembra 1991 prišlo napr. 129 darcov, z ktorých po vyšetrení darovalo krv 119. Najviac ich prišlo z piešťanských podnikov Chirana, Tesla a Piešťanské mlyny a cestovinárne.

Z Chirany odovzdalo krv 23 darcov, z nich darovali svoju krv bezplatne František Erban 32-krát, Dušan Macháč 26-krát, Marián Manák 25-krát a ďalší. Medzi darcami nechýbal ani riaditeľ nemocnice v Piešťanoch MUDr. Marián Kališ, ktorý daroval krv už 61-krát. Peter Palkech z Krakovian daroval svoju krv už 64-krát, Ferdinand Kubička z Hlohovca 52-krát, Štefan Bulík z Ratnoviec 51-krát, Marián Karaba z Drahoviec 45-krát, Jozef Lehuta z Piešťan 43-krát, Kamil Ilončík z Dubovian 40-krát, Mária Suchá z Piešťan 42-krát, Anton Segeš z Drahoviec 20-krát, Viera Ilievová z Piešťan 12-krát a ďalší.

5. Únia vegetariánov v Piešťanoch v roku 1991

Piešťanskí vegetariáni sa v roku 1991 stali aktívnejšími. Predložili verejnú petíciu, v ktorej žiadali občanov, aby v záujme svojho zdravia jedli zdravý chlieb. Kritizovali konzumáciu chleba a pečiva z bielej múky, ktorá má nedostatok vitamínov, minerálov a vláknin. Doporučili piecť chlieb z celozrnnej múky.

6. Sanatórium pre deti s alergickými ochoreniami dýchania v Piešťanoch

Veľa detí i dospelých trpí na alergické ochorenia. Alergiu môže spôsobiť peľ z kvetov a stromov, uštipnutie hmyzom, škodlivé jedlo (napr. konzervovaná zelenina) a pod. Postihnutý opuchne, vyhodí sa mu vyrážky a čo je najnebezpečnejšie, má problémy s dýchaním.

V Piešťanoch od roku 1990 pôsobí v Zavretom kúte v „Starých Piešťanoch“ denné sanatórium pre deti od 2 do 6 rokov s chronickými ochoreniami dýchacích ciest. V roku 1991 bola vrchnou sestrou Margita Sovičová a detskou lekárkou MUDr. Eva Horánska. Vedúcou lekárkou sanatória bola MUDr. Oľga Bošanská, ktorá zároveň viedla alergologickú ambulanciu pre deti od 0 do 18 rokov s chorobami dýchacích ciest, ktorá sa nachádza v priestoroch sanatória.

Pobyt v sanatóriu je 3-mesačný, deťom z Piešťan a okolia sa začína o 7.00 hod. a končí o 16.30 hod. Doobedňajšie inhalácie obnovujú výkonnosť dýchacieho aparátu detí, celodenný pitný režim je založený na účinkoch bylín a minerálnych vôd. Tiež účinné cvičenia pomáhajú zlepšovať činnosť pľúc. Využíva sa aj sauna a následné kúpanie v bazéne.

11. Šport v Piešťanoch v roku 1991

1. Piešťanskí športoví funkcionári v štátnych funkciách

- a) Miloš Fabian – v roku 1991 bol predsedom Česko-Slovenskej futbaltenisovej a nohejbalovej federácie;
- b) Pavol Učeň – v októbri 1991 bol zvolený za predsedu Československej federácie ľadového hokeja;
- c) Dr. Šándor – bol predsedom federálneho orgánu lyžovania na tráve.

2. Piešťanskí tréneri vo funkciách čs. reprezentačných trénerov

- a) Ing. Peter Bednár – tréner čs. vzpieračov – kulturistov (silový trojboj);
- b) Viera Čamborová – trénerka čs. plavcov;
- c) Ing. Ladislav Pišný – jeden z trénerov reprezentácie ČSFR v lyžovaní na tráve.

3. Plávanie

- a) Martina Moravcová – piešťanská plavkyňa. Reprezentovala ČSFR na juniorských majstrovstvách Európy v plávaní v belgických Antverpách v dňoch 1. – 4. augusta 1991. Ako členka štafety ČSFR na 4x100 m voľný spôsob získala bronzovú medailu. Bola to prvá medaila z majstrovstiev Európy pre piešťanské plávanie v histórii. V súťaži jednotlivkýň na 100 m kraul získala dokonca 2. miesto v čs. rekorde 56,9 sek. Je to aj zásluhou jej trénerky Viery Čamborovej. M. Moravcová získala tiež v Brne 2 tituly seniorskej majsterky ČSFR na 50 m a 100 voľný spôsob.
- b) Zuzana Martinková – táto 14-ročná plavkyňa TJ Kúpele Piešťany sa stáva plaveckou nádejou. V roku 1991 získala 3 tituly na žiackych majstrovstvách ČSFR v Púchove (na 200, 400 a 800 m voľný spôsob).
- c) Daniela Hornáková – 12 ročná piešťanská plavkyňa si vybojovala 5 titulov žiackej majsterky Slovenska.

4. Vodné pólo

- a) Vodnopólové družstvo mužov Kúpele Piešťany – v roku 1991 sa udržalo v I. vodnopólovej lige.
- b) Vodnopólové družstvo žien Kúpele Piešťany – vzniklo v Piešťanoch v lete 1991. Trénerom sa stal Peter Berlanský.

5. Vodné lyžovanie

- a) Veľká cena Slovenska na Slňave v Piešťanoch. V posledných 17-tich rokoch sa tieto preteky konali na jazere Čerenec pri Vrbovom. V roku 1991 sa však vrátili na Slňavu v Piešťanoch. Súrodenci Kováčovci neštartovali. Objavili sa však noví úspešní piešťanskí pretekári. Ivan Oravec získal 2. miesto v akrobatickej jazde i v trojkombinácii a Vladimír Pročka 3. miesto v akrobatickej jazde.
- b) Denisa Kováčová – získala titul majsterky ČSFR vo vodnom lyžovaní v r. 1991.
- c) Ivan Oravec – získal 2 tituly majstra ČSFR. Na ME juniorov v Taliansku vo vodnom lyžovaní skončil na 9. mieste.

6. Vodný motorizmus

- a) Veľká cena Slovenska v pretekoch vznášadiel v Piešťanoch. Uskutočnila sa v júli 1991 na jazere Slňava. Súťažilo sa v 5-tich obsahových triedach. Víťazom 5. ročníka záverečnej súťaže o Veľkú cenu Slovenska vznášadiel sa stal Andreas Feulner z Nemecka.

7. Kanoistika

- a) Svetlana Kapišovská. Získala 2 tituly na majstrovstvách ČSFR v kategórii mladších dorasteniek ako členka TJ Slňava Piešťany. Na majstrovstvách sveta juniorov v kanoistike na jazere vo Viedni v lete 1991 získala 6. miesto na 500 m trati ako členka štvorkajaku družstva junioriek ČSFR.
- b) Erbanová a Füzek – tiež získali tituly majstrov ČSFR v kanoistike.
- c) Róbert Erban – piešťanský odchovanec je reprezentantom ČSFR. Na MS 1991 v Paríži získal spolu s Kadnárom v kajaku dvojíc na 10 km bronzovú medailu.
- d) Kanoistický maratón v Piešťanoch – v rámci 46. ročníka Hargašovho memoriálu sa na jeseň 1991 uskutočnilo na piešťanskej Slňave aj finále svetového pohára v kanoistickom

maratóne. Dvojica Kadnár - Erban (ČSFR) získala v kajaku K2 3. miesto na trati 40 km. Víťazom K1 mužov sa stal Blyth (Anglicko) a K2 mužov Lawler - Burns (Anglicko). V súťaži žien sa víťazkou v K1 stala Gunnarsonová (Švédsko) a v K2 Bírová - Deményová (Maďarsko).

9. Jachting

Na majstrovstvách Slovenska na piešťanskej Slňave v roku 1991 získal 3. miesto v súťaži D.II. dorastencov Juraj Vítko z TJ Slňava Piešťany.

10. Lyžovanie na tráve

a) Miriám a Denisa Kabátové. V júli 1991 reprezentovali ČSFR na juniorských MS v lyžovaní na tráve v Taliansku aj sestry Kabátové z TJ Bezovec Piešťany. Ich tréner Ing. L. Pišný (z TJ Banka Piešťany) bol zároveň 2. trénerom reprezentácie ČSFR.

b) Martina Kukučková – na majstrovstvách ČSFR v lyžovaní na tráve v kategórii žiakov v roku 1991 získala zlatú medailu žiačka Martina Kukučková z TJ Bezovec Piešťany.

11. Futbal

a) A družstvo dospelých (seniorov). Futbalisti PFK Piešťany sa v roku 1991 konečne odpútali z 1. A triedy a postúpili do vyššej súťaže – do divízie. Trénerom piešťanských futbalistom bol Ján Holíč a vedúcim mužstva bol Rudolf Zelenay. Predsedom oddielu bol Tibor Krajčovič. Starosti robili financie. Do nového súťažného obdobia 1991/92 vstúpili preto futbalisti s novým sponzorom – Slovenskými liečebnými kúpeľmi Piešťany. Futbalový klub PFK sa preto premenoval na PFK Kúpele Piešťany.

b) Súťaže žiakov a dorastencov PFK Piešťany. Výsledky neboli úspešné. Družstvá žiakov a mladších dorastencov zostúpili z 1. ligy na Slovensku.

c) Medzinárodný futbalový turnaj v Piešťanoch. V dňoch 17. – 21. mája 1991 sa v Piešťanoch uskutočnil počiatočný ročník medzinárodného futbalového turnaja hráčov do 17 rokov. Na turnaji hrali celky ČSFR, Izraela, ZSSR, Poľska, Turecka, Slovenska, Rumunska, Nemecka, Islandu a Grécka. Vo finále zvíťazilo mužstvo ČSFR nad Gréckom 2:1. Cenu fair-play získal celok Grécka a odovzdal mu ju primátor mesta Ing. V. Hájovský.

d) 26. ročník žiackeho futbalového turnaja o Štít mesta Piešťan v roku 1991.

Zúčastnilo sa ho 12. družstiev. Vo finálovom stretnutí zvíťazili žiaci Spartaka Trnava nad žiakmi PFK Piešťany 1 : 0.

e) Futbalisti – jubilanti. V roku 1991 sa dožili 50-tich rokov dlhoroční bývalí piešťanskí futbalisti – Jaroslav Kravárik (bol aj reprezentantom ČSSR) a Rudolf Zelenay. 80-tich rokov sa dožil dlhoročný futbalový funkcionár Ondrej Košťál.

12. Hádzaná

Hádzanári TJ Tesla Piešťany v sezóne 1990/91 obsadili 3. miesto v Slovenskej národnej lige.

13. Tenis

a) Bohuš Danielčík a Peter Prištic. Spomínaní hráči sa pričínili o to, že piešťanskí tenisti prvý raz v histórii získali titul majstra Slovenska v súťaži seniorov (dospelých). Na majstrovstvách Slovenska v Nitre si vybojovali titul vo štvorhre.

b) 2. ročník Slovenského satelitného okruhu VSŽ 91 v tenise v Piešťanoch.

V septembri 1991 sa na turnaji v Piešťanoch zišlo 56 tenistov z 15-tich štátov. Vo finále dvojhry mužov zvíťazil Vašek (ČSFR) nad Kodešom (ČSFR) a vo štvorhre Fiala a Pelikán (ČSFR) porazili dvojicu Nilsson - Stadling (Švédsko).

14. Triatlon

Majstrom Slovenska v triatlone (plávanie + cyklistika + beh) sa 3. augusta 1991 v Dvoroch nad Žitavou stal Piešťanec Daniel Kunic.

15. Šach

a) A družstvo šachistov TJ Tesla. Po 5-ročnej prestávke postúpili piešťanskí šachisti opäť do Slovenskej národnej ligy. O úspech sa zaslúžili J. Fiala, K. Rákay, D. Duša, D. Matulík, J. Dávidík, B. Behul, A. Mihálik, P. Ábel.

16. Ľadový hokej

a) A družstvo hokejistov Chirana Piešťany. V roku 1991 hrali hokejisti Chirany Piešťany v II. Slovenskej národnej hokejovej lige.

b) Oddiel ľadového hokeja žien. V roku 1991 vznikol v Piešťanoch oddiel ľadového hokeja žien.

17. Futbaltenis (nohejbal)

Družstvo Kúpele Piešťany obsadilo v roku 1991 6. miesto (z 8-ich súťažiacich) v Slovenskej národnej lige vo futbaltenise (predtým nohejbal).

18. Silový trojboj

V piešťanskej tenisovej hale sa v roku 1991 uskutočnili majstrovstvá Slovenska v silovom trojboji. Pekný úspech dosiahol Edo Sokol z TJ Družba Piešťany, ktorý sa v kategórii mužov do 60 kg stal majstrom Slovenska výkonom 490 kg. V kategórii dorastencov sa stali majstrami Slovenska Pavol Bednár, Monika Lieskovská. Medzi ženami vyhrala kategóriu do 56 kg Miriam Mašková.

19. Volejbal

V roku 1991 v oblastných súťažiach reprezentovali Piešťany družstvo mužov Dynamo Energia Piešťany a družstvo žien Tesla Piešťany.

20. Kolky

Kolkári Družby Piešťany A hrali v roku 1991 úspešne v Západoslovenskej skupine SNL.

21. Stolný tenis

Seniorske A družstvo Chirana Piešťany hralo v roku 1991 v krajskej súťaži.

22. Basketbal

Družstvo mužov v basketbale Družba Piešťany hralo v roku 1991 v oblastných majstrovstvách.

23. Silvestrovský beh medzi mostami v Piešťanoch

Vít'azom hlavnej kategórie v behu na 9 600 m sa stal R. Petro z Dukly Banská Bystrica v čase 31:27 min. V pretekoch žiačok na 1 200 m zvíťazila M. Nedelková z Piešťan.

24. Mestské súťaže v Piešťanoch v roku 1991

- a) Mestská liga v minifutbale. Vít'azom 1. mestskej ligy v minifutbale v roku 1991 sa spomedzi 12 družstiev stalo mužstvo HSV.
- b) Mestská tenisová liga. V roku 1991 sa súťaž konala po 14. raz. Vít'azom sa stalo družstvo Povodia Váhu pred Nemocnicou.
- c) Hokejbal. Tento nový šport (hokej s loptičkou) sa ujal aj v Piešťanoch. Úvodný ročník mestskej súťaže sa začal 9. nov. 1991.
- d) Mestská liga v kolkoch – koncom roka 1991 sa začal 9. ročník
- e) Mestská stolnotenisová liga – nový ročník sa začal v decembri 1991 za účasti 14 družstiev.
- f) Mestská liga v sálovom futbale – tradične prebiehala v zimných mesiacoch. Hrávalo sa v športovej hale Tesly pri zimnom štadióne.

25. Parašportovci v Piešťanoch v roku 1991

- a) Celosvetové športové hry ťažko telesne postihnutých v Anglicku. Zúčastnili sa ich ako reprezentanti ČSFR Jozef Kokoška a Ján Mihál, vzpierači – vozíčkari z nášho mesta. J. Mihál v kategórii do 75 kg vybojoval pre Česko-Slovensko zlato výkonom 147,5 kg. Jozef Kokoška vo váhovej kategórii do 52 kg získal bronzovú medailu. Bol to pekný úspech kulturistického oddielu TJ Družba Piešťany a ich trénera Ing. P. Bednára.
- b) Medzinárodné preteky vozíčkarov v Petržalke – Bratislava. V šprinte na vozíčku na 4 km obsadila Zita Žiaková z Piešťan 1. miesto.
- c) Medzinárodné majstrovstvá parašportovcov v stolnom tenise v Budapešti. Reprezentanti štátu – Piešťanci: Ján Koščo získal striebornú medailu a Mária Pillárová a Zita Žiaková získali bronzové medaily.

26. Viktor Orviský – cyklistika

Tento cyklista sa narodil a vyrástol v Piešťanoch. V súčasnosti preteká za Inter Bratislava. V roku 1991 sa zúčastnil cyklistických pretekov Okolo Mexika ako reprezentant 6-členného družstva Slovenska. Preteky merali 2 500 km a spomedzi 177 pretekárov obsadil 36. miesto.

27. Najlepší športovci mesta Piešťany v roku 1991

Vyhodnotenie ankety Najlepší športovci mesta Piešťany za rok 1991, ktorú vyhlásil primátor mesta v súčinnosti s Komisiou pre šport a voľný čas MsZ Piešťany, sa uskutočnila 25. marca 1992 v Dome umenia SF. Výťažok zo vstupného (asi 450 divákov) venovali usporiadatelia na konto nadácie pre invalidných a prestárnutých občanov mesta.

Vít'azom kategórie dospelých sa stala plavkyňa Martina Moravcová. Okrem nej boli ocenení – hádzanár Milan Baboľ, vzpierač Ján Mihál, tenistka Diana Ondrášiková, silový trojbojár Eduard Sokol, kolkárka Viera Tureková a futbalista Ján Jakubička.

Medzi juniormi zvíťazila kajakárka Svetlana Kapišovská. Okrem nej boli ocenení – plavci Katarína Galová, Daniela Horňáková, Zuzana Martinková a Peter Kurtiš, futbalista Martin Jankech, lyžiari na tráve Miriam Kabátová a Henrich Zubčák, tenistka Martina Nedelková a vodný lyžiar Ivan Oravec.

Z kolektívov boli najvyššie ocenení hádzanári Tesly Piešťany. Ceny im odovzdali primátor

mesta Ing. Viliam Hájovský a predseda komisie pre šport František Novelinka. Cenu pre víťazný kolektív venoval podnikateľ Mišura (CAUMA).

12. Zahraničné styky

1. Družobné styky Piešťany – Heinola v roku 1991

a) Návšteva delegácie MsÚ Piešťany v Heinole. 5-členná skupina zamestnancov Mestského úradu mesta Piešťany a poslancov mestského zastupiteľstva v zložení JUDr. Štefan Bartovic, zástupca primátora, Ing. Milan Košút, prednosta MsÚ, Ing. arch. Viera Kajlichová, hlavný architekt mesta, PhDr. Daniela Hrehušová, tlačová a organizačná tajomníčka mesta a Ing. Anton Juriš, prednosta Obvodného úradu životného prostredia v Piešťanoch, sa v dňoch 25. apríla až 2. mája 1991 zúčastnila študijného pobytu vo fínskom meste Heinola. Cieľom pobytu bol seminár o fínskej štátnej a obecnej administrácii. Seminár pripravila Mestská rada kúpeľného mesta Heinola.

b) Návšteva piešťanských lekárov v Heinole. Na pozvanie zdravotníckeho výboru združenia obcí a mesta Heinoly navštívila v máji 1991 Fínsko 4-členná piešťanská lekárska delegácia v zložení MUDr. Marián Kališ, riaditeľ nemocnice, MUDr. Ľudovít Pravda, primár ortoped. oddelenia, MUDr. Marián Nosál a MUDr. Gustáv Niepel, primár oddelenia kožných a pohlavných chorôb a prezident RLK.

c) Návšteva heinolských lekárov a pracovníkov nemocníc v Piešťanoch.

Delegáciu privítal 22. septembra 1991 na piešťanskej radnici zástupca primátora JUDr. Štefan Bartovic. Hostia navštívili Balneologické múzeum, VÚRCH, Slovenské liečebné kúpele a Nemocnicu s poliklinikou v Piešťanoch.

2. Vzťahy medzi mestami Piešťany a Viedeň

Dňa 4. mája 1991 došlo k nadviazaniu kontaktu medzi primátorom mesta Piešťany Ing. Viliamom Hájovským a primátorom mesta Viedne Dr. Helmutom Zilkom pri príležitosti tzv. Ulicnej slávnosti vo Viedni. Viedenčanov zaujala rezká slovenská ľudová hudba v podaní Krakovanky v piešťanských krojoch. Akciu pripravili mestské orgány v Piešťanoch v úzkej spolupráci so Slovenskými liečebnými kúpeľmi v Piešťanoch, ktoré stretnutie využili na propagáciu svojich zariadení. Návštevy sa zúčastnil aj riaditeľ Slov. lieč. kúpeľov MUDr. Ján Pilka.

Neskôr, 3. júla 1991, sa podpísala rámcová dohoda o spolupráci a poradenstve medzi mestom Piešťany a Slovenskými lieč. kúpeľmi Piešťany na jednej strane a poradenskými, finančnými spoločnosťami, ktoré predstavujú rakúske firmy LBBD Viedeň, Slov-Consult Viedeň a firma „m+a“ Bratislava na strane druhej.

3. Návšteva zahraničných Slovákov v Piešťanoch

3. júna 1991 sa v klubovni Malej scény I. Krasku uskutočnilo stretnutie s krajanmi žijúcimi v zahraničí. Stretnutie pripravil miestny odbor Matice slovenskej v spolupráci s MsKS a Balneologickým múzeom v Piešťanoch.

K občanom mesta sa prihovorili – prof. Vnuk z Austrálie, páter Dr. Š. Senčík z Kanady a páter Černay z USA, ktorí navštívili svoju starú vlasť – Slovensko.

4. Návšteva delegácie z Bad Wörishofen v Piešťanoch

V dňoch 6. až 8. júna 1991 navštívila Piešťany delegácia z nemeckého bavorského mesta Bad Wörishofen, ktorú viedol starosta mesta Ulrich Möckel. Iniciátorom stretnutia bola Stredná hotelová škola v Piešťanoch. Cieľom návštevy bolo nadviazať oficiálne družobné kontakty medzi oboma mestami a pokračovať v rozšírení spolupráce medzi hotelovými školami oboch miest. Vzájomné rozhovory sa uskutočnili za účasti primátora mesta Piešťany Ing. V. Hájovského a riaditeľa Slov. lieč. kúpeľov MUDr. Jána Pilku.

5. Návšteva delegácie zo Saint Quentin v Piešťanoch

V dňoch 21. až 24. júna 1991 navštívila naše mesto delegácia francúzskeho mesta Saint Quentin, ktorú viedol starosta mesta Daniel Le Meuer.

6. Návšteva skupiny členov austrálskeho parlamentu v Piešťanoch

Delegácia vedená predsedom senátu K.W. Sibraom a sprevádzaná veľvyslancom Austrálie v ČSFR si v júli 1991 prezrela najvýznamnejšie časti nášho mesta a diskutovala o možnostiach spolupráce.

13. Rôzne

1. Spolupráca medzi mestom Piešťany a Slov. lieč. kúpeľmi Piešťany

Dňa 3. mája 1991 bola na pôde kúpeľov po 40-tich rokoch podpísaná dohoda o vzájomnej spolupráci medzi mestom Piešťany a Slovenskými liečebnými kúpeľmi Piešťany. Význam uvedenej dohody spočíva v tom, že mali by sa ukončiť časy súperenia radnice s kúpeľmi. Naopak, spolupráca by mala znamenať jednotný postup oboch stránok pri všetkých významných akciách a tiež vzájomnú informovanosť, čím by sa postupne podarilo vrátiť mestu jeho kúpeľný ráz.

2. Založenie Spolku pre povznesenie Piešťan

29. júna 1991 na zakladajúcej schôdzi založila skupina 24 občanov Piešťan nepochitický a verejnoprospešný Spolok pre povznesenie Piešťan. Za úlohu si stanovili podporovanie slobodnej výmeny názorov o našom meste, vyhľadávanie podnetných návrhov na zveľaďovanie mesta, napomáhanie rozvoju spoločenského života občanov mesta, organizovanie stretnutí odborníkov, obchodníkov a finančníkov zo zahraničia s domácimi podnikateľmi, prehľbovať záujem o históriu mesta a jeho okolia, podnecovanie záujmu o propagáciu Piešťan doma i v zahraničí a pod.

Členmi predstavenstva spolku sa stali: Vojtech Anderle – predseda spolku, Ing. arch. Marcel Kajlich – podpredseda, PhDr. Silvia Mezovská (rod. Vavrová) – tajomníčka, Ing. Darina Kostková (rod. Kačková) a Ing. Juraj Staško – členovia predstavenstva.

3. Zaujímavosti v meste v roku 1991

a) Demonštrácia cyklistov. Piešťanskí ochrancovia prírody usporiadali 20. apríla 1991 pri príležitosti Dňa zeme pokojnú cyklistickú demonštráciu v meste. Protestovali proti zamorovaniu ovzdušia v meste motorovými vozidlami. Dovoľávali sa vypracovania

cyklistických trás cez mesto, kde by boli cyklisti i invalidi – vozíčkari chránení a uprednostňovaní. Demonštratívne prešli na bicykloch mestom až pred radnicu.

b) Majstrovstvá sveta juniorov v love rýb. Uskutočnili sa v dňoch 16. a 17. augusta 1991 v Piešťanoch na kanáli v úseku od „železného“ mosta za Bodonou až po Dom umenia SF. V súťaži jednotlivcov zvíťazil Belgičan Stefan van Roy a v súťaži družstiev tiež reprezentanti Belgicka. Ceny najlepším odovzdal primátor mesta Ing. V. Hájovský.

c) Snack-bar v lietadle pri letisku. Pred letiskom v Piešťanoch pri štátnej ceste Bratislava - Žilina otvorilo v septembri 1991 Roľnícke družstvo Ostrov Snack-bar v priestoroch vyradeného lietadla sovietskej výroby TU 134A. Družstvo dostalo lietadlo do prenájmu od Slovenskej správy letísk (predtým Čsl. aerolinie). Posledný let absolvovalo lietadlo iba s 3-člennou posádkou z Prahy do Piešťan 5. mája 1989 (kapitánom bol Piešťanec P. Kamačay); lietadlo za 16 rokov nalietalo vyše 18 tisíc letových hodín.

Interiér pre potreby baru vyrobila súkromná firma COPEX z Galanty a vzduchotechniku dodala organizácia Vzduchotechnické zariadenia z Nového Mesta nad Váhom.

d) Likvidácia túlavých psov. V októbri 1991 uskutočnili pracovníci Mestskej polície v Piešťanoch v spolupráci s veterinárnym strediskom v Piešťanoch likvidáciu túlavých psov v Piešťanoch (formou injekcií). Niektoré psy prestali mať majiteľov, zrejme aj v dôsledku nariadenia mesta o poplatku za psa. Majitelia psov preto museli dbať na to, aby ich psy mali známky.

e) Masakra vo väznici v Leopoldove. 24. novembra 1991 večer okolo 20. hodine sa podarilo 7-im väzňom utiecť z väznice v Leopoldove. Pri úteku surovým spôsobom zabili 5-tich príslušníkov Zboru nápravnej výchovy v Leopoldove a 3-och ťažko zranili (z nich dvoch zviazali, dobodali a dorezali nožmi). Zmocnili sa samopalov, pištoľí a utiekli. Jeden zo zavraždených príslušníkov ZNV bol občan Piešťan nadstrážmajster Milan Galbavý. Väzni boli do 24 hodín chytení, z nich dvaja v našom meste. Jeden vzdoroval pri letisku a druhý pri Kovomontážach. Obe strany, t.j. policajti i väzni používali strelné zbrane (1 väzeň bol zranený).

Podľa mienky občanov bol vražedný útek väzňov dôsledkov nesprávne ponímanej „demokracie“ a „humanity“ voči ťažkým väzňom vo väzení. Po „nežnej“ revolúcii sa väzenský režim príliš uvoľnil. Ozvali sa hlasy žiadajúce obnoviť trest smrti.

f) Súťaž Miss Piešťan 1991

6. decembra 1991 sa v Dome umenia SF uskutočnila súťaž o Miss Piešťan. Porota určila zo 7-ich súťažiacich krásavíc poradie: 1. miesto Denisa Jesenická, 2. miesto Monika Rokašová, 3. miesto Ingrid Miháliková. Počas súťaže vystúpili aj miestne umelecko-záujmové súbory: Striebornica a Klub spoločenského tanca.

g) Muž roka 1991. Profesor Jozef Rovenský, riaditeľ Výskumného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch sa stal Mužom roka 1991. Toto ocenenie mu udelilo International Biographical Centre (Medzinárodné biografické centrum) v Cambridgi, ktoré každý rok posudzuje desiatky tisíc biografii významných osobností sveta v oblasti hudby, literatúry a vedy.

Rok 1992

Úvod – hlavné politické a spoločenské udalosti vo svete, v Česko-Slovensku a v Piešťanoch

a) Udalosti vo svete v roku 1992

V bývalej Juhoslávii prebiehala nezmyselná vojna medzi Srbmi, Chorvátmi a Moslimami. Centrum bojov sa vytvorilo v Bosne a Hercegovine a to najmä v okolí Sarajeva. Trpia veľmi domáci obyvatelia. V bývalej Juhoslávii boli preto umiestnené mierové sily OSN, nazývané UNPROFOR. Tieto vojenské jednotky pomáhajú utečencom a poskytujú ochranu zásobovacím konvojom.

Nepokoje sa vyskytovali aj v iných oblastiach sveta. Etnické nepokoje vznikali vo vnútri alebo medzi republikami, ktoré vznikli po rozpade ZSSR, napr. v Gruzínsku. Tiež stále nie je pokoj a zmier medzi Izraelom a okolitým arabským svetom.

Novým prezidentom USA sa stal začiatkom novembra 1992 46-ročný Bill Clinton, ktorý vo voľbách porazil doterajšieho prezidenta G. Busha.

b) Udalosti v Česko-Slovensku v roku 1992

V roku 1992 pokračoval vývoj v ČSFR naďalej smerom k liberalistickému demokratickému a kapitalistickému štátu, v ktorom sa zákonmi preferuje sloboda jednotlivcov a obmedzuje sa moc štátu. Viacerí politici sa usilovali kopírovať politické a ekonomické systémy západných kapitalistických štátov. Zastávajú názor, že treba čo najviac a čo najrýchlejšie privatizovať. Veľká časť obyvateľstva si však ťažko zvyká na nové spoločenské podmienky a skôr by prijala menej prudký prechod a to z totality na sociálny typ demokratického štátu.

V roku 1992 naďalej pokračovala malá a veľká privatizácia. Kupónová privatizácia je vlastne pokus o zavedenie „ľudového kapitalizmu“.

V roku 1992 pokračoval pokles výroby v priemysle, stavebníctve a poľnohospodárstve, stúpala nezamestnanosť, ceny rástli rýchlejšie ako mzdy. Niektorí podnikatelia zbohatli, avšak životná úroveň mnohých rodín klesla a znepokojili ich aj sociálne neistoty.

Najvýznamnejšie vnútropolitické udalosti v našom štáte v roku 1992 boli voľby do parlamentov a potom zánik Česko-Slovenska.

5. – 6. júna 1992 sa v Česko-Slovensku uskutočnili voľby do FZ ČSFR, do ČNR a do SNR, pričom kandidovalo 40 politických strán, hnutí a koalícií. V Slovenskej republike zvíťazilo Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) a predsedom vlády SR sa stal po prerušení opäť Vladimír Mečiar. V prvom kole prezidentských volieb 3. júla 1992 nebol Václav Havel opätovne zvolený za prezidenta ČSFR. Následne sa uskutočnilo niekoľko kôl volieb prezidenta, avšak žiaden kandidát nezískal potrebný počet hlasov.

17. júla 1992 bola na schôdzi SNR prijatá deklarácia o zvrchovanosti Slovenskej republiky.

1. septembra 1992 bola na schôdzi SNR prijatá nová Ústava Slovenskej republiky, ktorá nadobudla platnosť 1. októbra 1992. 3. septembra 1992 predseda vlády Slovenskej republiky Vladimír Mečiar a predseda Slovenskej národnej rady Ivan Gašparovič podpísali Ústavu Slovenskej republiky. Ústavný zákon o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky prijala FZ ČSFR 25. novembra 1992.

K 1.1.1993 zaniklo federatívne Česko-Slovensko a Slovenská republika sa stala samostatným

suverénnym štátom. Prechod od federácie k zvrchovaným a samostatným republikám bol pokojný. Boli stanovené symboly Slovenskej republiky. Slovenským znakom je strieborný dvojkríž vztýčený na modrom trojvrší, umiestnený na červenom štíte. Zástava Slovenskej republiky obsahuje 3 vodorovné farebné pásy – od vrchu biely, modrý a červený – do ktorých je zasadený slovenský znak. Slová hymny Slovenskej republiky sú:

Nad Tatrou sa blýska
hromy divo bijú
Zastavme ich bratia
Veď sa ony stratia
Slováci ožijú

To Slovensko naše
posiaľ tvrdo spalo
Ale blesky hromu
vzbudzujú ho k tomu
aby sa prebralo

Už 1.1.1993 uznalo samostatnú Slovenskú republiku 70 štátov sveta, medzi nimi USA, Ruská federácia a Česká republika. SR bude v budúcom období uplatňovať princípy trhovej ekonomiky, pluralitný politický systém, dodržiavanie ľudských práv, vrátane národnostných menšín.

7. novembra 1992 na následky autonehody zomrel významný politický predstaviteľ slovenského národa Alexander Dubček. V posledných mesiacoch života vstúpil do Sociálnodemokratickej strany Slovenska a stal sa jej predsedom.

c) Hlavné udalosti v Piešťanoch v roku 1992

12. mája 1992 navštívil krátkodobo Piešťany prezident ČSFR Václav Havel.

23. mája 1992 sa uskutočnilo slávnostné Otvorenie kúpeľnej sezóny v Piešťanoch. Zároveň sa oslávilo 80. výročie otvorenia luxusného liečebného domu Thermia Palace.

Parlamentných volieb 5. – 6. júna sa v Piešťanoch zúčastnilo 85 % z celkového počtu zapísaných voličov.

V novembri 1992 vypukla otvorená nespokojnosť časti poslancov i občanov mesta s činnosťou akc. spol. Dospra Piešťany, ktorá spracuje komunálne byty na území mesta Piešťany. Následne bol JUDr. Štefan Bartovic poslancami odvolaný z funkcie viceprimátora mesta a člena mestskej rady.

V decembri 1992 sa uskutočnilo hlasovanie poslancov MsZ o vyslovenie nedôvery primátorovi mesta Ing. Viliamovi Hájovskému, kde len jeden hlas rozhodol o tom, že vyslovenie nedôvery neprešlo.

V priebehu roka 1992 pokračovala v Piešťanoch malá privatizácia, v rámci ktorej boli na verejných dražbách viaceré prevádzky v štátnom vlastníctve predané súkromným majiteľom. Kým situácia v Slovenských liečebných kúpeľoch bola vcelku stabilná, iné veľké podniky v Piešťanoch a to najmä Tesla, zápasili s veľkými problémami a hľadali všetky možnosti na svoju záchranu.

1. Orgány mesta

1. Mestská rada v Piešťanoch v roku 1992 – zasadnutia

Uvedené sú termíny zasadnutí MsR a najdôležitejšie prerokované záležitosti. Zasadnutia rady viedol primátor mesta Ing. Viliam Hájovský, ktorá bola jeho poradným orgánom. Viaceré uznesenia prijaté MsR mali platnosť až po prerokovaní a schválení na mestskom

zastupiteľstve. V roku 1992 sa malo uskutočniť 18 zasadnutí MsR, avšak 15. a 17. zasadnutie MsR sa neuskutočnilo (v dôsledku nízkeho počtu prítomných členov rady a tiež vypuknutia aféry "a.s. Dospra Piešťany") a 16. zasadnutie MsR bolo predčasne ukončené.

V roku 1992 mala MsR mesta Piešťany 11 členov, ktorí boli zároveň poslancami MsZ: Ing. František Bača, Ing. Mária Bardíková, JUDr. Štefan Bartovic, Ing. Jozef Dragula, Kornel Duffek, Mgr. Peter Gerhát, Ing. Anton Juriš, Anna Klčovanská, MUDr. Miloš Krupa, Ing. Kristián Lešický, MUDr. Ľudovít Pravda. Pozn. JUDr. Bartovic bol 27.11.1992 odvolaný. Zasadnutí MsR sa zúčastňovali tiež pracovníci Mestského úradu Piešťany a to najmä prednosta MsÚ Ing. Milan Košút a od 1.4.1992 nová prednostka MsÚ Silvia Mezovská, hlavná kontrolórka mesta Ing. Daniela Juhászová, hlavná architektka mesta Ing. arch. Viera Kajlichová, náčelník mestskej polície JUDr. Ján Kišš, organizačno-tlačová tajomníčka mesta PhDr. Daniela Hrehušová a zapisovateľka zápisnice. Na zasadnutia MsR boli tiež prizývaní prednostovia jednotlivých správ MsÚ, vedúci komisií MsZ, riaditelia mestských podnikov, riaditelia kultúrnych mestských ustanovizní, mestský kronikár a ďalšie kompetentné osoby.

14.1.1992 – 1. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 1/1992 až 35/1992.

1. MsR zobrala na vedomie a prerokovala správu o postupe likvidácie štátnych podnikov, ktorých zakladateľom je mesto Piešťany. Boli to podniky VKUS š.p. Piešťany, Komunálne služby mesta Piešťany š.p., Prevádzkareň mesta Piešťany (Folklór), Rádiotelevízna služba š.p. Piešťany, Drevovýroba, š.p. Piešťany. Rada uložila prednostovi MsÚ Ing. M. Koštútovi pripraviť návrh spôsobu predaja majetku prevádzkarní mesta Piešťany a tiež informovať obyvateľov mesta o likvidovanom majetku mestských podnikov podľa druhu majetku. Pri likvidácii Rádiotelevíznych služieb nastali problémy s odpredajom zostávajúcich ZP a materiálu, pretože z dôvodu vysokých cien nemali o tieto súčiastky záujem právnické ani fyzické osoby (uzn.č.10 až 13).

2. MsR prerokovala žiadosti o úľavu resp. o oslobodenie od poplatkov mestu. Odporučila mestskému zastupiteľstvu poskytnúť úľavu resp. oslobodenie od poplatkov niektorým poplatníkom – jednotlivcom alebo organizáciám (uzn.č.14 až 17).

3. MsR schválila návrh zásad hospodárenia s majetkom mesta spoločne s protinávrhom Ing. Antona Juriša a obe alternatívy boli predložené MsZ na schválenie (uzn.č.18 až 20). Mesto môže svoj majetok užívať a spravovať, ďalej ho zveriť do správy mestským podnikom alebo iným fyzickým a právnickým osobám (prenájom) a tiež ho môže previesť do vlastníctva iných fyzických a právnických osôb. Mesto svoj majetok prevádzalo do vlastníctva iných fyzických a právnických osôb iba v nutných a odôvodniteľných prípadoch, väčšinou ho však dávalo do prenájmu.

4. MsR uložila prednostovi MsÚ úlohu uzavrieť zmluvu s podnikom spojov v Nitre o vybudovaní telefonizácie na sídlisku A. Trajan (uzn.č.33).

5. MsR zobrala na vedomie správu o situácii v materských školách na území mesta (k 1.1.1992 tu bolo 14 MŠ). Sídlisko A. Trajan však zatiaľ nebude mať vlastnú MŠ ani detské jasle, pretože novovybudovaný školský objekt bol v roku 1990 odovzdaný do užívania ako VIII. Základná škola Adam Trajan. Pritom z celkového počtu 2 709 detí predškolského veku žijúcich v meste, bývalo ich na sídlisku A. Trajan až 834. Rada uložila prednostovi MsÚ riešiť potrebu predškolského zariadenia pre deti zo sídliska A. Trajan zriadením MŠ v objekte detských jasí na Ul. 9. mája a tiež dopravou detí zo sídliska A. Trajan do MŠ na Valovej ulici (uzn.č.34 a 35).

28.1.1992 – 2. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 36/1992 až 50/1992.

1. Rada schválila a odporučila MsZ schváliť návrh Organizačného poriadku výkonných orgánov mesta Piešťany a zároveň navrhla zrušiť Organizačný poriadok MsÚ mesta Piešťany schválený uznesením MsZ č. 52/1991 (uzn.č.38). Prevádzka výkonného orgánu mesta, t.j. MsÚ sa zabezpečuje Organizačným poriadkom MsÚ, Pracovným poriadkom MsÚ, Odmeňovacím poriadkom pracovníkov MsÚ, rozpočtom mesta Piešťany, príkazmi primátora, smernicami MsÚ.

2. Rada zobrala na vedomie a prerokovala návrh nariadenia mesta Piešťany o zriadení pešej zóny a zároveň uložila prednostovi MsÚ a hlavnej architektke mesta upraviť návrh nariadenia a prerokovať ho s príslušnými orgánmi štátnej správy (uzn.č.39). Zároveň uložila prednostovi MsÚ a prednostke správy pre OS a CR informovať o návrhu nariadenia obyvateľov pešej zóny (uzn.č.40). Pešia zóna sa bude rozprestierať na území pamiatkovej zóny na Winterovej ulici od hotela Eden až po hotel Lipa vrátane územia Námestia slobody (rekonštrukcia pešej zóny na Winterovej ul. na úseku od Lipy po Eden sa uskutočnila v 1. polroku 1993).

3. MsR prerokovala materiál „Transformácia Bytového podniku Piešťany na a.s. Dospra Piešťany“. Zároveň rada:

- uložila prednostovi MsÚ prerokovať materiál v legislatívno-právnej komisii MsZ;
- odporučila poveriť primátora mesta účasťou v Predstavenstve a.s. Dospra;
- odporučila do 6-člennej Dozornej rady a.s. Dospra menovať 4-och poslancov MsZ – Ing. Bardíkovú, prom. práv. Vráblovú, JUDr. Minára, Ing. Juhászovú (2-ja ďalší členovia sa zvolia zamestnancami podniku);
- odporučila poveriť primátora mesta Piešťany vykonaním právnych úkonov nutných k ustanoveniu a.s. Dospra a k jej zápisu do obchodného registra;
- odporučila menovať členov Predstavenstva a.s. Dospra z radov odborníkov po schválení v MsZ: Ing. M. Smejkal, D. Kubicu, JUDr. I. Horanského, M. Ondku, Mgr. E. Brlajovú, Ing. Zábrazného (uzn.č.45).

4. MsR neschválila návrh na prevod časti nehnuteľnosti mesta (pozemkov niektorých parciel v k.ú. Piešťany) v prospech firmy FUEL, spol. s r.o. za účelom výstavby a prevádzkovania čerpacej stanice pohonných látok. Uložila prednostovi MsÚ zabezpečiť prepracovanie návrhu v zmysle pripomienok (namiesto prevodu majetku prenájom) a zároveň odporučila MsÚ prejednať návrh na vytvorenie a.s. so spoločnosťou FUEL (uzn.č.46).

MsR uložila prednostovi MsÚ úlohu, aby MsÚ dopracoval návrh prenájmu pozemku v lokalite trhovisko pred Kockou pre firmu BOSS (vlastníkom je mesto Piešťany). Uvedená firma bola poverená realizáciou Generelu služieb mesta Piešťany v lokalite č. 18, vybuduje tam inžinierske siete a potom bude prevádzkovať predajné stánky STASET. Ročné nájomné vo výške 70 Kčs/m² nemusí firma BOSS prvý rok uhrádzať, pretože vybuduje inžinierske siete za vlastné náklady (uzn.č.47).

11.2.1992 – 3. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 51/1992 až 54/1992.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu Ing. arch. Kajlichovej o programe ochrany termálnych vôd mesta Piešťany a zároveň jej uložila spracovať návrh programu „Ochrana termálnych zdrojov mesta Piešťany“. V rámci programu majú byť spracované štúdie ideového zámeru o vybudovaní ľavobrežnej kanalizácie Piešťan v m.č. Banka a tiež v unitorovacích systémoch indikačných vrtov (uzn.č.52).

2. MsR prerokovala návrh prevádzkového poriadku mestského trhoviska na Ul. A. Hlinku (pred Kockou) a odporučila Ing. Macovi, prevádzkovému námestníkovi Technických služieb

mesta Piešťany, spracovať dražobný poriadok na spôsob prenájmu stolov na mestských trhoviskách (uzn.č.54).

25.2.1992 – 4. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 55/1992 až 59/1992.

1. MsR prerokovala a zobrala na vedomie návrh rozpočtu mesta Piešťany na rok 1992. Zároveň uložilo prednostovi MsÚ 15 dní pred rokovaním v MsZ zverejniť návrh rozpočtu spôsobom v meste obvyklým (uzn.č.56).

2. MsR prerokovala a schválila návrh štátnej dotácie a jej rozdelenie na stavby KBV (komplexnej bytovej výstavby) v meste (uzn.č.58).

3. MsR zobrala na vedomie informáciu o návrhu na nové premostenie rieky Váh a uložilo hlavnej architektke mesta vypracovať mapku 1 : 10 000 a prerokovať návrh na najbližšom zasadnutí MsZ (uzn.č.59).

12.3.1992 – 5. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 60/1992 až 73/1992.

1. MsR po prerokovaní zobrala na vedomie informáciu o zámere zriadiť cirkevné gymnázium na území mesta Piešťany (uzn.č.65).

2. MsR po prerokovaní schválila a odporučila MsZ schváliť návrh na prevod vlastníctva majetku zlúčeného do parcely č. 805/1 v kat.úz. Piešťany (lokalita Orviský kút). Pôvodní 23 vlastníci pozemkov na uvedenej parcele (Štefan Vrábel s manž. a Jozef Vrábel s manž., Jozefína Hagarová, Viliam Melicher, Ľudovít Zeman, Mikuláš Vrábel, Michal Orviský a sp., Mária Glossová, Mária Glossová, Rudolf Palkovič, Helena Fanová, Alžbeta Machovičová, Jozef Orviský, Štefan Vavro, Ervín Žibrita, Jozef Ondrašík, Mária Kováčová, Jozef Gloss a spol., Ján Košecký a spol., Jozef Orviský, Alojz Kudláč a Šaradin, Viliam Kudláč a spol., Jozef Ondrašík, Michal Nedorost) požiadali mesto Piešťany o ich odkúpenie, s čím hlavná architektka mesta súhlasila (uzn.č.66).

3. MsR po prerokovaní schválila návrh na prenájom pozemkov parc.č.4529, 4528, 4528/1, 4528/2 o výmere 19 573 m² pre firmu FUEL spol. s r.o. s tým, že MsÚ dopracuje podmienky technického riešenia tohto objektu (návrh ceny, návrh zmluvy a pod.), (uzn.č.67).

4. MsR schválila predložený návrh programu ochrany termálnych zdrojov mesta Piešťany a odporučila ho na schválenie MsZ (uzn.č.69).

5. MsR schválila návrh Organizačného poriadku (štatút) Mestskej polície mesta Piešťany a odporučila ho na schválenie MsZ (uzn.č.70).

6. MsR prerokovala a zobrala na vedomie informáciu o správaní sa obyvateľstva mesta Piešťany v prípade radiačnej nehody v JEB (Jadrovej elektrárni Jaslovské Bohunice), schválila plán vyrozumienia a varovania mesta Piešťany v prípade radiačnej havárie v JE a uložila náčelníkovi Mestskej polície v Piešťanoch oboznámiť s plánom vyrozumienia aj prislúchajúce obce a organizácie (uzn.č.71 a 72).

24.3.1992 – 6. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 74/1992 až 87/1992.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu o úmysle zriadiť bojovú letku v Piešťanoch, ktorú podali zástupcovia vojenského letiska pplk. Peca a mjr. Švec a riaditeľ piešťanského civilného letiska pán Varga. Rada zároveň poverila vybranú skupinu poslancov MsZ a pracovníkov MsÚ spolupracovať pri meraní hlučnosti pri skúšobných letoch (uzn.č.76).

2. MsR schválila návrh na prenájom časti pozemku parc.č.5896/6 v k.ú. Piešťany o výmere 1 620 m² SPŠE Piešťany v zastúpení firmou Martinák i.i.k. Bratislava na dobu do odovzdania stavby SPŠE do užívania (uzn.č.80).

3. MsR zobrala na vedomie návrh podmienok ekonomického prenájmu mestských trhovísk, platených a strážených parkovísk a mestských WC a uložila Technickej správe MsÚ pripraviť

návrh nariadenia o ich prevádzke (uzn.č.81).

4. MsR po prerokovaní odporučila MsZ zrušiť Bytové hospodárstvo Piešťany š.p. bez likvidácie ku dňu 1.5.1992 podľa zák.č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku a zároveň založiť a.s. Dospra Piešťany s vložením základného majetku mestom Piešťany vo výške 851 016 240,- Kčs, pričom majetková účasť mesta v a.s. je stopercentná. Oproti predchádzajúcemu návrhu členov predstavenstva a.s. Dospra (viď. uznesenie č. 45/1992-R) došlo k zmene – namiesto M. Ondku bola navrhnutá Ing. arch. Darina Drgoňová (uzn.č.83).

8.4.1992 – 7. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 88/1992 až 95/1992.

1. MsR po prerokovaní zobrala na vedomie správu o spôsobe poplatku za vývoz smetí na sídlisku A. Trajan (uzn.č.91).

2. MsR schválila zámer na realizáciu pamätníka významného slovenského dramatika MUDr. I. Stodolu (uzn.č.93).

3. MsR schválila a odporučila MsZ schváliť návrh Štatútu mestského kronikára mesta Piešťany (uzn.č.94).

21.4.1992 – 8. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 96/1992 až 117/1992.

1. MsR po prerokovaní zobrala na vedomie správu o stave prác na zavedení separovaného zberu odpadu na sídlisku A. Trajan. Gestorom prípravných prác boli Technické služby mesta Piešťany (uzn.č.99).

2. MsR schválila návrh Nariadenia mesta Piešťany o mestských verejných WC a návrh Nariadenia mesta Piešťany o mestských riadených parkoviskách a odporučila ich MsZ na schválenie (uzn.č.100).

3. MsR zobrala na vedomie správu o plnení investičného plánu a schválila návrh rozpisu štátnej dotácie na jednotlivé stavby sídliska A. Trajan a odporučila ho MsZ na schválenie (uzn.č.101).

4. MsR po prerokovaní zobrala na vedomie návrh Záverečného účtu mesta Piešťany za rok 1991 a odporučila ho MsZ na schválenie (uzn.č.103).

5. MsR zobrala na vedomie správu o stave majetku mesta k 31.12.1991 (uzn.č.104).

6. MsR po prerokovaní schválila návrh na potvrdenie zoznamu nehnuteľností pre zápis prechodu vlastníckeho práva v Evidencii nehnuteľností v Piešťanoch a odporučila ho MsZ na potvrdenie (uzn.č.105). Bolo to treba vykonať z toho dôvodu, že mesto Piešťany v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí sa stalo vlastníkom majetku. Uvedený zákon ukladal mestu Piešťany do 1.5.1992 podať do evidencie nehnuteľností návrh na zápis prechodu vlastníckych práv štátu na mesto Piešťany. Zoznamy nehnuteľností musia byť tiež potvrdené orgánmi miestnej štátnej správy a mestským zastupiteľstvom (uzn.č.105).

7. MsR prerokovala a schválila návrhy na prevod vlastníctva majetku mesta občanom mesta (malé pozemky): na Ing. Imricha Kováča s manželkou v k.ú. Piešťany (107 m²); na Jozefa Majerovského za kúpnu cenu 150 Kčs/m² v k.ú. Piešťany (28 m²).

MsR schválila návrhy na prenájom pozemkov mesta: Štefanovi Kuropkovi na výstavbu garáže v k.ú. Banka o výmere 24 m²; manželom Salvovcom v k.ú. Piešťany o výmere 954 m². MsR neschválila návrh na predĺženie prenájmu pozemku Ing. Soni Švecovej o výmere 362 m² v k.ú. Banka na dobu 30 rokov.

Tieto uznesenia MsR (č.106 až 110) však boli čiastočne zmenené následným zasadnutím mestského zastupiteľstva (viď. Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch v roku 1992).

8. MsR po prerokovaní návrhov žiadostí podnikajúcich fyzických alebo právnických osôb o úľavu z mestských poplatkov a odporučila resp. neodporučila ich MsZ na schválenie

(uzn.č.111).

9. MsR prerokovala a schválila návrh podmienok na vypracovanie Generálneho dopravného plánu mesta Piešťany (uzn.č.113).

10. MsR po prerokovaní neschválila návrh koncepcie bytovej politiky v meste na roky 1992 – 95 s výhľadom do konca roku 2000 (uzn.č.114).

19.5.1992 – 9. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 118/1992 až 141/1992.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu o „Štúdii spracovania odpadu v obvode Piešťany“, spracovanú firmou DANWASTE a stanovisko k predloženej štúdii, avšak nesúhlasila s predloženou štúdiou v celom rozsahu (uzn.č.126).

2. MsR schválila návrhy nariadení mesta Piešťany o poplatku za reklamu, o poplatku za zábavné hracie prístroje a o poplatku za predajné automaty (uzn.č.128 a č.133). Tiež schválila Nariadenie o pešej zóne (uzn.č.141). Zároveň MsR schválila návrhy nariadení mesta Piešťany, ktorými sa menia a dopĺňajú nariadenia mesta Piešťany č.3/91 o poplatku za užívanie verejného priestranstva, č.4/91 o poplatku za ubytovaciu kapacitu, č.5/91 o poplatku za kúpeľný a rekreačný pobyt, č.8/91 o lokalizačnom poplatku, č.10/91 o poplatku z predaja alkoholických a tabakových výrobkov (uzn.č.134). Rada doporučila MsZ uvedené nariadenia schváliť.

3. MsR zobrala na vedomie návrh na stanovenie výšky výťažku z prevádzkovania lotérií a iných podobných hier a účel využitia výťažku (uzn.č.131).

4. MsR po prerokovaní schválila návrhy na prevod vlastníctva, resp. na prenájom nehnuteľného majetku mesta: M. Antalovi prevod vlastníctva časti prevádzkovej jednotky Čalúnnictvo Ul. Čsl. armády (aj s hnutelným majetkom) za kúpnu cenu 800 000,- Kčs po odporúčení finančnou komisiou MsZ (uzn.č.135); Marianne Vráblovej prenájom majetku o výmere 30 m² v k.ú. Piešťany za cenu 4 Kčs/m² ročne (uzn.č.136); Mgr. M. Eliášovi s manželkou prevod vlastníctva nehnuteľného majetku o výmere 16 m² a prenájom časti pozemku o výmere 230 m² v k.ú. Piešťany na dobu neurčitú s výpovednou lehotou 1 rok (uzn.č.137); manželom Jurgovcom prenájom časti pozemku v k.ú. Piešťany o výmere 15 m² na dobu neurčitú (uzn.č.138); Branislavovi Kapustovi prenájom pozemkov o výmere 94 m² a o výmere 41 m² v k.ú. Piešťany na dobu 5 rokov (uzn.č.139).

5. MsR zobrala tiež na vedomie:

a) správu o príprave Technických služieb mesta Piešťany na letnú sezónu 1992. Rada nariadila čistiť kanálne vpuste hneď po zimnej sezóne a tiež čistiť priestranstvá v oblasti nemocnice zo strany parku do 8. hod. ráno;

b) správu o priebehu likvidácie organizácií, ku ktorým má zakladateľskú funkciu mesto Piešťany;

c) správu o príprave pešej zóny;

d) návrh koncepcie rozvoja zdravotníctva na území mesta Piešťany a v jeho okolí s výhľadom do roku 2000.

6. MsR ďalej schválila:

a) návrhy žiadostí o úľavu z mestských poplatkov;

b) návrh pravidiel finančného hospodárenia mesta Piešťany.

16.6.1992 – 10. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 142 až 154/1992.

1. MsR prerokovala a schválila návrh prevádzkového poriadku mestského trhoviska na Ul. A. Hlinku v zmysle Nariadenia mesta Piešťany o mestských trhoviskách (trhový poriadok). Prevádzkovateľ trhoviska JENI SOFT, spoločnosť s ručením obmedzeným, mala zabezpečiť

zverejnenie poriadku pre predávajúcich (uzn.č.144).

2. MsR po prerokovaní schválila návrhy na prevod vlastníctva, resp. na prenájom: Piešťanskému stavebnému bytovému družstvu prenájom nehnuteľného majetku mesta o výmere 2 962 m² (pozemok s dielňami a skladmi na Ružovej ulici) na dobu 99 rokov (uzn.č.145); na Ing. O. Hrdinu a manž. prevod vlastníctva pozemku o výmere 135 m² v k.ú. Piešťany a na A. Kovalinkovú pozemok o výmere 40 m² v k.ú. Piešťany (uzn.č.146); manželom Samkovcom prenájom pozemku o výmere 582 m² a pozemku o výmere 253 m² v k.ú. Banka (majú tam postavený starý dom so záhradou) na dobu 66 rokov (uzn.č.147); na Ing. C. Šútoru s manž. a na V. Ondreičku s manž. prevod vlastníctva pozemku o výmere 33 m² za kúpnu cenu 150 Kčs/m² a zároveň prenájom pozemku o výmere 189 m² za účelom zriadenia záhradky (uzn.č.148).

3. MsR po prerokovaní schválila prevádzkové poriadky pre:

- mestské riadené parkovisko pri Ceste J. Alexyho Piešťany, m.č. Banka (lokalita Sĺňava II. – ľavá strana Váhu);
- mestské riadené parkovisko pri Odborárskej ul. Piešťany (lokalita Sĺňava I.);
- mestské riadené parkovisko na Ulici kpt. Nálepku v Piešťanoch (uzn.č.150).

Na riadených mestských parkoviskách sa vyberá poplatok za parkovanie motorových vozidiel. V meste sú tiež parkoviská, kde sa zatiaľ za parkovanie neplatí (napr. pri hlavnej pošte).

23.6.1992 – 11. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 155/1992 až 174/1992.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu o stave telefonizácie v Piešťanoch – na sídlisku A., Trajan, na Vodárenskej ul. a na Ul. A. Hlinku (uzn.č.157).

2. MsR po prerokovaní schválila návrh nariadenia mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta Piešťany č. 10/91 o poplatku z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov a doporučila ho MsZ na schválenie (uzn.č.160).

3. MsR schválila návrh koncepcie nového Štatútu mesta Piešťany (uzn.č.161).

4. MsR schválila návrh na realizáciu káblovej televízie v Piešťanoch a odporučila mestskému zastupiteľstvu poveriť primátora Piešťan uzavretím dohody o podmienkach realizácie káblovej televízie v Piešťanoch s firmou Megavision (uzn.č.162).

5. MsR zobrala na vedomie návrh koncepcie (zásad) sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany do roku 2000 a doporučila ho MsZ schváliť (uzn.č.163).

6. MsR schválila návrhy na prenájom nehnuteľností, vlastníkom ktorých je mesto Piešťany:

- Jánovi Krchňákovi pozemok na Valovej ulici o výmere 265 m² na dobu neurčitú s výpovednou lehotou 1 rok. Menovaný si chcel zväčšiť záhradu (uzn.č.164);
- Eve Gordanovej pozemok o výmere 42 m² (záhradka), ktorý sa nachádza na ul. Pod Párovcami (uzn.č.166);
- Marte Stanekovej pozemok o výmere 18 m² na dobu 5 rokov. Nachádza sa na ňom predajný stánok kvetín pred cintorínom na Bratislavskej ceste, ktorý žiadateľka vydražila. Tiež Jozefíne Paulovičovej pozemok o výmere 18 m² na dobu 5 rokov na Dopravnej ulici oproti železničnej stanici, na ktorom sa nachádza stánok ovocie - zelenina (uzn.č.167);
- MUDr. Mariánovi Nosáľovi s manž. pozemok o výmere 220 m² a jeho svokrovi Ing. Jozefovi Pamulovi s manž. pozemok o výmere 200 m² na Ružovej ulici za účelom záhradky (uzn.č.169).

7. MsR schválila návrh na výmenu nehnuteľností v k.ú. Kocurice, miestna časť Piešťany: pozemok časti kocurického cintorína patriaci mestu Piešťany o výmere 506 m² za pozemok

v užívaní RD Piešťany a ktorého majiteľom je Rímskokatolícky farský úrad v Borovciach tiež o výmere 506 m². Rada zároveň schválila prevod Domu smútku v Kocuriciach, ktorý sa na uvedenom pozemku cintorína nachádza, na rímsko-kat. cirkev Borovce (uzn.č.165).

8. MsR schválila návrh na prevod mestského pozemku o výmere 60 m² na firmu Konzum odpredajom za 800 Kčs/m². Išlo o betónovú plochu okolo predajne Konzum na Ul. A. Hlinku za účelom prístavby (uzn.č.168).

Poznámka: mestské zastupiteľstvo však zmenilo rozhodnutie MsR a namiesto prevodu nehnuteľnosti bol schválený prenájom na dobu neurčitú s výpovednou lehotou 1 rok za nájomné 100 Kčs/m² ročne.

9. MsR odporučila MsZ realizovať predložený návrh na pokračovanie bytovej výstavby na sídlisku A. Trajan v Piešťanoch. Návrh predpokladal dostavanie bytov za účasti akc. spol. Dospra Piešťany a ukončenie bytovej výstavby na sídl. A. Trajan stavbou III.B blokom 22B (uzn.č.172).

10. MsR neschválila návrh žiadosti Vladimíra Stolára na zriadenie erotického salónu na Partizánskej ul.č.4 (uzn.č.173).

25.8.1992 – 12. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 175/1992 až 204/1992.

1. MsR schválila návrh na prevádzkový poriadok mestského verejného WC na Nám. Slobody s platnosťou od 1.9.1992 (uzn.č.179).

2. MsR schválila návrh prevádzkového poriadku mestského trhoviska na Nitrianskej ulici v zmysle Nariadenia mesta Piešťany o mestských trhoviskách – trhový poriadok. Prevádzkovateľovi trhoviska M. Vankovi bolo uložené zverejniť prevádzkový poriadok (uzn.č.180).

3. MsR schválila návrh súpisu majetku mesta Piešťany, ktorý sa zverí do správy rozpočtovej organizácie Technické služby mesta Piešťany (uzn.č.187).

4. MsR schválila návrh na prevod vlastníctva majetku časti parciel o výmere 94 m² a 20 m² v k.ú. Banka na Dominika Rybárika s manž. za kúpnu cenu 150 Kčs/m² (uzn.č.187).

5. MsR po prerokovaní schválila návrh vhodných podnikateľských aktivít v meste (podnikateľský zámer) - (uzn.č.200).

6. MsR neschválila ponuku firmy MEDIANOVA na vyhotovenie leteckých máp (snímok) mesta Piešťany (uzn.č.201).

15. septembra 1992 – 13. zasadnutie MsR. Uznesenia č.205/1992 až 230/1992.

1. MsR zobrala na vedomie informáciu o dostavbe a dofinancovaní (rozdelenie dotácie) sídliska A. Trajan (uzn.č.208).

2. MsR schválila návrh Zásad organizácie zahraničných vzťahov mesta Piešťany (návštevy a služobné cesty) – (uzn.č.211).

3. MsR schválila bezplatný prevod hnutel'ného majetku STL plynovod Štefánikova ul. – Domkárskeho rad a STL plynovod Žilinská cesta do vlastníctva organizácie Slovenský plynárenský priemysel závod Nové Mesto nad Váhom (uzn.č.214).

4. MsR zobrala na vedomie informáciu o súčasnom stave v príprave výstavby nového rímsko-katolíckeho kostola (uzn.č.216).

5. MsR schválila návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Piešťany o kontrolnej činnosti (uzn.č.218).

6. MsR schválila návrh na stanovenie zásad odmeňovania členov predstavenstva a dozornej rady a.s. Dospra Piešťany (uzn.č.219).

7. MsR schválila prenájom pozemkov v k.ú. Piešťany:

- MUDr. Tomášovi Tormovi o výmere 126 m² na dobu neurčitú s výpovednou dobou 1 rok;
- TJ Družba Piešťany o výmere 24 m² na dobu neurčitú s výpovednou lehotou 3 mesiace;
- Pavlovi Drusovi o výmere 24 m² na 33 rokov;
- Ing. Kristalínovi Jedličkovi o výmere 42 m² na dobu 5 rokov;
- Ing. Agnese Nedorostovej o výmere 7 m² na dobu 33 rokov;
- Jozefovi Zacharovi s manž. o výmere 110 m² na dobu neurčitú s jednoročnou výpovednou dobou;
- Tenisovému klubu Kúpele Piešťany pozemok s tenisovými kurtami a tenisovou halou na dobu 66 rokov (areál sa nachádza na sever od futbalového štadióna).

MsR neschválila: - prenájom pozemkov o výmere 142 m², 234 m² a 332 m² v k.ú. Piešťany m.č. Banka Ing. Stanislavovi Sklenárovi (uzn.č.222 až 229).

Uznesenia MsR však mohli byť ešte zmenené na zasadnutí mestského zastupiteľstva.

6. október 1992 – 14. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 231 až 243/1992.

1. MsR schválila návrh Programu podpory podnikateľom mesta Piešťany (Fond podnikateľov) – alternatíva II. (uzn.č.233).
2. MsR doporučila vydať kladné stanovisko k začatiu podnikateľskej činnosti – doprava motorovým vláčikom po uliciach mesta (uzn.č.235).
3. MsR zobrala na vedomie správu o priebehu likvidácie v organizáciách, ku ktorým malo zakladateľskú funkciu mesto Piešťany (uzn.č.236).
4. MsR schválila návrh lokalít na zriadenie nových lekární v meste (uzn.č.241).

15. zasadnutie MsR - sa nekonalo.

10. novembra 1992 – 16. zasadnutie MsR. Bez uznesení.

Pôvodne malo sa konať riadne zasadnutie MsR s plánovaným programom, s ktorým oboznámil prítomných 7-ich členov rady primátor Ing. V. Hájovský. Na základe návrhu MUDr. Krupu a skupiny poslancov bol však prednostne zaradený nový bod programu „Prešetrenie situácie v a.s. Dospra Piešťany“.

MUDr. Krupa v mene iniciatívnej skupiny poslancov žiadal, aby predseda predstavenstva a.s. Dospra do 10 dní zabezpečil:

- okamžitý zákaz predaja nehnuteľností, s ktorými hospodári a.s. Dospra;
- predložiť poslancom MsZ zápisnice z rokovaní predstavenstva a.s. Dospra, týkajúce sa prevodov vlastníctva nehnuteľností z a.s. Dospra na iné subjekty;
- vysvetlenie od predsedu predstavenstva Dospra, čo bolo bezprostrednou príčinou odpredaja majetku Dospra;
- akým spôsobom bol ponúknutý odpredaj nehnuteľností;
- predložiť poslancom MsZ písomne zoznam všetkých predaných nehnuteľností domov fyzickým a právnickým osobám (v zozname uviesť za akú cenu sa domy predali, komu sa predali, súčasťou zoznamu majú byť aj znalecké posudky a kto ich vypracoval).

Ing. Hájovský po vypočutí požiadaviek prisľúbil, že do 10 dní písomne sa vyjadrí o tých bodoch, v ktorých nebude tlačený k tomu, aby porušil zákony.

Potom sa prerokovali ďalšie body programu, avšak len po piaty bod, ktorým bol „Návrh všeobecne záväzného nariadenia mesta Piešťany o pobyte nežiadúcich osôb na území mesta“. Po otvorení rozpravy k tomuto bodu, upozornil primátor Ing. V. Hájovský na to, aby formulácia nariadenia neodporovala vo svojom obsahu Ústave SR. Po ukončení rozpravy k 5. bodu programu MUDr. Krupa oznámil, že nakoľko MsR v ten deň nebola schopná sa uznášať, opúšťa iniciatívna skupina poslancov rokovanie rady. Po jej odchode žiadal

primátor mesta uviesť do zápisnice, že iniciatívna skupina poslancov dňa 10. novembra 1992 najskôr neodporučila rokovanie v zmysle programu ako bol navrhnutý a pri bode 5 opustila rokovanie MsR.

17. zasadnutie MsR – sa nekonalo.

10.12.1992 – 18. zasadnutie MsR. Uznesenia č. 243 až 261/1992.

1. MsR schválila návrh Nariadenia mesta Piešťany o chove domácich a hospodárskych zvierat (uzn.č.245).

2. MsR schválila návrh Nariadenia mesta Piešťany o symboloch mesta, ich používaní a ochrane – varianta č. 3 (uzn.č.246).

3. MsR zobrala na vedomie informáciu o čerpaní krátkodobého úveru na dokončenie rozostavanosti v meste Piešťany k 31.12.1992. Zároveň rada odporučila MsÚ a hlavnej kontrolórke mesta preveriť zmluvné vzťahy s dodávateľskou firmou MINAS, priebeh a čerpanie nákladov (uzn.č.247).

4. MsR schválila opatrenia na regulovanie taxislužby na území mesta Piešťany. Ročný paušálny poplatok za jedno vozidlo bol navrhnutý 8 000,- Kčs (uzn.č.249).

5. MsR schválila návrh na zriadenie strediska pre mládežnícke združenia, zamerané na ochranu prírody ako sú Slovenský skauting, ZO SZOPK a iné (uzn.č.254).

6. MsR schválila zápis do mestskej kroniky za rok 1991 podľa návrhu mestského kronikára Ing. A. Murína (uzn.č.255).

7. MsR schválila návrh nariadenia mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta Piešťany č. 3/91 o verejnom priestranstve (uzn.č.258).

8. MsR schválila návrh nariadenia mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta Piešťany č. 11/91 o výške nájomného za nebytové priestory (uzn.č.259).

9. MsR schválila návrh XI. časti Štatútu mesta Piešťany (uzn.č.260).

10. MsR prerokovala:

- možnosť zriadenia výdajne liekov v nákupnom stredisku JUH Piešťany;
- možnosť rozšírenia a dobudovania cintorína na Žilinskej ceste po jednaní s okolitými vlastníkmi pôdy, ktorých sa týka rozšírenie a dobudovanie cintorína.

2. Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch v roku 1992 – zasadnutia

V roku 1992 sa uskutočnilo 11 riadnych zasadnutí MsZ. Členmi MsZ v Piešťanoch v roku 1992 boli 34 poslanci: MUDr. Miloš Krupa, MUDr. Peter Poprac, prom. práv. Alena Vráblová, prom. práv. Peter Gerhát, Jozef Benko, Anna Klčovanská, Jaroslav Korvín, Mgr. Kornel Duffek, JUDr. Štefan Bartovic, Ing. arch. Marcel Kajlich, Ing. Jozef Jambor, Oľga Mišíková, Ing. Kristián Lešický, Ing. Ľubica Rehuřková, MUDr. Ľudovít Pravda, Ing. František Bača, MUDr. Marián Nosál, JUDr. Ľubomír Minár, Ing. Jaroslav Farkaš, Gabriela Rosenbergerová, Pavol Hornák, Ing. Štefan Petráš, Ing. Anton Juriš, Ing. Igor Dančík, RNDr. Miroslav Rybanský, MUDr. Slavica Švorcová, František Novelinka, Ing. Juraj Macháč, Ing. Jozef Dragula, Ing. Mária Bardíková, Dušan Kubica, Ing. Mária Danišková, Gašpar Haring, MUDr. Stanislav Čársky.

3. február 1992 – 1. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 1 až 16/1992.

MsZ schválilo:

1. „Organizačný poriadok výkonných orgánov mesta Piešťany“, s doplnkami, ktoré vyplynuli z rozpravy (uzn.č.3).

2. Zmenu uznesenia o voľbe viceprimátora (zástupca primátora). Doteraz bol viceprimátor JUDr. Štefan Bartovic plateným interným pracovníkom MsÚ. Odteraz ostane v pracovnom pomere u svojho predchádzajúceho zamestnávateľa a primátora bude zastupovať iba v čase jeho dlhodobej neprítomnosti alebo nespôsobilosti na výkon funkcie – za to mu mesto poskytne náhradu ušlého zárobku (uzn.č.4).
3. Zásady hospodárenia s majetkom mesta (uzn.č.5).
4. Žiadosti niektorých mestských poplatníkov o úľavu, resp. o oslobodenie od poplatkov (uzn.č.8).
5. Zabezpečenie separovaného zberu odpadu (druhotných surovín) na sídlisku A. Trajan (uzn.č.10).
6. Návrh primátora mesta na menovanie do funkcie prednostu Všeobecnej správy MsÚ – JUDr. Igora Horanského a prednostu Technickej správy MsÚ Ing. Emila Vrábla na základe výsledkov konkurzu. Na návrh primátora mesta poveriť vedením Správy hospodárskej stratégie mesta MsÚ Ing. Máriu Karpátyovú na skúšobnú dobu 3 mesiacov (uzn.č.16).

MsZ neschválilo:

1. Žiadosti niektorých mestských poplatníkov o úľavu, resp. o oslobodenie od mestských poplatkov (uzn.č.8).

27. marca 1992 – 2. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 17 až 37/1992.

1. MsZ zobralo na vedomie informáciu o úmysle zriadiť opäť bojovú letku v Piešťanoch. Odporučilo Obvodnému úradu životného prostredia v Piešťanoch vyhodnotiť stanoviská nadriadených úradov štátnej správy k tejto záležitosti. Odporučilo k tomuto problému vyvolať verejnú diskusiu medzi obyvateľmi mesta napr. prostredníctvom novín Piešťanský týždeň, napr. o hlučnosti lietadiel (uzn.č.19).
2. MsZ schválilo prenájom pozemku firme FUEL, spol. s r.o. Výška nájomného bola účastníkmi zmluvy dohodnutá v sume 500 000,- Kčs ročne (uzn.č.24).
3. MsZ schválilo prenájom pozemku firme BOSS Piešťany o výmere 196 m² za nájomné 150 Kčs/m² ročne (uzn.č.25).
4. MsZ schválilo prenájom časti pozemku SPŠE Piešťany v zastúpení firmou Martinák, i.i.k. (uzn.č.26).
5. MsZ schválilo transformáciu š.p. Bytové hospodárstvo Piešťany na a.s. DOSPRA Piešťany (uzn.č.27).
6. MsZ schválilo program ochrany termálnych zdrojov mesta Piešťany (uzn.č.31).
7. MsZ schválilo Organizačný poriadok (štatút) Mestskej polície mesta Piešťany (uzn.č.32).
8. MsZ odvolalo z funkcie prednostu MsÚ Ing. M. Košúta a menovalo do funkcie prednostu MsÚ v Piešťanoch PhDr. Silviu Mezovskú (uzn.č.36).

30. apríl 1992 – 3. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 38 až 29/1992.

1. MsZ schválilo rozpis štátnej dotácie na jednotlivé stavby sídliska A. Trajan (uzn.č.42).
2. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o vykonaní volieb do FZ a SNR na území mesta v roku 1992 (uzn.č.43).
3. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o mestských riadených parkoviskách a Nariadenie mesta Piešťany o mestských verejných WC (uzn.č.44).
4. MsZ uložilo tlačovej tajomníčke MsÚ PhDr. Hrehušovej pripraviť návrh na vydanie propagačných materiálov o meste Piešťany (uzn.č.45).
5. MsZ schválilo zoznam nehnuteľností pre zápis prechodu vlastníckeho práva na mesto v Evidencii nehnuteľností (uzn.č.47).

6. MsZ schválilo prevody majetku mesta (malých pozemkov) na: Imricha Kováča s manželkou, Jozefa Majerovského. Zároveň schválilo prenájmy pozemkov: Štefanovi Kuropkovi (na 33 rokov), manželom Salvovcom (na 6 mesiacov), Ing. Soni Švecovej (na 30 rokov) – (uzn.č.49 až 53).

7. MsZ schválilo koncepciu bytovej politiky v Piešťanoch na roky 1992 – 1995 s výhľadom do roku 2000 (uzn.č.54).

8. MsZ schválilo Štatút mestského kronikára mesta Piešťany (uzn.č.58).

29. máj 1992 – 4. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 60 až 82/1992.

1. MsZ súhlasilo so stanoviskom k „Štúdii spracovania odpadu v obvode Piešťany“ spracovanej firmou DANWASTE (uzn.č.63).

2. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o poplatku za zábavné hracie prístroje a Nariadenie mesta Piešťany o poplatku za predajné automaty (uzn.č.70).

3. MsZ schválilo nariadenia mesta Piešťany, ktorými sa menili a dopĺňali nariadenia mesta Piešťany č.3/91 o poplatku za užívanie verejného priestranstva; č.4/91 o poplatku za ubytovaciu kapacitu; č.5/91 o poplatku za kúpeľný a rekreačný pobyt; č.8/91 o lokalizačnom poplatku; č.10/91 o poplatku z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov (uzn.č.71).

4. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o poplatku za reklamu (uzn.č.73).

5. MsZ schválilo Záverečný účet mesta Piešťany za rok 1991 (uzn.č.75).

6. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o pešej zóne (uzn.č.76).

7. MsZ schválilo prevody majetku mesta: Milanovi Antalovi časť prevádzky Čalúnnictvo Ul. Čsl. armády za kúpnu cenu 1 mil. Kčs (zmena ceny oproti uzneseniu MsR) – (uzn.č.77).

8. MsZ schválilo prevod vlastníctva nehnuteľného majetku a prenájom časti pozemku Mgr. Mariánovi Eliášovi s manž. (uzn.č.79).

9. MsZ schválilo prenájom nehnut. majetku Marianne Vráblovej (uzn.č.78); prenájom časti pozemku manželom Jurgovcom na dobu 66 rokov (zmena doby) – (uzn.č.80); prenájom pozemkov Branislavovi Kapustovi za nájomné vo výške 100 Kčs/m2 ročne (uzn.č.81).

10. MsZ schválilo vyvolávaciu cenu pri odpredaji š.p. Kovomontáže Piešťany vo výške 82 mil. Kčs (uzn.č.82).

10. júl 1992 – 5. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 83 až 110/1992.

1. MsZ schválilo koncepciu Štatútu mesta Piešťany s približnou časovou realizáciou, pričom časť XI. sa spracuje do konca roku 1992 (uzn.č.91).

2. MsZ schválilo:

- prevod vlastníctva nehnuteľného majetku na Ing. C. Šútora s manž., V. Ondreičku s manž., Ing. O. Hrdinu s manž., A. Kovalinkovú;

- prenájmy nehnuteľností: Ing. C. Šutor s manž., V. Ondreička s manž., Piešťanské stav. byt. družstvo (na dobu neurčitú), J. Krchňák, E. Gordanová, M. Staneková, J. Paulovičová, predajňa potravín firmy Konzum (Ing. J. Kališ), MUDr. M. Nosál s manž., Ing. J. Pamula s manž. (uzn.č.92 až 95 a uzn.č.97 až 100).

3. MsZ schválilo výmenu nehnuteľností a prevod (kúpu) Domu smútku v Kocuriciach na Farský úrad Borovce za symbolickú kúpnu cenu 1 Kčs (uzn.č.96).

4. MsZ schválilo odkúpenie nehnuteľnosti o výmere 1 344 m2 za kúpnu cenu 5 mil. Kčs za podmienky, že mesto Piešťany uzatvorí nájomnú zmluvu s Nemocnicou s poliklinikou Piešťany s tým, že všetky náklady spojené s údržbou, opravou resp. rekonštrukciou uhradí NsP Piešťany (uzn.č.101).

4. MsZ zobralo na vedomie správu o priebehu likvidácie v podnikoch, ku ktorým má zakladateľskú funkciu mesto Piešťany (uzn.103).
5. MsZ neschválilo Nariadenie mesta Piešťany o pešej zóne a zároveň zrušilo predchádzajúce uznesenie MsZ č.76/1992 (uzn.č.104).
6. MsZ schválilo spôsob pokračovania bytovej výstavby na sídl. A. Trajan (uzn.č.105).
7. MsZ schválilo realizáciu káblovej televízie v Piešťanoch (uzn.č.106).
8. MsZ schválilo menovanie prednostu Správy pre hospodársku stratégiu MsÚ v Piešťanoch – Ing. Máriu Karpátyovú od 1.7.1992 (uzn.č.107).
9. Rôzne: - MsZ splnomocnilo MsR rozhodnutím o zakúpení leteckej mapy mesta Piešťany (uzn.č.108);
- MsZ uložilo MsÚ predložiť sociálnej komisii MsZ správu o riešení Vily Julianny, ktorá sa nachádza oproti farskému kostolu (uzn.č.109);
- MsZ uložilo technickej správe MsÚ urýchliť práce na doriešení projektovej dokumentácie výstavby komunikácie v miestnej časti Banka–Tobolka a započat' jej výstavbu (uzn.č.109).
4. september 1992 – 6. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 111 až 128/92.
 1. MsZ schválilo podnikateľský zámer na zriadenie predajne Semená a záhrad. potreby podľa predloženého materiálu (uzn.č.115).
 2. MsZ schválilo prevod vlastníctva majetku mesta na Dominika Rybárika s manž. (uzn.č.116).
 3. MsZ schválilo transformáciu Technických služieb mesta Piešťany, ktoré sú rozpočtovou organizáciou mesta. Za riaditeľa TSMP bol menovaný Ing. Norovský a tiež bola schválená zriaďovacia listina TSMP (uzn.č.118).
 4. MsZ schválilo prenájom nebytových priestorov (budova detských jasí na Staničnej ulici) pre PhMr. Šimovú a PhMr. Pavelkovú na zriadenie lekárne (uzn.č.121).
 5. MsZ prijalo stanovisko mesta Piešťany k prijatiu Ústavy Slovenskej republiky (uzn.č.128).
25. september 1992 – 7. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 129 až 158/1992.
 1. MsZ schválilo zásady organizácie zahraničných vzťahov mesta Piešťany (uzn.č.135).
 2. MsZ schválilo Zásady činnosti hlavného kontrolóra mesta Piešťany a jeho kontrolného útvaru (uzn.č.139).
 3. MsZ schválilo prenájom častí pozemkov: MUDr. T. Torma, TJ Družba Piešťany, P. Drus, Ing. K. Jedlička, Ing. A. Nedorostová, Ing. J. Zachar s manž. (uzn.č.143, 144, 146, 147, 149, 150).
 4. MsZ schválilo prenájom parcely a tenisovej haly Tenisovému klubu Kúpele Piešťany (uzn.č.151).
 5. MsZ neschválilo:
- prenájom pozemkov v k.ú. Banka Ing. Stanislavovi Sklenárovi (uzn.č.148);
- prenájom nehnuteľností v k.ú. Banka manželom Samkovcom (uzn.č.152).
 6. MsZ zobralo na vedomie stav čerpania štátnej dotácie na stavbách komplexnej bytovej výstavby v Piešťanoch a schválilo využitie možností na dostavbu rozostavaných objektov (22A – 72 byt. jednotiek) za spoluúčasti a.s. DOSPRA a Zimného štadióna v Piešťanoch za spoluúčasti firmy MINAS (uzn.č.153).
 7. MsZ neschválilo Konceptiu sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany do roku 2000 (uzn.č.157).
 8. MsZ neschválilo zámer možného využitia nehnuteľností a.s. Chirana OTS na ulici Pod Párovcami (mesto malo záujem o jej zakúpenie, ale kúpna cena 65 mil. Kčs bola privysoká)

– (uzn.č.158).

9. MsZ schválilo zámer na funkčné využitie lokality Nitrianska ulica (väčšina starých domov na ulici bola pred pár rokmi asanovaná) – (uzn.č.155).

27. október 1992 – 8. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 159 až 185/1992.

1. MsZ schválilo menovanie Ing. Jaroslava Konečného za člena a.s. Dospra Piešťany (uzn.č.163).

2. MsZ schválilo novelu „Zásad činnosti hlavného kontrolóra mesta a jeho kontrolného útvaru“ (uzn.č.165).

3. MsZ schválilo Program podpory podnikateľom mesta (Fond podnikateľov) – alternatíva II. (uzn.č.169).

4. MsZ neschválilo návrh na úpravu stanov a návrh na zvýšenie majetku a.s. DOSPRA Piešťany (uzn.č.172).

5. MsZ neschválilo: - prenájom časti pozemku o výmere cca 800 m² manželom Pribišovcom a Mileusničovcom (uzn.č.173);

- prenájom a predaj pozemkov v k.ú. Banka Petrovi Gažovi za cenu znaleckého posudku (cena má byť najmenej 400,- Kčs/m²) – (uzn.č.175);

- prenájom časti parcely (miestna komunikácia o výmere 2,16 m²) v k.ú. Piešťany pre firmu BO-DI spol. s r.o. (uzn.č.176).

6. MsZ schválilo prenájom časti parcely (pozemku o výmere 16 m²) pre spoločnosť VAMA na dobu 33 rokov za nájomné vo výške 4,- Kčs/m² (uzn.č.174).

7. MsZ schválilo prenájom Zberne SAZKA-ŠPORTKA pre TJ Piešťany – lodné športy na dobu neurčitú s výškou nájomného 100,- Kčs ročne s výpovednou lehotou 1 rok (uzn.č.177).

8. MsZ schválilo prevod vlastníctva nehnuteľného majetku mesta o výmere 220 m² (časť parcely č.5994/33 v k.ú. Piešťany) na MUDr. Mariána Nosála s manž. (predtým ho od mesta dostali do prenájmu) – (uzn.č.178).

9. MsZ schválilo prevod murovaného oplotenia a prenájom časti parcely o výmere 7 m² na dobu 33 rokov s výškou nájomného 100,- Kčs/m² (uzn.č.179).

10. MsZ schválilo prevod pozemku o výmere 6 411 m² do vlastníctva rímsko-katolíckej cirkvi – Farský úrad Piešťany za účelom výstavby nového kostola v Piešťanoch (uzn.č.180).

11. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta č. 10/91 o poplatku z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov (uzn.č.181).

12. MsZ schválilo Všeobecne záväzné nariadenie o povoľovaní informačných, reklamných a propagačných zariadení (napr. veľkoplošné reklamy) na území katastra Piešťan (uzn.č.182).

13. MsZ zobralo na vedomie správu o stave privatizácie v Piešťanoch (uzn.č.183).

14. MsZ nesúhlasilo s usporiadaním Majstrovstiev sveta vznášadiel v roku 1993 v Piešťanoch (z dôvodu ekologickej ochrany chránenej študijnej plochy vodnej nádrže Slňava) – (uzn.č.184).

27. november 1992 – 9. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 186 až 198/1992.

Zároveň sa uskutočnilo Valné zhromaždenie a.s. Dospra Piešťany.

1. Poslanci MsZ odhlasovali, že 9. zasadnutie MsZ, ktoré je zároveň Valným zhromaždením a.s. Dospra, bude verejné (uzn.č.187).

2. MsZ odvolalo v zmysle Stanov a.s. Dospra: Ing. Smejkal, D. Kubicu, Mgr. Brlajovú, Ing. Zábrazného, JUDr. Horanského z Predstavenstva a.s. Dospra. Neodvolalo Ing. Konečného (uzn.č.188).

3. MsZ odvolalo v zmysle Stanov a.s. Dospra: JUDr. Mancelovú, JUDr. Minára, Ing.

Bardíkovú z Dozornej rady a.s. Dospra (uzn.č.189).

4. MsZ menovalo za členov Predstavenstva a.s. Dospra: Ing. J. Dragulu, MUDr. S. Švorcovú, Ing. J. Farkaša, Ing. J. Konečného, O. Mišíkovú, Ing. M. Daniškovú (uzn.č.190).

5. MsZ menovalo za členov Dozornej rady a.s. Dospra: Ing. F. Baču, JUDr. Kolníkovú, D. Pavlovičovú, Ing. J. Vihu star. (uzn.č.191).

6. MsZ uložilo Predstavenstvu a.s. Dospra predložiť MsZ návrh zmeny Stanov a.s. Dospra do konca roku 1992 (uzn.č.192).

7. MsZ odhlasovalo prístup do diskusie občanom AN BLOK po dobu 3 minút (uzn.č.193).

8. MsZ odvolalo JUDr. Š. Bartovica z funkcie viceprimátora mesta Piešťany (uzn.č.194).

9. MsZ odvolalo JUDr. Š. Bartovica z mestskej rady (uzn.č.195).

10. MsZ schválilo návrh kandidátov z radov poslancov MsZ na uvoľnené miesto člena MsR (Ing. Farkaša, Ing. J. Jambora, F. Novelinku). Z navrhnutých však v nasledujúcich voľbách ani jeden nezískal potrebný počet hlasov pre zvolenie za člena MsR (uzn.č.197).

1. december 1992 – 10. zasadnutie MsZ. Uznesenia č. 199 až 217/1992.

1. MsZ schválilo Všeobecne záväzné nariadenie o podmienkach určovania a vyberania dane z nehnuteľností (uzn.č.202).

2. MsZ schválilo prevod pozemkov 1906/1, 1912/6, 1912/7, 5941/1, 1907/17, 1907/16, 1907/15 v lokalite liečebného domu Slovan na Slovenské liečebné kúpele Piešťany za kúpnu cenu 100 000,- Kčs (poplatky z prevodu zaplatili SLK Piešťany) s výnimkou pozemkov 1907/14, 1907/29, 1907/13, 1907/27, 1907/28, 1907/12, ktoré budú v rámci reštitúcie vrátené oprávneným osobám.

Slovenské liečebné kúpele Piešťany sa zaviazali prispieť na riešenie ľavobrežnej kanalizácie čiastkou 2 mil. Kčs v roku 1992 a čiastkou 3 mil. Kčs v roku 1993 (uzn.č.205).

3. MsZ schválilo diferenciáciu stravného pre dôchodcov mesta Piešťany, stravujúcich sa v mestskej vývarovni a v zariadeniach, s ktorými má mesto Piešťany uzatvorené zmluvy o stravovaní dôchodcov (uzn.č.210).

4. MsZ prerokovalo predpoklad príjmov a výdavkov mesta Piešťany do konca roku 1992 a návrh zmeny rozpočtu mesta na rok 1992.

Zároveň uložilo MsÚ vyvolať jednanie s firmou KIO Nitra (majiteľ bývalého št. podniku Kovomontáže Piešťany) za účelom prešetrenia platobnej schopnosti odberateľa a stanovenie termínu uhradenia vymáhanej čiastky, resp. predloženie záväžného príslubu banky na úhradu. V prípade neúspešného jednania MsÚ v Piešťanoch zahájí konanie za účelom odstúpenia od zmluvy. MsZ zároveň nariadilo MsÚ zabezpečiť účtovanie Rezervného fondu Mesta Piešťany (uzn.č.206).

5. MsZ zobralo na vedomie návrh investičných akcií mesta na rok 1993 s tým, že sa stanovili nasledovné priority:

- 1. Rozostavané stavby: miest. časť Banka-Tobolka (miestne komunikácie), Klub dôchodcov, Vila Julianna, zákl. škola A.Trajan, pešia zóna, najpotrebnejšie spoje.

- 2. Potenciálne potrebné stavby: ľavobrežná kanalizácia (m.č. Banka), vybrané a pripravené plynovody, cyklotrasy, inžinierske siete Hodžova ul.

- 3. Začať rokovania s prípravnými investormi komplexnej bytovej výstavby v meste a amfiteátra (uzn.č.209).

6. MsZ schválilo prevod časti pozemku o výmere 40 m² v k.ú. Piešťany pre Ing. A. Juriša a Ing. arch. D. Drgoňovú za cenu 150 Kčs/m² (uzn.č.215).

7. MsZ neschválilo Všeobecne záväzné nariadenie mesta Piešťany o pobyte nežiadúcich osôb na území mesta (uzn.č.203).

21. decembra 1992 – 11. zasadnutie MsZ. Uznesenia č.218 až 237/1992.

1. MsZ vzalo na vedomie výsledky hlasovania poslancov MsZ o vyslovenie nedôvery primátorovi mesta Ing. V. Hájovskému (uzn.č.219). Výsledky hlasovania boli nasledovné: zo všetkých 34 poslancov mesta bolo prítomných 29 poslancov. Z nich 17 poslancov, čo nie je nadpolovičná väčšina, bolo za vyslovenie nedôvery (MUDr. Krupa, Mgr. Vráblová, Mgr. Gerhát, Korvín, Duffek, Mišíková, Ing. Lešický, Ing. Bača, Ing. Farkaš, Rosenbergerová, Horňák, Ing. Petráš, Ing. Juriš, RNDr. Rybanský, MUDr. Švorcová, Ing. Dragula, Ing. Danišková), 9 poslancov bolo proti vysloveniu nedôvery (MUDr. Poprac, Klčovanská, Ing. Jambor, JUDr. Bartovic, Ing. Rehůrková, MUDr. Pravda, Ing. Macháč, JUDr. Minár, MUDr. Čársky) a 3 poslanci sa zdržali hlasovania (Benko, MUDr. Nosál, Novelinka). Jeden hlas teda rozhodol o tom, že nedôvera primátorovi nebola vyslovená.

2. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o symboloch mesta, ich používaní a ochrane – varianta č. 3 (uzn.č.220).

3. MsZ schválilo Nariadenie mesta Piešťany o chove zvierat (uzn.č.222).

4. MsZ schválilo nariadenie mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta Piešťany č. 11/91 o výške nájomného za nebytové priestory (uzn.č.224).

5. MsZ schválilo nariadenie mesta Piešťany, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie mesta Piešťany č. 3/91 o verejnom priestranstve (uzn.č.223).

6. MsZ zobralo na vedomie správu o zbere separovaného odpadu na sídlisku A. Trajan a uložilo Technickým službám mesta Piešťany a miestnej organizácii ochrancov prírody (SZOPK) vykonať na 8. a 9. ZŠ, nachádzajúcich sa na sídlisku A. Trajan, osvetovú akciu za účelom propagácie separovaného zberu (uzn.č.227).

7. MsZ zhodnotilo situáciu stavby Klubu dôchodcov v Piešťanoch a schválilo návrh na riešenie Klubu dôchodcov (uzn.č.229).

8. MsZ schválilo zriadenie strediska pre mládežnícke združenia zamerané na ochranu prírody (uzn.č.230).

9. MsZ schválilo regulačné opatrenia pre lokalitu pred stanicou ČSD (odstránenie tých stánkov pred stanicou, ktoré sú bez stavebného povolenia) – (uzn.č.231).

10. MsZ schválilo časť XI. Štatútu mesta Piešťany (uzn.č.234).

11. MsZ neschválilo:

- prevod parcely (680 m²) pre Jozefa Krajana s manž. (uzn.č.235);
- prenájom časti parcely (90 m²) pre Jána Kalába (uzn.č.236);
- prevod časti parcely (134 m²) na Jána Krchňáka s manž. (uzn.č.237).

3. Mestský úrad mesta Piešťany v roku 1992

Mestský úrad v Piešťanoch zabezpečoval v roku 1992 výkon správy mesta a tiež výkon štátnej správy pre mesto v rozsahu stanovenom zákonom. 3. februára 1992 schválilo Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch na svojom 1. riadnom zasadnutí „Organizačný poriadok výkonných orgánov mesta Piešťany“. Štruktúra výkonných orgánov mesta v roku 1992 bola nasledovná, najvyššími výkonnými orgánmi mesta boli:

- primátor mesta Ing. Viliam Hájovský;
- viceprimátor mesta JUDr. Štefan Bartovic (z funkcie bol odvolaný MsZ 27. novembra 1992). Uznesením MsZ č. 4/1992 prestal byť viceprimátor mesta interným plateným

pracovníkom MsÚ v Piešťanoch.

Na 2. zasadnutí MsZ 27.3.1992 boli menovaní ešte 5 poslanci pre zastupovanie primátora v zmysle článku 13 „Organizačného poriadku ...“: Mgr. Duffek, MUDr. Pravda, Ing. Bača, Ing. Lešický a MUDr. Krupa;

- 11-členná mestská rada (poradný orgán primátora). Členovia MsR neboli internými pracovníkmi MsÚ.

Výkonné orgány MsÚ v Piešťanoch ďalej boli:

- kancelária primátora (tlačová a organizačná tajomníčka PhDr. D. Hrehušová, vedúca sekretariátu A. Baranová);

- prednosta MsÚ Ing. Milan Košút (na 2. zasadnutí MsZ dňa 27.3.1992 bol z funkcie odvolaný). Na návrh primátora mesta menovalo MsZ do funkcie prednostu MsÚ mesta Piešťany PhDr. Silviu Mezovskú od 1.4.1992;

- kancelária prednostu MsÚ.

V roku 1992 mal MsÚ v Piešťanoch 8 správ:

- všeobecná správa – spočiatku poverený vedením správy a od 3.2.1992 bol menovaný do funkcie prednostu správy JUDr. Igor Horanský;

- finančná správa vedením správy bol poverený Ing. Miroslav Smejkal;

- správa školstva a kultúry – do 1.4.1992 bola prednostkou správy PhDr. Silvia Mezovská. Od 1.4.1992 bola vedením správy poverená Ing. Marta Chromá;

- sociálna správa – prednostkou bola Mgr. Edita Brlajová;

- správa pre obchod, služby a cestovný ruch – prednostkou bola Ing. Iveta Kuníková;

- technická správa – spočiatku poverený vedením správy a od 3.2.1992 menovaný do funkcie prednostu bol Ing. Emil Vrábek;

- správa územného plánovania a architektúry – prednostkou bola Ing. arch. Viera Kajlichová;

- správa hospodárskej stratégie mesta. Táto správa začala pracovať až v roku 1992. Spolupracovala pri koordinácii hospodárskej stratégie mesta a tiež usmerňovala rozvoj ekonomickej činnosti mesta. Z Technickej správy MsÚ v Piešťanoch sa pretransformovalo do Správy hospodárskej stratégie MsÚ v Piešťanoch aj oddelenie správy mestských podnikov, mestskej zelene a čistoty mesta. Od 3.2.1992 bola poverená vedením správy (po konkurznom konaní) a od 1.7.1992 bola menovaná do funkcie prednostky správy Ing. Mária Karpátyová – do vedenia správy nastúpila 15.3.1992.

Na MsÚ v Piešťanoch v roku 1992 tiež pôsobili:

- útvár kontroly – viedla ho hlavná kontrolórka mesta Piešťany Ing. Daniela Juhászová;

- úrad mestskej polície – náčelníkom mestskej polície v roku 1992 bol JUDr. Ján Kišš.

4. Mestská polícia mesta Piešťany v roku 1992

Prijatím zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii začala od 1.1.1992 Mestská polícia v Piešťanoch pracovať na pevnom právnom základe. Novým zákonom získala v niektorých prípadoch oprávnenia dokonca na úrovni štátnej polície. Pracovníci mestskej polície mohli podľa zákona žiadať občana o vysvetlenie, alebo ho legitimovať, pri splnení zákonom stanovených podmienok otvárať byty, pri zákroku používať hmaty, slzný plyn, obušok, putá, služobných psov, zbraň. V zmysle uvedeného zákona bol uznesením MsZ č. 32/1992 dňa 27. marca 1992 zrušený predchádzajúci a zároveň schválený nový prepracovaný Organizačný poriadok mestskej polície v Piešťanoch (štatút). V roku 1992 bol náčelníkom MsP JUDr. Ján Kišš.

V roku 1992 mestská polícia pracovala v 4 smenách po 7 pracovníkoch. K dispozícii mala 2 autá.

Obsahom činnosti mestskej polície bolo predovšetkým udržiavanie verejného poriadku a ochrany životného prostredia v Piešťanoch:

- pracovníci MsP zadržali a predviedli niekoľko osôb na Obvodné oddelenie Policajného zboru v Piešťanoch (pre výtržnosť, krádež, opilstvo, dopravné priestupky, celoštátne pátranie);
- prešetrovali sťažnosti na zhoršenie životného prostredia (napr. na vyrúbanie stromov, zaburinenie a pod.);
- šetrili sťažnosti obyvateľov na narušenie spolunažívania (napr. na hluk, narušovanie nočného klľudu, nedodržiavanie čistoty, zlé medzisusedské vzťahy a pod.);
- riešili dopravné priestupky (porušovanie dopravných predpisov v meste a to najmä zákazových značiek);
- spolupracovali s Obvodným oddelením PZ v Piešťanoch (štátna polícia), napr. nočné výjazdy na kontrolu rybárskych lístkov, zabezpečovanie ohrozených vodných zdrojov, zabezpečovanie cirkevných, kultúrno-spoločenských a politických akcií;
- kontrola a ohlasovanie technických nedostatkov verejného priestranstva (nahlasovanie na príslušné útvary MsÚ a na Obvodný úrad životného prostredia).

Ďalej mestská polícia za porušovanie nariadení mesta a zákona o priestupkoch ukladala pokuty. Mestská polícia zabezpečovala tiež šetrenia za asistencie pracovníkov MsÚ a iných úradov (Okresný súd, Obvodný úrad v Piešťanoch, OO Policajného zboru SR v Piešťanoch, prokuratúra, poisťovňa).

MsP vykonávala zapečatenie bytov (napr. z dôvodu úmrtia osamelého užívateľa bytu), asistovala pri odvoze občana do liečebne v Sokolovciach (opilci, resp. duševne narušené osoby), vyšetrovala na žiadosť a.s. Dospra oprávnenosť užívania bytu a pod. MsP tiež vypracovávala správy o povesti pre súdy, prokuratúru a Policajný zbor SR.

V roku 1992 s 2-mi pracovníkmi Mestskej polície v Piešťanoch sa ukončil pracovný pomer pre porušovanie pracovnej disciplíny.

5. Útvár hlavného kontrolóra Mesta Piešťany v roku 1992

Uzneseniami MsZ č. 139/92 zo dňa 25.9.1992 a č. 165/92 zo dňa 27.10.1992 boli schválené „Zásady činnosti hlavného kontrolóra mesta Piešťany a jeho kontrolného útvaru“, ktoré vymedzili ich pôsobnosť, povinnosť, oprávnenia a rozsah činnosti hlavného kontrolóra. Hlavným kontrolórom mesta Piešťany v roku 1992 bola Ing. Daniela Juhászová.

Piešťanská hlavná kontrolórka sa zúčastnila ustanovujúceho snemu „Združenia hlavných kontrolórov miest a obcí Slovenska“, ktorý sa konal 22.9.1992 v Banskej Bystrici a stala sa jeho členom. V rámci tohto združenia pôsobila regionálna „Legislatívno-konzultatívna rada hlavných kontrolórov stredného Považia“ už od júna 1992.

V roku 1992 kontrolný útvar mesta Piešťany vykonal najmä:

- kontroloval spracovávanie účtovných dokladov výpočtovou technikou a tiež kontroloval výsledné výkazy o plnení rozpočtu mesta za rok 1991;
- bola kontrolovaná správnosť evidencie a vykazovania jednotlivých položiek príjmov a výdajov mestského rozpočtu (polročne);
- začiatkom roka 1992 bol preverený priebeh likvidácie štátnych podnikov, ktorých zakladateľom bolo Mesto Piešťany;

- uskutočnila sa previerka hospodárenia a nakladania s národným majetkom v MsKS v Piešťanoch;
- priebežne sa kontrolovali výsledky hospodárenia v roku 1992 v rozpočtových a príspevkových organizáciách mesta: v Technických službách mesta Piešťany, v MsKS a v Bytovom hospodárstve š.p. Piešťany (t.j. k transformácii podniku na spoločnosť a.s. DOSPRA Piešťany);
- sledovalo sa plnenie uznesení MsZ odbornými útvarmi MsÚ (jedným z neschválených materiálov MsZ v roku 1992 zostala „Koncepcia sociálno-ekonomického rozvoja mesta Piešťany do roku 2000“);
- prešetrovalo sa 10 sťažností, z toho 6 prišlo z ústredných orgánov Slovenskej republiky (tieto sa týkali riešenia bytových otázok – nekúrenia a nevykonaných opráv, poradovníka na prideľovanie bytov, ďalšia sťažnosť sa týkala uloženia pokuty za parkovanie mestskou políciou, údajného darovania Vily Julianna bývalému predstaviteľovi SNR a riešenia prepadnutia cigánmi). Ďalšie sťažnosti sa týkali tiež bytovej problematiky (poradovníka), ďalej odpredaja domu na Nám. slobody č. 1 a údajného porušenia ľudských práv zo strany mestskej polície;
- v roku 1992 kontrolný útvar mesta poslal tiež odpovede a stanoviská na 4 interpelácie poslancov MsZ. Týkali sa odpredaja domov a.s. DOSPRA, bytového poradovníka na 72 nových bytov na sídlisku A. Trajan a prešetrenia obsahu a plnenia hospodárskych zmlúv firmami MINAS a POZEMSTAV na dostavbu zákl. školy a materskej školy na sídlisku A. Trajan;
- vykonala sa kontrola dokladov finančnej správy MsÚ za rok 1991;
- preverilo sa hospodárenie nadácie „NIPOM“ (Nadácie pre starých, prestárlych a ťažko telesne postihnutých občanov mesta Piešťany). Zistilo sa, že okrem poskytovania finančnej výpomoci pre uvedených občanov (čo vyplýva zo štatútu nadácie), boli v roku 1991 z účtu nadácie hradené tiež výdavky na zariadenie mestskej vývarovne (čo bolo v rozpore so štatútom). Zakúpené zariadenie do vývarovne však slúžilo k poskytovaniu stravy pre dôchodcov a prestárlych občanov mesta Piešťany.

6. Záverečný účet Mesta Piešťany za rok 1992

1. Výsledok finančného hospodárenia mesta za rok 1992

	rozpočet	skutočnosť
Príjmy:	76 838 761,- Kčs	75 070 953,- Kčs
Výdavky:	76 838 761,- Kčs	75 834 693,- Kčs
Konečný stav:	0	- 763 740,- Kčs (deficit)

Deficit bol likvidovaný v rámci konečného zostatku finančných prostriedkov mesta; zostatok potom k 31.12.1992 predstavoval 10 238 720,48 Kčs.

2. Finančné hospodárenie s peňažnými fondami mesta a s rezervným fondom mesta v roku 1992

Tieto fondy boli vytvorené zo zostatku prerozdeleného výsledku hospodárenia mesta za rok 1991, ktorý k 1.1.1992 mal hodnotu 11 554 010,- Kčs:

rozpočet čerpanie

- PF na financovanie REMO (rekonštr. prác) amfiteátra	1 065 000,-	418 626,-
- PF na financovanie REMO Vila Julianna	1 640 000,-	97 740,-
- PF na podporu drobných podnikateľov	1 155 400,-	0
- PF na financovanie telef. prípojok na sídl. A. Trajan	600 000,-	237 496,-
- PF na krytie finančne nezabezpečených potrieb mesta	709 361,-	267 755,-
- rezervný fond mesta	6 384 249,-	12 481 724,-

Rezervný fond v roku 1992 bol použitý na úhradu nasledujúcich finančne nezabezpečených potrieb:

- kúpa nehnuteľnosti Vila Škublič	5 020 012,-
- dofinancovanie komplexnej bytovej výstavby z vlastných zdrojov mesta (štátna dotácia na dofinancovanie KBV na sídlisku A. Trajan bola v roku 1992 v sume 44 800 000,- Kčs)	6 029 102,-
- notárske poplatky za predaj KOVOMONTÁŽÍ	1 313 610,-
- dotácie miezd pre Mestskú knižnicu v Piešťanoch	119 000,-

Uvedené úhrady spôsobili debetný zostatok rezervného fondu v hodnote
- 6 097 475,- Kčs.

3. Skutočné príjmy Mesta Piešťany za rok 1992 podľa jednotlivých položiek

A. Miestne dane a poplatky:

- domová daň	1 411 000,-
- poľnohospodárska daň z pozemkov	99 000,-
- daň z príjmu obyvateľstva	9 657 000,-
- miestne poplatky	18 950 000,-
- správne poplatky	1 376 000,-
Spolu	31 493 000,- Kčs

Komentár: Príjmy z miestnych daní a poplatkov boli oproti plánu väčšie o 8 710 000,- Kčs. Najvyššie príjmy boli dosiahnuté z dane z príjmov obyvateľstva (plán bol 5 000 000,- Kčs). Z miestnych poplatkov boli najvyššie príjmy z lokalizačného poplatku v sume 8 096 000,- Kčs (plán však bol až 9 000 000,-), z poplatku za alkohol a tabak v sume 5 569 000,- Kčs (plán 2 000 000,-), z poplatku za kúpeľný a rekreačný pobyt v sume 3 485 000,- Kčs (plán 3 000 000,-). Ďalšie príjmy z miestnych poplatkov boli za užívanie verejného priestranstva, z ubytovacej kapacity, za psa, zo vstupného a z reklamy.

Úľavy a oslobodenia od platieb miestnych poplatkov fyzickým a právnickým osobám predstavovali za rok 1992 sumu 1 021 000,- Kčs.

B. Výnosy z majetku mesta:

- dôchodková daň zo zisku	470 000,-
- odvod voľného zostatku zisku	575 000,-
- odvod z objemu miezd a odmien	3 405 000,-

- príjmy z činnosti Techn. služieb mesta Piešťany	2 700 000,-
- nájomné	489 000,-
- tržby z predaja majetku	2 258 000,-
Spolu	9 897 000,- Kčs

Príjmy v položke výnosy z majetku mesta boli oproti plánu menšie až o 11 474 000,- Kčs. Toto nízke plnenie spôsobili:

- likvidácia mestských organizácií v priebehu roka 1992 (VKUS, Drevovýroba, Komunálne služby, Kovomontáže);
- transformácia š.p. Bytové hospodárstvo na a.s. Dospra;
- nízka hodnota odvedených príjmov do rozpočtu mesta od Technických služieb (plán bol až 13 500 000,-), pretože časť získaných príjmov bola ponechaná na kompenzáciu vlastných výdavkov organizácie.

Tržby z predaja majetku mesta boli: splátka od Slovenských lieč. kúpeľov Piešťany za odpredaj nehnuteľností na Kúpeľnom ostrove a z vydaných nehnuteľností v meste na základe zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

C. Podiely na príjmoch štátneho rozpočtu SR:

- podiel na dani zo mzdy	22 076 000,-
- podiel na odvode z objemu miezd	4 333 000,-
Spolu ...	26 409 000,- Kčs

Tieto príjmy boli poukázané zo štátneho rozpočtu SR na účet Mesta Piešťany.

D. Ostatné príjmy:

- mimorozpočtové peňažné fondy mesta	1 022 000,-
- iné príjmy	1 550 000,-
Spolu	2 572 000,- Kčs

E. Ďalšie príjmy:

- dotácia k tržbám a.s. Dospra	2 200 000,-
- pôžička od a.s. Dospra na komplexnú bytovú výstavbu na sídlisku A. Trajan – bloku 22A	2 500 000,-
Spolu	4 700 000,- Kčs

4. Skutočné výdavky Mesta Piešťany za rok 1992 podľa jednotlivých položiek

A. Výdavky na samosprávu mesta:

- všeobecná správa	4 662 000,-
- finančná správa	9 170 000,-
- sociálna správa	3 745 000,-
- školstvo, kultúra a šport	1 649 000,-
- správa územného plánovania a arch.	890 000,-
- obchod a cestovný ruch	0,-
- mestská polícia	797 000,-
- technická správa	10 780 000,-
Spolu ...	31 693 000,- Kčs

Komentár: Výdavky na samosprávu mesta Piešťany boli v roku 1992 oproti plánu menšie o 6 396 000,- Kčs (plán bol 38 089 000,- Kčs).

a) Výdavky všeobecnej správy sa týkali zabezpečenia prevádzky MsÚ v Piešťanoch. Realizoval sa nákup základných prostriedkov, DKP a materiálu, nákup výpočtovej techniky, úhrada za energiu (teplo, teplá voda, elektrická energia, plyn, vodné), výdavky na opravu a údržbu (napr. na úpravu obradnej siene, opravy automobilov MsÚ, čistenie fasády budovy MsÚ a pod.), služby materiálovej povahy (stravné zamestnancov, kovové mreže v suteréne MsÚ, atď.), služby nemateriálnej povahy (náklady na činnosť MsR a MsZ – napr. prenájom budovy VÚRCH-u na zasadnutia MsZ, inzeráty, nájom pre DJ Tesla a pod.), tlač a pod.

b) Výdavky finančnej správy boli na mzdy pracovníkov MsÚ (v hodnote 9 170 000,- Kčs), reprezentačný fond (87 000,-), zahraničné pracovné cesty (99 000,- Kčs), školenia pracovníkov a pod.

c) Sociálna správa uhrádzala jednorazové sociálne výpomoci občanom mesta (v sume 258 000,- Kčs, pričom plán bol až 800 000,- Kčs), výdavky na Klub dôchodcov v Piešťanoch (v sume 333 000,-, na stravné, materiál, časopisy a pod.), na REMO mestskej vývarovne (1 856 000,-), na prevádzku mestskej vývarovne (841 000,-), na REMO Vily Julianna (98 000,-), na detské jasle (309 000,-), príspevok na azylový dom (50 000,-).

d) Do výdavkov na školstvo, kultúru a šport patrila aj dotácia mesta pre nezávislé noviny pre Piešťany a okolie Piešťanský týždeň v hodnote 520 000,- Kčs.

e) Výdavky správy územného plánovania a architektúry boli na rozptylovú štúdiu, územný plán mesta, generel dopravy a organizáciu dopravy.

f) Výdavky mestskej polície boli na technické vybavenie a výstroj policajtov.

g) Technická správa mala výdavky: REMO klubu dôchodcov (1 154 000,-); dostavba detského domu (796 000,-); plynifikácia na uliciach Bananská, Žilinská, Štúrova, Vršok, Dominova, Domkársky Rad (4 284 000,-); nákup kontajnerov a špeciálneho auta VAZ na zber kontajnerov pre separovaný zber odpadu (1 435 000,-); nn elektrické rozvody Banka - Tobolka (500 000,-); inžinierske siete Mýtny rad (136 000,-); garáže (107 000,-); komunikácie Banka - Tobolka (8 000,-); pešia zóna na Winterovej ulici (1 367 000,-); amfiteáter (419 000,-); výdavky na križovatku II/499, opravy mestských ciest a chodníkov (392 000,-) boli použité na: geometrický plán zamerania a úpravu križovatky, chodník Rázusova ul., asfaltárske práce Banka, geometr. plán zamerania Dubová a Vodárenská ul., športový areál JUH, projektové práce Drevovýroba a Hodžova ul., výdavky na telefónne prípojky na sídlisku A. Trajan (237 000,-).

B. Výdavky a príspevky pre rozpočtové a príspevkové organizácie Mesta Piešťany: -

Technické služby mesta Piešťany	24 850 000,-
- Mestské kultúrne stredisko Piešťany	1 150 000,-
- Mestská knižnica Piešťany	2 174 000,-
- Mestské kino Piešťany	0,-
Spolu ...	28 174 000,- Kčs

C. Dotácie a finančné príspevky:

- štátna dotácia pre a.s. Dospra	2 200 000,-
- príspevok pre Nemocnicu s poliklin. v Piešťanoch	1 250 000,-
Spolu ..	3 450 000,- Kčs

D. Peňažný fond na krytie finančne nezabezpečených potrieb mesta:

- členské príspevky ZMOS, propagačné práce, videofilm o Piešťanoch, príspevok na štúdiu nemocnice s poliklinikou, nákup liekov a dezinfekčných prostriedkov 268 000,-
- sponzori prispeli mestu čiastkou - 232 000,-

Spolu 36 000,- Kčs

E. Úhrady z rezervného fondu:

- nehnuteľnosť Villa Škublič 5 020 000,-
- komplexná bytová výstavba z vlastných zdrojov 6 029 000,-
- notársky poplatok z predaja Kovomontáží 1 314 000,-
- dotácia miezd pre mestskú knižnicu 119 000,-

Spolu .. 12 482 000,- Kčs

5. Prerozdelenie výsledku hospodárenia Mesta Piešťany za rok 1992

Konečný zostatok finančných prostriedkov mesta na základnom bežnom účte k 31.12.1992 bol v sume 10 238 720,- Kčs. Z toho zostatku sa vytvoril základ na prerozdelenie finančných prostriedkov (finančná rezerva) pre:

A. Peňažné fondy mesta na rok 1993:

- peň. fond pre REMO Vila Julianna 2 848 000,-
- peň. fond pre REMO pešia zóna 2 634 000,-
- na do fakturovanie križovatky II/499 385 000,-

Spolu .. 5 867 000,- Kčs

B. Rezervný fond mesta na rok 1993:

- zostatok finančných prostriedkov 4 371 720,- Kčs

7. Doplnky k činnosti orgánov mesta Piešťany

- a) Odvolanie viceprimátora mesta Piešťany JUDr. Š. Bartovica;
- b) Program podpory podnikateľom mesta Piešťany;
- c) Časť XI. Štatútu mesta Piešťany (symboly mesta);
- d) Majetok mesta Piešťany;
- e) Žiadosti o oslobodenie alebo o úľavu z mestských poplatkov.

8. Odvolanie viceprimátora mesta Piešťany JUDr. Š. Bartovica

Na zasadnutí MsZ v Piešťanoch dňa 27. nov. 1992 na návrh poslanca P. Horňáka a po následnom hlasovaní poslancov bol poslanec MsZ JUDr. Štefan Bartovic odvolaný z funkcie viceprimátora. Udialo sa to z dôvodu situácie, ktorá vznikla v a.s. Dospra Piešťany, ktorá začala v roku 1992 odpredajom obytných domov súkromníkom.

Jeden z domov, v ktorom tiež býva niekoľko nájomníkov, nachádzajúci sa na Kukučínovej ulici č. 8, odkúpil od Dospra JUDr. Bartovic. Odpredaj týchto domov síce vtedajšie stanovy

Dospri povolovali, avšak odpredaj sa uskutočnil bez vedomia väčšiny poslancov MsZ, domy neboli vydražené, boli predané bez súhlasu v nich bývajúcich nájomníkov a vybraným majiteľom boli Dosprou odpredané za výhodné ceny. Väčšina poslancov MsZ to pokladala keď nie za protizákonné, tak určite za finančné poškodenie záujmov mesta a tiež za porušenie morálnych zásad a v prípade JUDr. Bartovica aj za porušenie sľubu poslanca. „Prípado Dospri“ mal veľký ohlas medzi občanmi mesta, začala sa polemika prostredníctvom miestnych novín Piešťanský týždeň a dostal sa aj do celoslovenských novín. Prípado mal pokračovanie aj v nasledujúcom roku 1993.

JUDr. Š. Bartovic bol následne odvolaný aj z mestskej rady.

9. Program podpory podnikateľom mesta Piešťany v roku 1992

V priebehu roka 1992 boli vypracované 3 alternatívy Programu podpory podnikateľom mesta Piešťany (Fond podnikateľov) v súlade so zákonom č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení, Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom a pravidlami finančného hospodárenia mesta Piešťany. Program by mal podporovať vznik a rozvoj malého a stredného podnikania na území mesta poskytovaním finančnej výpomoci z tohto fondu. V nasledujúcom období sa pri výbere podnikateľov na získanie podpory bude postupovať najmä podľa kritérií: vytváranie nových pracovných príležitostí a ekologický prínos podnikateľov.

Fond podnikateľov sa vytvoril:

- z účelovo vyčlenených finančných prostriedkov;
- z prebytku hospodárenia mesta za predchádzajúci rok;
- z rozpočtových príjmov;
- z darov a finančných príspevkov od podnikateľov.

Rozpočtové príjmy do fondu podnikateľov sa budú tvoriť z jednotlivých splátok z poskytnutých úverov a z prijatých úrokov z poskytnutých úverov.

Boli navrhnuté alternatívy:

a) alternatíva I – umožňovala by poskytnúť finančnú výpomoc vo forme:

- úver (do výšky 50 000,- rozhodne primátor, do max. výšky 100 000,- mestské zastupiteľstvo);
- nenávratná dotácia na zaplatoenie úrokov z úveru poskytnutého finančným ústavom ČSFR (do 5 000,- rozhodne primátor, do max. výšky 10 000,- mestská rada);
- nenávratná dotácia na zaplatoenie nájomného za prenájom nebytových priestorov.

b) alternatíva II – umožňovala poskytnúť finančnú výpomoc vo forme:

- úver (do výšky max. 100 000,-);
- nenávratná dotácia na zaplatoenie úrokov z úveru poskytnutého finančným ústavom ČSFR (do výšky max. 10 000,-).

c) alternatíva III – umožňovala poskytnúť finančnú výpomoc vo forme:

- úver.

Na zasadnutí MsZ 27.10.1992 bol uzn.č.169/1992 schválený Program podpory podnikateľom mesta – alternatíva č. II.

10. Časť XI. Štatútu mesta Piešťany (symboly mesta)

a) Časť XI. Štatútu mesta Piešťany. Obsahuje časť „Symboly mesta a ich používanie“.

čl.1. Symboly mesta: symboly a insígnie; erb mesta; zástava a farby mesta; pečať mesta; štandarda primátora; zaobchádzanie so symbolmi mesta a ich ochrana.

čl.2 Čestné občianstvo.

čl.3 Historické pamiatky mesta (sú schválené na základe vyhlášky č. OKÚ 20/1991 v zmysle zák. SNR č. 27/87 Zb. o Štátnej pamiatkovej starostlivosti).

čl.4 Mestská kronika (štatút kronikára bol schválený MsZ uzn.č.58/1992).

b) Symboly mesta Piešťany.

21.12.1992 uzn.č.220/1992 schválilo MsZ Nariadenie mesta Piešťany o symboloch mesta, ich používaní a ochrane.

a) Symboly mesta Piešťany sú:

- insígnie mesta (so symbolom mesta); erb mesta; zástava a farby mesta; pečať mesta; štandarda primátora mesta; zaobchádzanie so symbolmi mesta a ich ochrana.

Mestské insígnie tvorí reťaz so symbolom mesta.

Erb mesta Piešťany tvorí štít s figúrou barlolámača. Štít je modrý, figúra strieborná, barla a vlasy figúry sú zlaté. Erb mesta sa používa na pečatidle mesta, na mestských insígniách, na plakete mesta Piešťany, v zasadacích a rokovacích miestnostiach orgánov mesta, na budovách (kde je sídlo primátora mesta, mestského úradu a mestskej polície), na rovnošatách príslušníkov mestskej polície, na preukazoch poslancov a pracovníkov mesta, na označenie motorových vozidiel mestskej polície. Erb mesta používajú na listinách a úradných pečiatkach primátor mesta a orgány mestského zastupiteľstva. Erb mesta možno so súhlasom mestského zastupiteľstva použiť aj na výzdobných a propagačných prostriedkoch, suveníroch, odznakoch a pod. Napodobenina erbu mesta Piešťany sa používa v bežnom korešpondenčnom styku orgánov mesta a pri výkone prenesenej štátnej správy.

Zástava mesta Piešťany má žltú, modrú a bielu farbu. Zástavu tvorí 6 rovnakých pruhov v poradí žltá, modrá, biela, žltá, modrá, biela, pričom žltá farba začína zhora. Rozmery zástavy sú 2 : 3 a je ukončená lastovičím chvostom (zástrihom), siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky. Výzvu na použitie zástavy mesta vydáva primátor. Ak sa pri výzdobe používa zástava Slovenskej republiky a zároveň aj zástava mesta, umiestňujú sa v rovnakej výške vedľa seba, pričom zástava SR sa z čelného pohľadu umiestňuje vľavo. Ak sa používa aj zástava ČSFR, tá sa umiestňuje doprostred. Pri vodorovnom umiestnení zástavy mesta je žltá farba vždy hore, pri zvislom umiestnení je žltá farba vždy vľavo z čelného pohľadu. Na zástave nesmú byť: žiadny text, vyobrazenie, obraz, znak, kytica, smútočný závoj a pod.

Pečať mesta Piešťany tvorí erb mesta s kruhopolisom „Mesto Piešťany“ umiestneným v dolnej časti kruhu. Pečať mesta uschováva primátor mesta. Používa sa na pečatenie vybraných listín a dokumentov a na listine o udelení čestného občianstva mesta.

Štandarda primátora je erb mesta, premietnutý na textil v tvare obdĺžnika a olemovaný lemom v mestských farbách (žltá, modrá, biela), pričom pomer výšky a šírky štandardy je totožný s pomerom výšky a šírky erbu. Štandardu mesta uschováva primátor mesta.

Mestské symboly treba mať v rovnakej úcte ako štátne symboly. Za dôstojné zaobchádzanie so všetkými symbolmi mesta Piešťan a za ich ochranu zodpovedá ten, kto ich použil.

Poškodenie, zneužitie alebo zneváženie symbolov mesta je stíhateľné podľa zákona SNR č. 372/90 Zb. v znení zák. č. 524/90 o priestupkoch.

b) Čestné občianstvo mesta Piešťany. Udeľuje ho mestské zastupiteľstvo osobám, ktoré sa obzvlášť významným spôsobom zaslúžili vo vzťahu k mestu a jeho obyvateľom, podieľali sa na rozvoji priateľstva medzi národmi alebo ktoré obohatili ľudské poznanie vynikajúcimi technickými výkonmi. Čestné občianstvo sa môže udeliť aj cudzím štátnym príslušníkom.

11. Majetok Mesta Piešťany k 1.1.1992

Na základe vyhlášky a príkazu primátora mesta Piešťany bola k 31.12.1991 vykonaná komplexná inventarizácia hospodárskych prostriedkov Mesta Piešťany. Majetok mesta bol:

1. Základné prostriedky – v celkovej sume 49 544 348,23 Kčs. Členili sa na:

a) budovy – budova Mestského úradu Piešťany (5 162 231,-), Vila Liska (v užívaní múzea), lahôdky na sídl. A. Trajan, MŠ Ružová ul., MŠ Detvianska ul., klub dôchodcov, Požiarna zbrojnica m.č. Kocurice, Požiarna zbrojnica m.č. Banka, detské jasle Sihot', detské jasle Sihot' – dostavba, ZŠ A. Trajan – Impako, stajne, Sazka - Športka TJ Slňava, sociálne zariadenie TJ Slňava, obklady interiéru zimného štadióna.

b) stavby – výkupňa druhotných surovín, verejné osvetlenie na Obchodnej ul., urnový háj na Bratislavskej ceste, úprav a a opláštenie mestskej knižnice, úprava areálu Kom. služieb mesta Piešťany, lyžiarsky vleč Banka a EPV, bazén Slňava 50 m, otvorený tréning. príst. TJ Váh, rozšírenie tenisového areálu, telocvičňa pre tenisový oddiel, príjazdová cesta a parkovisko zimného štadióna.

c) pozemky – ocenenie pozemkov mesta nebolo doposiaľ prevedené, nakoľko neboli vyhotovené znalecké posudky (zatiaľ sú iba evidované).

d) inventár – DJ 9. mája, DJ Tesla, Mestský úrad Piešťany, vývarovňa pre dôchodcov, požiarne zbrojnice na Banke a v Kocuriciach.

2. DKP, nehmotné aktíva, potraviny – boli k 31.12.1991 inventarizované sumou 837 126,35 Kčs.

3. Investície – v sume 161 345 683,10 Kčs. Členili sa na:

a) rozostavané stavby – projekčné práce, stavebné objekty, delimitáciou prevedené rozostavané stavby.

b) komplexná bytová výstavba – delimitáciou prevedené rozostavané stavby, prestavané objekty KBV v roku 1991.

4. Finančné prostriedky – v sume 16 974 432,57 Kčs. Tam patrili prostriedky na základnom bežnom účte, Fondu kultúrnych a sociálnych potrieb, pohľadávky a pod.

Dokladovaná hodnota majetku mesta Piešťany k 31.12.1991 bola určená úhrnnou sumou 228 701 590,29 Kčs.

V zmysle zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí mali byť mestu Piešťany delimitované z majetku Slovenskej republiky i nehnuteľné veci, ktoré boli ku dňu 24.11.1990 v správe MsNV Piešťany. Zavinením likvidátora ONV Trnava boli však oddelimitované Obvodnému úradu Piešťany. MsÚ Piešťany (majetkoprávne oddelenie) vyzval listom zo dňa 19.2.1992 ObÚ v Piešťanoch o vydanie spomínaného majetku. Nakoľko ObÚ Piešťany tento majetok nevydal, bude sa záležitosť riešiť cestou Okresného súdu v Trnave.

12. Žiadosti o oslobodenie alebo o úľavu z miestnych daní a poplatkov

Viaceré fyzické a právnické osoby žijúce alebo pôsobiace v Piešťanoch (daňovníci a poplatníci) požiadali v roku 1992 mesto Piešťany o oslobodenie (odpustenie) resp. o úľavu z miestnych daní a poplatkov a to najmä z lokalizačného poplatku, z poplatku za alkohol a tabak, z poplatku za užívanie verejného priestranstva, z reklamy, z ubytovacej kapacity, z domovej dane a pod.

Žiadosti predkladali na oddelenie daní a poplatkov Finančnej správy MsÚ v Piešťanoch. Žiadosti prerokovala MsR a doporučovala, resp. nedoporučovala ich MsZ na schválenie, ktoré v niektorých prípadoch návrhy mestskej rady pozmenilo. Mestské zastupiteľstvo pri schvaľovaní vychádzalo aj zo svojho uznesenia (uzn. MsZ č. 75/1991), podľa ktorého bolo možné oslobodiť od platenia lokalizačného poplatku, alebo poplatku za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie v prvom roku podnikateľskej činnosti a tiež v druhom roku ich znížiť na 50 %.

Úľavy a oslobodenia od platieb miestnych daní a poplatkov predstavovali v roku 1992 sumu 1 021 000,- Kčs.

Poplatníci a daňovníci žiadali:

a) úľavu resp. oslobodenie od lokalizačného poplatku. Týchto žiadostí bolo najviac. Podávali ich organizácie, spoločnosti, jednotlivci (aj za rok 1991). Viacerým podnikateľom (najmä drobným podnikateľom) po zvážení dôvodov (napr. vysoká zadlženosť, značné náklady a pod.) schválilo MsZ 50 % úľavu z lokalizačného poplatku: stolárstvo ATYP spol. s r.o., Eva Glosová – kaderníctvo, Rádiatelevízne služby, Klačmanová a Rapantová – kaderníctvo Klára, Dagmar Šárová – Dekoratívna kozmetika, Eugen Dányi, Anna Soukupová – masáže (poskytovanie služieb pacientom), Ján Janáček – sauna a masáže, Beáta Krúpová – bufet Domu umenia SF (prevádzka v bufete je iba 8 – 10 dní v mesiaci a iba počas predstavenia, Ernest Gregorovič – oprava obuvi, Melánia Mitrovičová – pedikúra, atď.

Niektorých poplatníkov MsZ oslobodilo od platenia lokalizačného poplatku, napr. KAMP spol. s r.o. (vysoký úver), ONSA spol. s r.o. (vysoký úver), Viliam Nedorost (dôchodca, vykonávajúci drobné opravy), atď.

Ak neboli vážne dôvody, potom MsZ neschválilo poskytnutie úľavy alebo odpustenie poplatku. Nepochodili napr. Kolonial Konzorcium Devan-Nedorost, Helabo spol. s r.o. – súkromná pekáreň, JEDNOTA SD Trnava, MG Tatragas spol. s r.o. Piešťany, E-I Trade spol. s r.o. – rekreačné zariadenie Kocurice a ďalší.

b) odpustenie alebo úľava z poplatku za alkohol a tabak. MsZ neschválilo žiadne úľavy. Nepochodili teda napr. Športová komisia MsZ v Piešťanoch (žiadala o zníženie poplatku za alkohol z 10 % na 3 % v prevádzkach telovýchovných jednôt, z dôvodu zlej hospodárskej situácie), Jednota SD Trnava, Viliam Kožík, atď.

c) odpustenie alebo úľavy z poplatku za užívanie verejného priestranstva. MsZ v niektorých prípadoch schválilo oslobodenie od poplatku: Matica slovenská MO Piešťany (výstava piešťanských výtvarníkov na Kolonádovom moste), Jozef Paulovič, Jozef Matúš, Miloš Toman, Emil Chudý (dočasne uložený stavebný materiál na verejn. priestranstve, Vlastimila Beťková (nezamestnaná), 50 % úľava bola schválená pre Aladára Gálika – stánok s rozličným tovarom, atď.

MsZ tiež schválilo paušálne poplatky za prevádzku lunaparku v meste: L. Pelán – paušál 10 000,- Kčs, Marián Dulský z Opoja – paušál 40 000,-.

d) za reklamu. MsZ schválilo oslobodenie od poplatku: Matica slovenská MO Piešťany

(užívanie propagačnej tabule, nejde o podnikateľskú organizáciu), Balneologické múzeum, vodné pólo v Piešťanoch a pod.

e) úlavy alebo oslobodenie z domovej dane. MsZ schválilo niektoré žiadosti o úľavu na domovej dani (zmena dane z 3,20 na 2,60 Kčs): Jozefína Hudcovičová, Ľudmila Jurčová (nedostatok slnka z dôvodu vedľajšieho vysokého domu), atď.

13. Orgány štátnej správy v Piešťanoch v roku 1992

V roku 1992 pôsobili v Piešťanoch viaceré orgány štátnej správy:

- a) Obvodný úrad v Piešťanoch
- b) Obvodný úrad práce v Piešťanoch
- c) Obvodný úrad životného prostredia v Piešťanoch
- d) Colnica v Piešťanoch
- e) Daňový úrad v Piešťanoch
- f) Expozitúra Okresnej správy sociálneho zabezpečenia Trnava v Piešťanoch.

14. Obvodný úrad v Piešťanoch v roku 1992

a) Oddelenie sociálnych vecí. Boli vyplatené dávky občanom Piešťan a okolitých obcí, ktorí potrebovali finančné prostriedky na základné existenčné potreby.

V roku 1992 bolo na ObÚ v Piešťanoch 1 989 poberateľov dávok sociálnej starostlivosti (z toho bolo 882 evidovaných na Obvodnom úrade práce v Piešťanoch). Za rok 1992 boli vyplatené dávky v celkovej hodnote 21 584 000,- Kčs. Tieto finančné prostriedky vyplatili jednotlivé referáty:

- referát starostlivosti o rodinu – boli vyplatené dávky v hodnote 7 290 000,- Kčs;
- referát starostlivosti o osoby vyžadujúce osobitnú pomoc – boli vyplatené dávky v hodnote 6 336 000,- Kčs.

Nezamestnaní najprv dostávali podporu v nezamestnanosti od Obvodného úradu práce v Piešťanoch a potom, ak si nenašli zamestnanie a stratili nárok na podporu v nezamestnanosti, obracali sa na Obvodný úrad v Piešťanoch so žiadosťou o osobitnú pomoc z dôvodu nezamestnanosti;

- referát zdravotne ťažko postihnutých občanov – boli vyplatené dávky v hodnote 7 958 000,- Kčs.

b) Právne oddelenie. Jednou z úloh oddelenia bolo riešenie priestupkov občanov Piešťan a jeho regiónu. V roku 1992 bolo na právne oddelenie ObÚ v Piešťanoch doručených celkovo 925 priestupkov (z roku 1991 prešlo do roku 1992 ešte 100 nevybavených priestupkov). Z toho:

- proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle § 49 zák. č. 372/1990 Zb. bolo 402 priestupkov;
- proti verejnému poriadku v zmysle § 47 citovaného zákona bolo 40 priestupkov;
- proti majetku v zmysle § 50 (drobné krádeže v obchodoch a krádeže bicyklov) bolo 98 priestupkov.

Za spáchanie uvedených priestupkov bolo vybraných celkom 66 550,- Kčs. Ostatné priestupky boli postúpené inému príslušnému správne orgánu, alebo boli odložené v 266 prípadoch a konanie sa zastavilo v 218 prípadoch.

c) Živnostenské oddelenie. V roku 1992 oddelenie vydávalo živnostenské listy a koncesné listiny na základe živnostenského zákona č. 455/1991 Zb. jednotlivým fyzickým alebo

právnickým osobám (výrobné a obchodné podniky a spoločnosti zaregistrované na obvodnom súde v Bratislave).

Počty boli nasledujúce:	<u>Fyzická osoba</u>	<u>Právn. osoba</u>
- vydané: živnost. listy	1 914	196
konces. listiny	429	49
- zmenené: živnost. listy	57	11
konces. listiny	6	1
- zrušené: živnost. listy	8	1
konces. listiny	1	1

15. Obvodný úrad práce v Piešťanoch v roku 1992

Nezamestnanosť v Piešťanoch a v ich obvode pokračovala aj v roku 1992. Na ObÚP v Piešťanoch bolo k 31.12.1992 evidovaných 3 539 uchádzačov o zamestnanie z piešťanského regiónu. Z toho bolo 1 867 obyvateľov Piešťan, t.j. v meste bola 11,8 %-ná nezamestnanosť (počet ekonomicky aktívnych obyvateľov Piešťan bol 15 842).

V roku 1992 vyplatil ObÚP v Piešťanoch podporu v nezamestnanosti v čiastke takmer 18 miliónov Kčs. Od 1.1.1992 došlo k zmene zákona o zamestnanosti, ktorý sa doplnil zák. č. 305/1991 Zb. Doba vyplácania mesačných príspevkov bola stanovená na 6 mesiacov, z toho počas prvých 3-och mesiacov vo výške 60 % priemerného mesačného čistého zárobku a vo výške 50 % pre zvyšné obdobie.

Vo výnimočných prípadoch vydal ObÚP niektorým zamestnávateľským organizáciám povolenie na zamestnanie cudzincov v Piešťanoch. Zamestnávateľ musel najprv nahlásiť voľné pracovné miesta a keď do jedného mesiaca zostalo miesto neobsadené, potom mohol požiadať o povolenie zamestnať cudzieho štátneho príslušníka. Najviac cudzincov uchádzajúcich sa o zamestnanie bolo z Ukrajiny, Rumunska a bývalej Juhoslávie.

16. Obvodný úrad životného prostredia v Piešťanoch v r. 1992

Činnosť úsekov ObÚŽP Piešťany:

a) oddelenie územného rozvoja a štátnej stavebnej správy. V roku 1992 bolo na oddelenie podaných 1 103 žiadostí, z toho bolo vybavených 1 028. Boli to rozhodnutia o umiestnení stavby, stavebné povolenia, rozhodnutia o odstránení stavby, kolaudačné rozhodnutia a pod. Napríklad, bolo vydané stavebné povolenie na zmenu stavby z predškolského zariadenia na Staničnej ulici na stravovňu dôchodcov, stavebné povolenie Piešťanskému stavebnému bytovému družstvu pre strešné nadstavby na obytných domoch, stavebné povolenie pre Slov. liečebné kúpele pre zmenu stavby na kaviareň pri jazierkach na Kúpeľnom ostrove, stavebné povolenie na zmenu liečebného domu na Winterovej ulici na hotel City pod.

b) oddelenie štátnej ochrany prírody. Zo 106 podaní končiacich rozhodnutím bolo vybavených 103. Týkali sa povolení na výrub stromov, starostlivosti o chránenú študijnú oblasť Sĺňava a pod.

c) oddelenie odpadov a rádioekológie. Začalo svoju činnosť od 1.1.1992. Referentkou bola RNDr. Emília Líšková. Oddelenie zavádzalo zákony a vyhlášky o odpadoch do života mesta. Získavali sa podklady od pôvodcov odpadu (organizácie, podnikatelia, občania) pre vytvorenie „Programu odpadového hospodárstva SR“.

17. Colnica v Piešťanoch v roku 1992

Colnica – odbočka Piešťany začala svoju činnosť v Piešťanoch 1.6.1972. Jej úlohou bolo priblížiť colné konanie pre občanov a organizácie mesta Piešťany a okolia (oblasť Vrbového, Hlohovca, Leopoldova a Jaslovských Bohuníc).

Náplňou práce stanice colnej stráže je kontrola obehu tovaru v styku s cudzinou (tam aj späť). V súčasnom období sa colnica nachádza na Partizánskej ul. č. 2. Svoju činnosť vykonáva na základe colného zákona č. 618/1992 Zb. Vedúcim piešťanskej colnice je Viliam Galbavý.

18. Expozitúra Okresnej správy sociálneho zabezpečenia Trnava v Piešťanoch

1. apríla 1992 bola zriadená v Piešťanoch na Bratislavskej ceste expozitúra Okresnej správy soc. zabezp. Trnava. Pozostáva z 2-och oddelení: nemocenského a dôchodkového. Obsahom nemocenského poistenia je poistenie samostatne zárobkovo činných osôb a poistenie zamestnancov malých závodov.

2. Počasie a príroda v Piešťanoch v roku 1992

Január s začal jasným počasím, cez deň max. +1° až +4°C, v noci -7° až -10°C. 5. januára prešiel od juhovýchodu teplý front s dažďom, nastal odmäk. V nasledujúcich dňoch až do 20. januára bolo väčšinou zamračené, cez deň max. +5° až +6°C, v noci okolo 0°C. V tom období a to 17. januára prešiel severozápadný front, bol silný vietor (výchrica ohrozovala vodičov na diaľnici), avšak teploty sa podstatne nezmenili. Od 20.1. do 26.1. bolo zas chladnejšie, avšak bez snehu. Väčšinou bolo jasno alebo polojasno, občas hmlisto, cez deň okolo 0°C, v noci -8° až -10°C. Koncom januára opäť čiastočné oteplenie, bez dažďa, cez deň max. 6°C, v noci -2° až -1°C.

Vo februári bolo mierne počasie. 4.2. padal dážď so snehom. Trochu pršalo aj 7.2., bolo pomerne teplo, cez deň +7°C, v noci +2°C. Potom sa striedali slnečné dni s oblačnými, avšak bez snehu alebo dažďa, vcelku pomerne teplo. 20.2. padal dážď so snehom a 24.2. pršalo. Od 25. až do konca februára bolo slnečné počasie, cez deň max. 9° až 11°C, v noci -1° až -2°C. 29.2. cez deň až 14°C.

Začiatkom marca pokračovalo oteplenie. Cez deň bolo až 15°C, v noci okolo +2°C. 6.3. pršalo. Od 7.3. do 12.3. pokračovalo slnečné a suché počasie, cez deň max. 12°C, v noci okolo 0°C. Od 13. marca nastala zmena počasia, od severozápadu prišlo ochladenie, oblačnosť a dážď. Zaujímavé počasie bolo 15. marca, keď sa v priebehu dňa neustále menilo počasie, ráno pršalo, potom sa vyjasnilo, okolo obeda vietor priniesol od juhozápadu dážď so snehom a fujavicu, ba v diaľke aj hrmelo a padali krúpy a potom o 3. hodine popoludní bolo opäť pekné slnečné počasie. 16. marca sa opakovala 5 razy fujavica, sprevádzaná silným vetrom a padal dážď so snehom. Cez deň bolo max. 6°C, v noci okolo 0°C. Od 17. do 20.3. bolo slnečné a vetristé počasie, cez deň max. 9°, v noci -3°C. Neprijemné bolo počasie 20. a 21.3., veľa pršalo, fúkal neprijemný studený južný vietor, ruky kľaveli, cez deň max. 7°C, v noci +1°C. Oblačné počasie pokračovalo až do konca marca. Pršalo 26. a 28.3. 29.3. bolo zvláštne počasie, okolo obeda sa 4 razy po polhodine zopakovala snehová fujavica s dažďom a potom sa vyjasnilo. Posledné marcové dni fúkal silný juhovýchodný vietor,

ktorý opäť priniesol oblačnosť.

Začiatkom apríla bolo polooblačno, pomaly sa oteplievalo, cez deň max. 12° až 14°C, v noci +2° až +3°C. 5.4. prišla od juhu oblačnosť a až do 7.4. dosť pršalo, cez deň max. 9°, v noci +2°C. Od 8. do 12.4. bolo jasno alebo polooblačno, cez deň max. 15° až 16°C, v noci okolo +2°C. Potom bolo striedavé počasie. 13.4. prešiel od západu front bez dažďa. Potom sa vyjasnilo a pre zmenu začal fúkať silný juhovýchodný teplejší vietor, ktorý priniesol oblačnosť a 15.4. aj dážď, cez deň bolo +16°C, v noci +6°C. Potom prišla zas oblačnosť od severozápadu, trochu pršalo a ochladilo sa, 18.4. bolo cez deň max. 10°C, v noci -1° až 0°C. Od 22.4. začalo oteplenie, väčšinou bolo polooblačno. 25. a 26.4. bolo veľmi teplé a slnečné počasie, cez deň až 23° - 24°C, v noci okolo +6°C. 26.4. bola prvá, slabá búrka. Koncom apríla bolo premenlivé počasie, väčšinou veľká oblačnosť, cez deň max. 15° až 17°C.

V noci na 1. mája bola búrka a hodne pršalo. Od 2. do 5. mája sa striedali polojasné a oblačné dni bez dažďa, cez deň max. okolo 20°C, v noci ešte chladno +3°C. Od 6. do 8. mája polooblačno alebo jasno, cez deň 23° až 24°C, v noci 6° až 7°C. 9. a 10. mája bolo zamračené, od západu prechádzal front, pršalo, cez deň max. 18°C. 11.5. boli tiež prehánky od severozápadu, sprevádzané poryvmi silného vetra. Druhá polovica mája bola suchá. Od 13.5. opäť postupné oteplenie, slnečné a suché počasie trvalo až do 17. mája, keď bolo veľmi teplo – až 27°C, v noci 10°C. 17.5. začal fúkať studený severný vietor pri polojasnom počasí a 18.5. sa ochladilo na 17°C. Od 19.5. opäť postupné otepľovanie. Od 23.5. do 25.5. boli už horúčavy a sucho, cez deň max. 27° až 28°C, v noci +12°C. Od 26. do 28.5. sa teploty ustálili cez deň na 21° až 22°C, v noci 6° až 8°C. Sucho bolo stále až do konca mája. Iba 29.5. v noci trochu pršalo.

Jún sa začal slnečným počasím, cez deň max. 27°C, v noci okolo 13°C. 3. júna trochu pršalo a nastalo oblačné počasie. 6. júna bola búrka a konečne viacej pršalo. Daždivé počasie pokračovalo aj v nasledujúcich dňoch. 11.6. bola silná búrka aj s krúpami. Veľa pršalo aj 13.6. keď boli cez deň po sebe 3 búrky. Pršalo aj 14.6., cez deň bolo max. 20° až 21°C. V dňoch 15. a 16.6. sa počasie vylepšilo, bolo polojasno, cez deň max. 26°C. 17. a 18.6. bolo oblačno a opäť pršalo. Od 19.6. do 22.6. bolo horúco, cez deň až 32°C. Od 23. do 27.6. bolo polooblačno až zamračené, cez deň max. 24° až 25°C. Potom až do konca júna bolo teplé a slnečné počasie, cez deň max. 29° až 30°C.

Začiatkom júla bolo jasno a teplo, cez deň 30° až 31°C. Potom sa ochladilo, bolo oblačno. 7. júla bol dážď s krupobitím, cez deň max. 23°C. V nasledujúcich dňoch sa postupne otepľovalo. Nezvykle silná búrka bola od polnoci do rána 12. júla, keď blesky bili nepretržite 5 hodín. V druhej polovici júla bolo veľmi teplo, väčšinou jasno alebo polojasno. Najteplejšie bolo 22. júla, cez deň vyše 35°C, v noci 19°C. Teplé, slnečné a suché počasie pokračovalo až o konca júla, teploty sa trochu zmiernili, cez deň max. 28° až 30°C, v noci 13° až 15°C. Júl bol vcelku horúci a suchý.

August bol však nezvyčajne horúci a suchý, väčšina dní bola tropických. V Piešťanoch také veľké horúčavy a suchá v 20. storočí ešte neboli. Sucho trápilo nielen ľudí, ale aj rastlinstvo. Na poliach stála vyschnutá kukurica, v meste začali vysychať kríky i niektoré stromy. 1. augusta bola jediná augustová búrka nad mestom. Následne bolo veľmi teplo, slnečno a sucho. 9. augusta bolo vyše 36°C. 10.8. fúkal juhovýchodný vietor, objavila sa oblačnosť, ale stále bolo sucho. 14. a 15.8. síce prešiel od západu chladnejší front a cez deň teplota vystúpila iba na 25°C, ale stále bez zrážok. Potom opäť jasno, horúco a sucho. 19. augusta bolo vyše 36°C a teplá noc 22°C. 21.8. bola na okolí Piešťan búrka, avšak

v meste prakticky nepršalo. Krátky a slabý dážď bol 23.8., cez deň bolo max. 31°C. Koncom augusta boli opäť veľké horúčavy a pokračovalo sucho. 29.8. bolo ráno o 8.00 hod. už 28°C, odpoludnia bolo až 36,6°C a večer o 22. hod. ešte bolo okolo 30°C. Podľa iných zdrojov bol najteplejší deň v roku 28. august s teplotou 36,3°C (merané na stanici na letisku Piešťany). Poveternostné podklady o počasí v Piešťanoch získavali aj pracovníci špecial. strediska VÚRV v Piešťanoch). Koncom augusta fúkal suchý južný vietor.

Na začiatku septembra nastala konečne zmena počasia, ochladenie, oblačnosť a trochu i dážď, denné teploty max. 22° až 23°C. Pršalo aj 5. a 8. sept., vtedy sa ochladilo na 13° až 16°C, v noci bolo okolo 8°C. Potom sa postupne oteplilo, od 10. do 13.9. bolo teplo a polojasno, cez deň 25° až 27°C, v noci okolo 10°C. Výdatnejšie pršalo iba 14.9. (16 mm zrážok). Druhá polovica septembra však bola suchá. Od 15. do 20.9. bolo síce slnečné počasie, avšak sa začali zväčšovať teplotné rozdiely medzi dňom a nocou, cez deň bolo síce až 24°C, v noci však iba 4° až 6°C. Od 21.9. začal prílev teplého vzduchu od juhu. 23.9. fúkal teplý juhovýchodný vietor, cez deň bolo až 26°C, v noci až 17°C. Suché počasie bolo až do konca septembra. Trochu pršalo až 30.9.

Začiatkom októbra sa teplé počasie skončilo, bolo polooblačno, cez deň max. 19° až 21°C, v noci 5° až 6°C. 4.10. bola veľká oblačnosť a pršalo. 5. okt. bola ešte búrka a až do 10. okt. bolo ešte pomerne teplo, cez deň 21° až 23°C, v noci 12° až 15°C. 11. okt. pršalo. Potom nastalo polooblačné počasie, silné ochladenie i mráz. 13.10. bolo mimoriadne chladno, cez deň okolo 0°C, v noci -3°C. Od 15.10. do 17.10. bolo daždivé počasie alebo mrholenie, fúkal vietor od juhovýchodu, cez deň 12° až 13°C, v noci okolo 7°C. 18. a 19.10. prešiel studený front od severozápadu, pršalo a ochladilo sa, cez deň iba +7°C. Striedavé a oblačné počasie potom pokračovalo až do konca októbra. 20.10 fúkal juhovýchodný vietor, potom pre zmenu 21.10. prišla oblačnosť a dážď od západu. Pršalo aj 25.10., cez deň bolo max. 8° až 9°C, v noci +2°C. Koncom októbra stále zamračené, vlhko, mrholenie, občas dážď – 29.10., cez deň max. 10° až 11°C, v noci okolo +5°C. Október bol celkove zrážkovo výdatný.

Začiatkom novembra pokračovalo vlhké a sychravé počasie. Väčšinou bolo oblačno, dážď alebo mrholenie, cez deň max. 10° až 11°C, v noci 4° až 5°C. Potom sa počasie vylepšilo a sa oteplilo a od 6. do 8.11. boli pekné jesenné dni (akoby neskoré „babie leto“), cez deň bolo 15°C a v noci okolo 7°C. 9. a 10.nov. bolo síce jasno, ale začalo sa zozimovať, cez deň bolo 10° až 11°C, v noci už iba -1°C až 0°C. Potom začal fúkať juhovýchodný vietor a 11. až 12. nov. bolo daždivé alebo mrholivé počasie, cez deň max 9° až 10°C, v noci +3° až +4°C. V druhej polovici novembra pokračovalo vcelku vlhké a striedavé počasie, jeden deň jasno až polooblačno a ďalší deň oblačnosť s dažďom. Ak bolo jasno, cez deň max. 8°C, pri oblačnosti 4°C, v noci okolo 0°C. Pršalo 18. nov. a 22. nov. padal dážď so snehom. V dňoch 24. a 28. nov. bolo zamračené, občas slabý dážď, mrazy ešte neboli, cez deň max. 7° až 8°C, v noci 2° až 3°C. 29. a 30.nov. sa rozjasnilo a zozimilo, cez deň iba 2° až 3°C, v noci -3° až -4°C.

1. decembra bolo cez deň okolo 4°C. 2. a 3.dec. fúkal silný juhovýchodný vietor (zaujímavý jav – mraky išli vysoko od juhozápadu a dolu pri zemi fúkal vietor od juhovýchodu). Od 3. do 5.dec. bolo daždivé počasie, oteplilo sa cez deň na 9°C, v noci okolo 6°C. V ďalších dňoch pokračovalo striedavé počasie a keď bolo jasno, vtedy bolo cez deň +5° až 6°C a v noci -2°C a keď bolo zamračené a dážď, vtedy bolo cez deň +4° až +5°C a v noci +2°C. 12.dec. bola metelica, napadol sneh, ale hneď sa začal topiť. Fujavica sa prehnať aj 13.

decembra, avšak mráz ešte nebol, cez deň max. +5°C a v noci +1° až +2°C. 18.dec. sa ochladilo a mrholilo, cez deň bolo okolo 0°C a v noci -2°C. Z toho dôvodu primrzlo a 19. – 20.dec. bolo šmykľavo. Od 21.dec. nastali trvalé denné mrazy, bolo jasno až polojasno. Na Vianoce bolo cez deň -3° až -4°C, v noci -9° až -11°C. Sneh nebol.

Rieka Váh a okolie v roku 1992

V zimnom období kontrolovali situáciu na Váhu pracovníci Odštepného závodu Povodie Váhu v Piešťanoch. Sledovali stav toku, merali hydrologické údaje, hrúbku ľadu, snehovú pokrývku, teplotu vody a vzduchu a pod. Z hate v Drahovciach sa sledovalo mrznutie hladiny jazera Slňava. V prípade potreby sa odstraňovali rôzne poruchy, napr. nakopenie ľadu. V miernej zime 1992 pracovali vodné elektrárne bez porúch. Elektráreň v Hornej Strede s maximálnou kapacitou prietoku vody 180 m³/s išla i s prietokom 150 m³/s, podobne aj elektráreň v Maduniciach.

V lete, najmä v mesiacoch júl a august následkom dlhotrvajúceho sucha, veľmi poklesol prietok vody vo Váhu. V dôsledku sucha pracovala vodná elektráreň v Maduniciach len 8 – 10 dní v mesiaci iba o prietoku 80 m³/s s troma Kaplanovými turbínami.

V okolí Slňavy, ktorá je vyhlásená za chránenú študijnú plochu, trpeli veľkým suchom pobrežné porasty. Kúpanie v Slňave bolo síce osviežujúce, mnohí však radšej absolvovali prechádzky po nábřeží jazera, alebo sa bicyklovali. Nedisciplinovaní dovolenkári občas preplávali na „Vtáci ostrov“, kde rušili vtákov – „obyvateľov“ ostrova. Bolo to pre nich aj nebezpečné, lebo napr. 4. augusta nedoplával z tohto ostrova späť na breh turista z Moravy a utopil sa. Nebezpečné boli aj skoky chlapcov dolu hlavou zo „železného“ a z „húpacieho“ mosta do kanála Váhu a z Kolonádového mosta do Váhu.

Výletná loď Adam Trajan bola počas leta aj pri nižšej hladine vody v prevádzke.

3. Politický a verejný život v Piešťanoch v roku 1992

A. Politický život

1. Politické strany a hnutia v Piešťanoch v roku 1992

V roku 1992 pôsobili v Piešťanoch miestne organizácie viacerých politických strán a hnutí. Vyvíjali politickú činnosť, o čom informovali občanov mesta prostredníctvom miestnych novín, propagačných tabúl (napr. na Nám. slobody) a pod. Boli to nasledujúce MO:

- Slovenská národná strana – prvým predsedom MO SNS od roku 1990 bol v Piešťanoch MUDr. Michal Máčaj, potom určitú dobu bol zastupujúcim predsedom MUDr. Miloš Krupa, v roku 1993 sa ďalším predsedom stal JUDr. Ján Kišš. Aktívne pracovali aj podpredsedníčka Ing. Melánia Kolláriková, RNDr. Miroslav Rybanský i ďalší.

- Strana demokratickej ľavice – v roku 1992 predsedom MV SDL v Piešťanoch bol Zdeno Kamaryt.

- Kresťanskodemokratické hnutie – po zlúčení klubov KDH bol v roku 1992 prvým predsedom Mestského koordinačného výboru KDH Ing. Vladimír Maron a ďalším Ing. Juraj Csontos.

- Demokratická strana – prvým predsedom mestského združenia DS v Piešťanoch sa stal MUDr. Dušan Kvasnica, ďalším Ing. Kristián Lešický, krátku dobu v roku 1992 JUDr.

Alexander Kostolanský, po ňom v roku 1993 Dr. Ing. B. Križko, aktívne pracoval aj Ing. Ladislav Stankovský.

- Hnutie za demokratické Slovensko – predsedom MV HZDS v Piešťanoch v roku 1992 bol RNDr. Ivan Žák, CSc.
- Strana zelených na Slovensku – predsedom Základnej skupiny SZS v Piešťanoch v roku 1992 bol Kornel Duffek.
- Občianska demokratická únia (predtým VPN) – predsedom MO ODÚ v Piešťanoch v roku 1992 bol Ing. Ladislav Mihalčík, tajomníkom Ing. Juraj Golubcov.
- Hnutie za oslobodenie Slovenska;
- Slovenská ľudová strana – aktívne pracovali Štefan Kičin a MUDr. Jozef Bartek.

V roku 1992 vznikli aj ďalšie politické strany. V Piešťanoch vznikli MO:

- Slovenské kresťanskodemokratické hnutie (SKDH). Strana vznikla odchodom časti členstva z terajšieho KDH. Zakladajúca schôdza členov SKDH v Piešťanoch sa uskutočnila 12. marca 1992. Predsedom prípravného výboru sa stal Ing. Stanislav Polonský. Stanovy SKDH pre celé Slovensko boli vydané v Bratislave 15.3.1992 a registrácia tejto strany bola vykonaná 20.3.1992 na Ministerstve vnútra SR. Program SKDH mal črty národné, demokratické, kresťanské a sociálnodemokratické (prosperita Slovenska). 23.3.1992 sa v Piešťanoch na Malej scéne konal tiež ustanovujúci okresný snem SKDH;
- Občianska demokratická strana (ODS) – 26.4.1992 sa uskutočnil ustanovujúci snem Miestneho združenia ODS v Piešťanoch. Za predsedkyňu bola zvolená Mgr. Elena Borodáčová;
- v roku 1992 vznikol v Piešťanoch tiež tzv. „národný blok“, pozostávajúci z členov HZDS, SNS a SKDH z Piešťan a okolia;
- Kresťanskosociálna únia – 29.11.1992 sa v Piešťanoch uskutočnil prvý okresný snem KSÚ Slovenska. Táto nová politická strana vznikla z SKDH a je to kresťansko - národne orientovaná strana. V Piešťanoch začal pôsobiť Miestny koordinačný výbor KSÚ.

2. Návšteva členov Vlády SR v Piešťanoch

18. januára 1992 sa občania mesta Piešťany stretli na besede na Malej scéne s 1. podpredsedom Vlády SR Martinom Porubjakom, podpredsedom Vlády SR Antonom Vavrom a federálnym ministrom vnútra Jánom Langošom. Besedovalo sa o súčasnom politickom a hospodárskom dianí na Slovensku i v celej ČSFR.

Podpredseda Vlády SR A. Vavro hovoril o 3-och možných cestách budovania spoločnosti – socialistická sa skončila neúspechom, cesta podľa vzoru sovietskej prestavby (a nášho nerealizovaného pokusu z roku 1968) tiež neuspela a ostáva iba cesta osvedčená vo vyspelých kapitalistických krajinách. Práve touto treťou cestou podľa neho by sme mali ísť a preto u nás prebieha v súčasnosti ekonomická reforma a uskutočňuje sa transformácia štátneho vlastníctva na súkromné. Apeloval najmä na mladých ľudí, aby sa zapojili do kupónovej privatizácie a vložili svoje body do podnikov, ktorým dôverujú. (Pozn. A. Vavro pochádza z Piešťan, prežil tu svoje detstvo).

Minister vnútra ČSFR J. Langoš hovoril o práci svojho rezortu, spomenul, že naša krajina je zapojená do medzinárodného boja proti drogám.

3. Ján Čarnogurský na pracovnej návšteve v Piešťanoch

V Piešťanoch v roku 1992 pôsobilo vysunuté pracovisko Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku. V Piešťanoch sa 21. januára 1992 uskutočnila tlačová konferencia za účasti predsedu vlády SR

JUDr. Ing. J. Čarnogurského a

5-tich ministrov slovenskej vlády ministra pre správu a privatizáciu národného majetku SR Ivana Mikloša, ministra poľnohospodárstva a výživy SR Jozefa Krška, ministra lesného a vodného hospodárstva SR Viliama Oberhausera, ministra priemyslu SR Jána Holčíka a ministra stavebníctva SR Jozefa Bútora. Prítomných novinárov informovali o priebehu privatizácie na Slovensku (tento proces by mal čo do rozsahu i rýchlosti presahovať aj proces zoštátnenia majetkov v rokoch 1945-59).

4. Návšteva prezidenta ČSFR Václava Havla v Piešťanoch

Dňa 12. mája 1992 navštívil oficiálne Piešťany prezident ČSFR Václav Havel. Do Piešťan prišiel vôbec prvý raz. Pozvala ho Únia kúpeľných miest a obcí Slovenska.

Návšteva sa začala o 16. hodine príchodom do hotela Thermia Palace. V mene mesta i v mene únie prezidenta privítal primátor Piešťan Ing. V. Hájovský. V Ružovom salóniku hotela o stave kúpeľníctva na Slovensku ho informovali členovia výkonného výboru Únie..., minister zdravotníctva SR A. Rakús, riaditeľ piešťanských kúpeľov MUDr. Ján Pilka a ďalší. Z hotela Thermia Palace odišiel prezident V. Havel do hotela Eden. Potom na prekvapenie všetkých prešiel peši a svižne centrom mesta po Winterovej ulici do sály mestského kina. V preplnenom kine sa o 18. hod. uskutočnilo stretnutie prezidenta ČSFR s občanmi mesta. Jeho príchod sprevádzalo mohutné skandovanie: „Nech žije Havel“. K otázke štátoprávneho usporiadania Čechov a Slovákov sa vyjadril, že on je za spoločný štát. Mal by však o tom rozhodnúť národ, preto aj on navrhol parlamentu prijať zákon o referende. O 19. hod. odišiel prezident V. Havel na aute typu BMW i so sprievodom do Bratislavy.

5. Ustanovujúci snem SKÚS

Ustanovujúci snem Sociálnokresťanskej únie Slovenska sa uskutočnil 14. marca 1992 v Piešťanoch. Vo svojom programe si únia stanovila za cieľ zjednotiť všetky kresťanské strany a hnutia na Slovensku a politickú činnosť viesť na národnom princípe a trhovej ekonomike vychádzajúcej z pápežskej encykliky Centesimus annus.

6. Ján Klepáč na stretnutí v Piešťanoch

12. apríla 1992 sa na Malej scéne uskutočnilo stretnutie predsedu Slovenského kresťanskodemokratického hnutia (SKDH) a podpredsedu SNR Jána Klepáča s predstaviteľmi miest a obcí okresu Trnava. Prítomných bolo asi 200 ľudí a hlavnými témami bola politická situácia na Slovensku a štátoprávne postavenie Slovenska.

7. Parlamentné voľby v roku 1992

5. a 6. júna 1992 sa v Česko-Slovensku uskutočnili voľby poslancov do Federálneho zhromaždenia, do SNR a do ČNR. Medzi kandidátmi za poslancov boli aj 15-ti občania Piešťan. Napríklad, kandidátmi za SNS na poslanca SNR boli MUDr. Kamil Paulikovič, RNDr. Miroslav Rybanský, za ODS kandidovala Mgr. Elena Borodáčová, za SKDH Emil Rehánek, Augustín Jambor a Stanislav Polonský, nezávislým kandidátom za SNS na

poslanca FZ bol major letectva Ing. Peter Švec a ďalší.

Predvolebná kampaň vrcholila v apríli a v máji 1992. V Piešťanoch sa uskutočnili viaceré stretnutia a predvolebné mítingy, na ktorých sa zúčastnili viacerí slovenskí politici, napr.:

- 24. apríla 1992 sa uskutočnil míting predsedu SDL Petra Weissu s členmi a priaznivcami SDL v sále hotela Váh;

- 26. apríla 1992 sa uskutočnil Slovenský národný deň v Piešťanoch v Spoločenskom centre SLK za prítomnosti predsedu SNS Jozefa Prokeša;

- 26. apríla 1992 sa uskutočnilo stretnutie federálneho ministra spojov Emila Ehrenbergera s občanmi mesta na Malej scéne, ktoré zorganizovala miestna ODÚ (bývalá VPN);

- 25. mája 1992 vyvolal najväčší záujem v predvolebnom období v Piešťanoch míting s predsedom HZDS Vladimírom Mečiarom, ktorý sa uskutočnil v Hudobnom pavilóne piešťanského parku. Prítomných bolo takmer 3 000 občanov.

V Piešťanoch prišlo k volebným urnám z 24 560 zapísaných voličov voliť 21 036, t.j. 85 %. Aj v Piešťanoch, podobne ako v iných mestách a obciach Slovenska, získala najviac hlasov HZDS.

Volby do SNR: 1. HZDS – 7 983 hlasov (38,2 %), 2. SNS – 2 993 (14,3 %), 3. SDL – 2 663 (12,8 %), 4. KDH – 2 086 (10 %), 5. ODÚ – 1 432 (6,9 %), 6. koalícia ODS-DS – 1 137 (5,4 %), 7. SZS – 966 (4,6 %), 8. SKDH – 713 (3,4 %), 9. SDSS (Soc.-dem. strana Slovenska) – 605 (3 %), atď.

Volby do Snemovne národov FZ: 1. HZDS (36,1 %), 2. SNS (15,5 %), 3. SDL (12,3 %), 4. KDH (8,6 %), 5. SDSS (7 %), 6. ODS-DS (5,1 %), 7. ODÚ (4,3 %), 8. SZS (3,2 %), 9. SKDH (3,2 %).

Volby do Snemovne ľudu FZ: 1. HZDS (36,7 %), 2. SNS (15,6 %), 3. SDL (13,5 %), 4. KDH (8,3 %), 5. ODS-DS (5,9 %), 6. ODÚ (5,2 %), 7. SKDH (4,5 %), 8. SZS (3,1 %), 9. SDSS (2,6 %).

Ostatné strany získali menej než 1 % hlasov.

Medzi kandidátmi za poslancov bolo 15 občanov Piešťan. Za poslanca však bol zvolený len jeden, a to do Federálneho zhromaždenia ČSFR nezávislý kandidát na listine SNS major letectva Ing. P. Švec.

8. Oslavy 48. výročia SNP v Piešťanoch

Dňa 28.8.1992 sa pri Pomníku osloboditeľom na Nám. SNP uskutočnil pietny akt z príležitosti osláv 48. výročia Slovenského národného povstania proti fašizmu. Slávnostný príhovor mal primátor mesta Ing. V. Hájovský.

9. Štátni predstavitelia na návšteve v Piešťanoch

11. decembra 1992 sa v Piešťanoch v hoteli Satelit stretli na besede občania Piešťan s predsedom FZ ČSFR Michalom Kováčom, federálnym ministrom zahr. vecí ČSFR Ing. J. Moravčíkom a ministrom kultúry SR D. Slobodníkom.

Minister Slobodník povedal, že vláda SR chce venovať mimoriadnu pozornosť rozvoju turistiky, kúpeľov a propagácii Piešťan vo svete.

B. Verejný život

1. Humanitárna pomoc občanov Piešťan

V dňoch 21. až 23. januára 1992 sa v Piešťanoch uskutočnila zbierka šatstva, potravín a peňažných darov pre obyvateľov Srbska, Chorvátska a Ukrajiny. V priestoroch Malej scény MsKS v Piešťanoch vybrali dobrovoľné členky MO ČSČK od občanov dary v hodnote 950 tis. Kčs. Auto na odvoz tovaru do Trnavy poskytli bezplatne Technické služby mesta Piešťany.

2. Absti-klub v Piešťanoch

Od začiatku roka 1992 vyvíja v Piešťanoch činnosť Absti-klub. Jeho základnou úlohou je do viesť ľudí závislých na alkohole k osobnému presvedčeniu o potrebe abstinencie. Stretnutia členov skupiny sa uskutočňovali raz týždenne pod vedením psychiatra a psychologičky. Začínali sa relaxačným cvičením, nasledovala skupinová diskusia, využívali sa tiež metódy muzikoterapie, psychodrámy, formy súťaže, hry a pod. Členovia skupiny si viedli denníky.

3. Ples „zelených“ v Piešťanoch

Základná organizácia Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny v Piešťanoch a piešťanská základná skupina Strany zelených na Slovensku pripravili 8.2.1992 prvý „zelený“ ples pre priaznivcov ekologických hnutí z celého Slovenska. Prítomný bol aj znovuzvolený predseda SZS Piešťanec Peter Sabo. O dobrú zábavu sa postarala aj skupina mladých piešťanských ochranárov Brontosaurus a členovia klubu mladej módy z DDaM v Piešťanoch.

4. Americkí jazykoví lektori v Piešťanoch

Americkí lektori pôsobili na Slovensku od roku 1991 a prostredníctvom nadácie Education for Democracy učili našich občanov anglickému jazyku. V priebehu roka 1992 sa viac ako stovka lektorov stretávala v Piešťanoch v zariadení hotela COOPS. Napríklad, na stretnutí 4. apríla 1992 boli prítomní aj predstaviteľka spomínanej nadácie Ann Gardner a minister medzinárodných vzťahov SR Pavol Demeš.

5. Tradičná púť na „Jurka“

Aj v roku 1992 sa v poslednú peknú aprílovú nedeľu 26. apríla 1992 uskutočnila tradičná jarná púť k „Jurkovi“. Ku kostolíku sv. Juraja nad Nitrianskou Blatnicou (pod Marhátom), ktorý má svoj počiatok možno ešte v časoch Veľkej Moravy, prišlo vyše 2 000 účastníkov. Uskutočnila sa tam tradičná svätá omša. Zároveň na okolitej lúke sa návštevníci občerstvili v poľných stánkoch a zakúpili si pamiatku na púť.

6. Otvorenie kúpeľnej sezóny v Piešťanoch v roku 1992 – obnovenie tradície

Slávnostné Otvorenie kúpeľnej sezóny v Piešťanoch sa uskutočnilo v sobotu 23. mája 1992. S iniciatívou obnoviť Otvorenie letnej kúpeľnej sezóny v Piešťanoch prišla kultúrna komisia MsZ; predseda komisie Kornel Duffek. Toto podujatie prilákalo veľa divákov na Kúpeľný ostrov, Kolonádový most, na pešiu zónu a do parku okolo Hudobného pavilónu. Z Kúpeľného ostrova a po Winterovej ulici prešiel pestrý sprievod v historických kostýmoch a krojoch, s rytiermi na koňoch, s historickými vozidlami, s viacerými hudobnými skupinami a pod.

V meste vyhrávali rôzne hudobné skupiny – dychovky, cimbalová hudba, country hudba, dixieland a heavy metal hudba. Uskutočnila sa módna prehliadka modeliek pod vedením pani Mišíkovej V. a pán Vojtech Anderle pripravil pre divákov jazdu na starých historických automobiloch.

Na Kolonádovom moste sa predstavili piešťanskí neprofesionálni výtvarníci ukážkami zo svojej tvorby. Na chodníkoch na okraji parku predávajúci ponúkali občerstvenie a rôzne darčeky.

Kultúrne podujatia sa konali už aj v piatok 22. mája. V nových priestoroch Balneologického múzea vo Vile Liska primátor mesta Ing. V. Hájovský otvoril výstavu „Stredoveké Piešťany“ a výstavu „Medzinárodné maliarske sympóziá 1967 – 1991“, ktoré sa konali v kaštieli v Moravanoch n/V.

V piatok večer v Dome umenia DF primátor mesta slávnostne otvoril letnú kúpeľnú sezónu. Následne sa pri príležitosti 15. výročia úmrtia slovenského dramatika Ivana Stodolu uskutočnilo predstavenie jeho divadelnej hry „Čaj u pána senátora“ v podaní hercov Divadla Andreja Bagara v Nitre.

V sobotu 23. mája bola v Mestskej knižnici v Piešťanoch sprístupnená výstava „Ivan Stodola a Piešťany“. Zároveň mu bol odhalený pamätník na dome, kde dramatik prežil posledné roky svojho života a ktorý zhotovil akademický sochár Valér Vavro.

Osobitný program mali SLK, bol spojený s 80. výr. otvorenia LD Thermia Palace.

Otvorenie kúpeľnej sezóny bolo ukončené slávnostným ohňostrojom nad Kúpeľným ostrovom.

7. Štefánikov letecký deň v Piešťanoch

Zorganizovali ho Slovenský národný aeroklub gen. Štefánika – Aeroklub Piešťany, 3. letecký školský pluk gen. M.R. Štefánika v Piešťanoch a Spoločnosť M.R. Štefánika v Brezovej pod Bradlom dňa 30. mája 1992 na letisku v Piešťanoch.

Štefánikov letecký deň bol spojený s dňom otvorených dverí piešťanského vojenského útvaru i s vyhlídkovými letmi. Poobede sa uskutočnili letecké ukážky. Hlavným sponzorom leteckého dňa bola firma JIMOS Piešťany.

8. Primície Jozefa Klepanca v Piešťanoch

28. júna 1992 boli vo farskom kostole primície MUDr. Rajmunda Jozefa Klepanca. Primicianta k oltáru viedol miestny farár Jozef Vlasák. Magister dominikánskych novicov z Košíc P. Pius kázal o úlohe kňaza v dnešnom období.

Jozef Klepanec je Piešťanec a ako lekár sa rozhodol pre kňazské povolanie.

9. Vyhlásenie zvrchovanosti Slovenska

SNR prijala 17. júla 1992 v Bratislave Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenska. Vyhlásenie zvrchovanosti Slovenska oslávili svojrázne viacerí občania Piešťan a okolia, ktorí sú známi svojím národným a kresťanským povedomím. Nad Piešťanmi sa večer 17. júla rozhoreli vatry samostatnosti.

10. Skauti v Piešťanoch v roku 1992

Vyvrcholením celoročnej činnosti skautov a skautiek boli letné stanové tábory. V roku 1992 táborili 4 oddiely piešťanského skautského zboru opäť v peknom prostredí Považského

Inovca „Pod Úhradom“ v 12-denných intervaloch. Najmenší skauti – vlčatá strávili týždeň pobytu v prírode v lokalite Dolina pri Novej Lehote.

Život v skautskom tábore prebiehal na zásade dobrovoľnej disciplíny pod dozorom zodpovedných vodcov a radcov, skauti sa sami starali o jedlo, bývanie a pod. Život v tábore, zvláštne prostredie, práca v lese, kúzo táborových ohňov, večerných posedení a hier, to všetko vrylo nezabudnuteľné dojmy do pamäti mladých ľudí. Zvláštnym zážitkom bolo nedeľné celebrowanie svätej omše v prírode pre veriace deti, ktoré vykonal vdp. kaplán Buchta.

11. Česko-slovenská únia vegetariánov v Piešťanoch

Pokračovala vo svojej činnosti aj v roku 1992. Raz do mesiaca sa uskutočňovali prednášky na Malej scéne, kde účastníci získavali informácie o zdravšom a humánnejšom spôsobe života a oboznamovali sa s praktickou prípravou vegetariánskych jedál. Prednášky viedol Karol Kevan, dôchodca, športovec a otužilec. Obľúbená jedlá vegetariánov sú sójové nátierky, makovo-medová nátierka, šošovicová alebo fazuľová kaša, obilné placky, naklíčené obilie, sójové kocky s lečom a pod.

12. Leto 1992 v Piešťanoch

V lete 1992, ako každoročne, Piešťany ožili. Do mesta okrem kúpeľných hostí začalo prichádzať väčšie množstvo rekreantov a turistov. Piešťany majú stále svoju krásu. Je tu jednak malebné prírodné prostredie a tiež svojrázna atmosféra kúpeľného mesta. V roku 1992 pribudli v meste ďalšie reštauračné zariadenia, cukrárne, snacky a pod. Mnohé z nich počas horúcich letných dní využívali okrem vnútorných aj vonkajšie priestory na chodníku alebo na pešej zóne. Tieto tzv. záhradné reštaurácie vytvárali so svojimi pestrofarebnými slnečníkmi letnú panorámu nášho kúpeľno-rekreačného mesta.

Aj pohľad na ľudí bol zaujímavý. Domáci obyvatelia sú už zvyknutí na chorých pacientov, ktorí majú ťažkosti s pohybovým ústrojenstvom. Po uliciach chodili kúpeľní hostia rôznych národností, viacerí aj vo svojich typických odevoch, ako napr. arabskí pacienti a turisti v bielych alebo čiernych orientálnych odevoch.

Piešťany sa stali tiež domovom občanov ťažko telesne postihnutých, tzv. vozíčkarov, ktorí sa už stali súčasťou domáceho obyvateľstva. Sami sa na svojich vozíčkach pohybujú prakticky po celom meste. Postupne sa pre nich vytvárajú podmienky, aby sa mohli dostať do väčšiny zariadení služieb.

Letná kúpeľná sezóna v Piešťanoch nezaznamenala však taký kúpeľný ruch, aký by si naše svetoznáme kúpeľné a rekreačné mesto zasluhovalo. Je to zrejme dôsledok aj istého poklesu životnej úrovne časti obyvateľstva nášho štátu i v okolitých bývalých socialistických štátoch. Jednoducho povedané, mnohým občanom chýbajú peniaze. Do Piešťan preto prišlo menej, než sa očakávalo, nielen zahraničných, ale najmä tuzemských hostí. Neboli plne vyťažené nielen reštauračné zariadenia, ale ani ubytovacie kapacity v hoteloch a ďalších zariadeniach. Kým pred niekoľkými rokmi piešťanskí obyvatelia nemali problémy nájsť si návštevníkov na ubytovanie v súkromnom byte, v súčasnom období poklesol záujem o privátne ubytovanie, aj keď ponuka je veľká.

Dobré meno nášho mesta poškodzovali tiež niektorí nezodpovední jedinci. Nadalej stúpala kriminalita v našom meste, čo je však v počiatočnej demokracii celospoločenský jav, viditeľný i v iných štátoch. Štátna a mestská polícia pracovali síce usilovne, nadalej však bol

vysoký počet krádeží – najmä bicyklov a áut, tiež vlámaní, podvodov a násilných trestných činov. Kúpeľný hosť alebo rekreant, ktorému ukradli auto, sa asi ťažko znovu vráti do Piešťan.

V lete do Piešťan okrem kúpeľných hostí prišli počas svojich dovolení aj mnohí rekreanti z Česko-Slovenska a zo zahraničia. Usadzovali sa najmä v okolí 6 km dlhej Sĺňavy (vodná plocha 430 ha). Na pravej strane Sĺňavy (rekreačná oblasť Sĺňava I) bolo v auguste v najväčšom piešťanskom autocampingu na Lodenici z celkovej kapacity 1 000 miest pre stany a autá obsadených iba polovica. Voľné ubytovacie miesta tu boli aj chatkách. K dispozícii tu boli aj stravovacie zariadenia. Boli tu aj rekreanti z Čiech, Nemecka, Holandska a pod. Na pravej strane Váhu v rekreačnej oblasti Sĺňava I. však stále chýba kúpalisko (aj pre domácich obyvateľov napr. zo sídliska A. Trajan a Juh). Museli preto chodiť dookola cez Krajinský a Kolonádový most na ľavú stranu Váhu a Sĺňavy, kde sú kúpaliská Eva a Sĺňava.

Na ľavej strane Sĺňavy (rekreačná oblasť Sĺňava II) sa pri kúpalisku Sĺňava nachádza druhý autocamping. Záujem o ubytovanie v autocampingu mali zo zahraničných rekreantov najmä Maďari, Nemci a Poliaci. Na stravovanie využívali reštauráciu oproti autocampingu.

Niektorí dovolenkári stanovali v autocampingu Čertova Pec asi 10 km od Piešťan. Veľké júlové a augustové horúčavy tu v lesnom prostredí znášali lepšie. Príroda im umožňovala príjemné prechádzky okolo jaskyne.

Viacerí domáci obyvatelia Piešťan však cez horúce letné dni neoddychovali pri Sĺňave alebo na kúpaliskách, ale sa kúpali na štrkových jazierkach pri Hornej Strede alebo medzi Drahovcami a Madunicami, kde bola čistá voda a v lete aj príjemne teplá.

13. Založenie Rotary klubu v Piešťanoch

Po Bratislave a Banskej Bystrici sa Piešťany stali tretím mestom na Slovensku, kde začal pôsobiť Rotary club. V našom meste bolo založený 1. septembra 1992 za prítomnosti zástupcov Rotary International (sídlo pre Európu je v Zürichu). Prezidentom RC v Piešťanoch sa na jeden rok stal Viktor Nižňanský.

Rotary je svetová organizácia pracovne aktívnych ľudí, ktorí poskytujú humanitnú pomoc, zasadzujú sa za etické zásady v pracovnom a súkromnom živote a podporujú dobrú vôľu a porozumenie na celom svete. Činnosť celosvetovej organizácie Rotary je financovaná z prostriedkov viac ako milióna členov zo všetkých kontinentov. Rotary existuje v 175 krajinách sveta. Pomáha sociálne slabším, hladujúcim a telesne postihnutým. Umožňuje tiež mladým ľuďom a žiakom výmenný pobyt v inej zemi a podporuje finančne programy na podporu vzájomného porozumenia.

Piešťanský Rotary club sústredil svoju činnosť na vlastnú klubovú činnosť (pozyvaní sú aj hostia), na podporu profesionality v pracovnom živote, na humanitnú, sociálnu a kultúrnu podporu v svojej oblasti pôsobenia, na medzinárodnú spoluprácu so zahraničnými klubmi. Tiež na podporu mládeže formou štipendií, vysielania študentov do zahraničia a pod.

14. Vysadenie pamätných líp v Piešťanoch pri príležitosti prijatia Ústavy Slovenskej republiky

Verejnosť na Slovensku prostredníctvom televízie, rozhlasu a dennej tlače pozorne sledovala prijatie novej Ústavy SR na pôde SNR dňa 1.sept. 1992 a jej následné slávnostné podpísanie predsedom Vlády SR Vladimírom Mečiarom a predsedom SNR Ivanom Gašparovičom.

8. septembra 1992 za prítomnosti primátora mesta Ing. Viliama Hájovského bola na Nám.

slobody v Piešťanoch zasadená pamätná lipa na počesť práve prijatej ústavy samostatnej SR. Iba niekoľko metrov od nej pri kiosku stojí Lipa slobody, ktorá bola zasadená v roku 1928 pri príležitosti 10. výr. vzniku 1. Československej republiky. Pamätná lipa však neskôr bola premiestnená na iné miesto, na začiatok parku neďaleko Lipy slobody, zasadenej v roku 1921 (tzv. Masarykovej).

Ďalšia pamätná lipa bola zasadená nasledujúci deň na sídlisku Adam Trajan.

Pri oboch slávnostiach hrala dychová hudba Inovčanka.

15. Separovaný zber odpadu v Piešťanoch

Separovaný zber druhotného odpadu sa začal na sídlisku A. Trajan 9. septembra 1992. Obyvatelia sídliska začali dávať domový odpad (papier, biele sklo, farebné sklo, kovy, plasty) do špeciálnych kontajnerov.

16. II. medzinárodné sympóziu SAS v Piešťanoch

Koncom septembra 1992 sa v Piešťanoch po druhýkrát uskutočnila medzinárodná konferencia na tému „Regionálny charakter funkcionalistickej architektúry“, ktorú usporiadal Spolok architektov Slovenska. Boli prítomní odborníci z viacerých štátov, ktorí sa tiež oboznámili s dielom architekta Emila Belluša (v Piešťanoch projektoval v 30-tych rokoch 20. storočia viaceré stavby, napr. Kolonádový most, poštový a telegraf. úrad, okresný dom – dnešná budova SPŠE a pod.).

17. Výletná loď A. Trajan

V lete 1992 ešte prevážala rekreantov po piešťanskej Sĺňave. Na jeseň 1992 však spoločnosť Karpatia predala loď A. Trajan súkromným podnikateľom z Prahy. Namiesto nej bude do Piešťan dopravená menšia výletná loď.

18. Bohoslužby pre obyvateľov sídliska A. Trajan a sídliska Juh

Mesto uvažuje o výstavbe nového katolíckeho kostola. Pre obyvateľov sídlisk A. Trajan a Juh, ktorí majú ďaleko do mestských kostolov, sa dňom 11. októbra 1992 začali konať každú nedeľu bohoslužby vo vestibule SPTŠ (škola leží na južnom okraji Piešťan). Zaslúžil sa o to piešťanský dekan Jozef Vlasák.

19. Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia v Piešťanoch v r. 1992

K 1.1.1990 bola činnosť tejto náboženskej spoločnosti zákonne povolená. Na výročnej Pamätnej slávnosti spoločnosti Jehovovi svedkovia v Piešťanoch bolo v roku 1992 prítomných 550 osôb. Táto kresťanská náboženská spoločnosť zakladá svoju vieru výlučne na Biblii. Svoju modlitebňu majú na Jesenského ulici. Celosvetový časopis jehovistov Strážna veža vychádza v 111-tich jazykoch.

4. Poľnohospodárstvo v Piešťanoch v roku 1992

1. Poľnohospodárske družstvo Piešťany v roku 1992

a) Organizačné zmeny a hospodárenie v PD. V roku 1992 PD Piešťany hospodáril na výmere 882 ha. Vlastníkom pôdy bolo na ich vyžiadanie v roku 1992 vymeraných pre drobné súkromné hospodárenie 42 ha. Celkove k 1.10.1992 bolo súkromným majiteľom vydaných 85 ha (z toho 43 ha už v roku 1991).

Dňa 27.11.1992 sa konalo valné zhromaždenie oprávnených osôb, na ktorom bola schválená transformácia PD Piešťany, zriadeného podľa zákona č. 162/92 Zb. na poľnohospodárske družstvo v zmysle Obchodného zákonníka. Transformácia bola vykonaná podľa ustanovení zákona č. 42/92 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vysporiadaní majetkových nárokov v družstvách („transformačný zákon“). K transformácii sa prihlásilo 593 oprávnených osôb, ktoré preukázali svoje vlastníctvo k pôde na výmere 400 ha. 567 ha nebolo v čase transformácie identifikovaných.

K dátumu transformácie malo družstvo 175 členov. Predsedom do 20.11.1992 bol Ing. Štefan Madžo a od 20.11.1992 Ján Palec. V ten deň bolo tiež zvolené nové 11-členné predstavenstvo PD.

PD má spísané hospodárske zmluvy s majiteľmi pôdy a na ich základe družstvo naďalej užívalo ich pôdu a majetok. Družstvo každoročne vypláca majiteľom nájomné vo finančnej alebo naturálnej forme.

V roku 1992 malo PD zisk 1 007 000,- Kčs. Priemerný evidovaný počet pracovníkov bol 108 a priemerný mesačný zárobok 4 476,- Kčs.

b) Úsek rastlinnej výroby. Družstvo sa aj v roku 1992 zameralo na rastlinnú výrobu, najmä pestovanie obilnín, cukrovej repy a osív.

Hlavné pestované plodiny boli: pšenica na výmere 134 ha (5,47 t/ha), jačmeň 218 ha (5,36 t/ha), kukurica 210 ha (z toho na zrno 70 ha a osivová kukurica na 140 ha), hrach 33 ha, fazuľa 6 ha, zemiaky 6 ha, cukrová repa 65 ha.

Zber jesennej úrody sťažovalo daždivé počasie. Na cukrovej repe im trnavský cukrovar v Trebaticiach zrážal za minerálne nečistoty (hlina) až 35 – 45 %. Daždivé počasie bolo naopak vhodné pre jesennú hlbokú orbu a pre schádzanie porastu ozimín. Ozimná pšenica bola na jeseň zasiata na ploche 240 ha a repka ozimná na 90 ha. Hlboká orba bola ukončená na konci novembra.

Tržby z rastlinnej výroby boli 13 772 000,- Kčs. Ťažká situácia v ekonomike spôsobila, že niektorí odberatelia za dodávky neplatili.

c) Úsek živočíšnej výroby. Stav v ošípaných ku koncu roka 1992 bol: 265 ks prasníc, 3 ks kanci, 650 ks ciciaci, 670 ks ošípané predvýkrm, 35 ks chovné prasničky, 1 203 ks ošípané na výkrm.

Stav hovädzieho dobytku na konci roku 1992 bol: 283 ks kravy – dojnice, 22 ks mladý dobytok, 86 ks telce do ½ roka, 15 ks telné jalovice.

V roku 1992 družstvo dodávalo do výroby mliečnych výrobkov Milex v Novom Meste nad Váhom denne 2 700 až 3 000 l mlieka s 3,6 % obsahom tuku.

Piešťany by však potrebovali mať svoju výrobu mlieka a mliečnych výrobkov, hoci i na

súkromnej báze.

Tržby v živočíšnej výrobe PD Piešťany v roku 1992 boli 18 594 000,- Kčs.

2. Plant technology Ltd. Piešťany

21.1.1992 vznikla v Piešťanoch akciová spoločnosť Plant technology Ltd. Piešťany a to na základe dohody uzavretej medzi Výskumným ústavom rastlinnej výroby v Piešťanoch a britskou firmou Advanced Propagation Technology Ltd. s väčšinou účasťou našej strany. Firma sa zaoberá tzv. „mikropropagáciou“, t.j. rozmnožovaním rastlín a buniek. Ak sa vyberie na množenie zdravá rastlina, tak z jej buniek v živnej pôde a v špeciálnom prostredí vyrastú úplne zdravé rastliny, bez vírusov. Firma sa predbežne začala zaoberať „mikropropagáciou“ zemiakov, kvetín a niektorých exotických rastlín.

5. Priemysel a obchod v Piešťanoch v roku 1992

1. Veľká privatizácia v Piešťanoch v roku 1992

V decembri 1991 Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR zriadilo v Piešťanoch svoje vysunuté pracovisko (prenajalo si zotavovňu ČSAD Sĺňava). Začiatkom roka 1992 sa tu posudzovali základné a konkurenčné privatizačné projekty 736-tich slovenských štátnych podnikov určených do 1. vlny veľkej privatizácie. Najviac privatizačných projektov predložilo Ministerstvo poľnohosp. a výživy SR, Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva SR, Ministerstvo výstavby a stavebníctva SR a Ministerstvo priemyslu SR. Do 1. vlny veľkej privatizácie boli zaradené aj viaceré veľké a stredné piešťanské štátne podniky a akciové spoločnosti, napr. Tesla Piešťany, Chirana Piešťany, Piešťanské mlyny a cestovinárne, VÚSST a ďalšie.

Jedna časť podnikov bola privatizovaná tzv. kupónovou privatizáciou; vtedy sa drobnými spoluvlastníkmi veľkých podnikov (akciových spoločností) stávali široké vrstvy obyvateľstva. V Piešťanoch sa takto privatizovali štátne podniky Tesla, Chirana, Pozemné stavby, Stavokombinát Piešťany a ďalšie.

Ďalšie podniky boli v rámci veľkej privatizácie privatizované priamou kúpou. V tomto prípade bol k realizácii privatizačného projektu potrebný aj súhlas Vlády SR. V Piešťanoch sa takto privatizovali Piešťanské mlyny a cestovinárne, VÚSST a pod.

Väčšina veľkých piešťanských podnikov sa privatizovala už v 1. vlne veľkej privatizácie v priebehu roka 1992. Uskutočňovalo sa to na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby (zákon o tzv. veľkej privatizácii). Slovenské liečebné kúpele Piešťany, š.p. boli zaradené do 2. vlny veľkej privatizácie.

2. Televízne vysielanie o hospodárskej situácii v Piešťanoch

Slovenská televízia v relácii Akcent dňa 25.1.1992 priniesla pohľad na sociálno-ekonomickú situáciu v Piešťanoch. Svoje názory vyjadrili predstavitelia najväčších piešťanských priemyselných podnikov Tesly a Chirany. Prítomný bol aj primátor mesta Piešťany.

Podnikov Tesla a Chirana Piešťany sa štát zbavil tým spôsobom, že sa z nich stali akciové spoločnosti.

Zástupcovia Tesly – riaditeľ Ing. Kováč a Ing. Áč konštatovali, že túto špičkovú fabriku musí štát nejakým spôsobom podržať (v tom období sa pripravoval prechod zo štátneho

podniku na akciovú spoločnosť).

Predseda správnej rady akciovej spoločnosti Chirana Piešťany Ing. Klčo otvorene povedal, že za súčasnej situácie aj táto fabrika má malú nádej na prežitie. Konštatoval, že doteraz im Ministerstvo hospodárstva SR napriek sľubom konkrétne nepomohlo. Podľa jeho slov, by Chiranu mohla zachrániť nejaká zahraničná firma, ktorá by sa jej i s jej dlhmi ujala.

Primátor mesta Ing. Hájovský videl perspektívu mesta skôr v aktivite kúpeľov. Obával sa tiež zníženia objemu mestských poplatkov a sociálnych nepokojov.

3. Kupónová privatizácia v Piešťanoch v roku 1992

Realizovala v rámci tzv. veľkej privatizácie. Podstata kupónovej privatizácie spočíva v tom, že umožňuje každému občanovi nášho štátu (nad 18 rokov) získať do svojho súkromného vlastníctva časť štátneho majetku. Za hodnotu 1 000,- Kčs môže čs. občan získať majetok v hodnote 70 000,- až 80 000,- Kčs vo forme cenných papierov (akcií) vybraného privatizovaného podniku.

V roku 1992 prebiehala v ČSFR 1. vlna kupónovej privatizácie, ktorá mala predkolo a 5 kôl. V Piešťanoch sa proces kupónovej privatizácie začal už koncom roka 1991 (občania však ešte váhali) a naplno sa rozbehol až začiatkom roku 1992. Do registračného centra na Staničnej ulici v Piešťanoch si prišli na svoje meno zaregistrovať kupónovú knižku tisícky obyvateľov Piešťan a okolia. Celkove tu bolo do 31.1.1992 zaregistrovaných okolo 24 000 osôb a v registračnom centre vo Vrbovom okolo 8 000 osôb.

Postupovalo sa tak, že ku kupónovej knižke si občan zakúpil registračnú známku v hodnote 1 000,- Kčs. Po zaregistrovaní kupónovej knižky sa stal držiteľom investičných kupónov (DIKom). Za spomínaných 1 000,- Kčs získal DIK 1 000 investičných bodov. Potom sa mohol rozhodnúť dvojako.

V prvom prípade si DIK sám zakúpil akcie hociktorých privatizovaných podnikov (akciových spoločností) zaradených do kupónovej privatizácie. 1 000 invest. bodov mohol rozdeliť na nákup akcií až v 10-tich podnikoch. DIK postupoval tak, že do investičných kupónov v kupónovej knižke vypísal identifikačné čísla podnikov, do ktorých vložil určitý počet investičných bodov (100, 200, 500 alebo všetkých 1 000). Vyplnený investičný kupón (alebo viac kupónov) predložil DIK v ľubovoľnej podateľni.

V druhom prípade DIK investoval do niektorého investičného privatizačného fondu (IPF), zveril mu svoje invest. kupóny a aj rozhodnutie o nákupe vhodných akcií ponechal na tento fond (napr. IPF pri Všeobecnej úverovej banke Bratislava, IPF Karpaty pri Slovenskej poisťovni, a.s. Bratislava a pod.). IPF pravidelne informoval DIKa o nákupe akcií, o dividendách, zasielal výpisy z účtu a pod.

Niektoré IPF začali neskôr s odkupovaním akcií od jednotlivých DIKov, ktorí im zverili kupónové knižky. Napríklad, IPF Karpaty ponúkol svojim DIK-om, vlastníacim 10 akcií (každá v nominálnej hodnote 1 000,- Kčs), že ich od nich odkúpi za sumu 13 000,- Kčs.

4. Slovenské liečebné kúpele, š.p. Piešťany v roku 1992

a) Základné údaje o kúpeľoch za rok 1992. Oddelenie IS Slov. lieč. kúpeľov Piešťany uviedlo 1 946 lôžok (v iných materiáloch bolo uvedených 2 101 postelí pre pacientov, vrátane 355 postelí v Smrdákoch).

Počet ústavne liečených pacientov v roku 1992 bol 25 246 (z toho zahraničných 10 577).

Počet ambulantne liečených pacientov bol 6 528. Do kúpeľov prišli pacienti zo 63 štátov sveta – najviac z Nemecka, Rakúska, USA, Stredného a Blízkeho Východu. Podarilo sa získať nové skupiny pacientov z Izraela, pretože sa veľa peňazí investovalo do reklamy a tiež sa vytvorili dobré styky s izraelskými cestovnými kanceláriami (predtým chodili izraelskí pacienti do Juhoslávie a do Rumunska). Piešťanské kúpele sa snažili získať na pravidelné liečebné pobyty pacientov aj z ďalších štátov, napr. z Holandska. Zo známych osobností Slovenska boli na liečení v Piešťanoch televízna hlásateľka Adela Straková, herec Jaroslav Ďuriček a ďalší. Zo zahraničia chodí každoročne do piešťanských kúpeľov pracovník – člen OSN Kalman Tolba.

V roku 1992 bolo v štátnom podniku SLK Piešťany zamestnaných 1 876 ľudí. Bol to jeden z mála prosperujúcich veľkých podnikov v našom meste, ktorý na rozdiel od iných podnikov (ako napr. Tesla alebo Chirana) nemusel prepúšťať svojich zamestnancov.

b) Ekonomická oblasť. Zisk v roku 1992 bol cca 180 mil. Kčs. Časť zisku odvedli kúpele do štátneho rozpočtu a ostatné prostriedky sa použili na investičnú výstavbu, nákup nových zariadení (napr. výpočtovej techniky), na zvýšenie platov a pod. Piešťanské kúpele zároveň majú omnoho vyššie prevádzkové náklady ako ostatné kúpele na Slovensku (napr. udržiavajú parky) a tiež zachovávajú vysokú úroveň kúpeľného života (reprezentačné miestnosti viacerých LD, servírovanie na striebre a pod.). SLK boli aj štedrým sponzorom, napr. pre športové kluby hrajúce pod hlavičkou kúpeľov (vodní pólisti, futbalisti, tenisti, plavci), tiež finančne pomáhali pri organizovaní spoločenských, kultúrnych a športových podujatí.

c) Investičná výstavba. Finančné prostriedky sa vynaložili celkovo v sume 56,84 mil. Kčs, z toho na stavebné práce 41,18 mil. Kčs.

LD Slovan – konečne sa začalo s prípravou na zahájenie rekonštrukčných prác v roku 1993. Pripravili sa podklady na výstavbu a zabezpečenie konkurzu. V decembri 1992 bol uverejnený inzerát na konkurzné konanie dodávateľa staveb. prác.

LD Park – 31. marca 1992 bol v rámci reštitučného nároku odovzdaný pôvodným majiteľom.

d) Vedenie kúpeľov v roku 1992

- do 23.6.1992 bol riaditeľ MUDr. Ján Pilka;
 - od 24.6. do 24.7.1992 riaditeľ MUDr. Martin Riška;
 - od 25.7. do 9.8.1992 bol štatutárny zástupca Ing. Emanuel Paulech;
 - od 10.8.1992 sa novým riaditeľom stal ekon. inžinier Ing. Stanislav Gajdoš.
- Ekonomickým námestníkom sa stal Ing. E. Paulech a tech. nám. Ing. Rudolf Madlo.

e) Významné návštevy v kúpeľoch v roku 1992.

Kúpele navštívila 11-členná delegácia Obchodnej a priemyselnej komory SAE. Delegácia z družobného mesta Heinola, 7-členná delegácia z Abu Dhabi, 11-členná delegácia z Libanonu, členovia 5. medzinárodnej konferencie o cestovnom ruchu a pod.

f) Príprava na privatizáciu kúpeľov. Štátny podnik SLK Piešťany nebol zaradený do 1. vlny veľkej privatizácie, avšak v nasledujúcich rokoch sa má uskutočniť jeho privatizácia. Bol spracovaný základný privatizačný projekt kúpeľov, ktoré vedenie kúpeľov podalo v máji 1992 na Ministerstvo zdravotníctva SR a v ktorom bola navrhnutá aj majetková účasť mesta vo výške 10 % zo súčasného štátneho majetku kúpeľov. Tiež bolo podaných niekoľko konkurenčných projektov. Ministerstvo zdravotníctva však presadzovalo inú privatizačnú koncepciu, podľa ktorej by sa SLK mali zmeniť na akciovú spoločnosť, kde v prvom štádiu by bola účasť štátu 87 % akcií, 10 % by bolo prevedených bezodplatným prevodom

zdravotníckymi poisťovňami a 3 % akcií by boli pričlenené na reštitúcie (v tejto koncepcii sa teda s majetkovou účasťou mesta nerátalo). Optimálny projekt privatizácie kúpeľov sa bude preto ďalej hľadať v roku 1993.

V roku 1992 bol vzťah kúpele – mesto dobrý. Kúpele prisľúbili mestu v prípade potreby aj finančnú pomoc – príspevok.

5. Tesla Piešťany v roku 1992

a) Hospodárska situácia. Najväčší tunajší výrobný podnik Tesla Piešťany bojoval v roku 1992 o svoju existenciu. Začiatkom roka 1992 bolo v ňom zamestnaných ešte 2 607 pracovníkov. Dôsledky procesu transformácie čs. ekonomiky zo socialistickej na kapitalistickú (štátneho vlastníctva na súkromné), ktorá prebiehala v ČSFR a okolitých štátoch, ťažko postihli aj Teslu Piešťany. Stratila veľkú časť svojich odbytov a tým aj export, ktorý bol na 90 % orientovaný na bývalé socialistické štáty. Obchod s odberateľmi zo štátov bývalého ZSSR sa zatiaľ nepodarilo rozbehnúť, pretože tí sa dostali tiež do platobnej neschopnosti. Tesla nebola pripravená okamžite sa preorientovať na trhy rozvinutých kapitalistických krajín a obzvlášť v neúprosnej konkurencii západných podnikateľských spoločností. Nastal útlm priemyselnej výroby a pozastavila sa rozostavaná investičná výstavba. Podnik sa dostal do platobnej neschopnosti a zadlženosti. Úpadok Tesly je tiež dôsledkom nedostatočnej (nevšímavej) hospodárskej politiky štátu (zaujíma ho predovšetkým privatizácia), ktorý ju nechal napospas svojmu osudu.

V roku 1992 sa vedenie podniku usilovalo o záchranu Tesly tým spôsobom, že chcelo získať pomoc silného zahraničného kapitálu. Pokúsili sa spolupracovať s holandskou firmou Semikonduktor a americkou spoločnosťou Motorola INC. 1. apríla 1992 navštívili Teslu Piešťany predstavitelia firmy Motorola, aby zvažili možnosti vzájomnej spolupráce.

b) Vznik a.s. Tesla Piešťany a jej privatizácia. Už v roku 1991 bol vypracovaný základný privatizačný projekt Tesly Piešťany, ktorý bol v októbri 1991 predložený na Ministerstvo hospodárstva SR. Okrem neho bolo vypracovaných 15 konkurenčných projektov. Tesla Piešťany bola zaradená na 1. vlny veľkej privatizácie (kupónová privatizácia). 18. marca 1992 schválilo Ministerstvo pre správu a privatizáciu nár. majetku SR hlavný privatizačný projekt, ktorý stanovil rozdelenie majetku podniku – 97 % na kupónovú privatizáciu a 3 % na reštitučný fond.

Nasledovala transformácia štátneho podniku na akciovú spoločnosť. 30.4.1992 zrušil zakladateľ – Ministerstvo hospodárstva SR – š.p. Tesla Piešťany. 1.5.1992 vznikla a.s. Tesla Piešťany, ktorej zakladateľom sa stal Fond národného majetku SR. Z privatizácie bola vyňatá hala pre telesne ťažko postihnutých, ktorá prešla do majetku Mesta Piešťany. Zároveň vzniklo nové vedenie: Riaditeľom Tesly Piešťany, a.s. sa stal Ing. Bohumil Kováč a členmi predstavenstva a.s. Ing. P. Kalivoda, Ing. V. Sládečka, Mgr. D. Petrová, Ing. M. Dudík, Ing. P. Rihay, Ing. J. Marek, Ing. M. Tóth a Ing. A. Halama.

Nové vedenie sa pokúsilo o záchranu Tesly orientáciou na výrobnú, technickú a obchodnú spoluprácu so zahraničnými firmami, reštrukturalizáciou výroby a tiež sa snažilo o zbavenie sa starých dlhov.

Ku koncu roku 1992 vypracovali projekt na oživenie Tesly Piešťany, a.s., ktorý bol predložený vláde a jednotlivým ministerstvám SR. Tesla sa však pomoci nedočkala. Naďalej preto chýbali finančné prostriedky na nákup materiálu a na úhradu za energiu. V decembri 1992 bola zastavená dodávka zemného plynu a dodávka elektr. energie bola obmedzená

na minimum. Situácia sa tak zhoršila, že od 1. decembra 1992 až do konca roka 1992 bola v Tesle dočasne odstavená výroba.

Ku koncu roka 1992 vlastnili individuálni DIKovia (držit. invest. kupónov) 56,52 % majetku spoločnosti, IPF (inv. privat. fond) 5,68 % a Fond nár. majetku SR 37,8 % (z toho boli 3 % reštitučný fond).

c) Hospodárske výsledky Tesly Piešťany, a.s. za rok 1992

Výnosy	271 365 000,- Kčs
Náklady	747 775 000,-
Hospodársky výsledok (strata)	- 476 409 000,-
Odbyt	175 119 000,-
Počet pracovníkov (ku 31.12.1992)	2 408
Aktíva celkom	3 482 033 000,-
Zákl. prostriedky v zost. hodnote	1 711 433 000,-
Pohľadávky	287 953 000,-
Zásoby	422 545 000,-
Pasíva celkom	3 482 033 000,-
Základný kapitál	1 711 528 000,-
Bankové úvery (dlh)	1 034 813 000,-
Záväzky	689 167 000,-

6. Chirana Piešťany a.s. v roku 1992

a) Vznik akciovej spoločnosti a jej privatizácia. Už 1. januára 1991 sa štátny podnik Chirana Piešťany zmenil na Chiranu Piešťany, a.s. Štatutárnym orgánom a.s. odvtedy bolo 7-členné predstavenstvo a.s. a jeho predsedom sa stal Ing. Juraj Klčo. Predsedkyňou dozornej rady a.s. sa stala Ing. Zelenayová. Generálnym riaditeľom a.s. sa stal Ing. Ľubomír Burda, ktorý viedol výkonný manažment.

Ku dňu 29.10.1991 bol vypracovaný privatizačný projekt a.s. Chirana Piešťany. Po jeho schválení na Ministerstve hospodárstva SR dňa 26.11.1991 bola akciová spoločnosť zaradená do 1. vlny kupónovej privatizácie. Piešťanská Chirana bola privatizovaná už v 1. kole začiatkom roka 1992, keď 50 % akcií získali IPF, 30 % fyzické osoby (DIKovia), 17,5 % zostalo FNM SR a 2,5 % bolo určených reštitučnému fondu. Všetky akcionárske práva pritom dočasne vykonával FNM SR.

b) Hospodárska a sociálna situácia v Chirane Piešťany a.s. v roku 1992. V roku 1992 v dôsledku nepriaznivej hospodárskej situácie, v ktorej sa ocitla väčšina veľkých podnikov, pokračovala aj Chirana Piešťany, a.s. v boji o prežitie. Už v roku 1991 museli opustiť podnik viacerí zamestnanci.

7.2.1992 vyhlásil výbor zákl. organizácie odborového zväzu KOVO Chirana štrajkovú pohotovosť v dôsledku neplnenia si úloh vedenia akc. spoločnosti v zásadných otázkach existencie piešťanskej Chirany, pretože to malo priamy dopad na základné istoty zamestnancov (v oblasti zamestnanosti a v oblasti miezd). VZO OZ Kovo podniku nemalo veľkú dôveru k vedeniu a.s. a v jeho schopnosti vyriešiť zložitú hospodársko-sociálnu situáciu. 18.2.1992 došlo k vzájomnej dohode medzi VZO OZ KOVO Chirana, a.s. a vedením Chirana Piešťany, a.s., ktorú podpísali generálny riaditeľ a.s. Ing. Ľ. Burda a predseda odb. organizácie J. Mišík, čím sa skončila štrajková pohotovosť. Aby neboli ďalší zamestnanci uvoľňovaní,

začalo sa prechodne pracovať so skráteným pracovným časom. Vedenie a.s. sa zaviazalo pravidelne informovať odborárov o stave a realizácii odbytu výrobkov. Aj keď Chirana mala v tomto období odbytové problémy, predsa ešte ostala nádej, že nezanikne, oplatí sa do nej investovať a predaj zdravotníckych výrobkov by sa mohol v budúcom období realizovať vo vyššej miere.

V priebehu roka 1992 sa však situácia nezlepšila. Pracovníci podniku naďalej kritizovali vedenie podniku pre jeho nepružnosť, ba neschopnosť zabezpečiť odbyt výrobkov (neboli konkurencie schopné), prípadne zabezpečiť zmenu výroby podľa požiadaviek trhu (za posledné 2 roky podnikový technický vývoj nebol schopný konštrukčne pripraviť ani jeden nový výrobok). Robotníci boli roztrpčení, lebo v konečnom dôsledku doplácali na to oni. Podľa nich predstavenstvo a dozorná rada a.s. sú nefunkčné a výkonný manažment nie je na dostatočnej úrovni. Vedenie akc. spoločnosti nebolo schopné dosiahnuť sa dohodnúť o organizačnej štruktúre a.s. a vypracovať seriózny podnikateľský zámer, ktorý by dával podniku šancu na prežitie a perspektívu.

V polovici roka 1992 zamestnávala piešťanská Chirana ešte okolo 800 pracovníkov. K 1. októbru 1992 však bolo prepustených ďalších 150 pracovníkov. Ďalších síce neprepustili, ale zatiaľ asi 300 muselo prestať pracovať (nútená dovolenka) a vyplácalo sa im 60 % ušlej mzdy.

Naďalej trvala zadlženosť krajín bývalého ZSSR voči Chirane (druhotná platobná neschopnosť). Pripravovala sa tiež transformácia akciovej spoločnosti zo štátnej na súkromnú.

Ku koncu roka 1992 piešťanskej Chirane podobne ako Tesle hrozil bankrot. Podľa vyjadrenia Vlády SR a Ministerstva hospodárstva SR však piešťanská Chirana nie je na zozname podnikov určených na likvidáciu.

7. Pozemstav, a.s. Piešťany v roku 1992

Pozemné stavby Trnava – závod Piešťany sa k 1.10.1990 osamostatnil a vznikli Pozemné stavby Piešťany, š.p. K 1.4.1992 z tohto štátneho podniku vznikol Pozemstav Piešťany, a.s. Za predsedu predstavenstva a.s. bol zvolený a zároveň za riaditeľa bol menovaný Ing. Jozef Filo.

Akciová spoločnosť bola zaradená do 1. vlny veľkej privatizácie (kupónová privatizácia). V roku 1992 piešťanský Pozemstav dokončoval výstavbu bytov na sídl. A. Trajan, pokračovala výstavba VÚRCH a tiež výstavba Združeného zdravotného zariadenia pre Slov. zväz invalidov v rekreačnej oblasti Slňava I.

Pozn.: 30 pracovníkov pracovalo v roku 1992 v Nemecku.

8. Stavoúdržba, a.s. Piešťany v roku 1992

V rokoch 1952 – 90 to bol piešťanský závod Okresného stavebného podniku Trnava (zakladateľ ONV Trnava). Od 1.10.1990 sa okresný podnik zmenil na Stavebný podnik š.p. Trnava (zakladateľ Ministerstvo stavebníctva SR). K 1.6.1991 vznikol z piešťanského závodu samostatný Stavokombinát, š.p. Piešťany (zakladateľ Fond nár. majetku SR). Riaditeľ bol Rudolf Beluský.

K 1.5.1992 zo štátneho podniku vznikla Stavoúdržba a.s. Piešťany. Bola zaradená do veľkej privatizácie. Od 1.10.1992 riaditeľom a.s. sa stal Ing. Július Peťko.

V roku 1992 vykonával podnik stavebnú činnosť v oblasti pozemného staviteľstva. Vykonal

napr. prestavbu VÚB – expozitúra Piešťany, stravovne pre dôchodcov v Piešťanoch a ďalšie prestavby a rekonštrukčné práce. Stav pracovníkov Stavóúdržby v roku 1992 bol 120.

9. Veľkopek a.s. Piešťany

V Piešťanoch pred desiatkami rokov existovali viaceré malé pekárne – Kičinova, Svitekova, Nedorostova, Šaradinova a ďalšie. V období socializmu vznikli dve veľkopekárne v Trnave a v Piešťanoch, ktoré zásobovali prakticky celý okres.

Závod Piešťanské pekárne a cukrárne sa v apríli 1991 oddelil od krajského podniku Západoslovenské pekárne Nitra a vznikol samostatný štátny podnik. Po navrátení niektorých výrobní v rámci reštitúcií pôvodným majiteľom (napr. cukrársku výrobu na Banke), zostala podniku vlastne len veľkopekáreň Piešťany a cukrárska výroba na Kuzmányho ul. Tieto výrobné boli základom následne vzniknutej a.s. Veľkopek Piešťany. Jej riaditeľom sa stal Ing. Jozef Smatana. Veľkopek a.s. mala konkurenciu aj v Piešťanoch, pretože v roku 1992 v meste pracovalo už 6 súkromných pekárňí.

V roku 1992 bol Veľkopek najväčším výrobcom chleba a pečiva v regióne Piešťan a zároveň s najnižšími cenami.

10. Považské mlyny a cestovinárne, spol. s r.o. Piešťany

Samostatné Piešťanské mlyny a cestovinárne, š.p. Piešťany vznikli 1.8.1991. Boli zaradené do veľkej privatizácie formou priameho predaja. Sprivatizované boli od 1.7.1992 ako firma Považské mlyny a cestovinárne, spol. s r.o. Piešťany. Konateľmi spoločnosti sa stali Ing. Milan Majerník a Ing. Peter Michalec. Výkonným riaditeľom sa stal Ing. Dušan Miklis. Správa spoločnosti sídli na Hurbanovej ulici. Spravuje 4 mlynské prevádzky: v Piešťanoch, Trnave, Sládkovičove a v Senci a tiež výrobu cestovín a výrobu trvanlivého pečiva v Piešťanoch. Ročne sa tam spracováva cca 180 000 ton pšenice, 15 000 ton raže, 3 500 ton jačmeňa. Výrobky z trvanlivého pečiva predstavovali 2 300 ton a cestoviny 4 500 ton ročne. Spoločnosť predstavovala viac ako tretinu mlynského trhu na Slovensku. V roku 1992 zamestnávala okolo 700 pracovníkov.

11. Rozvoj, spol. s r.o. Piešťany v roku 1992

Tento piešťanský strojársky podnik mal v minulosti viaceré názvy. V rokoch 1949 – 59 to bola Kovotechna, n.p. Praha, obl. závod č.31 Piešťany. Ďalšie názvy podniku boli ÚRSST, VÚSST (Výskumný ústav stroj. spotr. tovaru). Od 1.7.1990 to bol VÚSST, š.p. Piešťany (Vývojový ústav strojov a strojárskych technológií). Podnik bol zaradený do 1. vlny veľkej privatizácie formou priameho predaja so súhlasom Vlády SR. Sprivatizovaný bol v polovici júna 1992. Vznikol Rozvoj, spol. s r.o., Sládkovičova ul. 10, Piešťany. Konateľmi spoločnosti sa stali Peter Kovačič (majiteľ) a Ing. Miroslav Sivák (riaditeľ). Podnik zamestnával 230 pracovníkov v strojárskych profesiách a v obchodnej činnosti.

V roku 1992 mali v Rozvoji rozpracovaných niekoľko výrobkov. Jeden z nich sa týkal aj problematiky ochrany životného prostredia. Išlo o zamedzenie úniku freónu do vzduchu (napr. pri oprave chladiarenských zariadení), pretože ten spôsobuje vytváranie tzv. ozónovej diery v ovzduší Zeme, cez ktorú by prechádzalo nebezpečné slnečné žiarenie ohrozujúce život. Pracovná skupina pod vedením Ing. V. Ferecha vyvinula špeciálne zariadenie pre odsávanie freónu z chladničiek a mrazničiek. V budúcom období by chcel piešťanský Rozvoj predávať svoje výrobky doma i v zahraničí. Chce sa tiež podieľať v spolupráci so

zahraničnými firmami na výstavbe metra v Bratislave, tiež na výrobe špeciálnych zariadení na zhotovovanie kompresorov v Zlatých Moravciach a pod.

12. Malá privatizácia v Piešťanoch v rokoch 1991 – 92

Ministerstvo pre správu a privatizáciu nár. majetku SR riadilo a usmerňovalo v rokoch 1991-92 proces malej privatizácie na Slovensku. Okresná privatizačná komisia v Trnave zahájila v roku 1991 dražby štátnych prevádzok na území okresu. Od marca 1991 do októbra 1992 bolo na území Piešťan súkromným majiteľom predaných 68 objektov. Celkove z piešťanských dražieb pribudlo do Fondu národného majetku SR okolo 170 miliónov Kčs, čo bolo o 50 miliónov viac než bola vyvolávacia cena všetkých vydražených objektov. V prevažnej väčšine bola totiž nadobúdacia (predajná) cena jednotlivých prevádzok vyššia než ich vyvolávacia cena. Iba 5 objektov bolo vydražených tzv. holandskou dražbou, kedy pri splnení zákonom stanovených podmienok boli objekty predané za nižšiu cenu než bola ich začiatková vyvolávacia cena (Opravy chladiarenských zariadení Elektrokov š.p., predajňa Lahôdky na Ul. kpt. Nálepku, predajňa Potraviny SO v Orviskom kúte, Chemická úpravňa vôd na Vodárenskej ul., kiosk Perla na Ul. kpt. Nálepku). Väčšine úspešných dražiteľov poskytla Slovenská štátna sporiteľňa a VÚB pôžičky a úvery.

Niekoľko prevádzok nebolo vydražených z rôznych dôvodov (dodatočne zistené reštitučné nároky, nezáujem dražiteľov, vyradenie objektov z malej privatizácie na základe výnimiek ministerstiev, prechod do majetku mesta a pod.). Dražby sa konali v Trnave, v Hlohovci a v Piešťanoch (na Malej scéne sa ich celkove uskutočnilo 14). Boli vydražené nasledujúce prevádzky:

Predajňa Cukrovinky (Cukríky) na Kolonádovom moste, stánok Ovocie - zelenina na sídl. A. Trajan, bufet Kruhovka š.p. Reštaurácie Trnava na Vážskej ulici, predajňa Potraviny SO – samoobsluha š.p. Zdroj Trnava na Mojžírovej ul., stánok Lahôdky š.p. Zdroj Trnava na Kúpeľnom ostrove, Progresívna zákazka š.p. Vkus Piešťany na Ul. A. Hlinku, Predajňa a dielňa konfekcie š.p. Vkus Piešťany na Ul. A. Hlinku, stánok Lahôdky na Slňave, predajňa Potraviny SO na sídl. Váh, Cukráreň na Winterovej ulici, denný bar Delfín na Valovej ul., Lahôdky na Royovej ul., Potraviny s obsluhou na Vrbovskej ceste, stánok Lahôdky na sídl. A. Trajan, bufet Poliklinika na Rekreačnej ul., bufet ČSAD na Vajanského ul., bufet Nemocnica na Winterovej ul., predajňa Potraviny SO na Vrbovskej ceste, stánok Ovocie - zelenina na Nitrianskej ul., stánok Ovocie -zelenina na Ul. kpt. Nálepku, Predajňa metráže a text. konf. na Winterovej ul. č. 1754/14, Chemická úpravňa vôd na Vodárenskej ul., Predajňa metráže a textilnej konfekcie na Winterovej ul. č. 32, predajňa Potraviny SO v Orviskom kúte, kiosk Perla na Ul. kpt. Nálepku, Lahôdky na Ul. kpt. Nálepku, predajňa Potraviny SO + Lahôdky na ul. Pod Párovcami, predajňa Potraviny SO na Kukučínovej ul., stánok Ovocie - zelenina na Slňave, stánok ovocie - zelenina na Krajinskej ul., predajňa Ovocie - zelenina na sídl. Váh, stánok Ovocie -zelenina na Staničnej ul., Opravy chladiarenských zariadení š.p. Elektrokov Trnava na Šafárikovej ul., Lahôdkárska výrobná na Ul. A. Hlinku, Zlatokov š.p. Trenčín – prevádzka 05 Piešťany na Vodárenskej ul., Drogéria na Valovej ulici, Drogéria na sídl. Juh, Predajňa PNS na Vrbovskej ceste, Predajňa PNS na Slňave, Potraviny SO na Krajinskej ceste, Drevozárstvo š.p. Piešťany prevádzka Stolárstvo na Priemyselnej ceste, Predajňa PNS na Kolonádovom moste, Doškoľovacie stredisko na Staničnej ul., prevádzka Kazačok š.p. Reštaurácie Trnava na Ul. Jonáša Záborského, Centrál na Winterovej ul., predajňa Kožušiny na Kukučínovej ul., Obuv Piešťany na Nám. slobody 2, Mototechna – predajňa náhr. dielov

na vozidlá na Winterovej ul., predajňa Lahôdky na sídl. Juh, predajňa Drobný tovar – papier, hračky, kočíky na Ul. 1. mája OS Juh, Zlatokov š.p. Trenčín – prevádzka 03 Piešťany na Bratislavskej ceste, predajňa Lahôdky v Kocke na Ul. A. Hlinku, stánok Drobný tovar – bazár na Winterovej ul. (vo dvore domu), predajňa Potraviny v Kocke na Ul. A. Hlinku, predajňa PNS v kocke na Ul. A. Hlinku, Domáce potreby Bratislava – predajňa Kovo, mechanika na Krajinskej ceste, stánok Drogeria v rekr. oblasti Sĺňava II, Sklad nábytku na Obchodnej ul., predajňa Ovocie - zelenina na Nám. slobody, stánok Kvety pri cintoríne na Bratislavskej ceste, Obytno-prevádzkový dom na Ul. Čsl. armády, Predajňa partiových odevov na Kukučínovej ul., Predajňa textilu na Nám. slobody, Pohrebništvo na Ul. D. Tatarku, Bakchus vila nad m.č. Banka, Rekreačné zariadenie Piešťany (dvojdom a dvor) na Vážskej ul., Rekreačné zariadenie (dom a dvor) na Vážskej ul., Rekreačné zariadenie Lúč na Červenej veži.

Z plánovaných nebolo vydražených viacero objektov: predajňa Mäso-údeniny na Ul. A. Šindelára, Čalúnnická dielňa Drevovýroby na ul. ČSA, Drogeria na Nám. slobody, predajňa Ovocie - zelenina na Rázusovej ul. (reštitúcia), kiosk U Vrabca na Staničnej ulici (majetkovo nevysporiadané), Dámske zákazkové krajčírstvo na Rázusovej ul., Širokosortimentná predajňa priemyselného tovaru v Kocke na Ul. A. Hlinku, predajňa Klenoty - hodiny na Nám. slobody (reštitúcia), predajňa PNS na Winterovej ul. (majetok Slov. lieč. kúpeľov Piešťany), predajňa Klenoty Orient na Ul. ČSA (reštitúcia), Sauna Heinola + ubytovacie zariadenie na Odborárskej ul. (nebola vydražená ani po druhýkrát a preto sa stala majetkom mesta Piešťany), Záhradníctvo Bodona (z Komunálnych služieb mesta Piešťany prešlo na Technické služby mesta Piešťany, t.j. sa stalo majetkom mesta), predajňa Lahôdky (bývalá predajňa Ryba) na Nám. slobody (reštitúcia), Výchovno-vzdelávacie zariadenie v RO Sĺňava II, Rekreačné zariadenie Sĺňava, Kancelárie riaditeľstva Drevovýroby na Rastislavovej ul. (dražiteľ nezohnal peniaze), predajňa Potraviny SO na sídl. Juh, Minigolf Sĺňava na Ceste J. Alexyho (ostal majetkom mesta), Veľkoobchodný sklad zemiakov (bude daný do ekonomického prenájmu občanovi), Koliba na Červenej veži (vzhľadom k vysokej vyvolávacej cene takmer 5 mil. Kčs nenašiel sa záujemca o vydraženie) a pod. Uvažovalo sa dokonca aj o privatizácii mestského kina na Beethovenovej ul.

Niektoré prevádzkové jednotky v Piešťanoch neboli vôbec zaradené do malej privatizácie, ale boli z nej vyradené na základe rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu nár. majetku SR alebo rozhodnutia mesta Piešťany. Boli to: Čistiareň a práčovňa Piešťany – Bodona (z Komun. služieb MP prešla na Technické služby MP – majetok mesta), Foto - kino Piešťany na Rázusovej ul., reštaurácia Semafor š.p. Reštaurácie Trnava (priestory potrebovalo učilište pre praktické vyučovanie svojich žiakov – Semafor sa má stať majetkom mesta, ktoré ho dá do prenájmu SOU na Mojmirovej ul.), objekt ÚRSST Piešťany, rekreačné zariadenie ŠPTU Sĺňava I (Albertino), prevádzka Nábytok na Winterovej ul. (nebytové priestory Dospra), Oprava obuvi VKUS Piešťany, Rekreačný dom na Kukučínovej ul., budova riaditeľstva VKUS na Kukučínovej ul. (pre orgán št. správy – Obvodný úrad v Piešťanoch), Bytové hospodárstvo Piešťany (a.s. Dospra), Drevovýroba Piešťany na Ul. ČSA, Rekreačné stredisko Klas podniku Zdroj na Odborárskej ul. Sĺňava II, Kovomontáže, š.p. Piešťany (prešli do majetku Mesta Piešťany).

13. Mestské podniky v roku 1992 (zakladateľ mesto Piešťany)

a) Komunálne služby mesta Piešťany, š.p. V roku 1992 pokračoval proces likvidácie podniku.
b) VKUS, š.p. Piešťany. V roku 1992 pokračoval proces likvidácie podniku. Do majetku mesta Piešťany prešla administratívna budova VKUSu na Kukučínovej ul. a ďalší hnutelný majetok VKUSu ako napr. autá AVIA 30, Volga a pod.

c) Rádiovýznávací podnik, š.p. Piešťany.

V roku 1992 pokračoval proces likvidácie podniku.

d) Drevovýroba, š.p. Piešťany. V roku 1992 pokračoval proces likvidácie podniku. Dražby jednotlivých prevádzok Drevovýroby sa uskutočnili v rokoch 1991 – 92 pod vedením Komisie pre privatizáciu národného majetku pre okres Trnava.

Po neúspešnej dražbe Čalúnnickej dielne Drevovýroby so skladom a kotolňou nachádzajúcej sa na Ul. ČSA (dnešná Teplická ul.) prešla táto na základe žiadosti mesta Piešťany ešte v roku 1991 do majetku mesta. V roku 1992 bola odpredaná Milanovi Antalovi z Piešťan.

V roku 1992 sa uskutočnila dražba budovy bývalého riaditeľstva podniku Drevovýroba na Rastislavovej ul. 1 (vydražená za 4 350 tis. Kčs). Nakoľko dražba bola neúspešná (suma neuhradená v termíne), požiadal likvidátor Drevovýroby Ministerstvo pre správu a privatizáciu nár. majetku SR o súhlasné stanovisko k priamemu odpredaju spolu s návrhom predajnej ceny, vychádzajúc zo znaleckého posudku. Na základe súhlasu ministerstva bol objekt odpredaný pôvodným vydražiteľom – Pavol Devan, Jozef Gubala, František Pjontek za 1,8 mil. Kčs.

e) Prevádzkárne mesta Piešťany Folklór. K 31.12.1992 sa definitívne ukončil proces likvidácie prevádzkarne.

f) Kovomontáže, š.p. Piešťany. Podnik bol rozhodnutím Ministerstva pre správu a privatizáciu NM SR vyňatý z malej privatizácie a v zmysle zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí prešiel do majetku mesta Piešťany. Na základe výberového konania konaného v júni 1992 ho mesto v septembri 1992 odpredalo Komerčno-inžinierskej organizácii Nitra za finančnú čiastku 82 mil. Kčs.

g) Technické služby mesta Piešťany. Tento mestský podnik nebol určený na likvidáciu. Jeho úlohou je spravovať časť majetku mesta Piešťany. Do majetku mesta bolo prevedené kúpalisko Sĺňava, Zimný štadión v Piešťanoch, sauna Heinola, Práčovne a čistiarne v Piešťanoch, Záhrady Bodona a pod. Prostredníctvom Správy hospodárskej stratégie MsÚ v Piešťanoch boli predložené i ďalšie požiadavky o prevod do majetku mesta. Zároveň v rámci pripravovanej 2. vlny privatizácie mesto Piešťany predložilo konkurenčný privatizačný projekt na objekt ubytovne Bodona, ktorého vlastníkom je š.p. Podnik servisných a sociálnych služieb Trnava. V roku 1992 bola sauna Heinola daná do ekonomického prenájmu Ing. Jozefovi Uhrákovi z Piešťan.

14. Akciová spoločnosť Dospra Piešťany v roku 1992

a) Založenie a.s. V roku 1992 na základe doporučenia mestskej rady (vid'. uzn.č.45/1992 zo dňa 28.1.1992) a po schválení mestským zastupiteľstvom (uzn.č.27/1992 zo dňa 27.3.1992) bol zrušený štátny podnik Bytové hospodárstvo Piešťany bez likvidácie (spravoval komunálne, t.j. predtým štátne byty na území Piešťan) a zároveň bol podnik transformovaný na akciovú spoločnosť Dospra Piešťany. Mesto Piešťany vydalo zakladateľskú listinu a stanovky a.s.

Dospra Piešťany. Spoločnosť vznikla dňom zápisu do obchodného registra na Obvodnom súde Bratislava I dňa 25. mája 1992.

b) Stanovy a majetok a.s. po jej založení. Po zrušení š.p. Bytové hospodárstvo sa jediným vlastníkom celého základného kapitálu a zároveň zakladateľom a.s. Dospra Piešťany stalo Mesto Piešťany v súlade s Obchodným zákonníkom č. 513/91 Zb. Podľa stanov prešlo vlastníctvo základného kapitálu z Mesta Piešťany na a.s. Dospra Piešťany dňom zápisu spoločnosti do obchodného registra. Spoločnosť bola založená bez výzvy k upisovaniu akcií a bola zriadená na dobu neurčitú. Sídlo spoločnosti je v Piešťanoch, Školská ul. 19.

A.s. Dospra je verejnoprospešná organizácia, ktorej podnikateľské aktivity smerujú k pokrytiu nákladov na vlastnú prevádzku a investorskú činnosť. Činnosť spoločnosti je zameraná najmä na prevádzku a údržbu obytných domov a iných nebytových objektov a nehnuteľností, ktoré sú vo vlastníctve Dospra. Ďalej je to prevádzka a údržba tepelných zdrojov a rozvodov, výroba a predaj tepelnej energie fyzickým a právnickým osobám, nájom bytov a nebytových priestorov, výstavba obytných domov z vlastných zdrojov alebo dotácií a pod.

Základný kapitál spoločnosti pri jej zriadení bol 851 016 240,- Kčs a pozostával z nehnuteľného majetku (obytné domy, tepelné zariadenia, iné nehnuteľnosti, stavby – inžinierske siete a pozemky) a z hnutel'ného majetku. Ocenenie vykonala znalecká organizácia Corpora Bratislava.

Základný kapitál spoločnosti bol rozdelený na 8 510 akcií v menovitej hodnote á 100 000,- Kčs a 1 akciu v hodnote 16 240,- Kčs. Majiteľom všetkých akcií pri založení bolo Mesto Piešťany. Všetky akcie sú akciami na meno. V mene zakladateľa spoločnosti, t.j. Mesta Piešťany, koná Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch.

A.s. si vytvára povinný rezervný fond vo výške 10 % základného kapitálu. V súlade so zákonom č. 592/1990 Zb. o rozpočtových pravidlách SR odvádza Dospra odvod zo zisku a odvod z objemu miezd do rozpočtu Mesta Piešťany. Zostávajúci zisk, po splnení daňových a odvodových povinností a tvorby fondov sa použije na investície do majetku spoločnosti.

c) Orgány a.s. Dospra Piešťany. Sú to:

- valné zhromaždenie členov a.s. (akcionárov);
- predstavenstvo a.s. (správna rada). Bolo 7 členné. Riadilo činnosť spoločnosti a konalo v jej mene. Po založení a.s. sa predsedom predstavenstva stal primátor mesta Ing. V. Hájovský a členmi JUDr. I. Horanský, Ing. M. Smejkal, Mgr. E. Brlajová, D. Kubica, Ing. V. Zábrazný a Ing. arch. D. Drgoňová;
- dozorná rada a.s. Bola 6-členná. Dozerala na výkon pôsobnosti predstavenstva a na uskutočňovanie podnikateľskej činnosti spoločnosti;
- riaditeľ a.s. Predstavenstvo a.s. za riaditeľa a.s. Dospra Piešťany menovalo Martina Ondku. Riadil bežnú činnosť spoločnosti a zodpovedal za plnenie uložených jemu a aparátu spoločnosti.

d) Činnosť a.s. Dospra Piešťany v roku 1992. Dospra od mája 1992 začala hospodáriť so zvereným majetkom. Činnosť spoločnosti bola zameraná najmä na komplexnú starostlivosť o bytových fond a výrobu tepla. Novou činnosťou sa stalo investorstvo pri výstavbe bytov. Začalo sa aj s výstavbou nadstavieb na strechách veľkých domov (napr. na Royovej ul., na Vážskej ul. a pod.).

V septembri 1992 predala a.s. Dospra v tichosti niekoľko veľkých obytných domov určitým súkromným osobám. Vyvolalo to rozruch medzi občanmi mesta, ba aj na celom Slovensku.

Vznikla „kauza Dospra Piešťany“. Odpredaj týchto domov síce vtedajšie stanovy akc. spoločnosti povoľovali, uskutočnil sa však bez vedomia väčšiny poslancov MsZ, tiež bez vedomia nájomníkov bytov bývajúcich v týchto domoch, domy neboli bežným spôsobom vydražené, ale boli Dosprou odpredané za výhodné ceny niektorým vybraným majiteľom. Proti tomuto predaju domov protestovali v nich bývajúci nájomníci, ktorí mali záujem odkúpiť jednotlivé byty do osobného vlastníctva. S týmto postupom Dospry nesúhlasili aj niektorí poslanci za SNS, Stranu zelených, Demokratický blok, nezávislí poslanci i ďalší. Žiadali vysvetliť príčin odpredaja majetku Dospry, koľko nehnuteľností bolo odpredaných, akým spôsobom sa realizoval odpredaj a pod. Protestné listy nájomníkov a poslancov uverejnil týždenník Piešťanský týždeň.

Mestské zastupiteľstvo sa „prípados Dospra“ zaoberalo na zasadnutí 27. novembra 1992 (viď. uzn.č.187 - 197/1992). Na základe návrhu hovorkyne iniciatívnej skupiny poslancov Mgr. Aleny Vráblovej odvolali potom poslanci jednotlivo členov správnej rady Dospra (s výnimkou Ing. Konečného, ktorý bol do predstavenstva menovaný len nedávno, keď bol už odpredaj domov uzavretý). Potom bola zvolená nová správna rada a dozorná rada Dospry. Nové predstavenstvo (predseda Ing. Farkaš) dostalo za úlohu vypracovať nové stanovy Dospry. (Na zasadnutí 30.11.1992 predstavenstvo schválilo vypísanie konkurzu na obsadenie funkcie riaditeľa a.s. Dospra).

Postup Dospry pokladala väčšina poslancov MsZ ak nie za protizákonný (voči čomu sa ohradil poslanec JUDr. Š. Bartovic), tak určite za nemorálny a za poškodzujúci finančné záujmy mesta. Jedným z tých, čo odkúpili od Dospry dom, bol aj viceprimátor JUDr. Š. Bartovic. Jeho počínanie pokladala väčšina poslancov za porušenie morálnych zásad a sľubu poslanca. V následnom hlasovaní MsZ bol odvolaný z funkcie viceprimátora i člena mestskej rady.

„Prípad Dospra“ nebol v priebehu roka 1992 uzavretý, ale mal pokračovanie aj v nasledujúcom roku.

15. Mestské podnikateľské centrum v Piešťanoch

Vzniklo v roku 1992 v priestoroch bývalej haly podniku Tesla Piešťany, pôvodne určenej pre zamestnanie telesne ťažko postihnutých občanov, ktorá prešla do majetku mesta Piešťany. Na vzniku MPC sa podieľalo mesto Piešťany a zakladateľ centra a.s. Dospra Piešťany v spolupráci s The Entrepreneurship Center Bratislava (konzultačné stredisko pre podnikateľov).

Služby poskytované podnikateľským centrom budú v prvom rade pozostávať z prenájmu, správy a údržby nebytových priestorov v objekte MPC (bývalej výrob. haly Tesly). Prenájom výrobných priestorov sa uskutočňuje výberovým konaním na základe predloženého podnikateľského plánu. Jednou z podmienok na získanie prenájmu je aj vytvorenie pracovných príležitostí pre telesne postihnutých občanov s následnými finančnými úľavami pre podnikateľa.

Ďalej MPC vykonáva organizačnú činnosť, kontakty s odborníkmi, poradenskú činnosť, tvorbu podnikateľských plánov, informačno-propagačný servis, použitie faxu, kopírky, počítače, sekretárske služby, spoločenskú miestnosť, podateľňu a pod. Inkubátor bude predovšetkým napomáhať rozvoju podnikateľov v centre a vyhľadávaniu možností uplatnenia pre zdravotne postihnutých občanov, pre ktorých bola pôvodne hala postavená. Služby budú po získaní technického vybavenia centra k dispozícii pre všetkých podnikateľov.

16. Peňažné ústavy v Piešťanoch v roku 1992

a) Slovenská štátna sporiteľňa, filiálka Piešťany

Pobočka SŠTSP bola dlhé roky jediným peňažným ústavom v Piešťanoch počas obdobia socializmu.

Podľa zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii vznikli zmeny aj v sporiteľníctve. V dôsledku federatívneho usporiadania štátu vznikli v ČSFR dve samostatné sporiteľne, z ktorých jedna bola Slovenská štátna sporiteľňa s pôsobnosťou v Slovenskej republike. V nasledujúcom období pokračovala činnosť sporiteľne nerušene v plnom rozsahu. Jej primárnou úlohou bola akumulácia vkladov obyvateľstva. Ďalšou činnosťou bola pôžičková a úverová činnosť. Postupne vznikli ďalšie sporiteľníčné činnosti (napr. predaj žrebov Čsl. štátnej lotérie, zmenárenská činnosť, atď.). V Piešťanoch v tom období pôsobila Miestna pobočka SŠTSP Piešťany, okres Trnava. Budova sporiteľne sa nachádza na rohu Nám. slobody a Nitrianskej ul.

Po roku 1989 došlo k zmenám v bankovníctve. Od 1.1.1990 na základe zákona č. 158/89 Zb. stala sa SŠTSP univerzálnou komerčnou bankou (štátnou). V roku 1991 sa zmenila organizačná štruktúra SŠTSP. V Piešťanoch namiesto pobočky vznikla filiálka I. Mestskej pobočky SŠTSP v Trnave. Vedúcou filiálky v roku 1992 bola Marta Kániková.

V roku 1991 začalo vedenie sporiteľne pracovať na Privatizačnom projekte SŠTSP, nakoľko ako štátny peňažný ústav bola sporiteľňa zaradená do 2. vlny veľkej privatizácie.

b) Všeobecná úverová banka, a.s., pobočka Trnava, expozitúra Piešťany

Prvých 3-ja pracovníci prišli trvale do Piešťan už v septembri 1990 a k dispozícii dostali miestnosť v OD Prior. Od apríla 1991 pôsobilo 7 pracovníkov VÚB v priestoroch Viktórie Régie.

VÚB získala v Piešťanoch priestory bývalej predajne Sklo – porcelán na Nám. slobody (v blízkosti filiálky Slov. štát. sporiteľne). Rekonštrukčné práce prebiehali počas roka 1992.

VÚB a.s., expozitúra Piešťany, začala svoju činnosť v nových priestoroch 22. decembra 1992. Vedúcim expozitúry sa stal Ing. Miroslav Marko.

VÚB začala v meste poskytovať rôzne služby: vedenie bežných účtov podnikateľov, vedenie osobných účtov občanov s možnosťou vydania platobných kariet a šekových knížiek, termínované vklady a vkladné knižky za výhodných úrokových podmienok, predaj vkladových certifikátov a ďalších cenných papierov, pokladničné služby, preberanie tržieb prostredníctvom nočného trezoru, prenájom bezpečnostných schránok (sejfová služba), zmenárenské služby, vedenie bežných a termínovaných devízových účtov, poskytovanie úverov podnikateľom, poradenské a konzultačné služby.

c) Ekoagrobanka, a.s. Ústí nad Labem, pobočka Piešťany

V Piešťanoch v budove na rohu Rázusovej ul. a Nám. slobody (bývalý fotoateliér) začala 17. augusta 1992 činnosť piešťanská pobočka Ekoagrobanky. Ekoagrobanka, a.s. Ústí nad Labem je podnikateľský subjekt bez štátnej spoluúčasti. Je to komerčná banka pre poskytovanie služieb právnickým a fyzickým osobám a pre občanov.

Riaditeľkou piešťanskej pobočky sa stala Ing. Mária Bardíková.

17. Firma Marat Export-Import v Piešťanoch v roku 1992

Dňom 2. septembra 1991 obohatila hospodársky a spoločenský život v Piešťanoch nová veľká obchodná firma Marat, spol. s r.o. Jej jediným vlastníkom a súčasne prezidentom je Marat Manafov.

Tento významný slovenský podnikateľ azerbajdžanského pôvodu veľmi rýchlo rozšíril svoje aktivity z rusko-slovenského obchodu s potravinami, ošatením, obuvou i rôznymi potrebami a doplnkami pre domácnosť pre rozsiahle oblasti Ľutni a Urengaja aj do naftovej a plynárenskej sféry v rámci medzinárodného naftového konzorcia pre Azerbajdžan.

Základnou náplňou činnosti firmy Marat v roku 1992 bol sprostredkovateľský obchod vo všetkých oblastiach, najmä však s ropou a plynom a ich produktami, s chemickými výrobkami, poľnohospodárskou a drevárskou produkciou, poradenské služby a pod.

V Piešťanoch poskytuje firma Marat živobytie niekoľkým desiatkam tunajších rodín. Sponzoruje hokejový oddiel Marat Piešťany a prejavuje sa aj ďalšími sociálnymi aktivitami.

18. Firma JIMOS Export-Import v roku 1992 v Piešťanoch

Stala sa jednou z prvých súkromných firiem v oblasti služieb na území Slovenska po novembri 1989. Vznikla v roku 1990 so sídlom v RO Slňava I. Majiteľom firmy sa stal Ing. Ivan Mrázik.

V rokoch 1990 – 92 firma podnikala v oblasti služieb a cestovného ruchu. V prvej fáze prevádzkovala areál autocampingu na Slňave I. V roku 1992 firma začala budovať aj vlastnú zahraničnú obchodnú činnosť.

Už v roku 1990 firma JIMOS kúpila objekt Červená veža v devastovanom stave a začala sa celková rekonštrukcia stavby. Namiesto letnej reštaurácie sa tu staval penzión (sezónne využitie by bolo nerentabilné). Objekt však nebol dokončený.

V roku 1991 odkúpila firma reštauračný objekt Benátky od pôvodného majiteľa, ktorému bol vrátený v rámci reštitúcií. V priebehu roka 1992 pokračovali rekonštrukčné práce.

K 1.1.1992 firma kúpila hotel Satelit, ktorý pôvodne slúžil na odborárske rekreácie. Firma JIMOS ho za 15 mil. Kčs prestavala na hotel.

19. Firma AGE spol. s r.o.

Táto piešťanská firma vznikla 1.1.1992. Zaoberá sa predajom agro-ekologických zariadení (elektronickými prístrojmi aplikovanými na oblasť poľnohospodárstva a ochrany prírody, napr. zariadenie na ochranu spodných vôd), tiež výpočtovej techniky, spotrebnej elektroniky a veľkoobchodnou činnosťou s televíznymi prijímačmi.

20. Súkromná pekáreň Helabo, spol. s r.o. v Piešťanoch

Firma Helabo, s.r.o., so sídlom na Sládkovičovej ul. v Piešťanoch, vznikla ako prvá súkromná pekáreň v Piešťanoch po ukončení obdobia socializmu. Slávnostné otvorenie prevádzky sa uskutočnilo 12. februára 1992. Firma Helabo vznikla spojením podniku zahraničného obchodu ABOV Košice a švajčiarskej firmy Hoppenhal.

Pre obyvateľov Piešťan firma pečie chleby, bagety a rôzne druhy zemi.

21. Tuzex v Piešťanoch v roku 1992

Už v roku 1962 bola na rohu kolonády Pavlovovej ulice (terajšia Winterova ul.) oproti

kinu Moskva otvorená jedna z prvých predajní Tuzexu v Československu. Predajňa mala aj samostatné oddelenie na Kalinčiakovej ulici.

V roku 1976 sa Tuzex presťahoval do nákupného strediska Kocka a na pôvodnom mieste ostala iba predajňa Tuzex – potraviny. Po dobudovaní kúpeľného strediska Balnea Grand, Palace a Splendid vznikla v roku 1981 aj na Kúpeľnom ostrove ďalšia exkluzívna predajňa Tuzex.

Po odkúpení rozostavanej budovy podniku Miestne zdroje na Ul. A. Hlinku (neďaleko hlavnej autobusovej stanice) postavila v priebehu roka 1991 a.s. Tuzex nový obchodný dom v Piešťanoch. Slávnostné otvorenie novej budovy Tuzexu sa uskutočnilo 7. februára 1992. Nový obchodný dom Tuzex, a.s. Piešťany tvoria v súčasnosti 4 oddelenia v novej budove (odd. priemyselného tovaru, odd. textilu, odd. kozmetiky, hračiek, skla a krištáľu a odd. potravín) a predajňa Balnea Centrum na Kúpeľnom ostrove.

Vedúcim predajne Tuzex, a.s. v Piešťanoch je Ing. Jaroslav Mišura.

V Tuzexe sa platí americkými dolármi, francúzskymi a švajčiarskymi frankami, anglickými librami, nemeckými markami, rakúskymi šilingami a stále platnými bonami.

22. Hotel Eden, s.r.o. v roku 1992

Po 2. svetovej vojne boli vlastníkmí hotela Eden z 2/3 p. Kubán a z 1/3 p. Šucha. V októbri 1948 bol hotel znárodnený a až do 1. augusta 1990 bol v správe Interhotelov Bratislava. Po tomto termíne založili právoplatní dedičia, t.j. Ing. Ivan Kubán a 6 dedičov rodiny Šuchovej, obchodnú spoločnosť s ručením obmedzeným s názvom „Hotel Eden so sídlom v Piešťanoch v hoteli Eden“. Vedením 7-člennej spoločnosti bol poverený Ing. I. Kubán. V zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách to bol jeden z prvých hotelov na Slovensku, vrátený pôvodným majiteľom.

V roku 1992 mal hotel izby s ubytovacou kapacitou 90 lôžok. Pre návštevníkov hotela bola k dispozícii rekonštruovaná 120 miestna kaviarňa s reštauráciou. Na prízemí sa nachádza denná vináreň aj pre domácich obyvateľov.

V hoteli bolo v priestoroch bývalej francúzskej reštaurácie zriadené Casino švédskej firmy, ku ktorému patrí i nočný bar. Na 1. poschodí sa nachádza komorná reštaurácia Globus, prispôbena interiérom i kuchyňou na orientálny spôsob. Hneď vedľa nej je miniterasa so 4 stolmi.

23. Privatizácia Bakchus vily

Známe výletné miesto Bakchus vila pri Piešťanoch patrilo Interhotelu Bratislava. 3. júna 1992 sa na Malej scéne konala dražba v rámci ktorej Bakchus vila i s pozemkom o rozlohe 14 350 m² bola predaná do súkromného vlastníctva. Jej vlastníkom sa stala obchodná firma JP Valuch z Bratislavy.

24. Nové trhovisko na sídlisku A. Trajan v Piešťanoch

V lete roku 1992 vybudovali pracovníci piešťanských Technických služieb MP na sídl. A. Trajan novú minitržnicu s 25 stolmi. V budúcom období pribudnú k predajným stolom aj uzatvorené predajné stánky.

25. Predavači lósov v Piešťanoch

V roku 1992 sa predávali na viacerých miestach v Piešťanoch výherné lósy. Niekoľko pultov bolo rozložených na Nám. slobody pri Dome obuvi, v chodbách OD Prior a pod.

Najobľúbenejšie boli stierateľné lósy Zverokruh, Hra o Niké, otváracie lósy pre deti a pod. Vyskytli sa prípady, že za 5,- Kčs sa podarila výhra aj 50 000,- Kčs.

26. Reštaurácia s barom Sindibád

Majiteľom tejto zvláštnej reštaurácie je zahraničný manželský pár Ghanamovcov. Nachádza sa na Bratislavskej ceste (kde prechádza do Žilinskej cesty). Reštaurácia vznikla v júli 1992 v priestoroch bývalej reštaurácie Šeherezáda. Pripravujú sa tu rôzne orientálne jedlá, napr. cícerová kaša alebo fašírky so sezamovou pastou, rôzne orientálne zeleninové šaláty zaliate olivovým olejom a prichutené exotickými koreninami. Z mäsitých jedál napr. arabské jedlo „kebab“ (jemne zomleté jahňacie mäso s rôznymi príchutami – petržlenovou vňaťou, cesnakom, cibulkou, koreninami – sa v tvare šúľka opeká nad roštom), atď. K dispozícii sú teda 2 kuchyne – jedna pre mäsitá jedlá a druhá pre vegetariánov. Reštaurácia Sindibád je jediným miestom v Piešťanoch kde sa možno reštauračne najesť aj po polnoci.

27. Pizzeria Mario

15. februára 1992 po rekonštrukcii bývalých priestorov Snack baru na Winterovej ulici začala v nich prevádzku malá Pizzeria Mario. Investorom rekonštrukcie v hodnote 1,1 mil. Kčs bola firma Comercio, spol. s r.o. Bratislava a realizovala ju firma Rekostav v priebehu 2-och mesiacov. Pracuje tu 6 pracovníkov a kapacita pizzerie je 12 miest a 7 miest pri barovom pulte. Ponúkajú 20 druhov pizze v cene od 21,- do 90,- Kčs, ďalej špagety, toasty, destiláty, likéry, nealkoholické nápoje a pod. Niektoré suroviny dovážajú priamo z Talianska (morské riasy, mušle a pod.) a chlieb na toasty z Rakúska.

28. Reštauračné zariadenie M+M „Rendez-vous“

Ide o nový názov bývalého reštauračného zariadenia Kazačok š.p. Reštaurácie Trnava. Novými majiteľmi sa stali piešťanskí podnikatelia Matúšovci. Už 6. decembra 1991 bola otvorená pivárenská časť zariadenia, v roku 1992 pribudla jedáleň a denný bar.

29. Bistro Magura

Jedným z viacerých nových reštauračných zariadení v Piešťanoch je bistro Magura na Štefánikovej ulici (kde do nej ústí Díčova ul.). Na jar roku 1992 ho majiteľke Márii Majerovskej postavila za 3 mesiace na rodinnom pozemku firma Raving.

V bistre Magura možno okrem obvyklých reštauračných služieb (v suteréne je piváreň) uskutočňovať aj rôzne akcie (menšieho rozsahu) ako sú promočné posedenia, oslavy narodenín, stretnutia po rokoch a pod.

30. Predajňa lahôdok Park Bodega v roku 1992

Táto známa piešťanská lahôdková predajňa sa nachádza na výhodnom mieste pri Winterovej ul. pri vstupe do mestského parku. Nájomcovia predajne (priestory patria Slov. lieč. kúp.) manželia Melicherovci ju otvorili v máji 1991 pod staronovým názvom Park Bodega.

Ponúkajú sa tu rôzne druhy lahôdkových jedál: viaceré druhy majonézových šalátov, čerstvé syry, údeniny, čokolády (cca 30 druhov), liehoviny, nealkoholické nápoje, atď. Náročnejší zákazníci si tu môžu kúpiť kaviár, olivy, francúzsku horčicu, špeciálnu kávu, južné ovocie a pod. Špeciálnou ponukou sú darčekové koše, obložené misy a chlebíčky. Predajňa je vzorne

aranžérsky zariadená, dbá sa dôsledne o hygienu predaja a na odbornosť obsluhujúceho personálu.

31. Predajňa zeleniny Culex

V roku 1992 bola otvorená nová predajňa zeleniny na Sasinkovej ul. (bezbariérová, t.j. prístupná aj pre vozíčkarov). Majiteľmi sú manželvia Komárovci. Obsluhujúci personál sú absolventi piešťanskej SPTS – odbor záhradníctvo. V predajni možno zakúpiť čerstvé ovocie a zeleninu, rezané kvety, záhradkárske potreby a pod.

32. Nová zlatnícka predajňa v Piešťanoch

Na Winterovej ulici bola otvorená predajňa Zlatníctvo Jana Kolečová. Manželvia Kolečovci sa predtým zaoberali opravou šperkov alebo ich výrobou na zákazku vo svojom rodinnom dome v Moravanoch nad Váhom. Jana Kolečová má dlhoročnú prax v odbore zlatník – strieborník.

V novom obchode sa zaoberajú predajom zlatých a strieborných šperkov (náušník, prsteňov, príveskov, retiazok, atď.). Zároveň poskytujú aj ďalšie služby, ako sú opravy šperkov, prijímanie zákaziek, vykonávanie ryteckých prác (gravírovanie šperkov), čistenie šperkov, výkup zlata, prepichovanie ušník, skúšky rýdzosti zlata, ohodnotenia a pod.

33. Salón krásy v Piešťanoch

Od februára 1992 je v Piešťanoch v prevádzke špeciálny salón krásy Figure Salon na Winterovej ulici patriaci Kataríne Mrázovej. Salón poskytuje rôzne služby pomocou špeciálnych nemeckých prístrojov. Vykonáva sa tu odtučňovanie, upevňovanie brušného svalstva, vyhladzovanie vrások, tiež odstraňovanie jaziev a akné, atď.

34. Solárium v Piešťanoch

V apríli 1992 neďaleko Vojenského kúpeľného ústavu bolo otvorené Štúdio Solárium Regina. Majiteľkou solária je Charlotta Kukučková. Prístroje na opaľovanie boli dovezené od známej nemeckej firmy AYK.

6. Úpravy mesta, doprava, spoje v roku 1992

1. Stavby v Piešťanoch realizované z prostriedkov mesta v roku 1992

Po schválení vytipovaných stavieb Mestským zastupiteľstvom v Piešťanoch zabezpečovalo Investičné oddelenie MsÚ v Piešťanoch predprojektovú a projektovú prípravu týchto stavieb, vyjadrenie dotknutých orgánov a organizácií, vybavenie stavebného povolenia (na Obv. úrade životného prostredia v Piešťanoch) a nakoniec samotnú realizáciu a kontrolu stavieb (vrátane zabezpečenia dodávateľských prác). Projektová príprava nad 20 000,- Kčs a dodávateľská realizácia nad základ 100 000,- Kčs sa uskutočňovali konkurznou formou, menšie stavby oslovením firmy.

V roku 1992 sa v Piešťanoch dokončili, resp. sa začali stavať nasledujúce stavby (ktorých investorom bolo Mesto Piešťany):

- Vodovod a kanalizácia Mýtny rad. Stavba bola zahájená v roku 1991 (prestavaných 200 271,- Kčs) a ukončená vo februári 1992 (prestavaných 102 524,- Kčs). Celkový náklad

stavby bol 302 795,- Kčs.

- NN elektrické rozvody na sídlisku Tobolka v miestnej časti Banka. Stavba bola zahájená v novembri 1991 (prestavalo sa 11 099,- Kčs) a ukončená v júni 1992 (499 530,- Kčs). Preinvestovalo sa celkovo 510 629,- Kčs.

- STL plynovod (strednotlakový) Žiacka ul., Hudobná ul., Spojovacia ul. Piešťany, m.č. Banka. Akcia bola zahájená v novembri 1991 a ukončená v roku 1992. Prestavaných bolo 617 421,50 Kčs.

- Kanalizácia a elektrická prípojka garáží pri mimoúrovňovom križovaní cesty a železnice. Akcia bola zahájená v októbri 1991 (preinvestovaných 435 215,- Kčs) a v roku 1992 ukončená (100 018,- Kčs). Celkovo prestavaných 535 293,- Kčs.

- Úprava križovatky II/499 a miestnej komunikácie v Piešťanoch. Akcia bola zahájená v roku 1990. Medzi Technickými službami mesta Piešťany a Cestným investorským útvarom Bratislava bol dohodnutý 50 %-ný podiel na vzájomnom financovaní stavby. V roku 1992 financoval stavbu iba CIÚ Bratislava a MsÚ Piešťany uhradil iba autorský dozor a geometrický plán v sume 59 935,- Kčs. Stavba ukončená v júni 1992.

- STL plynovod Žilinská cesta. V roku 1991 bola uhradená projektová dokumentácia nákladom 24 000,- Kčs. Stavba bola realizovaná v marci až júni 1992 nákladom 2 315 018,- Kčs. Celkový náklad stavby bol 2 339 018,- Kčs.

- STL plynovod Štefánikova ul. a Domkársky rad. Stavba sa realizovala od apríla do júna 1992 s nákladom 395 119,- Kčs.

- Chodník pred Satelitom z Rázusovej ul. cez Nám. 5. mája. Bol vybudovaný v apríli 1992 k letnej kúpeľnej sezóne s nákladom 84 025,- Kčs.

- Úprava Pokojnej ul. v m.č. Banka. Nasledovala po plynifikácii z prechádzajúcich rokov. Začala sa koncom roka 1991 (preinvestovalo sa 141 890,- Kčs) a v marci 1992 bola ukončená (46 083,- Kčs). Celkový náklad úpravy bol 187 973,- Kčs.

- Klub dôchodcov na ul. A. Hlinku. Stavba bola zahájená ešte v roku 1990. V stavebných prácach sa potom pokračovalo od marca do októbra 1992 (preinvestovaných 1 460 416,- Kčs). Celkové náklady boli 2 030 415,- Kčs. Uvažuje sa o zmene využitia stavby na Dom detí a mládeže (súčasný DDaM na ul. ČSA sa má v rámci reštitúcií vrátiť pôvodnému majiteľovi).

- Vývarovňa pre dôchodcov na Staničnej ul. Jej rekonštrukcia sa uskutočnila v období august – december 1992. Na diele sa preinvestovalo včetine úhrady za projektovú dokumentáciu celkom 1 903 062,- Kčs. Rekonštrukciou vývarovne pre dôchodcov získali títo dôstojný stánok s možnosťou nielen stravovania, ale aj oddychu s posedením v podobe klubovej činnosti.

- STL plynovod Topoľčianska ul. a Bananská ul. v m.č. Banka. Bol budovaný z podnetu plynifikácie Domu slov. spisovateľov (bývalá Horváthova vila na začiatku Banky). Táto inštitúcia uhradila projekčné práce. MsÚ v Piešťanoch zabezpečil stavebné konanie (stav. povolenie), prípravu a realizáciu tohto plynovodu. Stavbu realizovala firma Stapros Piešťany v októbri a novembri 1992 v náklade 816 920,- Kčs. Ešte v závere roka sa dokázala väčšia časť rodinných domov popri plynovode pripojiť naň.

- STL plynovod Bananská ul., Športová ul., Dominova ul. v m.č. Banka. Stavba sa realizovala taktiež v mesiaci október a november 1992 a to stavebnou skupinou PoD Sokolovce (poľn. družstvo) a Kovomontáže Piešťany v náklade 655 517,- Kčs.

- Rekonštrukcia amfiteátra. V roku 1992 sa previedli stavebné práce len na inžinierskych

sieťach (na elektrickej prípojke, kanalizácii, vodovode) s čiastkou 294 306,- Kčs, včetně uvedenia chodníkov do pôvodného stavu.

- Slaboprúd A. Trajan I. a II. stavba. V roku 1992 sa na telefonizácii sídliska A. Trajan preinvestovalo 432 512,- Kčs.

- Rekonštrukcia Mestskej knižnice v Piešťanoch. Rekonštrukčné práce na budove knižnice na Školskej ul. sa začali v októbri 1992. Stavba sa zabezpečila pred neprimeraným sadaním (trhliny v múroch). Ďalšie práce sa týkali vnútorných opráv interiérov. Tiež sa urobil vstup do priestorov knižnice pre imobilných občanov nášho mesta (vozíčkarov). V roku 1992 sa preinvestovalo na objekte 1 257 000,- Kčs.

- Miestne komunikácie na sídlisku Tobolka v m.č. Banka. Na tomto sídlisku, popri už niekoľko rokov stojacich nových rodinných domoch, boli stále problémy s prechodom po nevybudovaných uliciach (prach, blato). S realizáciou týchto, už dlho očakávaných komunikácií, sa začalo od Nám. M. Benku v novembri 1992. Dodávateľom stav. prác bol Doprastav Žilina.

2. Bytová situácia v Piešťanoch v roku 1992

Na začiatku roku 1992 bolo v Piešťanoch okolo 11 700 bytov (štátne resp. mestské byty, družstevné byty, podnikové byty, rodinné domy). Byty však stále chýbali. Na Mestskom úrade v Piešťanoch bolo evidovaných asi 1 400 žiadostí o byt, Piešťanské stavebné bytové družstvo malo okolo 1 700 nebývajúcich členov.

Počet bytov v Piešťanoch sa v nasledujúcom období už asi oveľa nezvýši. Ak si Piešťany majú zachovať charakter kúpeľného mesta, nemôžu si dovoliť výstavbu ďalších veľkých sídlisk a rozširovanie mesta. Tiež estetická stránka niektorých častí mesta je na nízkej úrovni, ako napr. najväčšie mestské sídlisko A. Trajan.

Na 3. zasadnutí MsZ v Piešťanoch 30. apríla 1992 bola schválená „Koncepcia mestskej bytovej politiky v Piešťanoch na roky 1992-95 s výhľadom do roku 2000“. MsZ prijalo zásadu, aby sa v najbližšej dobe mestské byty (bývalé štátne), spravované Dosprou, nepredávali nájomníkom bytov.

Mestské byty tvoria viac než štvrtinu všetkých bytov v Piešťanoch. Naproti tomu sa družstevné i podnikové byty budú môcť predávať ich užívateľom.

3. Komplexná bytová výstavba na sídl. A. Trajan v roku 1992

V roku 1992 sa niekoľkoročná výstavba sídliska A. Trajan chýlila ku koncu. Problémy boli s financovaním dostavby bytov. Po vyčerpaní dotácie zo štátneho rozpočtu mohli ukončenie stavby dofinancovať buď mesta Piešťany (spočiatku však nemalo prostriedky) alebo Piešťanské stavebné bytové družstvo (žiadalo však zodpovedajúci počet bytov), prípadne a.s. Dospa (hoci za cenu úveru).

Dotácia na dofinancovanie KBV na sídl. A. Trajan v roku 1992 na základe stanoveného limitu zo štátneho rozpočtu bola v sume 44,8 mil. Kčs. Mesto Piešťany preinvestovalo z vlastných zdrojov na tento účel v roku 1992 6,029 mil. Kčs. Výstavbu bytov realizovať piešťanský Pozemstav, a.s.

V roku 1992 boli dokončené a kolaudované nasledujúce byty:

- 72 byt. jednotiek bloku 21B – A. Trajan 3b (III. stavba) Piešťany. Byty boli odovzdané 23. januára 1992 (družstevné byty pre PSBD);

- 24 b.j. bloku 25C – A. Trajan 3a (III. stavba) Piešťany. Z toho bolo 8 bytov bežných a 16

bytov pre ťažko telesne postihnutých občanov. Odovzdané boli Dospre 1. augusta 1992 (mestské byty);

- 72 byt. jednotiek bloku 22A – A. Trajan 3b stavba Piešťany. Odovzdané boli a.s. Dospra 5. novembra 1992.

Na sídl. A. Trajan sa tiež dokončovala výstavba viacfunkčného zdravotného strediska, budovala sa technická vybavenosť sídliska (chodníky, terénne úpravy a pod.), pokračovali práce na prepojení vodovode, kotolni a pod.

V roku 1992 sa na sídl. A. Trajan dokončila tiež výstavba novej IX, základnej školy (dodatočne sa riešila požiadavka Školskej správy v Trnave na riešenie bezbariérového pohybu invalidných detí v objekte školy a Nemocnice s poliklinikou v Piešťanoch na zriadenie zubnej ambulancie v priestoroch školy.

4. Strešné stavby v Piešťanoch

V Piešťanoch je stále nedostatok bytov. Výstavba nových bytov na sídl. A. Trajan ani zďaleka nestačí pokryť záujem zo strany uchádzačov o byt. Mesto už tiež nemá voľné pozemky na ďalšiu rozsiahlu bytovú výstavbu a ani ju nemieni robiť.

Preto sa v roku 1992 prišlo v Piešťanoch k výstavbe bytov na plochých strechách niektorých viacpodlažných obytných domov.

Napríklad, na streche 6-podlažného obytného domu na Royovej ulici č. 1 sa v r. 1992 začalo s výstavbou 3 bytov prvej kategórie. Investorom je vlastník budovy, a.s. Dospra a stavala ju piešťanská stavebná spoločnosť Raving s.r.o. (riaditeľom je Ing. arch. Štefan Petráš) podľa projektu š.p. IVEX Trenčín. Táto strešná nadstavba pozostáva z nosnej konštrukcie, ktorou bol montovaný oceľový skelet opláštený ľahkou drevostavbou.

V Piešťanoch sa začalo s uvedeným spôsobom výstavby bytov aj na strechách ďalších budov.

5. Firma Fuel, s.r.o. v Piešťanoch

Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch svojím uznesením č. 53/1991 dalo súhlas firme FUEL, s.r.o. na zriadenie čerpacej stanice pohonných látok (benzín, nafta a pod.). Žiadané pozemky firme FUEL neboli jej predané do vlastníctva, ale mesto jej ich dalo do prenájmu. Nájomná zmluva medzi mestom Piešťany v zastúpení primátorom mesta Ing. V. Hájovským ako prenajímateľom na jednej strane a firmou FUEL, spol. s r.o., zastúpenou spoločníkmi Jánom Čirkom a Heribertom Kaletom na strane druhej, bola uzavretá 15. mája 1992. Predmetom zmluvy boli pozemky parcely č.4529 o výmere 31 712 m², parc.č.4528/1 o výmere 5 268 m² a parc.č.4528/2 o výmere 4 295 m² v k.ú. Piešťany, ktoré sú majetkom mesta. Nájomná zmluva bola uzavretá na dobu určitú 30 rokov (do 31.12.2022).

Myšlienka zriadenia čerpacej stanice pohonných látok mimo obytnej zóny mesta bola v podstate správna, najmä z hľadiska ekológie a čistoty. Pozemky, ktoré firma FUEL dostala do prenájmu, sa nachádzajú v zóne exhalácií cestnej i železničnej dopravy, v zóne hluku, to znamená, že tieto pozemky ležia v ekologicky nevhodnom prostredí a doposiaľ nezaznamenali pre mesto žiaden prínos.

V novembri 1992 sa začali prvé práce na inžinierskych sieťach stavby.

6. Technické služby mesta Piešťany v roku 1992

Táto organizácia je pre mesto životne dôležitá, lebo vykonáva verejno-prospešné činnosti a služby zverené do pôsobnosti mesta, ktoré sú čiastočne alebo úplne financované z rozpočtu

mesta Piešťany.

a) Hlavné činnosti Technických služieb MP v roku 1992 boli:

- správa, údržba a čistenie mestských komunikácií a verejných priestranstiev. Veľmi dôležitá bola zimná údržba mestských ciest na prelome rokov 1991-92. Na odpratávanie snehu použili Technické služby MP cestnú automobilovú techniku. Problémy nastali vtedy, keď nastalo mrznúce mrholenie s následnými silnými celodennými mrazmi a na cestách a chodníkoch vznikli dlhotrvajúce zmrazky. Nariadenie o čistote mesta zakazuje v kúpeľných Piešťanoch použiť účinne pôsobiacu soľ a tak na roztopenie sa používal iba posyp štrkodrvou. Zaškrabávanie s použitím techniky bolo zdĺhavé. Spomenuté zmrazky spôsobili problémy v doprave áut, autobusov, cyklistov i peších. Tieto problémy trvali od 17. decembra (najprv s odpratávaním snehu) a od Vianoc 1991 do 10. januára 1992 s primrzaním. Po silných zimných mrazoch boli mnohé časti povrchu mestských komunikácií narušené výmrazkami a výtlkmi. Technické služby MP ich opravovali v priebehu celého roku (aj asfaltovanie poškodených častí ciest a chodníkov). Po zime sa uskutočnilo čistenie mestských komunikácií. Cesty a chodníky boli strojovo pozametané od zvyškov zimného posypu. V priebehu roka sa zametanie uskutočňovalo v skorých ranných hodinách.

V lete sa uskutočnilo komplexné čistenie dažďových kanalizačných spustí na celom území Piešťan. Tiež boli vymenené rozbité sklá na čakárňach mests. hromadnej dopravy a natierali sa zábradlia. Vykonala sa obnova dopravného značenia prechodov pre chodcov, osadenie nových dopravných značiek a pod.

Údržbu štátnych ciest v meste (Žilinská, Bratislavská, Krajinská, Bananská, Topoľčianska, Cesta J. Alexyho, Kláštorňá ul.) vykonávala Okresná správa ciest, cestné majsterstvo Piešťany;

- správa a údržba vývozu a skládky odpadu. Pred sezónou bolo opravených 240 ks odpadových košov. V jarnom a jesennom období bol posilnený vývoz verejných veľkokapacitných kontajnerov v súvislosti s upratovaním a záhradkárskymi prácami. Odvoz odpadu sa uskutočňoval na mestskú skládku odpadu za mestom smerom k Hornej Strede;

- správa a údržba mestskej zelene. Týkala sa nielen zelene, ale aj detských ihrísk a pieskovísk, fontán, záhradnej architektúry, sôch a pamätníkov a pod.;

- správa a údržba verejného osvetlenia, cestnej svetelnej signalizácie a verejných hodín;

- správa a údržba mestských športovo-rekreačných zariadení. V máji 1992 pred začiatkom prevádzky sa vykonali prípravné práce na kúpalisku a minigolfe v RO Slňava II. Priebežne sa vykonávala údržba Zimného štadióna v Piešťanoch;

- správa a údržba mestských cintorínov a domov smútku. V roku 1992 zabezpečovali Technické služby MP jednak cintorínske služby (t.j. starostlivosť o priestranstvá cintorínov a objekty v nich) a tiež vykonávali pohrebnícke služby (t.j. výkon obradov a pochovávanie). V Kocuriciach si občania zabezpečovali sami pohrebnícke služby. V prevádzke boli 4 cintoríny:

1) cintorín na Bratislavskej ceste (katolícky, evanjelický a židovský). Je rozlohou najväčší. Katolícke a evanjelické pohrebné obrady sa vykonávali v katolíckom dome smútku (evanjelický je trvale mimo prevádzky). Na cintoríne sa v roku 1992 nachádzalo 3 204 hrobov. Voľná kapacita je ešte asi 1 500 hrobových miest.

V urnovom háji bolo doteraz prenajatých 30 miest v múre a 76 miest pre uloženie urny do zeme. Voľná kapacita je ešte 933 miest;

2) cintorín na Žilinskej ceste (katolícky). V roku 1992 mal 1 829 hrobov. Voľná kapacita sa

odhaduje už iba na 200 hrobových miest;

3) cintorín v m.č. Banka. V roku 1992 mal 650 hrobov. Voľná kapacita je asi 150 hrobových miest;

4) cintorín v m.č. Kocurice. Voľná kapacita je zatiaľ dostatočná.

Objekt Pohrebníctvo na Ul. D. Tatarku bol 1.7.1991 delimitovaný od Komunálnych služieb MP do Technických služieb MP. V rámci malej privatizácie bolo na dražbe 30.5.1992 „Pohrebníctvo“ predané súkromnému majiteľovi Jozefovi Čirkovi. Zabezpečujú sa tam naďalej pohrebnícke služby, predaj truhiel, kvetov a vencov a tiež prevoz zosnulých.

V rámci malej privatizácie bol tiež 25.4.1992 predaný stánok kvetov pred cintorínom na Bratislavskej ceste M. Stanekovej.

Technické služby MP presunuli 6-tich pracovníkov do objektu katolíckeho Domu smútku na cintoríne Bratislavskej ceste, kde títo zabezpečujú evidenciu a predaj hrobových miest a domu smútku k obradu, riadenie smútočného obradu, kopanie hrobov, pochovávanie a čistotu priestorov. Jeden pracovník bol trvalo pridelený na cintorín na Banke;

- správa a údržba mestských trhovísk. Rozbehla sa prevádzka parkoviska na Winterovej ul. (oproti mestskému kinu), parkovísk pri kúpalisku Sĺňava a po kolaudácii aj parkovísk pri Nálepckovej ulici;

- správa a údržba mestských verejných WC;

- vykonávanie slávnostnej výzdoby mesta počas štátnych sviatkov a iných významných príležitostiach. Podľa požiadaviek orgánov mesta.

b) Vedľajšia hospodárska činnosť Technických služieb MP v roku 1992 bola:

- správa, údržba a prevádzkovanie mestskej čistiarne a pracovne prádla a šatstva, záhradníctvo a s tým spojená obchodná a výrobná činnosť, pochovávanie zosnulých;

- v rámci služieb obyvateľstvu to bolo poskytovanie vozidiel, strojov, mechanizmov a tiež vykonávanie prepravných, opravárenských, údržbárskych, stavebných, sadovníckych, stravovacích a iných prác;

- prenájom nebytových priestorov a majetku mesta zvereného do správy organizácie podľa „Zásad hospodárenia s majetkom mesta“.

c) Majetok, s ktorým Technické služby MP hospodárili v roku 1992:

1) majetok, ktorý sa stal majetkom mesta Piešťany na základe zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a tiež ktorý bol na základe rozhodnutia Minist. pre správu a privat. nár. majetku SR vyňatý z privatizácie:

- majetok strediska údržby mestských komunikácií, čistenie mestských komunikácií a autodopravy;

- nehnuteľnosti mestských komunikácií;

- majetok strediska verejného osvetlenia a cestnej svetelnej signalizácie;

- majetok strediska vývozu komunálneho odpadu;

- majetok strediska údržby verejnej zelene (nehnuteľnosti verejnej zelene);

- majetok športových a rekreač. zariadení (kúpalisko Sĺňava a zimný štadión);

- majetok mestských cintorínov a domov smútku;

- majetok strediska čistiarne a pracovne;

- majetok prevádzky ostatných činností (správa, závodná kuchyňa, sklady, dielne, garáže, verejné WC, trhoviská, parkoviská).

Vcelku to bol majetok v účtovnej hodnote: ZP (zákl. prostr.) 333 540 856,- Kčs, PPS (prostr. post. spotreby) v účt. hodnote 12 733 104,80 Kčs a zásoby v hodnote 3 295 319,- Kčs;

2) majetok, ktorý sa nepodarilo vydražiť v procese malej privatizácie a stal sa majetkom mesta:

- mestská sauna Heinola a príslušná ubytovňa (ZP v hodnote 2 676 682,- Kčs a PPS v hodnote 778 925,- Kčs);

3) majetok štátu dočasne v správe Technických služieb MP, pôvodne navrhovaný do dražieb malej privatizácie:

- záhradníctvo v Bodone (ZP 11 106 655,- Kčs, PPS 333 179,- Kčs a zásoby 615 800,- Kčs);
- skleníkový areál na Vrbovskej ceste (ZP 5 759 483,- Kčs, PPS 224 768,50 Kčs, zásoby 437 428,- Kčs);

- minigolf v rekr. oblasti Slňava II., bez pozemku (ZP 515 018,- a PPS 2 000,- Kčs);
- stánok predaja kvetov na trhovisku na Nitrianskej ulici, bez pozemku (PPS 38 746,- Kčs).

Celkový hnutelný a nehnuteľný majetok, zverený mestom Piešťany do správy rozpočtovej organizácie Technické služby mesta Piešťany tvorili: ZP v účtovnej hodnote 353 598 694,- Kčs, PPS v účtovnej hodnote 14 110 723,30 Kčs a zásoby v hodnote 4 348 547,- Kčs.

Do správy Technických služieb MP patril tiež majetok, ktorý bol na liste vlastníctva vedený ako miestne komunikácie a ostatné plochy (cesty, chodníky, verejné priestranstvá, mosty a pod.). Riaditeľom Techn. služieb MP sa stal Ing. Milan Norovský a zástupcami boli prevádzkový námestník a ekonomický námestník.

7. Ukončenie prestavby cestnej križovatky pod Krajinským mostom

Stavba a úprava križovatky II/499 Krajinskej cesty s Nitrianskou ul. a ďalšími náväznými mestskými komunikáciami prebiehala v rokoch 1990-92 (24 mesiacov). Realizovala sa na základe hospodárskej zmluvy medzi dodávateľom Cestnými stavbami š.p. Nitra, závod Trenčín a investorom Technickými službami MP. Mesto Piešťany pri začiatku výstavby v júni 1990 vypracovalo s Cestným investorským ústavom Bratislava zmluvu o 50 % podiele financovania tejto stavby (CIÚ a Mesto Piešťany). Stavba bola kolaudovaná v máji 1992. Vybudovala sa v náklade 28,197 mil. Kčs.

Okrem rekonštrukcie križovatky a výstavby nového parkoviska, bol tiež vybudovaný podchod pre peších (občania už nemusia prechádzať priamo cez Krajinskú cestu, kde je neustála premávka áut).

8. Obnovená civilná letecká doprava do Piešťan v roku 1992.

Medzinárodné letisko Piešťany

Po približne ročnej prestávke letov ČSA pristálo v nedeľu 27. septembra 1992 na letisku v Piešťanoch lietadlo ČSA typu ART-72. Na palube lietadla bolo 55 pacientov z holandského Groningenu, ktorí sa do Piešťan prišli liečiť. Bol to prvý, tzv. charterový let Česko-Slovenských aerolínií do Piešťan. Bola to slávnostná udalosť pre piešťanské letisko aj preto, že konečne získalo Štatút medzinárodného letiska.

Začali sa teda uskutočňovať tzv. charterové lety a tiež špeciálne lety leteckých dopravcov za účelom obchodných návštev cestujúcich, ktorých záujmy boli nielen lekárske, ale aj ekonomické a obchodné. Bolo by však potrebné, aby ČSA opätovne obnovili pravidelnú prevádzku na letisko Piešťany.

Letisko v Piešťanoch sa stalo medzinárodným až po splnení podmienok stanovených „Medzinárodnou organizáciou pre civilné letectvo“. Bolo treba v prvom rade letisko dobudovať na patričnú úroveň, k čomu prispeli významnou mierou Slov. liečebné kúpele v Piešťanoch (ako sponzor rekonštrukčných prác). Sponzorstvo kúpeľov umožnilo rekonštruovať vybavovaciu halu pre cestujúcich a rekonštruovať svetelný systém.

Druhou úlohou bolo potrebné zo strany mestských orgánov a SLK v Piešťanoch odôvodniť a presvedčiť leteckých dopravcov o potrebe zavedenia pravidelnej leteckej linky do Piešťan. Medzi letiskom a Colnou správou Piešťany bola uzavretá dohoda o poskytovaní colných služieb v prípade zahraničných letov. Predpokladá sa, že v budúcom období budú mať záujem o lety do Piešťan okrem ČSA aj ďalšie letecké spoločnosti ako Tatra-air, Slov-air, Džordžia-air a iné.

Riaditeľom civilného letiska v roku 1992 bol Ing. František Varga.

9. Dostavby vo Vojenskom kúpeľnom ústave v Piešťanoch

V posledných rokoch sa pri vchode do ústavu vybudovala nová časť pre technicko-hospodárskych pracovníkov. Tiež v parku ústavu bol vybudovaný malý rehabilitačný bazén (pacienti ho začali používať v júni 1992) a pred hlavným vchodom bola daná do prevádzky nová fontána.

Je zaujímavé, že do bazénu sa napúšťa termálna voda, ktorú objavil geologický prieskum v hĺbke 600 m s teplotou 37° C, ktorá sa zložením približuje termálnej vode v kúpeľoch (na základe chemického rozboru).

10. 80. výročie otvorenia LD Thermia Palace

V apríli 1992 uplynulo 80 rokov odvtedy, čo zásluhou L. Wintera bola dokončená výstavba tohto hotela. V máji 1992 bola stavba slávnostne otvorená.

V súčasnom období poskytuje Thermia Palace komplexnú kúpeľnú liečbu (v spojení s kúpeľmi Irma). V období december 1991 – január 1992 boli prerobené všetky izby až po 3. poschodie (predtým boli bez WC a kúpeľky a pribudli tiež sušiče vlasov s odsávacím zariadením). Na izbách pribudli aj farebné televízory. Skrášlilo sa prostredie pri bazéne Slza v záhrade Thermia Palace, bol dodaný nový záhradný nábytok.

V hoteli na prízemí bol zriadený Exclusive shop s predajom tovaru špičkovej kvality. Zaviedlo sa požičiavanie bicyklov a bicyklových kočiarov pre hostí.

V oblasti stravovania hostí príjemne prekvapili spoločné gala večere pri sviečkach a raz mesačne veľké recepcie pre všetkých pacientov. Zaviedli sa dva nočné liečebné programy a to: prevencia a liečba osteoporózy a odtučňovacia kúra.

11. Pozemok pre výstavbu nového rímskokatol. kostola

Geometrický plán pre výstavbu nového kostola stanovoval pozemok v lokalite Nitrianska ulica (zo dňa 25.4.1991). Na Arcibiskupskom úrade v Trnave sa dňa 31.7.1992 uskutočnilo rokovanie s arcibiskupom Sokolom, ktorého sa zúčastnili Ing. arch. Kajlichová, MUDr. Švorcová a p. Pobjecký (za farnosť), kde sa zamietla výstavba kostola podľa návrhu Ing. arch. M. Žitňanského. Nový návrh (projekt) výstavby kostola vypracoval architektonický ateliér Marianum v Trnave. Uvedený program bol predložený na prerokovanie a pripomienkovanie na MsÚ v Piešťanoch a na Rímsko-katolícky farský úrad v Piešťanoch.

27. októbra 1992 schválilo MsZ v Piešťanoch prevod pozemku medzi Nitrianskou ulicou

a mestským trhoviskom do vlastníctva piešťanského farského úradu za účelom výstavby nového rímskokat. kostola v Piešťanoch.

12. Potreba nového mosta cez Váh pri Piešťanoch

V súčasnom období v Piešťanoch slúži ako most cez Váh pre štátnu cestu iba Krajinský most. Tento most je síce zatiaľ prevádzkyschopný, je však pomerne úzky a leží v blízkosti vyvierania termálnych prameňov (napr. v prípade havárie mot. vozidla hrozí nebezpečenstvo znečistenia prameňov).

Most spája Piešťany nielen s miestnou časťou Banka a s obcami na ľavom brehu Váhu ako sú Moravany nad Váhom, Ratnovce, atď., ale zároveň ním prechádza vyťažená štátna cesta do Topoľčian, resp. do Nitry.

Nové premostenie Váhu pri Piešťanoch by sa malo realizovať na severnom alebo južnom okraji Piešťan, čím by sa obišla oblasť vyvierania termálnych prameňov. V prípade premostenia v južnej časti mesta v oblasti Sĺňavy, by sa štátna cesta na Topoľčany napojila na súčasnú cestu do Topoľčian cez Svrbice.

13. Program ochrany termálnych prameňov mesta Piešťany

Na zasadnutí Mestskej rady v Piešťanoch dňa 12. marca 1992 bol uznesením č. 69/1992 doporučený na schválenie MsZ návrh programu ochrany termálnych zdrojov mesta Piešťany, na vypracovaní ktorého sa podieľali Ing. arch. Viera Kajlichová a prom. pedagóg Augustín Rebro. 27. marca 1992 Mestské zastupiteľstvo v Piešťanoch tento program schválilo uzn.č.31/1992. Program by sa mal realizovať formou nasledujúcich projektov:

1. Vybudovanie ľavobrežnej kanalizácie. V súčasnom období má mestská časť Piešťany (ležiaca na pravom brehu Váhu) vybudovanú kapacitne nedostačujúcu jednotnú sieť, ktorou sú odpadové vody odvádzané do čističky odpadových vôd na pravej strane vodnej nádrže Sĺňava. Areál na Kúpeľnom ostrove, ohraničený korytom Váhu a Obtokovým ramenom, má delenú kanalizáciu. Piešťanská miestna časť Banka a rekreačná oblasť Sĺňava II. nemajú zatiaľ vybudovanú kanalizáciu. Na Banke (vyše 1 800 obyvateľov) sú splašky odvádzané do žump a septikov. Na odkanalizovanie Banky, RO Sĺňava a okolitých obcí na ľavom brehu Váhu už boli vypracované viaceré alternatívy riešenia (napr. ich odkanalizovanie do samostatných alebo spoločnej čističky odpadových vôd).

2. Monitorovací systém indikačných vrtov. Odborným garantom tohto projektu sa stal Augustín Rebro.

Nedostatočne kontrolovaný technický rozvoj spoločnosti spôsobil negatívny dopad na čistotu životného prostredia a teda aj na ľudí, čomu sa doteraz nevenovala patričná pozornosť. Jedným z problémov obyvateľov Piešťan je znečisťovanie podzemných vôd, pôdy a aj termálnych prameňov. Zdrojmi znečistenia bol čiastočne aj š.p. Tesla Piešťany (na území smerom k Trebaticiam boli spodné vody znečistené chlórovanými uhlíkovodíkmi a tým sa znehodnotil zdroj pitnej vody „Červené vrby“), ďalším najrozsiahljším zdrojom znečistenia je skládka komunálneho a priemyselného odpadu medzi Piešťanmi a Hornou Stredou vedľa Odpadového kanála Váhu, ďalej slaboprietokový potok Dubová (vyúsťujú doňho aj staré kanalizačné potrubia), tiež nedokonalý kanalizačný systém Kúpeľného ostrova, mestská časť Banka (je bez kanalizácie) a pod. Znečisťovateľom podzemných vôd je aj poľnohospodárska činnosť (dusičnany). V prícestných územiach sa v podzemných vodách objavili nadnormové obsahy ropných látok. Pre termálne pramene a liečivý peloid je

obzvlášť nebezpečná veľmi frekventovaná cesta od Krajinského mosta smerom na Banku, ktorá je prakticky nechránená a odvodňovaná do Obtokového ramena (leží v ochrannom pásme 1. stupňa).

Na odstránenie, resp. obmedzenie znečistenia podzemných vôd sa realizovali niektoré ochranné opatrenia, avšak väčšinou málo účinné. Projekt monitorovania predpokladá vybudovanie systému indikačných vrtov v mestskej časti Piešťan, tiež aj na Kúpeľnom ostrove, na ľavej strane Obtokového ramena, v oblasti mestskej skládky a pod. Malo by sa vybudovať asi 200 indikačných vrtov do hĺbky cca 12 m, čím by vznikla monitorovacia sieť (na pozorovanie kvality podzemných vôd). Jednotlivé vrty by zároveň umožňovali identifikovať výstupné cesty termálnych vôd (tiež aj minerálnych vôd – prameňov, ktoré sa tiež v oblasti Piešťan vyskytujú).

V projekte sa ďalej uvažuje s vybudovaním záchytného drénu v oblasti skládky odpadu, sedimentačnej nádrže na Vápenickom potoku na Banke, delenej kanalizácie na Banke a v Moravanoch, s vybudovaním 2 čističiek (pri vyústení záchytného drénu zo skládky mestského odpadu a z predpokladanej kanalizácie Moravany – Banka), odvedenie dažďových vôd z úseku cesty Krajinský most – Banka do zberača pri Dolnej hati a pod.

3. Ďalšie projekty sú:

- realizácia separovaného zberu druhotných surovín (odpadu);
- likvidácia súčasnej skládky tuhého komunál. odpadu (vymiestnenie skládky z II. ochranného pásma a sanácia oblasti skládky);
- vymiestnenie podnikov z II. ochranného pásma do priemyselnej zóny (riešiť v rámci privatizácie);
- využívanie odpadových termálnych vôd, atď.

14. Činnosť Vážskej únie v roku 1992

Táto nepolitická organizácia na Slovensku vznikla už 30.6.1990. Je to združenie občanov, pozostávajúce hlavne z členov Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, Strany zelených na Slovensku, Slovenského rybárskeho zväzu a priaznivcov čistej prírody. Únia pôsobí na území povodia Váhu, od jeho prameňov až po ústie do Dunaja, vrátane všetkých jeho prítokov. Cieľom činnosti únie je napomôcť prinavrátiť rieke Váh a jej prítokom plnohodnotný biologický život.

Sekretariát Vážskej únie sídli v Piešťanoch. Členom výkonného výboru únie je Ing. Anton Juriš (v zamestnaní prednosta Obvodného úradu životného prostredia v Piešťanoch) a tajomníčkou únie je Pavlína Mišíková (tiež z Piešťan).

Už v priebehu roka 1991 členovia Vážskej únie navštívili deviatich najväčších producentov odpadových vôd na rieke Váh a jeho prítokoch, pričom zistili rozdielny prístup k znečisťovaniu vôd. Vážskej únii sa v súlade s novými legislatívnymi opatreniami podarilo vyvinúť tlak na najväčších znečisťovateľov odpadových vôd.

Na treťom valnom zhromaždení členov únie 21.3.1992 v Považskej Bystrici okrem ochranárov prírody, členov Strany zelených a rybárov boli prítomní aj vodní športovci, zástupcovia obcí ležiacich pri vodných tokoch a tiež zodpovední pracovníci – profesionáli z úradov životného prostredia. Z tohto zasadnutia Vážskej únie vzišli požiadavky na štátnu správu – sprísniť legislatívne opatrenia, ktoré by postihovali znečisťovateľov riek a potokov a tiež potrebu zintenzívnenia ekologickej výchovy v školách a masmédiách.

15. Dni ochrany prírody v Piešťanoch v roku 1992

Prebiehali v dňoch od 21. marca do 1. apríla 1992. Piešťanskí ochranári prírody v rámci týchto dní uskutočnili jaré upratovanie potoka Dubová. Snahou ochranárov i členov Strany zelených bolo prinavrátenie života chátrajúcemu potoku. Pomohli aj miestni rybári a MO SRZ vzala potok do prenájmu a brigádami vybudovala na ňom kaskády. Horná časť potoka smerom od Ostrova sa začala využívať aj na chov plôdikových násad rýb.

16. Začiatok separovaného zberu druhotných surovín na sídlisku A. Trajan v Piešťanoch

Poslanci MsZ za Stranu zelených Ing. F. Bača a Ing. A. Juriš vypracovali návrh na zavedenie separovaného zberu odpadu na najväčšom piešťanskom sídlisku A. Trajan (cca 5 000 obyv.). V podstate išlo o zavedenie odpadových nádob zvlášť pre sklo, papier, plasty, kovy a biohmoty. Úlohou mesta bolo zabezpečiť vykonávateľa separovaného zberu (súkr. podnikateľ alebo Technické služby mesta Piešťany) a tiež zmluvne zabezpečiť odberateľov druhotných surovín.

8. septembra 1992 sa zahájil na sídl. A. Trajan separovaný zber odpadu. Technické služby MP rozmiestnili 17 ks nádob (špeciálnych kontajnerov) na biele sklo, 16 ks kontajnerov na farebné sklo, 13 ks na papier, 13 ks na plasty a 13 ks na kovy. Spolu to bolo 72 kontajnerov typu „Reflex“. Okrem toho bolo v tom čase na sídlisku v prevádzke 102 ks klasických 1 100 litrových kontajnerov na bežný odpad, ktoré Technické služby MP označili nadpisom „Biodpad a ostatný odpad“.

Odvoz zaplnených kontajnerov separovaného zberu odpadu do zberných surovín začali zabezpečovať Technické služby MP.

17. Pamiatková zóna v Piešťanoch

Od 1. februára 1991 nadobudla platnosť vyhláška, vychádzajúca zo zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti, na základe ktorej bola časť územia mesta Piešťany vyhlásená za pamiatkovú zónu. Vlastníci, resp. správcovia (nájomcovia) pamätných objektov sú povinní pri každej zamýšľanej stavbe v pamiatkovej zóne, stavebnej zmene alebo udržiavacích prácach na týchto objektoch vyžiadať si záväzné stanovisko Obvodného úradu v Piešťanoch. V ňom budú stanovené podmienky pamiatkovej ochrany v pamiatkovej zóne a treba si ho vyžiadať ešte pred začatím vypracovania prípravnej dokumentácie stavby. V Piešťanoch sú nasledujúce pamätné objekty:

A. Objekty zapísané v Ústrednom zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok.

a) Pamiatkové objekty v pamiatkovej zóne: 1. Napoleonské kúpele, Kúpeľný ostrov č. 12, 10, 8; 2. Pro Patria – kúpeľná budova, Kúpeľný ostrov č. 18; 3. Liečebný dom Thermia Palace, Kúpeľný ostrov č. 2; 4. Balneoterapia Irma, Kúpeľný ostrov č. 4; 5. Kúpeľná liečebňa Slovan, Sad A. Kmeťa č. 82; 6. Kolonádový most, 7. Krajinský most; 8. Pomník L. van Beethovena – mestský park; 9. Pomník Adama Trajana – Sad A. Kmeťa; 10. Pamätný dom, Ul. Čsl. armády.

b) Pamiatkové objekty mimo zóny s ochrannými pásmami: 11. Kláštor a kostol johanitov – ruina, Detsianska ul.; 12. Kostol r.k. sv. Martina, Topoľčianska ul.;

c) Pamiatkové objekty mimo zóny bez ochranných pásiem: 13. Kostol r.k. farský, ul. Pod Párovcami; 14. Pranier, Štefánikova ul.; 15. Socha sv. Vendelína, ul. Pod Párovcami (pred kostolom); 16. Socha sv. Floriána, ul. Pod Párovcami (pred kostolom); 17. Pomník padlým vojakom Rumunskej armády, Žilinská ul.; 18. Pamätná tabuľa L. van Beethovena – na Vile Bacchus.

B. Objekty navrhnuté na zapísanie do Ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok: 1. Kaplnka pri Kolonádovom moste, Winterova ul.č.74; 2. Kostol ev. a.v., Pod Párovcami č.1; 3. Vojenský kúpeľný ústav s vilou Izabela, Ul. Čsl. armády č.81; 4. Riaditeľstvo Slov. lieč. kúpeľov, Winterova ul.č.29; 5. Kúpeľná dvorana, Beethovenova ul.č.5; 6. Pošta č. 1, Kukučínova ul.č.5; 7. Hotel Viktoria Regia, Winterova ul.č. 5-7; 8. Hotel Lipa, Winterova ul.č.16; 9. Liečebný dom Zelený strom, Winterova ul.č.19; 10. Vila Alexander, Winterova ul.č.41; 11. Amfiteáter, Sad A. Kmeťa; 12. Židovský cintorín, Jánošíkova ul.; 13. Leonhardyovská kúria (objekt č.1), Topoľčianska cesta; 14. Leonhardyovská kúria (objekt č.2), hospodárska budova Topoľčianska cesta (m.č. Banka); 15. Elektráreň Piešťany, Staničná ul.č.51; 16. Špeciálne sanatórium, Winterova ul.č.68; 17. Kúpalisko Eva, Kúpeľný ostrov č.9; 18. Červená veža, objekt reštaurácie; 19. Hotel Eden, Winterova ul.č.60; 20. Excelsior (LD Jalta), Winterova ul.č.58; 21. Vila Löger, Winterova ul.č.70.

C. Objekty pamiatkového charakteru dotvárajúce prostredie: 1. Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Nám. SNP č.8; 2. Gymnázium, Nám. SNP č.9; 3. Obecný úrad, Nám. SNP č.3; 4. Pomník osloboditeľom na Nám. SNP; 5. Horváthova vila, Topoľčianska ul.č.6; 6. Vila Klára, Sad A. Kmeťa č.28; 7. Vila Hron, Sad A. Kmeťa č.26; 8. Vila Astoria, Sad A. Kmeťa č.24; 9. Vila Ivanka, Beethovenova ul.č.20; 10. až 15. Objekty na Beethovenovej ul. - č.4, č.6, č.8, č.10, č.14, č.16; 16. Dom lekára, Beethovenova ul. č.18; 17. Objekt Sad A. Kmeťa č.11; 18. Vila Dr. Švorca, Beethovenova ul.č.3; 19. Prameň Adam Trajan, Kúpeľný ostrov; 20. Pavilón Alexander, ul. Pod Párovcami č.3; 21. Objekt, ul. Pod Párovcami č.23; 22. Objekt, Štefánikova ul.č.7; 23. Objekt, Štefánikova ul.č.1; 24. Objekt, Nábrežie Ivana Krasku č.1-2; 25. Kúpeľná komisia, Pribinova ul.č.2; 26. Škola, Vajanského ul.č.35; 27. Vila Lívia, Sad A. Kmeťa č.78; 28. Vila Pavla, Sad A. Kmeťa č.76; 29. Vila Riviera, Sad A. Kmeťa č.80; 30. Vila Erna, Sad A. Kmeťa č.45; 31. Vila Anna, Sad A. Kmeťa č.43; 32. Objekt, Winterova ul.č.15 (Liečebný dom Orava); 33. až 49. Objekty na Winterovej ul.: č.17, č.27, č.33, č.35, č.37, č.39, č.24, č.26 (výstavná sieň „Stará lekáreň“), č.28, č.34, „Júliin dvor“, č.38, č.40, č.44, č.62, č.64, č.66; 50. Penzión Internacionál, Nálepškova ul.č.6; 51. Objekt, Nálepškova ul.č.12; 52. Vila Alba, Nálepškova ul.č.3; 53. Objekt, Nitrianska ul.č.1; 54. Dom Koss, Nitrianska ul.č.5 – 7; 55. až 65. Objekty na Ul. Čsl. armády: č.4, č.6, č.8, č.10, č.12, č.22 - 24, č.38, č.40, č.42, č.44, č.48 - 50; 66. Dom detí a mládeže, Ul. Čsl. armády č.83; 67. až 69. Objekty na Rázusovej ul.: č.9, č.12, č.14; 70. Hotel Cyrilov dvor, Kúpeľný ostrov č.20; 71. Vodárenská veža, Kúpeľný ostrov; 72. Novinový stánok, Nám. slobody; 73. Lipa slobody, Nám. slobody; 74. Dom s lekárňou, Nám. slobody.

Zoznam uvedených objektov vypracoval Referát ochrany kultúrnych pamiatok na Obvodnom úrade v Piešťanoch.

7. Školstvo v Piešťanoch v roku 1992

1. Základná cirkevná škola sv. Márie Goretti v Piešťanoch v roku 1992

Zo zakladajúcej listiny vyplýva, že škola bola zriadená 20. augusta 1991. Zriaďovateľom školy bol Arcibiskupský úrad v Trnave (sídlo J.E. Mons. Jána Sokola, arcibiskupa – metropolitu Slovenska). Riaditeľom školy sa stal RNDr. Vojtech Filo a bezprostredným nadriadeným farár – dekan Jozef Vlasák.

V škols. roku 1991/92 školu navštevovalo 433 žiakov na jednu smenu. Učilo ich 28 pedagogických pracovníkov, kaplán, dve katechétky a koordinátorka voľného času. Boli otvorené 4 oddelenia družiny. Náboženstvo sa vyučovalo ako alternatívny predmet (rímskokatolícke i evanjelické). Každú nedeľu sa pre žiakov vo farskom kostole konala žiacka sv. omša. Obidve budovy školy (na Štefánikovej ulici i na ul. Pod Párovcami) by potrebovali generálnu opravu.

2. Zriadenie Cirkevného gymnázia v Piešťanoch

Dňa 11. februára 1992 obdržala Správa školstva a kultúry MsÚ v Piešťanoch oznámenie Rímsko-katolíckeho farského úradu v Piešťanoch o zámere zriadiť od šk. roku 1992/93 Cirkevné gymnázium v Piešťanoch. Zámer podporovalo riaditeľstvo a profesorský zbor Gymnázia v Piešťanoch, pretože škola nestačila pokrývať záujem o gymnaziálne štúdium. Primátor mesta Ing. V. Hájovský vydal dňa 25.2.1992 kladné záväzné stanovisko k zriadeniu Cirkevného gymnázia v budove Základnej cirkevnej školy sv. Márie Goretti.

Po zaradení do siete škôl MŠMaŠ SR sa 1. septembra 1992 otvoril 1. ročník Cirkevného gymnázia v Piešťanoch v objekte Cirkevnej ZŠ sv. M. Goretti v Piešťanoch na ul. Pod Párovcami (2 triedy). Riadenie cirkevného gymnázia spadalo zatiaľ pod vedenie cirkevnej ZŠ (riaditeľ RNDr. V. Filo).

3. Otvorenie IX. Základnej školy v Piešťanoch

Školu na ul. F.E. Scherera začali stavať Pozemné stavby Piešťany na sídl. A. Trajan v roku 1990 a v lete 1992 ju ukončila firma MINOS z Uherského Hradišťa. Výstavba trvala 22 mesiacov a bola ukončená aj zásluhou primátora mesta Ing. V. Hájovského a hlavnej architektky mesta Ing. V. Kajlichovej, ktorí sa pričínili o jej prioritu v komplexnej bytovej výstavbe na sídl. A. Trajan.

Škola bola otvorená 1. septembra 1992. Riaditeľkou školy sa stala PaedDr. Talačová. Na sídlisku A. Trajan teda pôsobia už 2 zákl. školy – VIII. ZŠ na Ul. A. Trajan a IX. ZŠ na Ul. F.E. Scherera (a v blízkosti sídliska je aj VII. ZŠ na Brezovej ul. – sídl. JUH, čím sa tu odstránilo 2-smenné vyučovanie).

4. Gymnázium v Piešťanoch v roku 1992

a) Chorvátski žiaci v Piešťanoch. V júni 1992 ukončilo 200 stredoškolských žiakov a 20 učiteľov na čele s riaditeľom Franjom Tanockim z gymnázia z Osijeku v Chorvátsku svoj vyše 6-mesačný pobyt v Piešťanoch.

V dôsledku vojnových udalostí v bývalej Juhoslávii našli dočasne svoj domov v piešťanských hoteloch Kontakt a Čs ÚPZ. Súčasne mohli pokračovať v štúdiu v priestoroch piešťanského gymnázia a tak mohli ukončiť školský rok. O tlmočenie sa staral znalec chorvátskeho jazyka Andrej Boďa, dôchodca a bývalý učiteľ piešťanského gymnázia.

b) Nový riaditeľ Gymnázia v Piešťanoch. Po odstúpení Mariána Nádašského, ktorý vytrval vo funkcii iba rok, nastúpil do funkcie riaditeľa gymnázia Ivan Luknár (dovtedajší zástupca riad. školy).

c) Partnerské styky. V roku 1992 pokračovali partnerské styky Gymnázia v Piešťanoch s Gymnázium v Mürzzuschlagen v Rakúsku.

5. Hotelová škola v Piešťanoch v roku 1992

Nadviazala v roku 1992 družobné kontakty so školou v Eastleigh v grófstve Hampshire v Anglicku. Na jar 1992 navštívila skupina 16 učiteľov z Hotelovej školy v Piešťanoch školu v Eastleigh College (kontakty vznikli zásluhou tamojšieho zástupcu riaditeľa Johna Evansa).

V máji 1992 zas navštívila Piešťany delegácia 13 študentov a jednej učiteľky z Eastleigh. V roku 1992 bola škola premenovaná na Hotelovú akadémiu v Piešťanoch. Od šk. roka 1992/93 bolo otvorené 3-ročné špecializačné pomaturitné štúdium pre absolventov hotelových akadémií a ostatných stredných škôl so zameraním na hotelový manažment a so zameraním na manažment cestovných kancelárií.

6. Zriadenie Stredného odborného učilišťa strojárskeho v Piešťanoch

SOU strojárske v k.p. Chirana Piešťany vzniklo k 1. januáru 1992 odčlenením od SOU elektrotechnického v Piešťanoch. V škols. roku 1992/93 sa na učilišti učilo 156 žiakov v 2-och študijných odboroch s maturitou a v 5-tich učebných odboroch bez maturity (strojný mechanik, nástrojár, obrábač kovov a pod.).

Žiakov učilo 8 učiteľov pre teoretické vyučovanie a 10 majstrov odborného výcviku, ktorý sa uskutočňoval v priestoroch podniku Chirana Piešťany. Učilište malo svoj internát so 4-mi vychovávateľmi. Riaditeľom SOU sa stal Ing. Ján Svoboda.

7. SOU Piešťany, Mojmirova ul.

Reštauračné zariadenie Semafor, ktoré bolo jednou z prevádzok likvidovaného š.p. Reštaurácie Trnava, bolo rozhodnutím Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR vyňaté z malej privatizácie. V lete 1992 sa Semafor stal majetkom mesta Piešťany, ktoré ho na základe nájomnej zmluvy dalo od 1.8.1992 na 10 rokov do užívania SOU na Mojmirovej ulici. Pre ďalšiu existenciu SOU v doterajšom rozsahu to bolo veľmi dôležité, lebo v priestoroch Semaforu môžu vykonávať odborný výcvik žiaci učilišťa v uč. odboroch kuchár a čašník. Zároveň sa tu začalo stravovanie dôchodcov.

8. SOU vodohospodárske v Piešťanoch

Novým riaditeľom SOU vodohospodárskeho sa v roku 1992 stala Alena Kšinantová.

9. Dom detí a mládeže v Piešťanoch v roku 1992

DDaM v Piešťanoch v roku 1992 sa venoval organizovaniu mimoškolskej činnosti žiakov piešťanských škôl (v ich voľnom čase). Na realizáciu viacerých podujatí im finančne pomohli sponzori – podniky, súkromní podnikatelia, organizácie, mesto i samotní rodičia.

Pod vedením riaditeľa Emila Popelku pracovali viaceré oddelenia DDaM. Oddelenie telovýchovy a športu zabezpečovalo pravidelnú činnosť záujmových krúžkov a klubov (krúžky stolnotenisový, džezgymnastiky, futbalový a dopravný a šachový klub). Tiež sa poriadali viaceré príležitostné podujatia, napr. Piešťanské hry. Vedúcim oddelenia bol Peter Košťál.

V rámci oddelenia techniky, kde vedúcim bol Rastislav Ružička, bol najväčší záujem o programátorské krúžky (práca s počítačmi), ďalej pracoval elektrotechnický krúžok, leteckomodelársky, lodnomodelársky, plastikovomodelársky, papierovomodelársky, automodelársky a fotografický.

Oddelenie turistiky viedol obetavý nadšenec prírody Jaroslav Mihálik. Snažil sa uskutočniť čo najviac výletov a podujatí pre deti, napr. tradičný októbrový výstup na Tematín, „Bakul'ový pochod“, „Blatový pochod“, otvorenie „100 jarých km“, zimný pochod Bezovec – Piešťany, „Malokarpatskou stopou“ a pod. Okrem 2-och turistických útvarov (pre začiatovníkov a pre pokročilých) začal pracovať aj krúžok karate a sebaobrany a krúžok požiarnej ochrany.

V rámci oddelenia spoločenských vied a estetiky pracovali krúžky pohybovej výchovy, krúžok spoločenského tanca, krúžok šikovných rúk (základy ručných prác, šitie, varenia, stolovania a pod.). Tiež pracovali kluby mládeže, ako napr. Klub mladej módy. Vedúcou oddelenia bola Bohumila Kořínková.

8. decembra 1992 bola na budove DDaM znovu inštalovaná socha Panny Márie, ktorá bola odtiaľ odstránená v roku 1948. Sochu ako vzácnu pamiatku skrýval pán Súlovský.

8. Kultúra v Piešťanoch v roku 1992

1. 37. ročník Piešťanského festivalu

V roku 1992 sa v rámci festivalu uskutočnilo 16 koncertov, na ktorých sa predstavili umelci z USA, Kanady, Izraela, Nemecka, Rakúska, Maďarska, Litvy, Ruska a Česko-Slovenska. Organizátorom festivalu boli Slovenská filharmónia, Dom umenia SF v Piešťanoch, Slovenské liečebné kúpele v Piešťanoch a Umelecká agentúra Slovkoncert.

Odznelo viacero vynikajúcich diel známych skladateľov. Vystúpil Slovenský filharmonický zbor s orchestrom SF a sólistami pod taktovkou šéfdirigenta Ondreja Lenárda. Zaujímavý bol koncert ruského súboru Akademia starej hudby so sólistkou Tatianou Grindenkovou, ktorý predviedol menej známú hudbu starých majstrov. Na festivale vystúpil aj izraelský baletný súbor.

Súčasťou festivalu bola i zaujímavá výstava „Talianska belcantová opera na Slovensku“, ktorú pripravilo Národné divadelné centrum Bratislava. Vystavené boli fotografie, výtvarné diela a iná dokumentácia z inscenácií talianskych skladateľov Donizettiho, Rossiniho a Belliniho, ktoré boli hrané na Slovensku.

Aj keď festival dosiahol svetovú úroveň, nemožno vysloviť spokojnosť s návštevnosťou. Väčšinu festivalového publika tvorili zahraniční návštevníci. Domáceho obecnstva bolo pomenej. Príčinou nebola asi len slabá výchovná práca a propagácia vážnej hudby, ale zrejme aj neistá a nepokojná vnútropolitická a hospodárska situácia, v ktorej sa naša spoločnosť ocitla.

Tradičný Piešťanský festival sa skončil 5. augusta 1992 koncertom svetoznámej ruskej mezzosopranistky Jeleny Obrazcovej.

2. Balneologické múzeum v Piešťanoch v roku 1992

a) Vila Liska. Na jar 1992 bola na Štefánikovej ulici č. 1 (za evanjelickým kostolom) po rekonštrukcii sprístupnená pre obyvateľov a návštevníkov Piešťan budova Vily Lisky, ktorá sa stala súčasťou Balneologického múzea v Piešťanoch. Na prízemí Vily Lisky boli po vernisáži 22. mája 1992 vystavené archeologicko-historické exponáty (napr. pozostatky z gotického kláštorného kostola v „Starých Piešťanoch“). Na poschodí bola sprístupnená výstava obrazov z Medzinárodných maliarskych sympózií, ktoré sa od konca 60-tych rokov každoročne uskutočňovali v kaštieli v Moravanoch nad Váhom.

b) Archeologický výskum kláštorného kostola na Detvianskej ul. V roku 1992 pokračovali pracovníci Balneologického múzea vo výskume lokality „Starý kláštor“ na Detvianskej ulici. Počas tejto druhej výskumnej sezóny sa preskúmala plocha pôdorysu kostola, kde bol tiež odkrytý a preskúmaný väčší počet hrobov. Na tomto pohrebisku sa začalo pochovávať približne už od 11. stor. Je pravdepodobné, že kláštorný kostol bol postavený v 14. stor. na mieste, kde stál predtým menší kostolík.

Výskum zatiaľ ešte stále neobjavil pozostatky samotného kláštora. Bolo by preto potrebné rozšíriť výskum aj na ďalšie okolité pozemky, ktoré však patria súkromným majiteľom.

3. Ples Matice slovenskej v Piešťanoch

29. februára 1992 sa v Piešťanoch uskutočnil prvý ples miestneho odboru Matice slovenskej. Konal sa v odborovom hoteli Sĺňava na Hlbokej ulici.

4. Založenie ochotníckeho divadla v Piešťanoch

V roku 1992 sa v Piešťanoch sformoval divadelný ochotnícky súbor pod vedením režiséra Ladislava Farkaša (bývalý riaditeľ Domu umenia SF v Piešťanoch). Skupina divadelných ochotníkov začala nacvičovať komédiu M. Camolettiho „Tri letušky v Paríži“. Jedným z hercov je aj PhDr. Vojto Haring, tiež Norbert Rovesný i ďalší.

5. Farská knižnica v Piešťanoch v roku 1992

Od roku 1990 je pri Rímskokatolíckom farskom kostole v Piešťanoch k dispozícii pre občanov mesta farská knižnica. V knižnici je okolo 400 kníh náboženského, ale aj svetského zamerania. Nachádza sa v priestoroch jednej z farských kaplnok a otvorená bola každú sobotu predpoludním.

6. Piešťanský dixieland band – zájazd do Francúzska

Začiatkom júla 1992 sa táto skupina mladých hudobníkov tradičného džezu zúčastnila XII. medzinárodnej súťaže JAZZ NEW ORLEANS vo francúzskom meste Saint Raphaël. Po predchádzajúcich vystúpeniach v Juhoslávii a v Maďarsku to bolo najdlhšie turné v histórii súboru.

Potrebné peniaze získali od rôznych sponzorov – prispeli Slovenské liečebné kúpele Piešťany, Mestský úrad Piešťany, Jimos export-import (všetci po 5 000,- Kčs), ďalej Chirana export-import, hotel Eden, Mediatex, FKM-Technologycontor, súkromná tlačiareň TKV, spol. s r.o. Skupinu viedol jej vedúci Ľudovít Váry.

Džezovej súťaže v Saint Raphaël sa zúčastnilo 36 súborov z celého sveta. Piešťanská skupina síce na popredné umiestnenie šance nemala (jej vekový priemer nepresahoval 17 rokov), ale samotná súťaž bola veľkou životnou školou pre mladých piešťanských hudobníkov.

Neskôr ešte propagačne hrali v ďalších mestách (Canne, Nice, Monte Carlo – v hoteloch i na ulici), pričom rozdávali propagačné plagáty o Piešťanoch. Zistili, že Piešťany a Slovensko sú pre väčšinu tamojších ľudí stále veľkou neznámou.

7. Založenie skupiny Jazz Quartet

V Piešťanoch vznikla koncom roka 1991 ďalšia hudobná skupina Jazz Quartet. Je 4-členná: Peter Jankech (piano), Marián Zeman (trúbka), Jaroslav Morávka (kontrabas), Norbert Rovesný (bicie). Jej repertoár tvoria klasické štandardné džezové skladby.

8. Anna bál v roku 1992

Tradičný krojovaný Anna bál so sprievodom sa v Piešťanoch uskutočnil v sobotu 25. júla 1992. Najprv sa ulicami mesta ozývala rezká hudba krojovanej dychovej hudby Striebornička a spev folklórnej ženskej speváckej skupiny Povoja. Sprievod, v ktorom boli aj ženy a deti v piešťanských krojoch, prešiel ulicami mesta a kúpeľným areálom, lemovaný množstvom divákov.

Samotný Anna bál i s tombolou sa uskutočnil v priestoroch Balnea Palace. Organizátorom bola Demokratická únia žien v Piešťanoch.

9. Beseda o fytoterapii

V priestoroch Mestskej knižnice v Piešťanoch sa 19. augusta 1992 uskutočnilo stretnutie občanov mesta s Doc. RNDr. Františkom Gašpírikom, CSc., autorom knihy „Zázrak menom fytoterapia“. Odpovedal na otázky týkajúce sa bylinkárstva a účinkov liečivých rastlín na zdravie ľudí.

10. Karel Kryl v Piešťanoch

Začiatkom septembra 1992 navštívil Piešťany známy český spevák protestných piesní K. Kryl. Tentokrát nespieval, ale na Malej scéne recitoval exilové básne.

11. Benefičný koncert v Piešťanoch

Piešťanský Rotary klub usporiadal 16. decembra 1992 v Dome umenia Slov. filharmónie v Piešťanoch benefičný koncert známych hudobných skupín Lojzo a Slniečko. Výťažok z koncertu bol venovaný Detskému dennému sanatóriu na Javorovej ulici.

12. Súbor Striebornica v roku 1992

V roku 1992 uplynulo 10 rokov od vzniku folklórneho súboru Striebornica. V súčasnosti má súbor 35 členov – 25 tanečníkov, 7 hudobníkov, 1 speváčku, 1 speváka a 1 inštrumentalistu (gajdy, fujara). Od októbra 1990 je umeleckou vedúcou a choreografkou súboru Ing. Alexandra Čeňková.

Striebornica oživuje spevy a tance západného Slovenska – od Myjavy, Brezovej, Vrbového a okolia Piešťan.

V roku 1991 súbor uskutočnil zájazd do Fínska, kde absolvoval 10 vystúpení. Tiež sa uskutočnili krátke zájazdy do Rakúska a Švajčiarska.

Pri príležitosti 10. výročia existencie Striebornice sa uskutočnilo 9. mája 1992 slávnostné celosúborové vystúpenie v Dome umenia SF.

13. Pamätník Ivanovi Stodolovi

Pri príležitosti otvorenia kúpeľnej sezóny 1992 v Piešťanoch bol slávnostne odhalený pamätník dramatikovi Ivanovi Stodolovi, ktorý žil dlhé roky v Piešťanoch. Autorom portrétnu dramatika bol akad. sochár Valér Vavro a autorom výtvarného riešenia a osadenia pamätníka bol akad. sochár L. Sulík. Na pamätnej tabuli je text: „V tomto dome žil a tvoril v r. 1954 – 1977 MUDr. Ivan Stodola (1888 – 1977) významný slovenský dramatik“. Pamätník bol osadený na dome č. 7 na Nám. SNP v Piešťanoch, v ktorom I. Stodola žil.

Na slávnostnom odhalení pamätníka mal slávnostný príhovor primátor mesta Ing. V. Hájovský. V kultúrnom programe vystúpil Piešťanský komorný orchester. Večer sa

uskutočnilo v Dome umenia SF divadelné prestavenie hry I. Stodolu „Čaj u pána senátora“. Tiež sa uskutočnila výstava o živote a diele I. Stodolu v piešťanskej Mestskej knižnici.

14. Kniha Piešťany v premenách vekov

V roku 1992 vyšla vo vydavateľstve Obzor v Bratislave kniha Ing. Jána Šípoša Piešťany v premenách vekov. Autor, občan Piešťan, v nej spracoval históriu nášho mesta a najmä tunajších kúpeľov.

15. Piešťanské noviny a časopisy v roku 1992

a) Piešťanský týždeň – 2. ročník. Počas celého roka 1992 vychádzal Piešťanský týždeň, nezávislý týždenník pre Piešťany a okolie. V 2. ročníku jeho existencie vyšlo 52 čísiel. Udalosti mesta Vrbové boli uvádzané v rámci tohto týždenníka pod hlavičkou Hlas Vrbového. Vydavateľ a zodpovedný redaktor bol Juraj Staško. Šéfredaktorom bol Štefan Gregorička, redaktormi Jana Obertová, Peter Remiš, Viera Dusíková, Helena Lovichová, tajomníčkou redakcie Eva Maráková. Sídlo redakcie bolo na Pribinovej ul.č.2. Noviny tlačila najprv tlačiareň ROTAP v Trnave, neskôr Zs. tlačiarne v Piešťanoch na Štefánikovej ul. Cena za kus bola 2,- Kčs.

b) Revue Piešťany, ročník XXVIII. Kultúrno-spoločenský mesačník vydávalo Mestské kultúrne stredisko v Piešťanoch so sídlom na Malej scéne na Ul. L. Svobodu č. 27. Zodpovednou redaktorkou bola riaditeľka MsKS Zora Petrášová a tajomníčkou redakcie Anna Páldyová. Cena za kus 5,- Kčs.

c) Piešťanské noviny – 1. ročník. Noviny začali vychádzať ako občasník, povolený na základe živnostenského listu. Prvé číslo vyšlo v decembri 1992. Vydala ho Agentúra MAVÁ (názov podľa fyzickej osoby, majiteľa firmy MAVÁ Martina Valu). Sídlo redakcie bolo na Winterovej ul. č. 24. Cena za kus 2,- Kčs.

16. Galéria NAMI Nadi Mikolášikovej v roku 1992

Galéria NAMI v Piešťanoch sa stala prvou súkromnou umeleckou galériou na Slovensku. Galériu si v roku 1991 zriadila Nadežda Mikolášiková vo svojom dome na Radlinského ul., následne v priestoroch výstavnej siene „V starej lekárni“ na Winterovej ul. 27 a potom oproti v dome na Winterovej ul. 23.

Galéria NAMI sa zoberá vystavovaním a predajom umeleckých diel a predmetov (i z vlastnej tvorby majiteľky).

17. Minigaléria A. Majerníka

Známy piešťanský výtvarník, maliar Alojz Majerník, si prenajal miestnosť v budove na Ul. Čsl. armády, v ktorej si zriadil v roku 1992 Minigalériu A. Majerníka. Návštevníci majú možnosť si prezrieť a zakúpiť jeho obrazy, prípadne obrazy ďalších piešťanských výtvarníkov. A. Majerník sa venuje prevažne olejomaľbe. Expresívnymi a sýtymi farbami znázorňuje realistické námety, napríklad krajinu stredného Považia, kvetinové zátišia a pod.

18. Miss Roľnícke noviny 1992

21-ročná pracovníčka VÚRV v Piešťanoch Ingrid Miháliková z Piešťan, získala 1. miesto v súťaži o najkrajšie dievča slovenského vidieka „Miss Roľnícke noviny 1992“, ktorá sa uskutočnila v septembri v Skalici. Vyhrala nielen vďaka svojmu zjavu, ale aj v dôsledku dôstojného vystupovania, vtipných a duchaplných odpovedí.

19. Súťaž „Missis Česko-Slovenska '92

V Dome umenia SF v Piešťanoch sa 28.11.1992 uskutočnila súťaž „Missis Česko-Slovenska '92“. Súťažilo spolu 12 finalistiek (po 4 z Čiech, Moravy a Slovenska) vo veku od 23 do 33 rokov. Predsedom poroty bol známy český herec a spevák Josef Laufer a členmi poroty bola aj známa česká herečka Jiřina Bohdalová, primátor mesta Piešťany Ing. V. Hájovský a ďalší. Súťažilo sa v inteligencii a dôvtipe, v modernom a ľudovom tanci (hrala skupina Lojzo, v ovládaní domácich prác a nakoniec to bolo predvádzanie sa v nočných košeliach. Zvítazila Ilona Blinková z Valašského Miziříčí, 24-ročná manekýnka a fotomodelka. Po súťaži sa uskutočnil reprezentačný korunovačný ples v hoteli Balnea Esplanade – Palace.

20. Výstavy v Piešťanoch v roku 1992

Uvedené sú niektoré zaujímavé výstavy.

a) Výstava ručných prác piešťanských žien. Demokratická únia žien v Piešťanoch v spolupráci s MsKS v Piešťanoch usporiadala v marci 1992 na Malej scéne výstavu ručných prác svojich členiek, ktorá bola doplnená keramikou a kvetmi ako i dekoračnými materiálmi pripomínajúcimi blížiacu sa Veľkonočné sviatky.

b) Výstava P. Roseggera. 2. mája 1992 primátor mesta Ing. V. Hájovský slávnostne otvoril v Mestskej knižnici v Piešťanoch výstavu „Život a dielo Dr. Petra Roseggera“. Tento významný rakúsky spisovateľ, básnik a filozof žil v rokoch 1843 – 1913 a bol autorom 40-tich, prevažne prozaických diel, ktoré boli preložené do 28 jazykov.

Na otvorení tejto výstavy sa zúčastnil generálny konzul Rakúska W. Swatusch s manželkou, starosta mesta Mürzzuschlagen Ing. F. Steinhuber, prezident Roseggerovej spoločnosti pán Glettler a podpredseda Federálneho zhromaždenia ČSFR Ing. K. Viktorín.

Zaujímavé myšlienky z tvorby Dr. P. Roseggera predniesol profesor Hans Matscheko. V kultúrnej časti vystúpili speváčky piešťanského gymnázia a hudobníci zo školy J. Brahms Musikschule z Mürzzuschlagen.

c) Výstava kvetín v Piešťanoch. Výskumný a šľachtiteľský ústav okrasných rastlín Potvorice usporiadal v dňoch 5. – 17. mája 1992 vo foyeri Malej scény výstavu kvetín spojenú s ich predajom (bonsaje, mäsožravé rastliny, muškáty, okrasné dreviny ihličnaté a listnaté, hľuzy gladiol, paprad'orasty, balená rašelina, kaktusy a pod.).

d) Výstava akvarelov Gabriely Žlnayovej. Výstava piešťanskej výtvarníčky G. Žlnayovej sa uskutočnila vo foyeri Malej scény v dňoch 5. až 17. mája 1992.

e) Výstava Alžbety Vlčkovej, rod. Čelkovej. V priebehu mája a júna 1992 sa vo výstavnej sieni MsKS v „Starej lekárni“ na Winterovej ul. uskutočnila autorská výstava obrazov a odevov piešťanskej umelkyne A. Vlčkovej-Čelkovej. Súčasťou vernisáže výstavy bola módna prehliadka na pešej zóne na Winterovej ulici, v rámci ktorej prezentovali manekýnky z Klubu dievčat pri DDaM v Piešťanoch autorkine kolekcie ručne maľovaných modelov na čistom hodvábe.

Prezident ČSFR V. Havel, ktorý bol vtedy na návšteve Piešťan a prechádzal Winterovou ulicou, prijal od A. Vlčkovej-Čelkovej umelecky stvárnenú kravatu, ako oficiálny dar Mestského úradu v Piešťanoch.

f) Kontraktačno-predajná výstava bižutérie v Piešťanoch. Akciová spoločnosť Bižuterie Jablonec nad Nisou a Veľkoobchod Korytná na Morave usporiadali v dňoch 10. – 12. júna 1992 vo foyeri Malej scény MsKS „Kontraktnú výstavu bižutérie“. Pre bežných návštevníkov výstavy bol pripravený maloobchodný predaj náhrdelníkov, ozdobných

spôň, brošní, náušník, gombíkov a pod. Boli uzavreté viaceré kontrakty medzi našimi i zahraničnými partnermi.

g) Kontraktačná výstava výherných a hracích automatov. V dňoch 10. – 12. júna 1992 sa v priestoroch Mestskej knižnice v Piešťanoch uskutočnila celoštátna kontraktačná výstava výherných a hracích automatov v Česko-Slovensku. Výstavu usporiadala Asociácia distribútorov hracích prístrojov, ktorá združuje 19 výrobcov a dovozcov automatov z Čiech a Slovenska. Vystavené zahraničné a československé výrobky si firmy mohli odkúpiť alebo vziať do prenájmu.

h) Výstava „Výtvarníci nášho mesta“. MsKS v Piešťanoch pripravilo výstavu piešťanských neprofesionálnych výtvarníkov (združených vo Výtvarnom klube pri MsKS) v auguste 1992 vo výstavnej sieni „Stará lekáreň“ na Winterovej ulici. Svoje práce vystavovali maliari A. Majerník, M. Horanský, J. Weizer, Ing. Rypák, Turkovičová, Štepánová, Jakubis, Veselá, Gavorová, Žitňanová, V. Haring. Svoje diela vystavovali aj keramikár Sklenár a rezbár Haring.

V roku 1992 zomreli dvaja členovia klubu: čipkár Vítázoslav Mišík a maliar Rudolf Orviský.

i) Výstava Trnavská paleta '92. V roku 1991 sa v Trnave uskutočnil 24. ročník súťaže, na ktorom ceny za maľbu získali aj piešťanskí výtvarníci PhDr. M. Horanský, A. Majerník a PhDr. V. Haring.

Jubilejný 25. ročník okresnej (v súčasnosti už regionálnej) súťaže neprofesionálnych výtvarníkov Trnavská paleta sa uskutočnil na jeseň roku 1992 v Piešťanoch.

Vo výstavnej sieni na Malej scéne boli vystavené najmä olejomaľby, ale aj grafika, plastika a tapisérie. Udelených bolo 6 cien, z ktorých 3 získali piešťanskí výtvarníci a to Jolana Veselá za kolekciu poetických artprotisov, Alojz Majerník za súbor olejomalieb – krajín a kvetových zátiší a tiež Vojto Haring za súbor grafických listov.

j) Výstava M. Klimčáka. Začiatkom novembra 1992 sa v priestoroch Spoločenského centra Slovenských liečebných kúpeľov v Piešťanoch uskutočnila výstava akad. maliara Mikuláša Klimčáka pod názvom „Sv. Cyril a sv. Metod“. Autor rôznymi formami – textilnými kreáciami, art-protismi, komornými maľbami, kresbami a grafikami stvárnil významné historické udalosti v živote sv. Cyrila a sv. Metoda.

h) Výstava Ladislava Sulíka. MsKS s Galériou NAMI v Piešťanoch pripravili v decembri 1992 vo výstavnej sieni „V starej lekární“ výstavu akademického sochára Ladislava Sulíka. L. Sulík žije a tvorí v Piešťanoch, pričom sa venuje sochárskej i maliarskej tvorbe. V parku na Kúpeľnom ostrove je napr. trvale umiestnená jeho plastika s názvom „Mladosť“.

21. 26. ročník tradičného Medzinárodného maliarskeho sympózia v Moravanoch nad Váhom
Konal sa tradične začiatkom jesene 1992 v Dome výtvarných umelcov a architektov v Moravanoch. Podujatia sa zúčastnili 4 umelci – výtvarníci: Katrin Gantenbein a Thomas G. Grunner zo Švajčiarska, Hans Hannemann z Nemecka a domáci účastník Michal Studený z Bratislavy. Organizátormi sympózia boli Balneologické múzeum v Piešťanoch, Slovenská výtvarná únia a združenie ART CLUB 60+8.

9. Obyvateľstvo, životná úroveň v roku 1992

1. Pohyb obyvateľstva v Piešťanoch v roku 1992

- a) Narodenie detí. V roku 1992 sa v Piešťanoch narodilo 753 detí. Z toho občanom žijúcim v Piešťanoch 291 detí (157 chlapcov a 134 dievčat).
- b) Úmrtia občanov. V roku 1992 zomrelo v Piešťanoch 477 ľudí. Z toho bolo 260 obyvateľov Piešťan (129 mužov a 131 žien).
- c) Sobáše. V roku 1992 bolo v Piešťanoch 213 sobášov. Z toho Piešťanci uzavreli 170 manželstiev. Počet sobášov bol nižší než v roku 1991, možno aj v súvislosti s rastúcou nezamestnanosťou a zhoršujúcou sa bytovou situáciou.

2. Úmrtie Vít'azoslava Mišíka

8. januára 1992 zomrel vo veku 67 rokov piešťanský rodák Ing. Vít'azoslav Mišík (nar.22.3.1924). Najprv pracoval v Laboratóriu rybárstva SAV, venoval sa ichtyológii a vydal knihu „Ryby povodia Váhu so zreteľom na výstavbu vodného diela Madunice“. Po absolvovaní Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre založil v Piešťanoch v roku 1968 Agropodnik, kde sa stal riaditeľom. Neskôr pracoval na Štátnom majetku v Piešťanoch až po odchod do invalidného dôchodku.

Ing. V. Mišík sa v poslednom období svojho života venoval výtvarnej tvorbe – paličkovanej čipke. Jeho práce boli známe nielen v Česko-Slovensku, ale aj v zahraničí (Nemecko, USA). V roku 1988 vydal knihu „Škola paličkovania“. Pohreb mal 10. januára 1992 na Hornom cintoríne.

3. Úmrtie Jána Šípoša

Rodák z Trenčianskych Teplíc (nar.14.5.1924) prežil väčšiu časť života v Piešťanoch. Jeho život bol spätý so slovenským kúpeľníctvom. Ako komerčný inžinier bol v päťdesiatych rokoch zamestnaný na Povereníctve zdravotníctva. Čoskoro sa zaradil medzi najaktívnejších propagátorov našej balneológie. Bol predsedom redakčnej rady časopisu Slovenské kúpele. V Piešťanoch pracoval vo Výskumnom ústave reumatických chorôb, na Strednej hotelovej škole ako učiteľ a potom takmer dve desaťročia zastával funkciu správcu Thermia Palace. Zomrel v apríli 1992 na rakovinu.

Ing. Ján Šípoš bol autorom viacerých kníh – Božena Nemcová na Sliachi, Pri prameňoch zdravia, obrázkovej publikácie Slovenské kúpele, Sprievodca po Piešťanoch a Trenčianske Teplice.

Jeho posledná kniha bola priekopníckou knihou o dejinách Piešťan a piešťanských kúpeľov a vyšla pod názvom „Piešťany v premenách vekov“ tesne pred jeho smrťou.

4. Úmrtie Valéra Vavru

24. mája 1992 zomrel v Piešťanoch akademický sochár Valér Vavro vo veku 81 rokov (nar.30.1.1911). Býval na Sasinkovej ulici, kde pracoval vo svojom ateliéri.

Prežil hodnotný tvorivý život. Najprv si osvojil základy umeleckej práce na Štátnej priemyselnej škole sochársko-kamenárskej v Hořiciach. Potom študoval v Prahe u prof. B. Kafku na Akadémii výtvarných umení, ktorú ukončil v r.1939. Bo v kontakte aj so zakladateľmi slovenského moderného umenia združených v rokoch 1933 – 37 v tzv.

Piešťanskej umeleckej kolónii. Spolupracoval vtedy s J. Alexym, J. Kollárom, L. Ilečkom, L. Čemickým a ďalšími umelcami. Od roku 1939 pôsobil ako stredoškolský učiteľ v Trenčíne, Kremnici a v Piešťanoch. Prispel k povojnovému formovaniu kultúrno-spoločenského života Piešťan, neskôr spoluorganizoval výstavné podujatia, z ktorých vznikla známa Socha piešťanských parkov.

Valér Vavro sa vo svojej celoživotnej systematickej umeleckej práci venoval monumentálnej, komornej, figurálnej a reliéfnej tvorbe s klasickými sochárskymi materiálmi – kameňom, mramorom, bronzom a drevom pre interiéry i exteriéry.

Vytvoril viaceré pomníky a monumentálne diela, ktoré sú umiestnené po celom Slovensku. V samotných Piešťanoch je ich osadených 15 (napr. pomník „Vďaka osloboditeľom“ na Nám. SNP, pomník „Pamätník padlým v 1. sv. vojne“ na Štefánikovej ul. oproti farskému kostolu a pod.).

Venoval sa ďalej portrétnej sochárskej tvorbe zameranej na historické osobnosti a portréty súčasných. Mnohé busty sú dnes majetkom rôznych galérií, napr. busta L. van Beethovena sa nachádza v Norimberku.

Popri sochárskej tvorbe sa venoval aj reštaurátorskej práci. Reštauroval sochy na Nitrianskom hrade, gotický kostol v Jure pri Bratislave, spolu s L.L. Pollákom ranobarokový kostol v Trnave a pod.

Akademický sochár V. Vavro vytvoril technicky a umelecky významné dielo, ktoré sa stalo neoddeliteľnou súčasťou slovenského výtvarného umenia a tiež sa natrvalo zapísalo do vedomia obyvateľov Piešťan.

5. Výročie narodenia osobností Piešťan

a) Emil Paulovič – 7. marca 1992 sa dožil 70-tich rokov akademický maliar a scénograf Emil Paulovič, občan Piešťan.

b) PhDr. Vojto Haring – 3. októbra 1992 sa dožil 50-tich rokov. Zamestnaním je klinický psychológ. Je verejnosti známy ako maliar, karikaturista, publicista a humorista. Je občan Piešťan. Na Slovensku je známy najmä svojím kresleným humorom. Publikoval vo viacerých slovenských časopisoch.

c) Ladislav Ľudovít Pollák – 16. novembra 1992 sa dožil 80-tich rokov. L.L. Pollák je významný slovenský umelec – akademický sochár. Je rodák z neďalekých Koplotoviec a žije v Piešťanoch.

6. Obvodné oddelenie Policajného zboru v Piešťanoch v roku 1992

Vývoj kriminality v Piešťanoch mal oproti roku 1991 stúpajúcu tendenciu v roku 1992. Vzrástol najmä počet majetkovej trestnej činnosti, ale tiež aj napr. počet samovrážd.

K rozšíreniu trestnej činnosti a priestupkovosti prispeli aj návštevníci z cudziny (napr. občania Juhoslávie), tiež vojaci základnej služby piešťanskej posádky VU 8498 (napr. pokusy o odcudzenie motorových vozidiel, vlamanie do reštaurácie Semafor a pod.). Módnym sa stalo tiež telefonické ohlasovanie údajného uloženia bomby do budovy školy (pôvodcami vymyslenej akcie boli pravdepodobne žiaci, pretože po ohlásení nebezpečenstva sa okamžite prerušilo vyučovanie). Doteraz to boli plané popluchy.

A. Priestupky. V roku 1992 bolo na OO PZ v Piešťanoch riešených 2 725 priestupkov. Z toho najviac:

- v doprave: 1 266 priestupkov;

- na úseku verejného poriadku: 1 266 priestupkov, atď.

Bolo pokutovaných 887 vodičov celkovou sumou 113 890,- Kčs.

Pre použitie alkoholu pred jazdou bolo zadržaných 17 vodičských preukazov. 32 vodičov sa podrobilo odberu krvi na Widmarkovu skúšku (hladiny alkoholu v krvi).

B. Kriminalita (trestné činy). V roku 1992 bolo v Piešťanoch oznámených 1 917 trestných činov. Z nich bolo 585 objasnených prípadov (iba na 30,5 %). Z toho boli:

a) Majetková trestná činnosť. V roku 1992 bolo celkove 1 360 prípadov majetkovej trestnej činnosti. Z toho bolo:

- 234 krádeží formou vlámania;

- 1 070 bežných krádeží - boli to krádeže motorových vozidiel (odcudzených bolo 216), krádeže bicyklov - nad 1 000 Kčs, vreckové krádeže napr. na tržniciach a pod. Celkový počet všetkých ukradnutých bicyklov v roku 1992 bol 1 467.

b) Násilné trestné činy (vraždy, lúpeže, ublíženia na zdraví a pod.). Podozrivým z vraždy 38-ročnej lekárničky bol jej maloletý syn. Vyskytli sa opäť prípady útokov na príslušníkov štátnej a mestskej polície - v roku 1992 ich bolo 6.

c) Mravnostná trestná činnosť - v roku 1992 sa vyskytli 4 prípady.

d) Hospodárska trestná činnosť - bolo 11 prípadov. Vyskytli sa falzifikáty peňazí, sprenevery, podvody.

e) Trestná činnosť v doprave. Bolo stíhaných 26 vodičov za ublíženie na zdraví pri dopravnej nehode.

f) Samovraždy. V roku 1992 bol veľký počet samovrážd - až 20. Napríklad, samovraždu spáchala 42-ročná pacientka z Piešťan, ktorá v psychiatrickej liečebni v Sokolovciach vyskočila z okna. 37-ročný občan Piešťan ukončil život vo svojom byte strelením si z malorážky do hlavy. 42-ročný Piešťanec pod nadjazdom skočil pod vlak (údajne alkoholizmus). Samovraždu utopením spáchalo v Piešťanoch niekoľko občanov (aj nepiešťanci). Napr., v decembri 64-ročná žena z Nového Mesta nad Váhom preliezla zábradlie na Kolonádnom moste, skočila do Váhu a utopila sa.

Treba dodať, že o život prišli ďalší ľudia pri tragických nehodách. Niekoľkí zahynuli pri dopravných nehodách, ktoré si niekedy aj sami zavinili (napr. motocyklisti a pod.). Príčinou bývalo i utopenie pri kúpaní. Napr., v auguste 1992 sa na Slŕnave utopil 29-ročný turista z Moravy, ktorý nedoplával z Vtáčieho ostrova na breh.

g) Požiare. V roku 1992 bolo v Piešťanoch 10 požiarov.

7. Príprava obyvateľstva Piešťan pre prípad radiačnej nehody

V minulých rokoch sa vo svete vyskytli prípady havárií atómových (jadrových) elektrární, ktoré rádioaktívne zamorili okolité prostredie a spôsobili ťažkú ujmu na zdraví i smrť postihnutým ľuďom (napr. v Černobyle na Ukrajine).

Nedáľeko Piešťan je v prevádzke jadrová elektráreň v Jaslovských Bohuniciach. Mesto Piešťany oboznámilo obyvateľstvo mesta a okolitých obcí s plánom vyrozumienia a varovania v prípade radiačnej nehody v elektrárni. Bola schválená „informácia o správaní sa obyvateľov mesta Piešťany v prípade radiačnej nehody v jadrovej elektrárni“ (varovanie, úkryt v dome, hlavné zásady ochrany, správanie sa pri pobyte vonku, evakuácia a pod.).

Napriek tomu je vcelku jadrová technika v elektrárnach vysoko bezpečná, neustále kontrolovaná a pravdepodobnosť jej zlyhania je veľmi malá. Elektrická energia v nej vyrobená je potrebná a zatiaľ nenahraditeľná pre slovenské hospodárstvo.

10. Zdravotníctvo v Piešťanoch v roku 1992

1. Nemocnica s poliklinikou v Piešťanoch v roku 1992

a) Rekonštrukčné práce a predpoklad výstavby novej nemocnice. Po rekonštrukcii nemocničnej kotolne, uskutočnenej v roku 1991 za 6 mil. Kčs, sa v roku 1992 montovala technológia na nové operačné sály v hodnote okolo 25 mil. Kčs a to za plnej prevádzky oddelení. Zároveň sa vylepšovalo aj technologické vybavenie oddelení v nemocnici. Monitorovacia technika od firmy Helvet Packard v hodnote 2,5 mil. Kčs sa začala používať na ARO, na internej koronárnej jednotke, pri sledovaní pacienta počas operácie a pri ambulantnom sledovaní arytmie srdca. Vo februári 1992 bol na ortopédii daný do prevádzky nový RTG – roentgen v sume 2,7 mil. Kčs.

Modernizácia zasiahla i administratívu, kde rôzne činnosti (mzdy, účtovníctvo, atď.) sa začali vykonávať na počítačoch. Výpočtová technika sa postupne zavádzala aj na jednotlivé oddelenia.

Riaditeľ NsP MUDr. M. Kališ sa ešte v roku 1991 usiloval o zabezpečenie výstavby novej nemocnice v Piešťanoch. Vláda SR totiž začiatkom roku 1992 schválila prijatie zahraničného úveru na výstavbu troch nových nemocníc a veľkú rekonštrukciu dvoch nemocníc na Slovensku (v tom aj Piešťany) vo výške 8 miliárd Kčs mimo rozpočet zdravotníctva. V roku 1992 však záležitosti potrebné na začatie výstavby novej nemocnice v Piešťanoch neboli doriešené. Ministerstvo zdravotníctva SR neprijalo definitívne stanovisko a preto ani Vláda SR nerozhodla vo veci piešťanskej výstavby novej NsP.

b) Zmena vo vedení NsP. V auguste 1992 nový minister zdravotníctva SR MUDr. V. Soboňa menoval nového riaditeľa NsP v Piešťanoch, ktorým sa stal MUDr. Kamil Paulikovič, piešťanský zubný lekár, ktorý dovtedy pôsobil v Moravanoch nad Váhom.

c) Štruktúra a budovy NsP v Piešťanoch v roku 1992. NsP pozostávala z časti:

- nemocničné oddelenia – spolu 406 postelí. Oddelenia interné, chirurgické, gynekologicko-pôrodné, detské, novorodenecké, anestezi.-res., ortopedické, kožné a doliečovacie;
- spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky – oddelenie klinickej biochémie, hematologicko-transfúzne, fyziatricko-rehabilitačné, rádiodiagnostické, patologicko-anatomické, mikrobiologické;
- poliklinické oddelenia – všeobecného lekárstva, stomatologické, tuberkulózných a pľúcnych chorôb, ušné, nosné a krčné, očné a posudkové oddelenie;
- odborné liečebné ústavy – Denné detské sanatórium pre liečbu respiračných chorôb, Týždenné detské sanatórium pre liečbu respiračných chorôb, Denné detské sanatórium pre liečbu pohybového aparátu.

Nemocnica s poliklinikou v Piešťanoch pozostáva z komplexu budov nachádzajúcich na ulici Winterovej – budovy vila Škublič, vila Brežný, Luxor, vila Alexander, Klara vila, ďalej v budove detskej nemocnice v parku (vila Dr. Švorca) a doliečovacie oddelenie v samostatnej budove na Radlinského ulici. Lekárska pohotovosť, dispečing a ekonomické oddelenie sa nachádzajú v budove Internacional na Nálepkovej ulici. Z týchto budov sa 4-och dotýka reštitučný zákon a boli vydané pôvodným majiteľom. I to je jeden z dôvodov, pre ktorý je potrebné usilovať sa o výstavbu novej nemocnice.

Budova novej polikliniky sa nachádza na Rekreačnej ulici na okraji mesta, kde sa poskytuje prevažná časť ambulantnej starostlivosti.

2. Zubné ambulancie v Piešťanoch

15. októbra 1991 bola v zdravotníctve zrušená rajonizácia. Na území Piešťan začali pôsobiť otvorené obvody praktických a zubných lekárov (to znamená, že ambulancia môže poskytnúť zdravotnú starostlivosť každému občanovi Piešťan, ktorý požiada o liečenie v nej). Zubné ambulancie sa nachádzali predovšetkým vo väčších podnikoch ako sú Slov. liečebné kúpele, Chirana, Poľnohospodárske stavby, Povodie Váhu a pod. Od 1.4.1992 bola otvorená zubná ambulancia i na sídlisku N. Teslu.

3. Privátne zubné stredisko v Piešťanoch

Nový zdravotnícky zákon umožnil už od januára 1992 vznik rôznych neštátnych, t.j. súkromných zdravotníckych zariadení.

V Piešťanoch si MUDr. Daniel Jurga otvoril na Štefánikovej ulici jednu z prvých stomatologických (zubných) súkromných praxí na Slovensku. Na plombovanie zubov sa tu používajú kvalitné amalgámy (vyznačujú sa nízkym obsahom ortute), tiež svetelné plomby, na korunky a mostíky z bielej keramiky, protézy zo živice (sú menej škodlivé) a pod. V tomto stredisku sa za zubárske úkony platí. Napr., priemerná cena plomby je okolo 200,- Kčs, trhanie zuba bez anestézie stojí 90,- Kčs a pod.

4. Lekárne v Piešťanoch v roku 1992

Od 1.7.1992 bola v Piešťanoch zriadená Nemocničná lekáreň na poliklinike. V meste zostali ešte naďalej 3 lekárne v pôsobnosti lekárenských služieb (na Winterovej ulici v budove riad. kúpeľov, na Winterovej ulici pod Kolonádou a na Nám. slobody). Pripravuje sa otvorenie súkromnej lekárne. V Piešťanoch bola tiež zriadená výdajňa zdravotníckych potrieb na Ul. ČSA a na Winterovej ul.

5. Výskumný ústav reumatických chorôb v Piešťanoch v roku 1992

Česko-Slovensko sa v roku 1992 z hľadiska úrovne reumatológie vyrovnalo vyspelým štátom ako sú Anglicko a Nemecko (najmä v oblasti liečebnej starostlivosti, v diagnostike a v teoretickom výskume). Pôsobí u nás dostatok veľmi dobrých odborníkov. Na tom má veľkú zásluhu VÚRCH v Piešťanoch. VÚRCH sa zaoberal nielen vedou a výskumom, ale aj postgraduálnom výchovou reumatológov na Slovensku, ktorí tu získavali kvalifikačnú atestáciu. Celkove pôsobilo 80 reumatologických ambulancií v zdravotníckych zariadeniach celého Slovenska, v ktorých sa ošetrovali pacienti – reumatici a časť vážnejšie chorých bola posielaná do piešťanského ústavu.

Činnosť VÚRCH v Piešťanoch však tiež ohrozuje nedostatok financií. Bola to hlavne otázka dotácie od Ministerstva zdravotníctva SR na dostavbu novej budovy ústavu, kde sa plánuje v roku 1993 otvorenie novej klinickej časti so 110-timi lôžkami, pričom 30 lôžok bude reumochirurgických. Riaditeľom VÚRCH v Piešťanoch v roku 1992 bol doc. MUDr. Jozef Rovenský, CSc.

6. Nadácia na podporu piešťanského zdravotníctva

V roku 1991 a v roku 1992 prispeli na konto uvedenej nadácie viaceré piešťanské podniky, podnikatelia, organizátori spoločenských podujatí i jednotliví obyvatelia mesta. Vo februári 1992 bolo na konte nadácie okolo 170 tis. Kčs. Získané prostriedky sa využili na nákup zdravotníckych prístrojov, ktoré chýbali piešťanskému zdravotníctvu.

7. Pobočka Ligy proti rakovine v Piešťanoch v roku 1992

Vznikla v Piešťanoch v roku 1991 (v decembri). Predsedníčkou pobočky stala MUDr. Eva Stipanitzová. Výskyt zhubných nádorov mal vzostupnú tendenciu vo svete i v ČSFR.

V roku 1992 sa v ČSFR realizoval program „Európa proti rakovine“, pričom témou č. 1 bol boj proti fajčeniu.

Pobočka Ligy proti rakovine v Piešťanoch v roku 1992 sa zaoberala prevenciou proti tejto chorobe (forma prednášok), ďalej preventívnym vyšetrením rizikových skupín obyvateľstva a tiež pomocou chorým.

8. Chrípková epidémia v Piešťanoch v roku 1992

Vrcholila začiatkom februára 1992, keď bolo v Piešťanoch a okolí zaznamenaných takmer 3 000 osôb chorých na vírus chrípky AH3N2. Na niekoľko dní sa muselo prerušiť vyučovanie na niektorých školách, napr. na gymnáziu, SPTŠ a pod.

9. Prípady besnoty zvierat v Piešťanoch v roku 1992

Začiatkom mája 1992 bolo na území Piešťan zistených niekoľko prípadov besnotou nakazených zvierat. Všetci majitelia psov starších ako 3 mesiace boli povinní ich predviesť na povinné očkovanie. Občania mesta boli upozornení, aby každé poranenie spôsobené zvieraťom oznámili zdravotnej službe. Podozrivé zviera sa predviedlo k veterinárnej službe na prehliadku.

10. IV. Pediatrický deň v Piešťanoch v roku 1992

28. mája 1992 ho usporiadali pediatri Nemocnice s poliklinikou v Piešťanoch (tradične každý druhý rok). Jednodňový seminár sa uskutočnil v malej kongresovej sále Slovenských liečebných kúpeľov v Piešťanoch a bol venovaný reumatológii v detskom veku a problematike obvodných detských lekárov. Zúčastnili sa ho poprední slovenskí a českí pediatri. Sponzormi IV. Piešťanského pediatrického dňa boli niektoré zahraničné firmy.

11. I. Medzinárodná letná škola mladých imunológov v Piešťanoch

Podujatie sa uskutočnilo 31.8. až 5.9.1992 v Piešťanoch vo Výskumnom ústave reumatických chorôb. Pod patronátom Ministerstva zdravotníctva SR školenie zorganizoval Imunologický ústav v Bazileji (Prof. Ivan Lefkovits) spolu s ďalšími svetovými a európskymi imunologickými spoločnosťami, s Česko-slovenskou imunologickou spoločnosťou a s VÚRCH Piešťany.

Školy sa zúčastnilo 90 pracovníkov z 9 štátov sveta (Poľska, Ruska, Ukrajiny, Maďarska, pobaltských štátov, Rakúska, Nemecka a ČSFR). Boli tu lekári, prírodovedci, inžinieri, ktorí v tejto oblasti pracujú a v Piešťanoch si zvýšili vedomosti z oblasti molekulárnej imunológie, bunkovej imunológie, genetických manipulácií, imunochémie.

Prednášky a praktické cvičenia viedlo 25 skúsených odborníkov – imunológov, ako napr. Prof. I. Lefkovits zo Švajčiarska, Peter Lachmann z Cambridge (Anglicko), Polly Matzingerová z USA, Jean Marie Buerstedde zo Švajčiarska, Carlos Pereira z Brazílie, tiež z Holandska a z Izraela.

Podľa vyjadrenia riaditeľa VÚRCH v Piešťanoch, docenta MUDr. Jozefa Rovenského, CSc., mala škola význam najmä preto, lebo to bol začiatok spolupráce imunológov strednej

a východnej Európy s imunológmi celého sveta, od ktorých získali nové cenné poznatky. Bolo by však potrebné dostať najnovšie imunologické techniky priamo do nemocníc na pomoc pacientom.

12. VII. Česko-Slovenský reumatologický kongres

Uskutočnil sa v Piešťanoch v dňoch 22. – 25. septembra 1992. 50 účastníkov sa v Kongresovej hale Spoločenského centra Slovenských liečebných kúpeľov venovali problémom reumatológie nielen u nás, ale aj v zahraničí. Medzi účastníkmi kongresu privítali Piešťany aj 30 účastníkov zo zahraničia – profesorov Ringa z Anglicka, Smolena z Rakúska, Lajiča z Chorvátska, Hodinku z Maďarska, tiež hostí z Nemecka, Poľska, Fínska, Spoločenstva nezávislých štátov a z Litvy.

Slovenská reumatologická spoločnosť a Slovenská lekárska spoločnosť pripravili program s témami: systémové choroby spojiva, problémy reumochirurgie a problematika liečby reumatických chorôb rôznymi liečebnými prostriedkami. Prezentovali sa nové lieky, ktoré sa používajú na liečbu zápalových a degeneratívnych reumatických chorôb v posledných dvoch rokoch. Súčasne sa tu uskutočnilo sympóziu o Česko-Slovenskom prípravku Cyklosporin a Consuprén.

Piešťany sú centrom reumatizmu na Slovensku, o čo sa pričiňujú Slovenské liečebné kúpele a Výskumný ústav reumatických chorôb. Novodobá história kongresov v Piešťanoch sa začala v roku 1960. Tieto medzinárodné podujatia, s cieľom prezentovať úspešné výsledky vedeckého výskumu našej reumatológie do celého sveta, začal profesor MUDr. Štefan Siťaj. Pripraviť I. reumatologický kongres v Piešťanoch mu pomohol i profesor Lench z Prahy. V rámci VII. Česko-Slovenského reumatologického kongresu zavítali reumatológovia aj do kúpeľov v Trenčianskych Tepliciach, kde slávnostne odhalili pamätnú tabuľu prof. Š. Siťajovi.

3. Invalidní občania v Piešťanoch v roku 1992

V marci 1992 sa v jedálni Technických služieb mesta Piešťany uskutočnila výročná členská schôdza Zákl. organizácie č. 18 Slovenského zväzu telesne postihnutých v Piešťanoch. Zaregistrovaných bolo 232 telesne postihnutých.

Zmeny v politickom, hospodárskom a sociálnom systéme našej spoločnosti po novembri 1989 mali nepriaznivý dopad na veľkú časť obyvateľstva (rast cien, nezamestnanosť, pokles životnej úrovne). Postihlo to aj telesne postihnutých občanov. Chýbali im pracovné príležitosti, priestory pre záujmovo-pracovnú činnosť, nedostatočné boli rekreačné a rehabilitačné možnosti. Invalidom – vozíčkarom v Piešťanoch naďalej chýbal autobus s hydraulickou plošinou, pre nich prístupná rýchločistiareň (prest'ahovala sa z prízemie na poschodie v nákupnom stredisku Kocka), bazén (do ktorého by bol prístup pomocou hydraulického zdviháka).

V ústrety vozíčkarom vyšli viaceré obchodné a kultúrne objekty, ktoré zriadili bezbariérové vstupy. Napríklad, pre vozíčkarov bol prístupný obchodný dom Prior (majú tam vyhradené parkovisko, prístupné je aj hygienické zariadenie, na 1. poschodie sa dostanú nákladným výťahom), nákupné stredisko Kocka (dostupné je však len prízemie), Malá scéna v Mestskom kultúrnom stredisku, predajňa kníh na okraji mestského parku, mestské trhoviská na Nitrianskej ulici a na Ul. A. Hlinku a pod.

Tiež majitelia niektorých súkromných predajní odstránili schod pred vchodom a umožnili vozičkarom vstup do budovy, ako bola napr. cukráreň na Winterovej ulici, predajňa Pirôžky na Rázusovej ulici, lahôdky Park bodega na okraji mestského parku, predajňa Mäso-údeniny na Štefánikovej ulici, predajňa potravín M+M na Mojzírovej ulici a mnohé ďalšie.

Na železničnej stanici v Piešťanoch bolo po rekonštrukcii otvorené 4. marca 1992 hygienické zariadenie, ktoré je dostupné aj invalidom – vozičkarom. Vstup do mužskej a ženskej časti je pomocou nájazdovej betónovej rampy, ktorá je vybavená ochranným zábradlím.

14. Nevidiaci a slabozrakí občania Piešťan v roku 1992

V roku 1992 pôsobila v Piešťanoch ZO Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorej predsedom bol pán Dospiva. Organizácia sa vyčlenila z bývalého Zväzu invalidov.

15. Stredisko psychologickkej poradne v Piešťanoch v roku 1992

Už od decembra 1990 pôsobilo v Piešťanoch detašované pracovisko Centra poradensko-psychologických služieb pre rodinu, pár a jednotlivca v Trnave (tzv. „manželská poradňa“, pretože sa zväčša zaoberala manželskými problémami). Poradňa bola umiestnená v budove závodu Povodia Váhu na Vážskej ulici. Poradenské služby strediska boli bezplatné.

Poradca, PhDr. Jaroslav Ziel, poskytoval v roku 1992 návštevníkom poradne konkrétne rady. Najčastejšie boli prípady manželských dvojíc s dlhodobou narušeným vzájomným vzťahom, ale tiež aj jedincov, ktorí mali problémy so sociálnym okolím.

Ak išlo o narušenie vzťahu medzi 2-ma alebo viacerými ľuďmi v dôsledku vzájomných konfliktov alebo vonkajších vplyvov, vtedy sa poradca usiloval byť sprostredkovateľom v ich vzájomnej komunikácii. Pomocou psychologických postupov sa snažil nájsť východisko na odstránenie príčiny konfliktu. V niektorých prípadoch sa poradcovi (i v spolupráci s lekárom – sexuológom) podarilo dospieť k odstráneniu poruchy a dosiahnuť opäť plnohodnotnú vzájomnú náklonnosť partnerov.

Ing. Alexander Murín

